

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Raport

Välitöö: Mai – juuni 2023

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Käesolev dokument ei kajasta Euroopa Komisjoni seisukohta. Selles sisalduvad tõlgendused ja arvamused on ainult autorite omad.

Projekti pealkiri: Eurobaromeetri eriuuring nr 538 Kliimamuutused – aruanne

Keeleversioon: ET

Kataloogi number: ML-03–23–358-EN-N

ISBN: 978–92–68–05355–3

DOI: 10.2834/653431

© Euroopa Liit, 2023

<https://www.europa.eu/eurobarometer>

Fotokrediit: Getty pildid

Pierre Dieumegard'i koostatud dokument [Euroopa-Demokraatia-Espe ranto](#) jaoks

Selle „ajutise“ dokumendi eesmärk on võimaldada rohkematel Euroopa Liidu elanikel tutvuda Euroopa Liidu koostatud (ja nende maksudest rahastatavate) dokumentidega. **Ilma tõlgeteta on inimesed arutelust välja jäetud.**

See dokument „Eurobaro meeter“ oli [ainult inglise keeles](#) pdf-failis. Sellest esialgsest failist koostasime Libre Office'i tarkvara poolt ettevalmistatud odt-faili masintõlkeks teistesse keeltesse. Tulemused on nüüd [kättesaadavad kõigis ametlikes keeltes](#).

On soovitatav, et ELi haldusasutus võtaks üle oluliste dokumentide tõlkimise. „Olulised dokumendid“ ei ole mitte ainult seadused ja määrused, vaid ka oluline teave, mida on vaja teadlike otsuste tegemiseks koos.

Meie ühise tuleviku ühiseks arutamiseks ja usaldusväärsete tõlgete võimaldamiseks oleks rahvusvaheline keel esperanto oma lihtsuse, korrapärasuse ja täpsuse tõttu väga kasulik.

Võtke meiega ühendust:

[Kontakto \(europokune.eu\)](mailto:europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Sisukord

SISSEJUHATUS.....	4
KOMMENTEERITUD KOKKUVÖTE.....	7
I. EUROOPA ARUSAAMAD KLIIMAMUUTUSTEST.....	9
1. Arusaam kliimamuutustest kui globaalsest probleemist.....	10
2. Kliimamuutuste tajutav tõsidus.....	25
II. MEETMETE VÕTMINE KLIIMAMUUTUSTEGA VÕITLEMISEKS.....	30
1. Vastutus kliimamuutustega võitlemise eest.....	31
2. Isiklikud meetmed kliimamuutustega võitlemiseks.....	38
3. Üksikmeetmete liigid.....	41
III. SUHTUMINE KLIIMAMUUTUSTEGA VÕITLEMISSE JA ÜLEMINEK PUHTALE ENERGIALE.....	51
1. Suhtumine kliimamuutustega seotud meetmetesse.....	53
2. Suhtumine fossiilkütuste impordi vähendamisse.....	58
3. Suhtumine puhtale energiale antavasse avaliku sektori rahalisesse toetusesse, mitte fossiilkütuste toetusesse...61	
4. Suhtumine kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemisse.....	65
5. Suhtumine kliimamuutuste ja keskkonnaküsimuste lahendamisse rahvatervise parandamise prioriteedina.....	68
6. Suhtumine kliimamuutustest tulenevate kulude ja rohepöörde kulude vahelisele kompromissile.....	71
IV. VAADATES TULEVIKKU.....	74
1. Riikide valitsuste praegused meetmed kliimamuutuste vastu võitlemiseks.....	75
2. Taastuvenergia eesmärgid.....	78
3. Energiatõhususe eesmärgid.....	85
4. Kliimanetraalse Euroopa saavutamine 2050. aastaks.....	92
V. EL JA ENERGIAKRIIS.....	95
1. ELi ja liikmesriikide reageerimine energiakriisile seoses rohelise energia poliitikaga.....	96
2. ELi ja liikmesriikide meetmed majandusliku surve leevendamiseks.....	99
VI. EUROOPLASED JA NENDE LOODUSKESKKOND.....	109
1. Eurooplaste kokkupuude keskkonna- ja kliimariskidega.....	110
2. Eurooplaste juurdepääs loodusele ja haljasaladele.....	112
JÄRELDUS.....	115
Tehnilised spetsifikatsioonid.....	118
Küsimustik.....	123
Märkused.....	130

SISSEJUHATUS

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Euroopa roheline kokkulepega on Euroopa Liit võtnud kohustuse saada esimeseks kliimaneutraalseks maailmajaoks. EL püüab tagada keskkonnasäästliku majanduskasvu, mis on lahutatud ressursikasutusest ega jäta kedagi kõrvale. Roheline kokkulepe käivitati 2020. aastal kohustusega vähendada 2030. aastaks ELi kasvuhoonegaaside netoheidet vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega ja saavutada 2050. aastaks netonullheide. 2021. aasta juunis võeti vastu Euroopa kliimaseadus, millega kehtestati ELi liikmesriikidele õiguslik kohustus täita mõlemad eesmärgid.

Nende eesmärkide saavutamiseks on oluline võtta vastu kliimapoliitika ettepanekud, mida nimetatakse paketi „Eesmärk 55“. See kogu ühiskonda hõlmav pakett sisaldab energia-, transpordi-, heitkogustega kauplemise ja heitkoguste vähendamise ning maakasutuse ja metsanduse eeskirju. See hõlmab nii uusi algatusi kui ka kehtivate õigusaktide läbivaatamist. Kliimaneutraalsusele ülemineku rahastamiseks läheb 30 % ELi kogukuludest kliimaga seotud projektidele kuni 2027. aastani¹.

Nende reformide elluviimiseks vajalik rohepööre on ELi pikaajalise jõukuse jaoks otsustava tähtsusega. Muutuval kliimal on juba märkimisväärne mõju Euroopa majandusele ja selle kodanikele. 2022. aastal oli Euroopas kõrgeim suvetemperatuur, millel oli märkimisväärne mõju tervisele. Kogu Euroopas seostati sel aastal soojusega seotud põhjustega üle 61,000 surmajuhumi². Viimase 40 aasta majandusvaldkonnas on kliimaga seotud sündmused põhjustanud ülemaailmselt üle 487 miljardi euro suuruse rahalise kahju; ainuüksi jõgede üleujutuste ja metsatulekahjude majanduslik kulu ületab keskmiselt 7 miljardit eurot aastas.³ 15. juulil 2023 kehtestati ülemaailmse kliimakriisi ohvrite jaoks ELi päev, et mälestada kliimaga seotud katastroofides hukkunuid ja suurendada teadlikkust vajadusest suurendada meie vastupanuvõimet kliimamuutustele selliste sündmuste suhtes.

Rohepööre toob kodanikele ja tulevastele põlvkondadele laialulatuslikku kasu, sealhulgas parem ja taskukohasem ühistransport, puhtama energia varustuskindlus, bioloogilise mitmekesisuse ja puhtama õhu taastamine ning uued tulevikukindlad töökohad ja oskuste koolitus üleminekuks.⁴

Käesolev Eurobaromeetri eriuuring on viimane seerias, milles keskendutakse eurooplaste suhtumisele

1 <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/climate-change/>

2 <https://www.nature.com/articles/s41591-023-02419-z>

3 <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/climate-change/>

4 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

kliimamuutustesse, viimane neist on Eurobaromeetri eriuuring nr 513, märts-aprill 2021⁵.

Aruande viimane väljaanne hõlmab kuut peamist valdkonda:

- Eurooplased tajuvad kliimamuutuste tõsidust.
- Kliimamuutustega seotud meetmete võtmine: WHO-I on esmane vastutus kliimamuutuste vastu võitlemisel ning kliimamuutuste vastu võitlemiseks võetud isiklike meetmete liigid.
- Suhtumine kliimamuutustega võitlemise meetmetesse ja puhtale energiale üleminekusse: sealhulgas suhtumine kliimamuutustega seotud meetmetesse, fossiilkütuste impordi vähendamise toetamine ja puhtale energiale avaliku sektori rahalise toetuse andmine, meetmete mõju kuludele ja tegevusetusele ning suhtumine kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemisse.
- Vaadates tulevikku: kas riikide valitsused teevad kliimamuutustega võitlemiseks piisavalt tööd; kas riikide valitsused või Euroopa Liit peaksid seadma taastuvenergia eesmärgid; kui oluline on, et riikide valitsused ja EL võtaksid meetmeid energiatõhususe parandamiseks; ning toetus, et ELi majandus muutuks 2050. aastaks kliimaneutraalseks.
- EL ja energiakriis: kui rohepöörde kiirust tuleks praeguse energiakriisi valguses suurendada ning kuidas EL ja liikmesriikide valitsused peaksid reageerima, et leevendada energiakriisi põhjustatud majandussurvet.
- Eurooplaste juurdepääs loodusele ja haljasaladele
- Eurooplaste kokkupuude keskkonna- ja kliimarisikidega

Võimaluse korral võrreldakse tulemusi varasemate uuringute tulemustega. COVID-19 pandeemiast tulenevate metodoloogiliste erinevuste tõttu tuleks siiski olla ettevaatlik 2021. aasta eelmise uuringuga võrdlemisel. Täpsemalt küsitleti 2021. aasta väljaandes palju suuremat osa vastanutest internetis (mitte isiklikult) sel ajal kehtinud liikumispiirangute tõttu.

Uuringu viis läbi Kantari võrgustik Euroopa Liidu 27 liikmesriigis ajavahemikus 10. maist kuni 5. juunini 2023.

5 [Kliimamuutused – juuli 2021 – Eurobaromeetri uuring \(europa.eu\)](https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Käesolevas uuringus kasutatud meetodika

Käesolev Eurobaromeetri eriuuring nr 538 kliimamuutuste kohta oli osa Eurobaromeetri uuringust 99.3 ja see viidi läbi 10. maist kuni 5. juunini 2023. Kasutati kommunikatsiooni peadirektoraadi (meediaseire ja Eurobaromeetri üksus) korraldatud Eurobaromeetri standarduuringute meetodikat⁶. Intervjuud viidi läbi näost näkku intervjuude kaudu, kas füüsiliselt inimeste kodus või kaugvideo teel asjakohases riigikeeles. Kaugvideointervjuud („internetipõhine näost näkku“ või CAVI, Computer Assisted Video Interviewing) viidi läbi ainult Tšehhis, Taanis, Maltal ja Soomes. Käesolevale aruandele on lisatud tehniline märkus Kantari võrgustiku liikmesinstituti korraldatud intervjuude kohta. See määrab ka usaldusvahemikud.

Kogu aruandes võrreldakse tulemusi 2021. aasta Eurobaromeetri eriuuringuga nr 513⁷. COVID-19 mõju tõttu kasutati mõnes riigis 2021. aastal siiski arvutipõhist veebiintervjuu (CAWI). Riigid, kus meetodika erineb täielikult võrreldes 2021. aastaga, on Belgia, Tšehhi, Taani, Eesti, Iirimaa, Läti, Leedu, Luksemburg, Portugal, Soome, Rootsi. 2021. aastaga võrreldes on meetodika osaliselt erinev Kreeka, Malta, Madalmaad, Sloveenia ja Slovakkia. Seetõttu tuleks 2021. aastaga võrreldes toimunud arenguid tõlgendada ettevaatusega. Võimaluse korral on tulemusi võrreldud 2019. aasta Eurobaromeetri eriuuringuga nr 490⁸. Käesolevale aruandele lisatud tehnilises märkuses täpsustatakse ka meetodikate erinevusi aastatel 2023–2021.

Kooskõlas ELi isikuandmete kaitse⁹ üldmäärusega küsiti vastajatelt, kas nad nõustuvad esitama küsimusi küsimustes, mida võib pidada tundlikeks.

Soovime tänada inimesi kogu Euroopa Liidus, kes on pakkunud oma aega selles küsitluses osalemiseks.

Ilma nende aktiivse osalemiseta ei oleks see uuring olnud võimalik.

Märkus: Käesolevas aruandes viidatakse ELi riikidele nende ametlike lühenditega. Käesolevas aruandes kasutatud lühendid on järgmised:

Belgia	OLEMA	Leedu	LT
Bulgaaria	BG	Luksemburg	LU
Tšehhi	CZ	Ungari	HU
Taani	DK	Malta	MT
Saksamaa	DE	Madalmaad	NL
Eesti	EE	Austria	KELL
Iirimaa	IE	Poola	PL
Kreeka	EL	Portugal	PT
Hispaania	ES	Rumeenia	RO
Prantsusmaa	FR	Sloveenia	SI
Horvaatia	HR	Slovakkia	SK
Itaalia	SEE	Soome	FI
Küprose Vabariik	CY *	Rootsi	SE
Läti	LV		

Euroopa Liit – 27 liikmesriigi kaalutud keskmine EL 27

BE, FR, IT, LU, DE, AT, ES, PT, IE, NL, FI, EL, EE, SI, CY, MT, SK, LV, LT euroala

BG, CZ, DK, HR, HU, PL, RO, SE Euroalavälised riigid

Küpros tervikuna on üks 27 Euroopa Liidu liikmesriigist. Acquis communautaire'i kohaldamine on siiski peatatud selles riigi osas, mis ei ole Küprose Vabariigi valitsuse kontrolli all. Praktilistel kaalutlustel kuuluvad kategooriasse „CY“ ja EL 27 keskmisega ainult Küprose Vabariigi valitsuse kontrolli all oleva riigi osas läbi viidud intervjuud.

6 <https://www.europa.eu/eurobarometer>

7 [Kliimamuutused – juuli 2021 – Eurobaromeetri uuring \(europa.eu\)](#)

8 [Kliimamuutused – september 2019 – Eurobaromeetri uuring \(europa.eu\)](#)

9 2016/679

KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Kliimamuutused on maailmas tervikuna kolmandaks kõige tõsisemaks probleemiks ning enam kui kolm neljandikku eurooplastest arvab, et kliimamuutused on iseenesest väga tõsine probleem.

- Vastajate sõnul on kolm kõige tõsisemat probleemi, millega maailm tervikuna silmitsi seisab, ühe variandi valimisel vaesus, nälg ja joogivee puudus (20 %), relvastatud konfliktid (19 %) ja kliimamuutused (17 %).
- Seitsme riigi vastajad peavad kliimamuutusi maailma kõige tõsisemaks probleemiks: Belgia, Taani, Saksamaa, Iirimaa, Malta, Madalmaad, Austria, Soome ja Rootsi. See kuulub 27-st riigist 16-st kolme parima hulka.
- 46 % vastanutest, kellele anti võimalus mainida rohkem kui ühte probleemi, arvab, et kliimamuutused on üks maailma kõige tõsisemaid probleeme, mis on vaesuse, nälja ja joogivee puuduse (58 %) ning relvastatud konfliktide (52 %) taga kolmas. Rohkem kui üks viiest vastajast igas liikmesriigis arvab, et kliimamuutused on üks maailma kõige tõsisemaid probleeme.
- Rohkem kui kolmveerand (77 %) kõigist vastanutest arvab, et kliimamuutused on praegu väga tõsine probleem – asetades kliimamuutuste tõsiduse skaalal 7–10-ni kümneni. See kehtib enamiku vastajate kohta igas liikmesriigis. Tegelikult annavad 31 % maksimaalse punktisumma 10-le, mis näitab, et see on äärmiselt tõsine probleem.

Rohkem kui üheksa eurooplast kümnest on võtnud vähemalt ühe meetme kliimamuutuste vastu võitlemiseks, kuigi enamik arvab, et valitsused, ettevõtjad ja tööstus on selles valdkonnas vastutavad.

- Enamik eurooplasi arvab, et kliimamuutuste vastu võitlemise eest vastutavad Euroopa Liit (56 %), liikmesriikide valitsused (56 %) ning ettevõtjad ja tööstus (53 %). Rohkem kui kolmandik arvab, et piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused on vastutavad (36 %) või peavad ennast isiklikult vastutavaks (35 %), samas kui 29 % arvab, et vastutavad keskkonnarühmad. Vastajad võivad valida mitu vastust.
- Rohkem kui kuus kümnest (63 %) väidab, et nad on viimase kuue kuu jooksul võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks, ja 21 liikmesriigis väidab enamik, et nad on võtnud meetmeid.
- Rohkem kui üheksa vastajat kümnest on võtnud vähemalt ühe meetme, mis aitaks võidelda kliimamuutuste vastu, kusjuures vähemalt kaheksa

inimest kümnest võtab igas liikmesriigis vähemalt ühe meetme.

- Ainsad meetmed, mida vähemalt pooled on võtnud, püüavad vähendada jäätmeid ja eraldada need korrapäraselt ringlussevõtuks (70 %) ja vähendada ühekordselt kasutatavate toodete tarbimist (53 %). Mõlemad meetmed on alates 2021. aastast vähenenud.
- Peaaegu neli kümnest (37 %) ütlevad, et uue kodumasinaga ostmisel on nende valikul oluline tegur väiksem energiatarbimine. See tulemus kujutab endast teist järjestikust langust alates 2019. aastast.
- Muud meetmed, mida vähemalt üks viiendik võtab, on vähem liha ostmine ja söömine (31 %), kes kasutavad regulaarselt oma isiklikule autole keskkonnasõbralikke alternatiive, nagu kõndimine, jalgrattasõit, ühistransport või autojagamine (28 %) või mahetoidu ostmine ja söömine (28 %).

Enamik eurooplasi nõustub, et kliimamuutustega seotud meetmete võtmine võib tuua kasu

- Rohkem kui kaheksa vastanut kümnest (84 %) on nõus, et kliimamuutuste ja keskkonnaküsimustega tegelemine peaks olema rahvatervise parandamise prioriteet (41 % nõustub täielikult, 43 % kaldub nõustuma).
- Peaaegu kaheksa kümnest (78 %) nõustub, et puhtale energiale üleminekuks tuleks eraldada rohkem avaliku sektori rahalist toetust, isegi kui see tähendab fossiilkütuste toetuste vähendamist (36 % nõustub täielikult, 42 % kaldub nõustuma).
- Kolm neljandikku vastanutest (75 %) on nõus, et kliimamuutustega seotud meetmete võtmine viib innovatsioonini, mis muudab ELi ettevõtteid konkurentsivõimelisemaks (29 % nõustub täielikult, 46 % kaldub nõustuma).
- Peaaegu sama palju (73 %) nõustub, et kliimamuutuste põhjustatud kahju maksumus on palju suurem kui rohepöördesse investeerimise kulu (33 % nõustub täielikult, 40 % kaldub nõustuma).
- Seitse kümnest vastajast (70 %) on nõus, et fossiilkütuste impordi vähendamine väljastpoolt ELi võib suurendada energiapuudust ja tuua ELile majanduslikku kasu (27 % nõustub täielikult, 43 % kaldub nõustuma).
- Rohkem kui kuus kümnest (63 %) nõustub, et kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemine võib tuua kasu ELi kodanikele.

Kliimamuutused

Liikmesriikide valitsused ja EL toetavad kindlat taastuenergia eesmärkide seadmist ja meetmete võtmist energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks.

- 67 % vastanutest arvab, et nende riigi valitsus ei tee kliimamuutuste vastu võitlemiseks piisavalt tööd, mis on alates 2021. aasta märtsist aprillini vähenenud kaheksa protsendipunkti võrra. Siiski arvab enamik, välja arvatud Soome vastajad, et nende valitsus ei tee piisavalt.
- Peaaegu üheksa kümnest arvab, et on oluline, et nende riigi valitsus (87 %) ja Euroopa Liit (87 %) võtaksid meetmeid, et suurendada 2030. aastaks kasutatava taastuenergia hulka. Riigi valitsuse puhul on see varasemate uuringutega võrreldes kõigi aegade madalaim toetustase.
- Rohkem kui kaheksa vastajat kümnest arvab, et on oluline, et nende riigi valitsus (86 %) ja Euroopa Liit (85 %) võtaksid meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks (nt julgustades inimesi oma kodu isoleerima, paigaldama päikesepaneele või ostma elektriautosid). Jällegi, riigi valitsuse puhul on see kõigi aegade madalaim toetustase.
- Peaaegu üheksa kümnest (88 %) nõustub väitega, et kasvuhoonegaaside heitkoguseid tuleks vähendada miinimumini, kompenseerides samal ajal ülejäänud heitkogused, et muuta ELi majandus 2050. aastaks kliimaneutraalseks. Nii arvab igas liikmesriigis vähemalt seitse kümnest vastajast.

Enamik eurooplasi arvab, et üleminekut rohelisele majandusele tuleks kiirendada

- Arvestades Venemaa tegevusest tingitud energiahindade tõusu ja gaasivarustuse piiranguid, leiab 58 % vastanutest, et taastuvate energiaallikate kasutamist tuleks kiirendada, suurendada energiatõhusust ja kiirendada üleminekut rohelisele majandusele. Veerand (25 %) arvab, et ülemineku tempo tuleks säilitada. 12 % arvab, et energiakriisi ajal tuleks kasutada rohkem fossiilkütuseid ja üleminek rohelisele majandusele aeglustus.
- Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu kiirendamine ELis, et vähendada energiakulusid ja muutada energiasõltumatumaks (29 %), ning majandusmeetmete võtmine kodumajapidamiste energiaarvete hinna piiramiseks, näiteks energiaettevõtete kasumi maksustamine ja energiahindade ülempiiri kehtestamine (29 %) on eelistatud meetmed energiakriisi põhjustatud majandusliku surve leevendamiseks ning ainsad meetmed, mida on nimetatud vähemalt iga neljandiku puhul.

Rohkem kui kolmandik tunneb end isiklikult keskkonna- ja kliimarisikide ja -ohtude all

- Peaaegu neli kümnest (37 %) ütlevad, et nad puutuvad isiklikult kokku keskkonna- ja kliimarisikide ja -ohtudega (7 % väga ohustatud, 30 % mõnevõrra ohustatud). Riigi tasandil esineb märkimisväärsed erinevusi: see osakaal, kes tunneb kokkupuudet, ulatub 64 %-st Portugalis kuni 9 %-ni Soomes.

I. EUROOPA ARUSAAMAD KLIIMAMUUTUSTEST

Kliimamuutused

Käesoleva aruande esimeses peatükis uuritakse, kas eurooplased peavad kliimamuutusi kõige suuremaks või üheks kõige tõsisemaks probleemiks, millega maailm praegu silmitsi seisab. Kõne all on ka eurooplaste arusaam kliimamuutuste tõsidusest.

1. Arusaam kliimamuutustest kui globaalsest probleemist

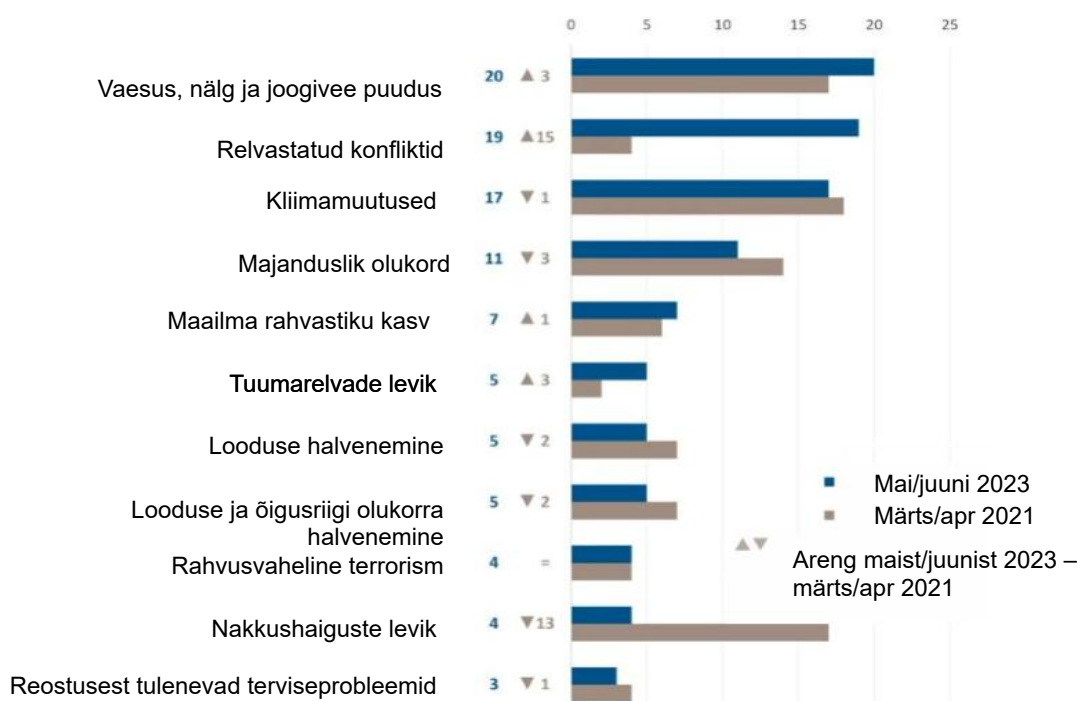
Kliimamuutused on maailma kui terviku kõige tõsisemate probleemide seas kolmandal kohal

Vastajatele anti nimekiri 11 probleemist ja nad küsisid, mida nad peavad tänapäeva maailma kõige tõsisemaks.¹⁰ Kliimamuutused on kolmandaks kõige tõsisemaks probleemiks pärast vaesust, nälga ja joogivee puudumist ning relvastatud konflikte.

Iga viies (20 %) mainib vaesust, nälga ja joogivee puudust, kolme protsendipunkti suurust kasvu alates 2021. aasta märtsist kuni aprillini ning järjekoha tõusu teisel kohalt esimesele kohale.

Peaaegu sama palju vastajaid mainib relvakonflikte (19 %,

QC1a Milline järgmistest on teie arvates maailma kui terviku kõige tõsisem probleem? (%-EL27)

+ 15 protsendipunkti). See probleem on liikunud eelmise uuringu kaheksandalt kohalt praeguse laine teisele kohale¹¹. See kajastab tõenäoliselt sõja puhkemist pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse 2022. aasta veebruaris.

¹⁰ QC1a. Milline järgmistest on teie arvates kõige tõsisem probleem, millega maailm tervikuna silmitsi seisab?

Peaaegu iga viies (17 %, -1 protsendipunkti) arvab, et kliimamuutus on kõige tõsisem probleem. Nüüd on see 2021. aasta esimese edetabeli järel kolmandal kohal.

Majanduslik olukord jääb samale tasemele (11 %, -3 protsendipunkti) ja see on ainus probleem, mida vähemalt üks kümnest vastajast mainis. Maailma rahvastiku kasv on tõusnud seitsmendalt kohalt viiendale (7 %, +1 protsendipunkti).

Muid probleeme mainib mitte rohkem kui üks kahekümnest: tuumarelvade levik (5 %, +3), looduse halvenemine (5 %, -2 protsendipunkti), demokraatia ja õigusriigi olukorra halvenemine (5 %, -2 protsendipunkti), rahvusvaheline terrorism (4 %, ilma muutusteta), nakkushaiguste levik (4 %, -13 protsendipunkti) ja reostusest tingitud terviseprobleemid (3 %, -1 protsendipunkti).

Väärib märkimist, et nakkushaiguste leviku mainimine (-13 protsendipunkti) on märkimisväärselt vähenenud, langedes kolmandalt kohalt üheksandale kohale¹².

Üldiselt valis rohkem kui üks viiendik (22 %) vastanutest kas kliimamuutusi või looduse halvenemist maailma kui terviku kõige tõsisema probleemina.

¹¹ 24. veebruaril 2022 tungis Venemaa käesoleva uuringu 2021.–2023. aasta lainete vahelisel ajal Ukrainasse ja kestab tema agressioonisõda.

¹² Eelmine uuring viidi läbi umbes aasta pärast COVID-19 pandeemiat.

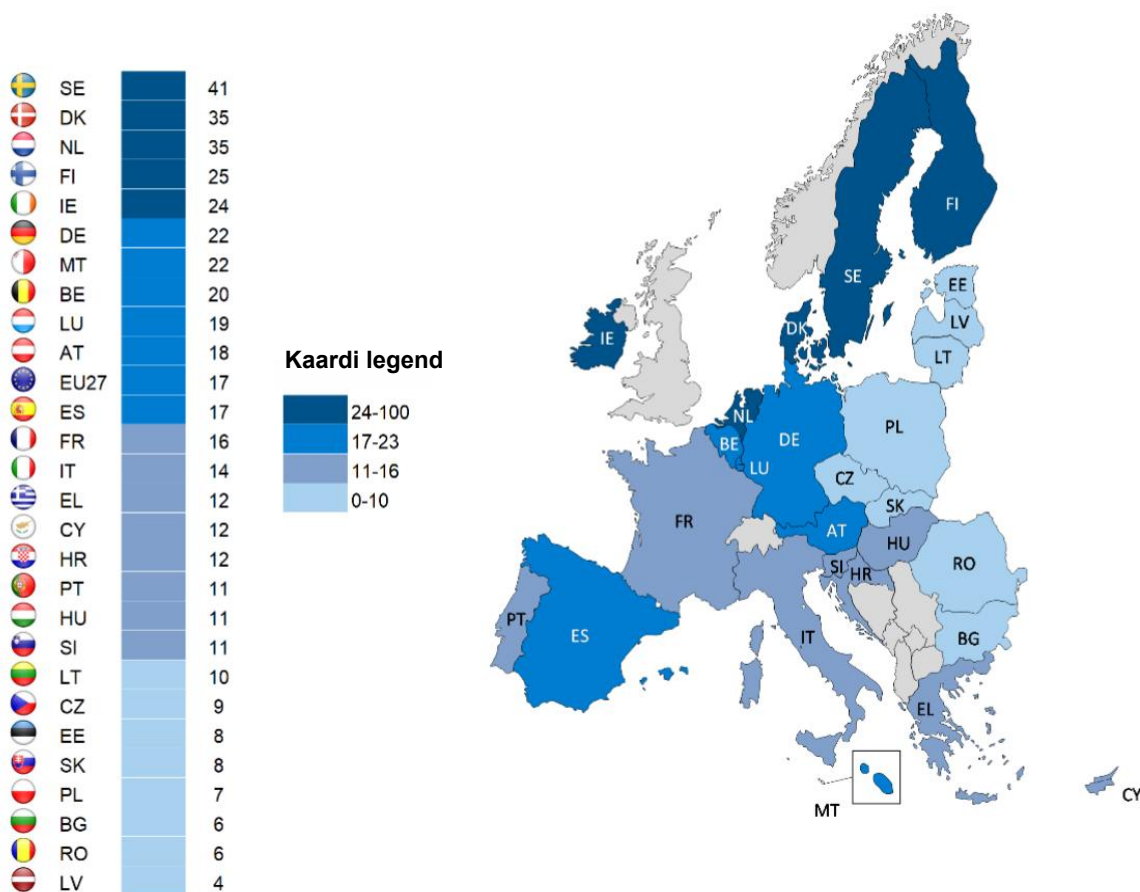
Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Nende vastajate osakaal, kes peavad kliimamuutusi maailma kõige tõsisemaks probleemiks, on geograafiliselt väga erinev. Arvamus on kõige laialdasem Rootsis (41 %), Taanis ja Madalmaades (35 %) ning kõige vähem levinud Lätis (4 %), Rumeenias ja Bulgaarias (mõlemas 6 %).

Nagu kaardilt näha, peavad ELi põhja- ja lääneosas elavad vastajad üldiselt kõige tõenäolisemalt kliimamuutusi kõige tõsisemaks probleemiks, samas kui idapoolsete piirkondade elanikud mõtlevad nii kõige vähem.

QC1a Milline järgmistest on teie arvates maailma kui terviku kõige tõsisem probleem? (%-EL27)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Riikide tulemused näitavad, et vaesust, nälga ja joogivee puudust peetakse maailma kõige tõsisemaks probleemiks kaheksas riigis, eelkõige Luksemburgis (30 %), Kreekas ja Hispaanias (mõlemas 29 %) ning Prantsusmaal ja Portugalis (mõlemas 27 %). Seevastu peetakse seda kõige tõsisemaks probleemiks ainult 12 % Maltal ja Lätis ning 13 % Poolas, Rumeenias ja Itaalias. Vaesus, nälga ja joogivee puudus on ELi 27 liikmesriigist 25st esikohal.

Vaesus, nälga, joogivee puudus ja kliimamuutused on Belgias (mõlemas 20 %) ja Austrias (mõlemas 18 %) esikohal, samas kui Ungaris on vaesus, nälga ja joogivee puudus relvastatud konfliktide puhul esikohal (mõlemad 17 %).

Kõige tõsisemaks probleemiks on ka relvakonfliktid üheksas riigis, sealhulgas Poolas (37 %) ja Eestis (33 %), samuti Lätis ja Tšehhis (mõlemas 28 %). Kõige väiksema tõenäosusega nimetavad neid tõsiseks probleemiks Kreeka (6 %), Madalmaade (8 %) ja Rootsi (11 %). Relvastatud konfliktid kuuluvad kolme kõige enam nimetatud probleemi hulka 23 liikmesriigis.

Kliimamuutused on ainus teine probleem, mis on mis tahes riigis esikohal, ja kõige enam mainitud probleem seitsmes riigis, sealhulgas Rootsis (41 %), Madalmaades ja Taanis (mõlemas 35 %). Seevastu 4 % vastanutest Lätis, 6 % Bulgaarias ja 7 % Poolas peavad seda kõige tõsisemaks probleemiks. Kliimamuutused kuuluvad kolme parima hulka 16 riigis kokku.

Veel kuus probleemi esineb kolmes parimas riigis vähemalt ühes riigis:

- Majanduslikku olukorda peetakse teiseks või kolmandaks kõige tõsisemaks probleemiks 17 riigis,

sealhulgas Kreekas (26 %), Portugalis (24 %) ja Itaalias (20 %). Kõige vähem mainitakse seda tõsise probleemina Rootsis (2 %), Madalmaades (3 %) ja Soomes (4 %).

- Maailma rahvastiku kasv on Hollandis kolmandal kohal (16 %). Seda mainib ka vähemalt iga kümnes vastaja Soomes (12 %), Saksamaal (11 %) ja Taanis (10 %).
- Tuumarelvade levik on Leedus teisel kohal (14 %).
- Looduse halvenemine on tähtsuselt kolmas probleem Sloveenias (15 %) ja Ungaris (11 %).
- Demokraatia ja õigusriigi olukorra halvenemine on Rootsis tähtsuselt kolmas probleem (12 %).
- Rahvusvaheline terrorism on Maltal tähtsuselt kolmas probleem (14 %).

QC1a Milline järgmistest on teie arvates maailma kui terviku kõige tõsisem probleem? (%)

	EL 27	OLE MA	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	SE E	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	KEL L	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	
Vaesus, nälga ja joogivee puudus	20	20	16	14	14	18	10	20	29	29	28	21	13	27	12	14	30	17	12	17	18	13	28	13	19	21	14	15	
Relvastatud konfliktid	19							15	26	28	20	21	18	23	16	28	26	13	17	16	8	17	37	15	18	17	22	19	11
Kliimamuutused	17	20	6	9	35	22	8	24	12	17	16	12	14	12	4	10	19	11	22	35	18	7	11	6	11	8	25	41	
Majanduslik olukord	11	9	17	10	6	8	16	10	26	16	6	12	20	17	15	13	5	12	9	3	11	9	24	16	7	13	4	2	
Maailma rahvastiku kasv	7	8	3	9	10	11	5	6	4	3	6	3	3	1	4	4	9	9	4	16	7	5	3	6	6	5	12	6	
Tuumarelvade levik	5	6	6	5	2	3	4	5	4	4	4	9	5	6	9	14	3	7	7	2	4	6	3	8	8	7	6	4	
Looduse halvenemine	5	5	5	6	2	3	8	2	3	4	9	5	5	8	4	6	5	11	6	4	8	3	5	5	15	6	8	4	
Demokraatia ja õigusriigi olukorra halvenemine	5	5	5	4	5	7	3	3	5	6	7	3	3	2	4	2	6	3	6	8	5	2	2	9	5	5	6	12	
Rahvusvaheline terrorism	4	6	4	5	2	4	5	5	3	2	8	5	3	4	6	2	4	2	14	3	3	7	2	5	5	5	2	2	
Nakkushaiguste levik	4	3	6	5	2	1	5	3	6	2	2	5	6	4	8	4	3	7	1	1	4	7	2	8	3	5	2	2	
Reostusest tulenevad terviseprobleemid	3	3	5	2	2	1	3	4	2	2	3	7	4	3	5	4	3	4	3	1	3	4	4	5	4	3	1	1	
Muud (spontaansed)	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	
Puuduvad (spontaansed)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ei tea	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	

Kliimamuutused

Alates 2021. aasta märtsist kuni aprillini on kõige märkimisväärsed muutused ELi tasandil selles, et vastajad ütlevad palju väiksema tõenäosusega, et kõige tõsisem probleem on nakkushaiguste levik (-13 protsendipunkti), ja märkimisväärselt tõenäolisemalt mainitakse relvastatud konflikte (+ 15 protsendipunkti). Need muutused kajastuvad ka riikliku tasandi tulemustes¹³.

Igas liikmesriigis peavad vastajad nakkushaiguste levikut maailma kõige tõsisemaks probleemiks nüüd palju väiksema tõenäosusega ning seitsmes riigis on muutus vähemalt 20 protsendipunkti: Bulgaaria (6 %, -30 protsendipunkti), Itaalia (6 %, -28 protsendipunkti), Malta (1 %, -28 protsendipunkti), Ungari (7 %, -27 protsendipunkti), Horvaatia ja Eesti (5 %, -24 protsendipunkti mõlemad) ning Slovakkia (5 %, -22 protsendipunkti).

Relvakonflikte peetakse nüüd suurema tõenäosusega kõige tõsisemaks probleemiks igas riigis ning viies riigis on kasv vähemalt 20 protsendipunkti: Poola (37 %, + 28 protsendipunkti), Eesti (33 %, + 28 protsendipunkti), Bulgaaria (26 %, + 23 protsendipunkti), Tšehhi (28 %, + 21 protsendipunkti) ja Itaalia (23 %, + 21 protsendipunkti).

Kuigi kasv on väiksem, väärib märkimist, et igas riigis peavad vastajad tuumarelvade levikut kõige tõsisemaks probleemiks, eriti Leedus (14 %, + 11 protsendipunkti).

Muud märkimisväärsed muudatused alates 2021. aasta märtsist aprillini on järgmised:

- Portugali vastajad mainivad nüüd vähem kliimamuutusi (11 %, -11 protsendipunkti) või demokraatia ja õigusriigi olukorra halvenemist (2 %, -12 protsendipunkti).
- Portugalis (24 %, + 10 protsendipunkti) peetakse majandusolukorda praegu kõige tõsisemaks probleemiks, samas kui Itaalias (20 %, -11 protsendipunkti) ja Hispaanias (16 %, -10 protsendipunkti) vastanute puhul on see praegu vähem tõenäoline.
- Kreeka vastajad (29 %, + 11 protsendipunkti) peavad nüüd kõige tõsisemaks probleemiks vaesust, nälga ja joogivee puudust.

13 24. veebruaril 2022 tungis Venemaa käesoleva uuringu 2021.–2023. aasta lainete vahelisel ajal Ukrainasse ja tema agressioonisõda kestab. 2021. aasta uuring viidi läbi ligikaudu aasta pärast COVID-19 pandeemiat.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

		EL	SE	HR	HU	MT	KEL	EL	BG	ES	CY	NL	DK	SI	FI	RO	FR	SE	CZ	LT	DE	PL	SK	OL	EM	A	LU	EE	LV	IE	PT
Kliimamuutused	Mai/juuni 2023	17	14	12	11	22	18	12	6	17	12	35	35	11	25	6	16	41	9	10	22	7	8	20	19	8	4	24	11		
	Δ Mar/Apr 2021	▼1	7	3	3	3	3	2	1	1	1	1	=	=	=	▼1	▼2	▼2	▼3	▼3	▼4	▼4	▼4	▼4	▼5	▼5	▼6	▼6	▼7	▼11	
Rahvusvahelise terrorismi	Mai/juuni 2023	4	3	5	2	14	3	3	4	2	4	3	2	5	2	5	8	2	5	2	4	7	5	6	4	5	6	5	2		
	Δ Mar/Apr 2021	=	1	2	▼1	12	▼1	1	1	1	▼1	=	▼4	2	▼6	2	=	▼5	▼4	▼3	1	2	1	3	▼1	2	1	3	=		
Vaesus, nälg ja joogivee puudus	Mai/juuni 2023	20	13	21	17	12	18	29	16	29	27	17	14	19	14	13	28	15	14	14	18	13	21	20	30	10	12	20	28		
	Δ Mar/Apr 2021	3	5	4	2	2	3	11	1	6	6	1	6	1	5	▼6	3	5	4	5	=	1	6	3	9	3	4	5	5		
Nakkushaiguste levik	Mai/juuni 2023	4	6	5	7	1	4	6	6	2	4	1	2	3	2	8	2	2	5	4	1	7	5	3	3	5	8	3	2		
	Δ Mar/Apr 2021	▼13	▼2	▼2	▼2	▼2	▼1	▼8	▼3	▼1	▼7	▼5	▼1	▼1	▼6	▼1	▼6	▼2	▼1	▼1	▼9	▼1	▼2	▼5	▼4	▼2	▼4	▼6	▼1	▼6	
Majanduslik olukord	Mai/juuni 2023	11	20	12	12	9	11	26	17	16	17	3	6	7	4	16	6	2	10	13	8	9	13	9	5	16	15	10	24		
	Δ Mar/Apr 2021	▼3	▼1	▼6	=	=	1	▼2	▼1	▼1	▼3	=	=	▼2	1	▼1	▼4	=	3	1	2	▼4	1	1	▼2	5	▼1	4	10		
Reostusest tulenevad terviseprobleemid	Mai/juuni 2023	3	4	7	4	3	3	2	5	2	3	1	2	4	1	5	3	1	2	4	1	4	3	3	3	3	3	5	4	4	
	Δ Mar/Apr 2021	▼1	▼2	2	▼4	▼7	▼3	▼1	▼1	▼1	▼1	▼3	=	▼3	▼1	▼2	▼2	=	1	=	▼2	▼4	▼3	1	1	2	=	3	1		
Tuumarelvade levik	Mai/juuni 2023	5	5	9	7	7	4	4	6	4	6	2	2	8	6	8	4	4	5	14	3	6	7	6	3	4	9	5	3		
	Δ Mar/Apr 2021	3	3	7	6	6	1	2	5	4	4	2	1	6	5	6	2	3	3	11	1	1	5	5	2	3	5	3	3		
Relvastatud konfliktid	Mai/juuni 2023	19	23	18	17	16	17	6	26	14	16	8	20	17	19	18	10	11	28	26	21	37	22	15	13	33	28	17	15		
	Δ Mar/Apr 2021	15	21	15	16	15	12	2	23	11	7	4	17	15	16	14	7	7	21	16	14	28	17	11	10	28	14	14	12		
Maailma rahvastiku kasv	Mai/juuni 2023	7	3	3	9	4	7	4	3	3	1	16	10	6	12	6	6	6	9	4	11	5	5	8	9	5	4	6	3		
	Δ Mar/Apr 2021	1	1	=	3	1	1	1	=	1	=	▼1	▼3	1	▼8	2	2	▼5	▼3	=	3	2	2	▼4	▼1	▼5	▼3	1	=		
Looduse halvenemine	Mai/juuni 2023	5	5	5	11	6	8	3	5	4	8	4	2	15	8	5	9	4	6	6	3	3	6	5	5	8	4	2	5		
	Δ Mar/Apr 2021	▼2	2	▼1	3	▼3	1	▼5	▼1	▼1	▼1	=	▼1	▼1	▼4	▼2	=	=	▼8	▼3	▼5	▼2	▼1	▼3	▼5	▼1	▼5	▼4	▼3		
Demokraatia ja õigusi riigi olukorra halvenemine	Mai/juuni 2023	5	3	3	3	6	5	5	5	6	2	8	5	5	6	9	7	12	4	2	7	2	5	5	6	3	4	3	2		
	Δ Mar/Apr 2021	▼2	=	▼2	▼1	▼1	▼3	▼3	1	1	▼5	=	▼3	▼7	▼3	3	▼1	▼1	▼7	▼7	▼1	▼5	▼1	▼7	▼4	▼7	▼4	▼7	▼12		
Muud (spontaansed)	Mai/juuni 2023	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0		
	Δ Mar/Apr 2021	=	=	=	=	=	1	=	=	1	=	=	=	▼1	1	1	=	=	=	=	=	=	=	▼1	=	=	=	1	1	=	
Puuduvad (spontaansed)	Mai/juuni 2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Δ Mar/Apr 2021	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	
Ei tea	Mai/juuni 2023	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1		
	Δ Mar/Apr 2021	=	1	=	=	=	1	=	1	▼1	=	1	=	▼1	=	▼1	1	=	3	1	=	=	=	=	=	=	=	=	=		

Kliimamuutused

Maailma kõige tõsisema probleemi sotsiaaldemograafiline analüüs illustreerib järgmist:

- Naised mainivad vaesust, nälga ja joogivee puudust tõenäolisemalt kui mehed (22 % vs 17 %).
- Mida noorem vastaja, seda tõenäolisem on see, et nad mainivad kliimamuutusi ja seda väiksema tõenäosusega mainivad nad relvakonflikte. Näiteks arvab 24 % 15–24-aastastest, et kliimamuutused on maailma kõige tõsisem probleem, võrreldes 14 %-ga üle 55-aastastest.
- Mida kauem vastaja hariduses püsis, seda tõenäolisemalt mainitakse kliimamuutusi ja seda väiksema tõenäosusega mainitakse vaesust, nälga ja joogivee puudumist või relvakonflikte. Näiteks 21 % üle 20-aastastest hariduse omandanud inimestest arvab, et kliimamuutused on kõige tõsisem probleem, samas kui 15-aastastest või noorematest hariduse omandanutest 10 %.
- Õpilased (30 %) on tõenäolisemad kui teistes sotsiaal-ametirühmades, eriti koduabilised (8 %), kui mainida kliimamuutusi. Kõige tõenäolisemalt mainivad pensionärid relvakonflikte, eriti võrreldes õpilastega (22 % vs. 14 %), samas kui koduabilised ja töötud (kumbki 24 %) mainivad vaesust, nälga ja joogiveepuudust suurema tõenäosusega kui teistes rühmades.
- Mida vähem on vastajal raskusi arvete maksimisega, seda tõenäolisemalt mainitakse relvakonflikte ja kliimamuutusi ning seda väiksema tõenäosusega mainitakse vaesust, nälga ja joogivee puudumist ning majanduslikku olukorda. Näiteks 19 %, kellel ei ole kunagi või peaaegu kunagi raskusi arvete maksimisega, mainivad kliimamuutusi, võrreldes 10 %ga neist, kellel on raskusi suurema osa ajast.
- Mida kõrgem on vastaja enda sotsiaalne redel, seda tõenäolisemalt arvavad nad, et kliimamuutused on kõige tõsisem probleem, ja seda vähem on tõenäoline, et nad mainivad vaesust, nälga ja joogivee puudumist. Näiteks mainib kliimamuutusi 23 % neist, kes arvavad, et nad kuuluvad kõrgemasse klassi, samas kui 12 % neist, kes peavad end tööliklassi kuuluvaks.

Vastajad, kes on võtnud isiklike meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks, ütlevad tõenäolisemalt, et kliimamuutused on kõige tõsisem probleem kui need, kes ei ole tegutsenud (20 % vs 11 %)¹⁴.

14 Meetmete võtmise tulemuste täielik analüüs on esitatud 2. peatüki 2. jaos.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

QC1a Milline järgmistest on teie arvates maailma kui terviku kõige tõsisem probleem? (% – EL)

	Kliimamuutused	Rahvusvaheline terrorism	Vaesus, nälg ja joogivee puudus	Nakkushaiguste levik	Majanduslik olukord	Reostusest tulenevad terviseprobleemid	Tuumarelvade levik	Relvastatud konfliktid	Maailma rahvastiku kasv	Looduse halvenemine	Demokraatia ja õigusriigi olukorra halvenemine
EL 27	17	4	20	4	11	3	5	19	7	5	5
Sugu											
Man	18	4	17	3	12	3	5	19	8	5	6
Naine	16	5	22	4	11	3	5	19	5	5	5
Age											
15–24	24	4	20	3	12	2	4	16	5	6	4
25–39	18	4	20	4	13	3	4	17	7	5	5
40–54	17	4	19	4	12	2	4	19	7	5	7
55+	14	5	20	4	11	3	5	21	7	4	5
Haridus (Lõpp)											
–15	10	4	25	4	13	3	5	22	4	4	4
16–19	13	5	20	4	13	3	5	20	7	5	5
20+	21	4	18	3	10	2	4	18	8	5	7
Õpib ikka veel	30	3	18	2	11	1	4	14	5	6	5
Sotsiaal-ametialane kategooria											
Füüsilisest isikust ettevõtja	16	3	16	5	15	3	5	19	6	5	7
Juhid	23	3	19	2	10	2	4	17	9	4	6
Muud valged kaelarhiomad	16	4	18	4	13	3	3	21	7	5	6
Töölised	14	5	21	4	11	3	5	18	8	5	6
Koduinimesed	8	4	24	5	16	5	5	19	4	3	6
Töötud	15	4	24	3	16	4	4	15	5	5	5
Pensionil	14	5	20	4	9	3	6	22	6	5	5
Õpilased	30	3	18	2	11	1	4	14	5	6	5
Raskused arvete maksmisel											
Suurema osa ajast	10	6	24	4	15	4	5	15	6	6	5
Aeg-ajalt	13	4	19	4	16	3	5	17	6	6	6
Peaaegu mitte kunagi/mitte kunagi	19	4	19	3	10	2	5	20	7	5	6
Võtte arvesse kuulumist											
Töölisklass	12	5	24	4	12	3	4	20	6	5	4
Alumine keskklass	15	4	21	3	11	2	5	22	6	4	6
Keskklass	18	4	18	4	12	3	5	18	7	5	6
Ülemine keskklass	28	2	15	2	10	2	4	16	10	5	6
Ülemine klass	23	7	13	4	8	1	6	21	9	5	3
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks											
Jah	20	4	20	3	10	3	4	17	7	5	6
Ei	11	6	18	5	14	3	5	21	6	5	5

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Järgnevas küsimuses said vastajad nimetada samast nimekirjast veel kuni kolm tõsist probleemi¹⁵. Allpool esitatud tulemus ühendab mõlema küsimuse tulemused. Võttes arvesse kõigi vastajate vastuseid, jäävad neli peamist probleemi samaks. Peaaegu kuus kümnest (58 %, + 4 protsendipunkti) arvavad, et vaesus, nälg ja joogivee puudus on üks tõsisemaid probleeme, samas kui 52 % ütleb seda relvastatud konfliktide kohta – 29 protsendipunkti alates 2021. aasta märtsist kuni aprillini. Need on ainsad probleemid, mida vähemalt pooled vastanutest peavad tõsiseks.

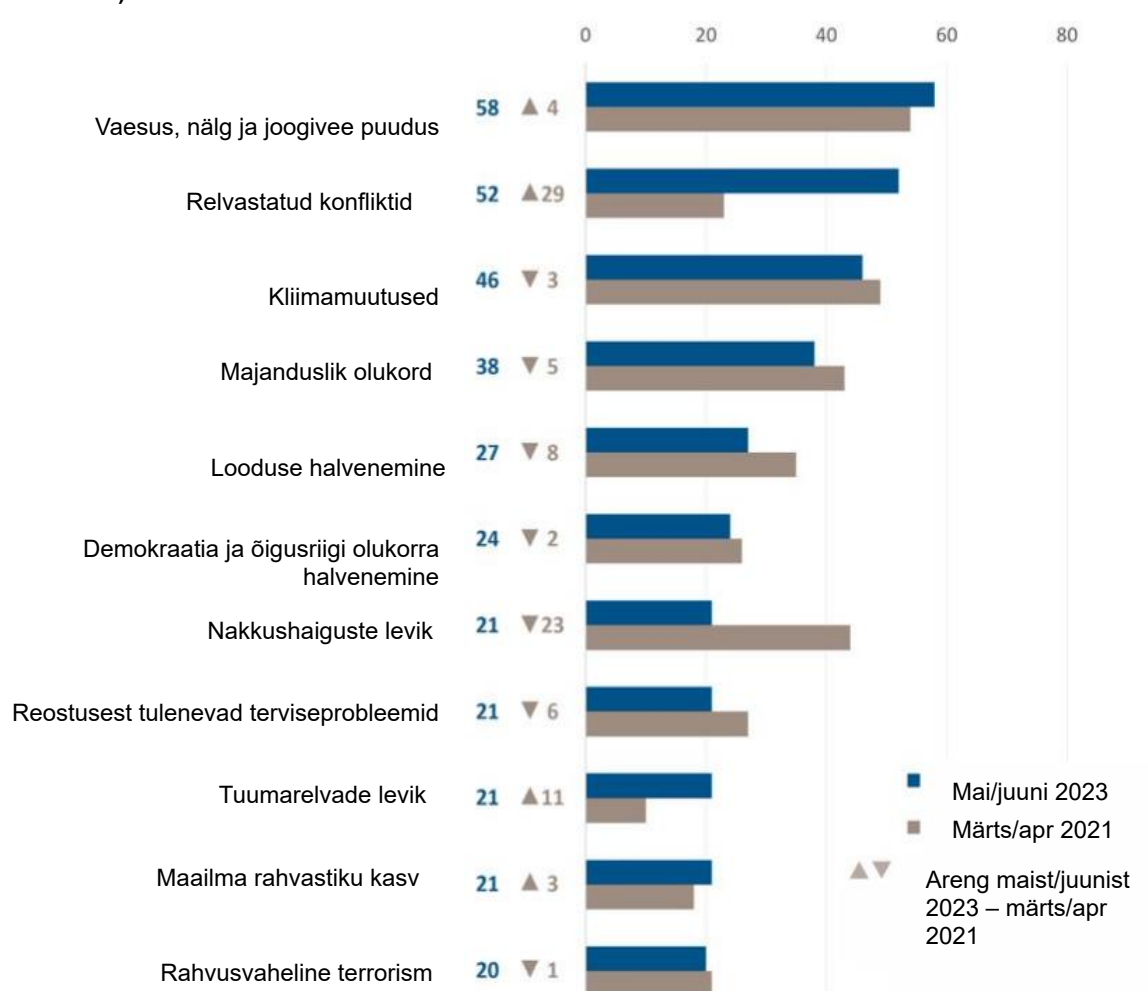
Rohkem kui neli kümnest (46 %, -3 protsendipunkti) ütlevad, et kliimamuutused on tõsine probleem, samas kui 38 % (-5 protsendipunkti) mainib majanduslikku olukorda ja 27 % (-8 protsendipunkti) looduse halvenemist.

Kõiki teisi probleeme mainib vähemalt üks viiest: demokraatia ja õigusriigi olukorra halvenemine (24 %, -2 protsendipunkti), nakkushaiguste levik (21 %, -23 protsendipunkti), reostusest tingitud terviseprobleemid

(21 %, -6 protsendipunkti), tuumarelvade levik (21 %, + 11 protsendipunkti), maailma elanikkonna suurenemine (21 %, 3 protsendipunkti) ja rahvusvaheline terrorism (20 %, -1 protsendipunkti).

Võrreldes 2021. aasta märtsist aprillini mainivad vastajad nüüd palju vähem nakkushaiguste levikut, kuid palju tõenäolisemalt mainivad nad relvastatud konflikte ja tuumarelvade levikut.

QC1T Milline järgmistest on teie arvates maailma kui terviku kõige tõsisem probleem? (% – EL 27)

15 QC1T. Milline järgmistest on teie arvates kõige tõsisem probleem, millega maailm tervikuna silmitsi seisab?

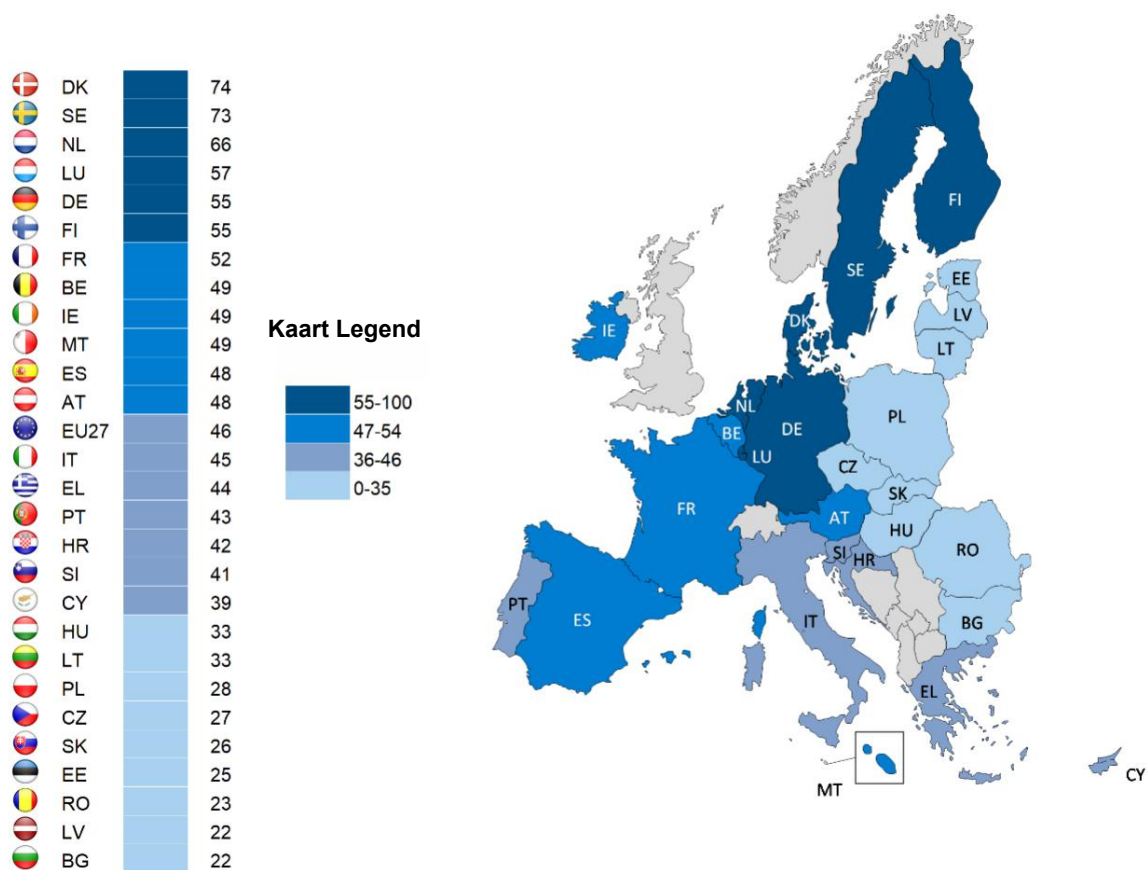
Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Riikide tulemused näitavad, et rohkem kui üks viiest vastajast igas riigis arvab, et kliimamuutused on üks maailma kõige tõsisemaid probleeme. Osakaal on vahemikus 74 % Taanis, 73 % Rootsis ja 66 % Madalmaades, 22 % vastanutest Lätis ja Bulgaarias ning 23 % Rumeenias.

Kaardil on näha, et vastajad, kes peavad kliimamuutusi üheks tõsisemaks probleemiks, leiavad suurema tõenäosusega aset ELi põhja- ja läänepoolsetes piirkondades.

QC1T Milline järgmistest on teie arvates maailma kui terviku kõige tõsisem probleem? (Kliimamuutuste protsent)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Kolm probleemi on riiklikul tasandil esikohal. 16 riigis on enim nimetatud probleem vaesus, nälg ja joogivee puudus, kusjuures osakaal ulatub 70 %-st vastanutest Kreekas ning 69 %-st Hispaanias ja Luksemburgis kuni 51 %-ni Iirimaa ja Maltal. Relvakonflikte on enim mainitud kaheksas riigis, sealhulgas Eestis (66 %). Soomes on vaesus, nälg, joogivee puudus ja relvastatud konfliktid võrdsel kohal (mõlemas 56 %). Kliimamuutused on enim mainitud probleem Taanis (74 %) ja Rootsis (73 %).

Riikide koondmeetmete tulemused näitavad, et vaesust, nälga ja joogiveepuudust peab igas riigis tõsiseks probleemiks rohkem kui kolmandik. Osakaal on vahemikus 71 % Rootsis, 70 % Kreekas ning 69 % Hispaanias ja Luksemburgis, 35 % Lätis ning 41 % Eestis ja Rumeenias. Vaesus, nälg ja joogivee puudus kuuluvad 26 liikmesriigi kolme parima hulka.

Relvastatud konfliktid on üks kolmest enim nimetatud probleemist 25 liikmesriigis. Osakaal on 66 % Eestis, 64 % Poolas ja 62 % Bulgaarias 38 % vastanutest Kreekas, 40 % Maltal ja 41 % Portugalis.

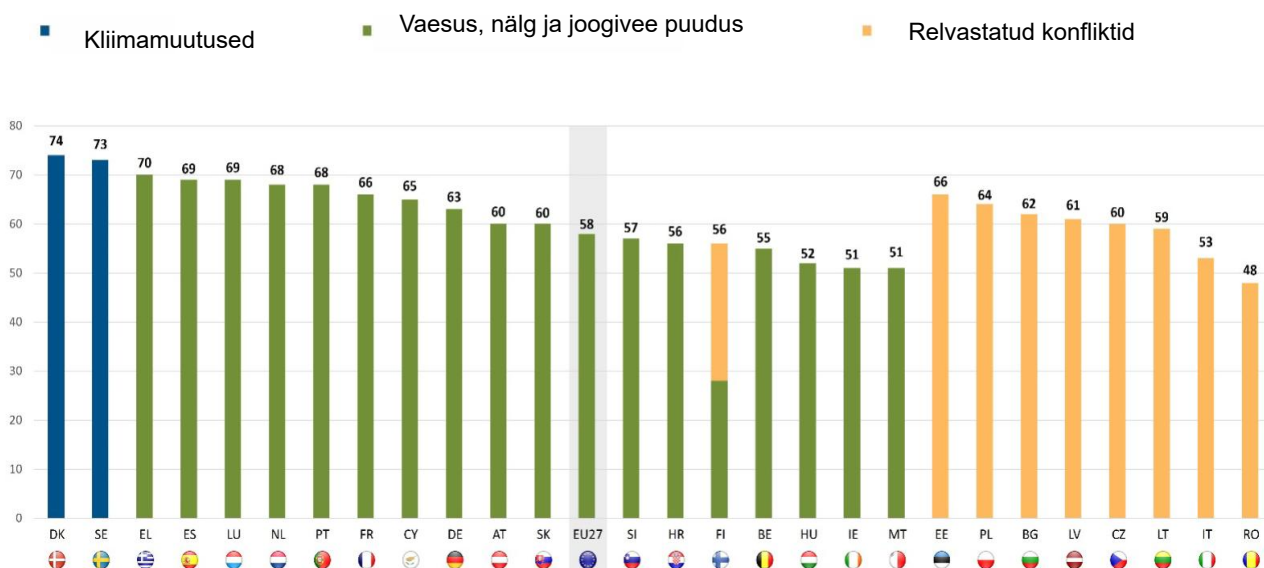
Kliimamuutused on ainus teine probleem, mis on igas riigis esikohal. Seda mainib igas liikmesriigis rohkem kui üks viiest vastajast. Taanis (74 %), Rootsis (73 %) ja Madalmaades (66 %) on kõige tõenäolisem, et kliimamuutused on üks tõsisemaid probleeme, võrreldes 22 % Lätis ja Bulgaarias ning 23 % Rumeenias, kes mõtlevad samamoodi. Kliimamuutused on üks kolmest enim mainitud probleemist 15 riigis.

Veel neli probleemi esineb kolmes parimas riigis vähemalt ühes riigis:

59 %-st Portugalis ja 56 %-st Küprosel 14 %-ni Madalmaades, 17 %-st Rootsis ja 20 %-st Soomes.

- Looduse halvenemine on tähtselt teine probleem Sloveenias (49 %) ning kolmas kõige enam Ungaris (41 %) ja Soomes (38 %). Seda mainitakse laialdaselt ka Austrias (39 %), kuid kõige vähem mainivad seda Iirimaa (14 %), Poolas (18 %) ja Lätis (19 %).
- Demokraatia ja õigusriigi olukorra halvenemine on Rootsis tähtselt kolmas punkt (56 %, mida jagatakse relvastatud konfliktidega). Rootsi on ainus riik, kus vähemalt neli kümnest nimetab seda maailma tõsiseks probleemiks, millele järgneb 37 % Madalmaades ja 34 % Saksamaal. Seevastu 11 % Leedus ja 12 % Küprosel mainivad seda.
- Tuumarelvade levik on Leedus kolmas enim nimetatud punkt (41 %) ja Leedu on ainus riik, kus seda küsimust mainib üle kolmandiku.

QC1T Milline järgmistest on teie arvates maailma kui terviku kõige tõsisem probleem? (% – enim mainitud vastus riikide kaupa)

- Majanduslik olukord on teisel või kolmandal kohal 13 riigis. Kõigis liikmesriikides varieerub see osakaal, kes peavad seda tõsiseks probleemiks, 64 %-st Kreekas,

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

QC1T Milline järgmistest on teie arvates maailma kui terviku kõige tõsisem probleem? (%)

	EL 27	OL EM A	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	SE E	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	KE LL	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Vaesus, nälg ja joogivee puudus	58	55	51	49	61	63	41	51	70	69	66	56	43	65	35	44	69	52	51	68	60	43	68	41	57	60	56	71
Relvastatud konfliktid	52	50	62	60	54	59	66	45	38	51	43	47	53	47	61	59	47	44	40	45	53	64	41	48	46	57	56	56
Kliimamuutused	46	49	22	27	74	55	25	49	44	48	52	42	45	39	22	33	57	33	49	66	48	28	43	23	41	26	55	73
Majanduslik olukord	38	28	48	36	27	30	47	40	64	53	29	37	52	56	46	39	27	40	40	14	41	33	59	47	26	43	20	17
Looduse halvenemine	27	28	28	28	20	23	35	14	26	26	38	30	23	35	19	28	33	41	25	33	39	18	27	24	49	31	38	23
Demokraatia ja õigusrigi olukorra halvenemine	24	22	20	19	26	34	16	20	27	18	21	19	17	12	15	11	24	17	20	37	25	15	17	26	16	23	29	56
Tuumarelvade levik	21	24	26	26	18	20	17	21	26	16	15	31	26	21	31	41	17	23	33	15	21	26	19	25	27	28	22	19
Maailma rahvastiku kasv	21	28	13	30	33	31	22	21	15	13	19	15	13	9	12	13	21	29	18	41	28	17	11	17	20	17	34	23
Reostusest tulenevad terviseprobleemid	21	22	23	11	23	15	15	27	23	19	26	30	25	18	22	22	23	27	27	20	21	17	25	21	22	23	15	16
Nakkushaiguste levik	21	20	34	23	14	12	27	25	36	20	14	29	32	29	30	29	16	31	18	11	16	27	19	30	18	27	18	14
Rahvusvaheline terrorism	20	26	24	22	17	18	22	27	16	12	28	19	18	19	24	20	21	13	39	23	17	28	17	23	25	18	19	15
Muud (spontaansed)	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	2	0	0	1	1	0	1	0
Puuduvad (spontaansed)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Ei tea	0	0	1	3	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

ELi tasandil mainitakse kolme probleemi, mis on alates 2021. aasta märtsist aprillini muutunud: relvastatud konflikt (+ 29 protsendipunkti), tuumarelvade levik (+ 11 protsendipunkti) ja nakkushaiguste levik (-23 protsendipunkti). Need muudatused kajastuvad ka riiklikul tasandil¹⁶.

Igas liikmesriigis on relvakonfliktide mainimine tõsise probleemina märkimisväärselt suurenenud. 13 liikmesriigis on kasv vähemalt 30 protsendipunkti, suurim on see Bulgaarias (62 %, + 43 protsendipunkti), Itaalias (53 %, + 38 protsendipunkti) ja Soomes (56 %, + 36 protsendipunkti).

Suurenenud on ka tuumarelvade leviku mainimine igas riigis, kusjuures kõige rohkem on vastajaid Maltal (33 %, + 26 protsendipunkti), Leedus (41 %, + 23 protsendipunkti), Horvaatias (31 %, + 18 protsendipunkti) ja Sloveenias (27 %, + 18 protsendipunkti).

Seevastu nakkushaiguste leviku mainimine on vähenenud kõigis 27 liikmesriigis, kusjuures suurimad vastajad olid Maltal (18 %, -46 protsendipunkti), Itaalias (32 %, -38 protsendipunkti), Bulgaarias (34 %, -32 protsendipunkti) ja Austrias (16 %, -32 protsendipunkti).

Kuigi kliimamuutuste mainimine ELi tasandil on suhteliselt vähe muutunud, varjab see märkimisväärsed erinevusi riikide tasandil. Nimetatud näitaja on vähenenud 19 riigis ja üheksas riigis vähemalt kümme protsendipunkti, kusjuures suurim on see Portugalis (43 %, -20 protsendipunkti), Eestis (25 %, -19 protsendipunkti) ja Lirimaa (49 %, -17 protsendipunkti). Seevastu kliimamuutuste mainimine on veidi suurenenud seitsmes riigis (1–4 protsendipunkti) ja Hispaanias ei ole toimunud muutusi (48 %).

On veel kuus probleemi, mille puhul on alates 2021. aasta märtsist aprillini toimunud vähemalt kümne protsendipunktiline muutus riigi tasandil.

- Vaesust, nälga ja joogivee puudust mainivate vastajate osakaal on suurenenud 22 riigis, sealhulgas Rootsis (71 %, + 14 protsendipunkti), Taanis (61 %, + 12 protsendipunkti), Slovakkias (60 %, + 11 protsendipunkti), Soomes (56 %, + 11 protsendipunkti) ja Austrias (60 %, + 10 protsendipunkti). Mainimine on vähenenud kolmes riigis, sealhulgas Rumeenias (41 %, -12 protsendipunkti), ning see on püsunud muutumatuna Küprosel (65 %) ja Lätis (35 %).
- Majanduslik olukord on suurenenud kaheksas riigis, sealhulgas Portugalis (59 %, + 16 protsendipunkti), kuid see on vähenenud 17 riigis, eelkõige Itaalias (52 %, -19 protsendipunkti), Horvaatias (37 %, -17 protsendipunkti), Hispaanias (53 %, -12

protsendipunkti) ja Sloveenias (26 %, -10 protsendipunkti). Slovakkias (43 %) ja Soomes (20 %) ei ole muutusi toimunud.

- Saastest tingitud terviseprobleemide osakaal on vähenenud 19 riigis, sealhulgas Maltal (27 %, -16 protsendipunkti), Rumeenias (21 %, -16 protsendipunkti), Poolas (17 %, -13 protsendipunkti), Itaalias (25 %, -12 protsendipunkti) ja Saksamaal (15 %, -10 protsendipunkti). Seevastu mainimine on suurenenud neljas riigis, sealhulgas Lirimaa (27 %, + 10 protsendipunkti) ja püsitud stabiilsena neljas riigis.
- 18 riigis, sealhulgas Rootsis (15 %, -20 protsendipunkti), Taanis (17 %, -18 protsendipunkti), Tšehhis (22 %, -16 protsendipunkti) ja Soomes (19 %, -15 protsendipunkti) mainivad rahvusvahelise terrorismi esindajad praegu vähem rahvusvahelist terrorismi. Mainimine on suurenenud ülejäänud üheksas riigis, sealhulgas Maltas (39 %, + 21 protsendipunkti) ja Lirimaa (27 %, + 10 protsendipunkti).
- Looduse halvenemise mainimine on vähenenud 25 liikmesriigis. Üheksas riigis on langus vähemalt 10 protsendipunkti ja kahes riigis vähemalt 20 protsendipunkti: Tšehhi (28 %, -21 protsendipunkti) ja Lirimaa (14 %, -20 protsendipunkti). Seevastu mainimine on suurenenud Austrias (39 %, + 4 protsendipunkti) ja Ungaris (41 %, + 1 protsendipunkti).
- 20 riigis mainitakse demokraatia ja õigusriigi olukorra halvenemist praegu vähem kui 2021. aastal. 11 riigis on langus vähemalt 10 protsendipunkti, suurim näitaja on Portugalis (17 %, -22 protsendipunkti) ja Lirimaa (20 %, -21 protsendipunkti). Mainitakse kasvu kuues riigis, sealhulgas Rootsis (56 %, + 5 protsendipunkti), ja Prantsusmaal püsib see muutumatuna (21 %).

¹⁶ 24. veebruaril 2022 tungis Venemaa käesoleva uuringu 2021.–2023. aasta lainete vahelisel ajal Ukrainasse ja tema agressioonisõda kestab. 2021. aasta uuring viidi läbi ligikaudu aasta pärast COVID-19 pandeemiat.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

QC1T Milline järgmistest on teie arvates maailma kui terviku kõige tõsisem probleem? (%)

		EL 27	OLE MA	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	SEE	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	KEL L	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	
Kliimamuutused	Mai/juuni 2023	46	49	22	27	74	55	25	49	44	48	52	42	45	39	22	33	57	33	49	66	48	28	43	23	41	26	55	73	
	Δ Mar/Apr 2021	▼3	▼12	▼6	▼11	4	▼3	▼19	▼17	3	=	1	1	4	▼3	▼9	▼11	▼1	▼4	▼13	▼4	1	▼13	▼20	▼3	▼6	▼13	4	▼1	
Rahvusvaheline terrorism	Mai/juuni 2023	20	26	24	22	17	18	22	27	16	12	28	19	18	19	24	20	21	13	39	23	17	28	17	23	25	18	19	15	
	Δ Mar/Apr 2021	▼1	▼3	7	▼16	▼18	▼2	▼4	10	▼1	4	▼4	7	3	▼5	▼2	▼3	▼6	▼1	21	▼3	▼9	6	▼7	8	4	▼1	▼15	▼20	
Väesus, nälg ja joogivee puudus	Mai/juuni 2023	58	55	51	49	61	63	41	51	70	69	66	56	43	65	35	44	69	52	51	68	60	43	68	41	57	60	56	71	
	Δ Mar/Apr 2021	4	1	3	4	12	3	2	▼7	7	7	3	1	5	=	=	8	7	1	7	5	10	3	▼2	▼12	▲31	11	11	14	
Nakkushaiguste levik	Mai/juuni 2023	21	20	34	23	14	12	27	25	36	20	14	29	32	29	30	29	16	31	18	11	16	27	19	30	18	27	18	14	
	Δ Mar/Apr 2021	▼23	▼6	▼32	▼17	▼23	▼21	▼26	▼24	▼8	▼24	▼14	▼31	▼38	▼1	▼14	▼21	▼13	▼30	▼46	▼15	▼32	▼24	▼15	▼24	▼19	▼28	▼19	▼11	
Majanduslik olukord	Mai/juuni 2023	38	28	48	36	27	30	47	40	64	53	29	37	52	56	46	39	27	40	40	14	41	33	59	47	26	43	20	17	
	Δ Mar/Apr 2021	▼5	▼3	▼8	7	2	5	9	5	▼6	▼12	▼4	▼17	▼19	▼8	1	▼2	▼1	▼5	▼3	▼4	▼6	▼9	16	▼7	▼10	=	=	2	
Reostusest tulenevad terviseprobleemid	Mai/juuni 2023	21	22	23	11	23	15	15	27	23	19	26	30	25	18	22	22	23	27	27	20	21	17	25	21	22	23	15	16	
	Δ Mar/Apr 2021	▼6	=	▼8	▼3	5	▼10	▼5	10	=	▼1	=	1	▼12	▼7	▼4	▼1	▼1	▼8	▼16	▼8	▼7	▼13	9	▼16	▼6	▼6	▼6	=	
Tuumarelvade levik	Mai/juuni 2023	21	24	26	26	18	20	17	21	26	16	15	31	26	21	31	41	17	23	33	15	21	26	19	25	27	28	22	19	
	Δ Mar/Apr 2021	11	14	17	13	11	9	6	10	11	13	6	18	15	8	10	23	11	16	26	7	8	13	9	15	18	17	13	10	
Relvastatud konfliktid	Mai/juuni 2023	52	50	62	60	54	59	66	45	38	51	43	47	53	47	61	59	47	44	40	45	53	64	41	48	46	57	56	56	
	Δ Mar/Apr 2021	29	24	43	25	30	26	34	23	13	34	23	30	38	16	16	22	22	34	30	15	30	34	17	35	31	29	36	23	
Maailma rahvastiku kasv	Mai/juuni 2023	21	28	13	30	33	31	22	21	15	13	19	15	13	9	12	13	21	29	18	41	28	17	11	17	20	17	34	23	
	Δ Mar/Apr 2021	3	▼5	2	▼3	▼4	7	▼8	▼2	3	1	4	6	2	3	▼7	1	▼6	7	8	5	9	4	▼2	2	2	3	▼8	▼8	
Looduse halvenemine	Mai/juuni 2023	27	28	28	28	20	23	35	14	26	26	38	30	23	35	19	28	33	41	25	33	39	18	27	24	49	31	38	23	
	Δ Mar/Apr 2021	▼8	▼9	▼6	▼21	▼3	▼15	▼7	▼20	▼10	▼4	▼6	▼5	▼4	▼12	▼15	▼9	▼10	1	▼18	▼5	4	▼6	▼7	▼8	▼1	▼10	▼8	▼7	
Demokraatia ja õigusriigi olukorra halvenemine	Mai/juuni 2023	24	22	20	19	26	34	16	20	27	18	21	19	17	12	15	11	24	17	20	37	25	15	17	26	16	23	29	56	
	Δ Mar/Apr 2021	▼2	▼14	1	▼14	▼9	4	▼16	▼21	▼5	▼1	=	▼4	3	▼12	▼13	▼14	▼15	▼4	▼2	2	▼1	▼14	▼22	3	▼17	▼1	▼8	5	
Muud (spontaansed)	Mai/juuni 2023	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	2	0	0	1	1	0	1	0	
	Δ Mar/Apr 2021	=	=	=	=	=	=	1	1	1	1	=	=	=	=	1	1	=	=	=	=	1	=	=	1	=	▼1	1	=	
Puuduvad (spontaansed)	Mai/juuni 2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
	Δ Mar/Apr 2021	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	▼1	=	=	=	1	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	
Ei tea	Mai/juuni 2023	0	0	1	3	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	
	Δ Mar/Apr 2021	▼1	=	=	3	=	▼1	1	=	=	▼1	▼1	=	1	=	=	1	=	=	=	1	=	=	1	▼1	▼1	=	▼1	=	

Kliimamuutused

Koondtulemuste sotsiaaldemograafiline analüüs näitab, et rohkem kui kolmandik igast rühmast mainib kliimamuutusi ja toob esile ka järgmised erinevused:

- Mida noorem vastaja, seda tõenäolisemalt mainivad nad kliimamuutusi: Seda teeb 52 % 15–24aastastest, võrreldes 43 %-ga üle 55-aastastest.
- Mida kauem vastaja hariduses püsis, seda tõenäolisemalt mainitakse kliimamuutusi: Seda teeb 53 % üle 20-aastaste hariduse omandanud vastanutest, võrreldes 38 %-ga 15-aastastest või noorematest haridusasutustest.
- Õpilased (59 %) ja juhid (57 %) mainivad kõige tõenäolisemalt kliimamuutusi, eriti võrreldes koduperemeestega (38 %).
- Vastajad, kellel ei ole kunagi või peaaegu kunagi raskusi arvete maksmisega (49 %), mainivad kliimamuutusi tõenäolisemalt kui neid, kellel on rohkem raskusi.
- Vastajad, kes leiavad, et nad on osa ülemisest keskmisest (60 %) või kõrgemast klassist (57 %), mainivad kliimamuutusi tõenäolisemalt kui need, kes määratlevad end kesk- või töölisklassi kuuluvana (40 %).

Vastajad, kes on võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks, arvavad palju tõenäolisemalt, et see on üks tõsisemaid probleeme kui need, kes ei ole midagi ette võtnud (53 % vs 35 %).

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

QC1T Milline järgmistest on teie arvates maailma kui terviku kõige tõsisem probleem? (% – EL)

	Kliimamuutused	Rahvusvaheline terrorism	Vaesus, nälg ja joogivee puudus	Nakkushaiguste levik	Majanduslik olukord	Reostused tulenevad terviseprobleemid	Tuumarelvade levik	Relvastatud konfliktid	Maaõhustikurahvastiku kasv	Looduse halvenemine	Demokraatia ja õigusriigi olukorra halvenemine
EL 27	46	20	58	21	38	21	21	52	21	27	24
Sugu											
Mees	46	19	56	20	39	20	21	52	24	28	24
Naine	47	21	59	22	37	21	21	53	19	27	23
Age											
15–24	52	18	59	19	38	21	20	49	20	32	23
25–39	48	18	58	19	39	22	20	50	22	28	25
40–54	47	20	56	20	39	20	21	53	23	27	24
55+	43	22	58	23	37	20	23	54	21	25	23
Haridus (Lõpp)											
–15	38	20	60	26	45	21	22	55	17	23	17
16–19	42	22	55	22	41	21	22	52	21	26	22
20+	53	20	59	17	33	20	20	53	25	30	28
Õpib ikka veel	59	16	62	17	34	21	20	48	20	32	26
Sotsiaal-ametialane kategooria											
Füüsilisest isikust ettevõtja	44	18	53	22	44	20	24	52	22	29	27
Juhid	57	16	58	14	33	20	19	55	26	30	29
Muud valged kaelarühmad	45	20	55	22	39	20	20	52	23	27	25
Töölised	43	22	57	21	40	21	21	51	22	26	22
Koduinimesed	38	21	58	28	43	26	19	51	15	22	22
Töötud	48	21	62	24	48	21	17	50	19	25	21
Pensionil	42	24	58	22	35	20	24	55	20	25	21
Õpilased	59	16	62	17	34	21	20	48	20	32	26
Raskused arvete maksmisel											
Suurema osa ajast	39	24	58	23	44	23	21	46	19	31	22
Aeg-ajalt	41	21	54	24	44	23	22	48	19	26	21
Peaaegu mitte kunagi/mitte kunagi	49	20	59	19	35	19	21	55	22	27	25
Võtke arvesse kuulumist											
Tööklass	40	21	62	24	43	23	20	53	19	27	19
Alumine keskklass	42	22	59	22	39	19	22	53	18	26	23
Keskklass	49	20	55	20	37	20	22	52	22	28	25
Ülemine keskklass	60	15	57	15	32	20	21	51	30	28	33
Ülemine klass	57	22	50	21	28	16	22	50	27	29	24
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks											
Jah	53	18	62	19	35	21	20	52	22	29	26
Ei	35	24	49	25	43	20	23	53	20	23	20

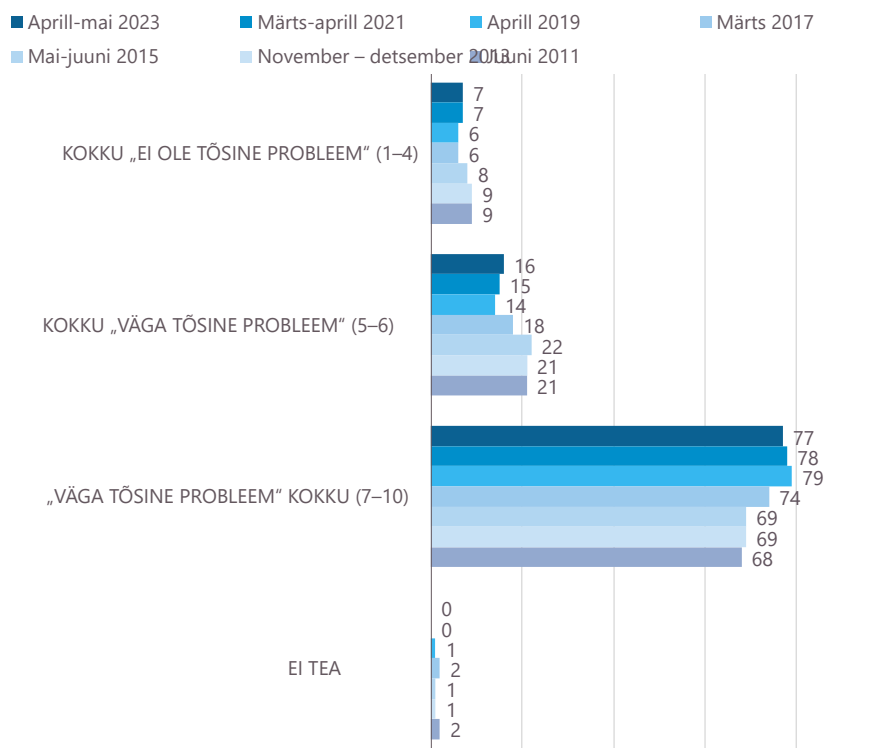
2. Kliimamuutuste tajutav tõsidus

Peaaegu kaheksa eurooplast kümnest arwab, et kliimamuutused on väga tõsine probleem, vastanutel paluti öelda, kui tõsine on nende arvates kliimamuutus praegu, kasutades skaalat 1–10. „1“ tähendab, et see ei ole üldse tõsine probleem ja „10“ tähendab, et see on „väga tõsine probleem“¹⁷. Nende vastused on jagatud kolme rühma: vastajad, kes peavad kliimamuutust väga tõsiseks probleemiks (vastused 7–10), need, kes peavad seda üsna tõsiseks probleemiks (vastused 5 ja 6), ning need, kes arvavad, et see ei ole tõsine probleem (vastused 1–4).

Rohkem kui kolmveerand vastanutest (77 %, -1 protsendipunkti alates märtsist aprillini 2021) arwab, et kliimamuutused on praegu väga tõsine probleem. Tegelikult, isegi kui kaaluda ainult vastuseid 8–10, peab rohkem kui kuus vastajat kümnest seda tõsiseks probleemiks. Veelgi enam, 31 % annab sellele maksimaalse punktisumma 10, mis näitab, et see on

Rohkem kui üks kümnest (16 %, +1 protsendipunkti) arwab, et kliimamuutused on üsna tõsine probleem, ja 7 % (muutusteta) arwab, et kliimamuutused ei ole tõsine probleem. Nende vastajate osakaal, kes peavad kliimamuutusi väga tõsiseks probleemiks, on püsinud alates 2019. aasta aprillist suhteliselt stabiilsena.

QC2R ja kui tõsine probleem on teie arvates kliimamuutus? Palun kasutage skaalat 1–10, kusjuures „1“ tähendab „ei ole üldse tõsine probleem“ ja „10“, mis tähendab, et see on „väga tõsine probleem“. (% – EL 27)

äärmiselt tõsine probleem.

¹⁷ QC2R. Ja kui tõsine probleem teie arvates on kliimamuutus praegu? Palun kasutage skaalat 1–10, kusjuures „1“ tähendab „ei ole üldse tõsine probleem“ ja „10“, mis tähendab, et see on „väga tõsine probleem“.

Eurobaromeetri eriuuring 538

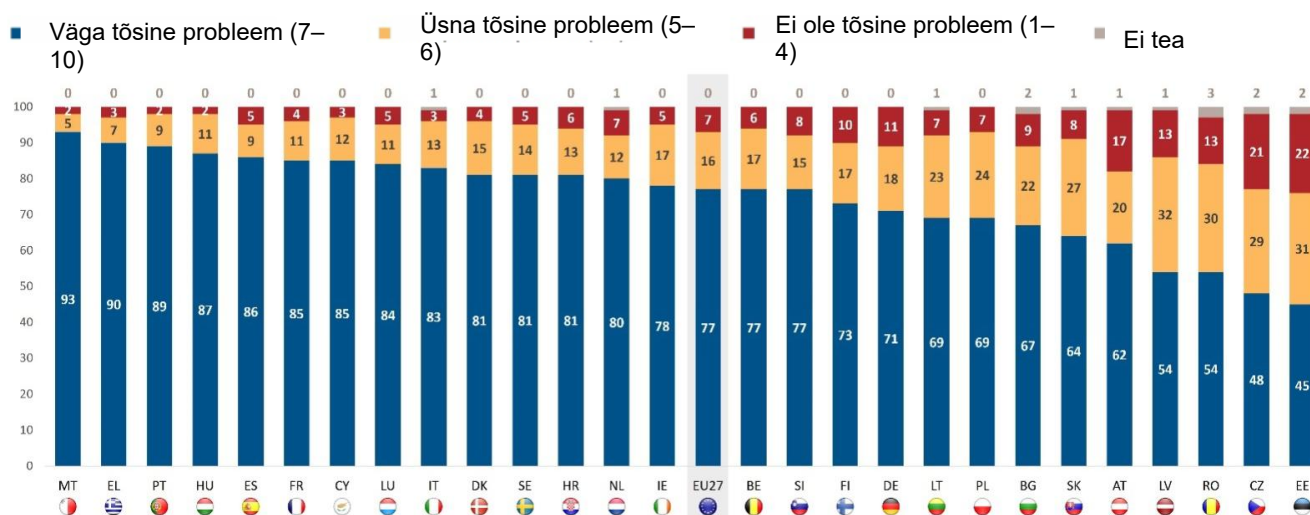
Kliimamuutused

Igas ELi liikmesriigis arvavad vastajad kõige tõenäolisemalt, et kliimamuutused on praegu väga tõsine probleem. Osakaal varieerub 93 %-st Maltal, 90 %-st Kreekas ja 89 %-st Portugalis kuni 45 %-ni Eestis, 48 %-st Tšehhis ning 54 %-st Rumeenias ja Lätis.

Kliimamuutuste suhteliselt tõsine probleem on 32 % Lätis, 31 % Eestis ja 30 % Rumeenias, 5 % Maltal, 7 % Kreekas ning 9 % Portugalis ja Hispaanias.

Lõpuks on seitse riiki, kus vähemalt iga kümnes vastaja arvab, et kliimamuutused ei ole tõsine probleem: Eesti (22 %), Tšehhi (21 %), Austria (17 %), Läti, Rumeenia (mõlemas 13 %), Saksamaa (11 %) ja Soome (10 %). Seevastu ainult 2 % Maltal, Portugalis ja Ungaris annavad sellele vastuse.

QC2R ja kui tõsine probleem on teie arvates kliimamuutus? Palun kasutage skaalat 1–10, kusjuures „1“ tähendab „ei ole üldse tõsine probleem“ ja „10“, mis tähendab, et see on „väga tõsine probleem“. (%)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Muutused alates 2021. aasta märtsist kuni aprillini¹⁸ on erinevad. Kümnes riigis on praegu tõenäolisem, et kliimamuutused on väga tõsine probleem, kusjuures suurimat kasvu täheldati Maltal (93 %, + 7 protsendipunkti võrreldes 2021. aastaga, + 1 protsendipunkti võrreldes 2019. aastaga) ja Soomes (73 %, + 7 protsendipunkti alates 2021. aastast, -3 protsendipunkti alates 2019. aastast). Seevastu see seisukoht on vähenenud 14 riigis ja neljas riigis on langus olnud vähemalt kümme protsendipunkti: Eesti (45 %, -18 protsendipunkti alates 2021. aastast, -14 protsendipunkti alates 2019. aastast), Tšehhi (48 %, -16 protsendipunkti alates 2021. aastast, 23 pp alates 2019. aastast), Slovakkia (64 %, -13 protsendipunkti) ja Rumeenia (54 %, -12 protsendipunkti). Muutusi ei ole toimunud Madalmaades (80 %), Sloveenias (77 %) ja Poolas (69 %).

QC2R ja kui tõsine probleem on teie arvates kliimamuutus? Palun kasutage skaalat 1–10, kusjuures „1“ tähendab „ei ole üldse tõsine probleem“ ja „10“, mis tähendab, et see on „väga tõsine probleem“. (%)

		EL	27	MT	FI	EL	LU	HU	DK	ES	FR	HR	SE	NL	PL	SI	SEE	PT	IE	LT	CY	OLE MA	LV	KEL L	BG	DE	RO	SK	CZ	EE
Ei ole tõsine probleem (1–4)	Mai/ juuni 2023	7	2	10	3	5	2	4	5	4	6	5	7	7	8	3	2	5	7	3	6	13	17	9	11	13	8	21	22	
	Δ Mar/ Apr 2021	=	▼3	▼8	▼2	=	▼3	▼5	1	▼1	1	▼3	1	=	=	▼1	=	▼3	▼2	▼1	=	▼4	5	5	3	2	4	6	6	
Üsna tõsine probleem (5–6)	Mai/ juuni 2023	16	5	17	7	11	11	15	9	11	13	14	12	24	15	13	9	17	23	12	17	32	20	22	18	30	27	29	31	
	Δ Mar/ Apr 2021	1	▼3	1	▼4	▼6	▼3	=	▼5	▼2	▼3	1	▼2	=	=	1	2	6	4	5	5	8	1	2	5	9	9	8	10	
Väga tõsine probleem (7–10)	Mai/ juuni 2023	77	93	73	90	84	87	81	86	85	81	81	80	69	77	83	89	78	69	85	77	54	62	67	71	54	64	48	45	
	Δ Mar/ Apr 2021	▼1	7	7	6	6	6	5	5	4	2	2	=	=	=	▼1	▼2	▼3	▼3	▼4	▼5	▼5	▼7	▼8	▼8	▼12	▼13	▼16	▼18	
Ei tea	Mai/ juuni 2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	2	0	3	1	2	2
	Δ Mar/ Apr 2021	=	▼1	=	=	=	=	=	▼1	▼1	=	=	1	=	=	1	=	=	1	=	=	1	1	1	=	1	=	2	2	

18 Võrreldes 2021. aastaga oli uuringu läbiviimise meetoodika täiesti erinev Belgias, Tšehhi Vabariigis, Taanis, Eestis, Iirimaa, Lätis, Leedus, Luksemburgis, Portugalis, Soomes, Rootsis ning osaliselt Kreekas, Maltal, Madalmaades, Sloveenias, Slovakkias. Kui erinevused on märkimisväärsed, lisati võrdlus 2019. aasta tulemustega.

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafiline analüüs näitab, et rohkem kui seitse vastajat kümnest arvab, et kliimamuutused on väga tõsine probleem. Siiski on mõned märkimisväärsed erinevused:

- Mida noorem vastaja, seda tõenäolisem on, et nad mõtlevad nii: 81 % 15–24-aastastest arvab, et kliimamuutused on väga tõsine probleem, võrreldes 75 %-ga üle 55-aastastest.
- Mida kauem vastaja hariduses püsis, seda tõenäolisemalt arvavad nad, et see on väga tõsine probleem: Seda teeb 81 % üle 20-aastastest hariduse omandanud inimestest, võrreldes 74 %ga 15-aastastest või noorematest.
- Õpilased (86 %) ja juhid (82 %) arvavad kõige tõenäolisemalt, et kliimamuutused on väga tõsine probleem, eriti võrreldes koduperemeestega (73 %).
- Need, kes asetavad end kõrgemasse keskklassi (83 %), arvavad kõige tõenäolisemalt, et kliimamuutused on väga tõsine probleem, eriti võrreldes nendega, kes asetavad end madalamasse keskklassi (72 %).

Analüüs näitab ka – võib-olla mitte üllatavalt -, et vastajad, kes arvavad, et kliimamuutus on kõige tõsisem (94 %) või üks maailma kõige tõsisemaid (89 %) probleeme, ütlevad palju tõenäolisemalt, et see on väga tõsine probleem kui need, kes arvavad, et kliimamuutused ei ole üks maailma kõige tõsisemaid probleeme (64 %).

Vastajad, kes on võtnud isiklikke meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks, arvavad suurema tõenäosusega, et kliimamuutused on väga tõsine probleem kui need, kes ei ole midagi teinud (84 % vs 64 %).

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

QC2R ja kui tõsine probleem on teie arvates kliimamuutus? Palun kasutage skaalat 1–10, kusjuures „1“ tähendab „ei ole üldse tõsine probleem“ ja „10“, mis tähendab, et see on „väga tõsine probleem“. (% – EL)				
	Ei ole tõsine probleem (1–4)	Üsna tõsine probleem (5–6)	Väga tõsine probleem (7–10)	Ei tea
EL 27	7	16	77	0
Sugu				
Man	8	16	76	0
Naine	6	16	77	1
Age				
15–24	4	15	81	0
25–39	7	14	79	0
40–54	8	15	77	0
55+	7	17	75	1
Haridus (Lõpp)				
–15	6	19	74	1
16–19	8	19	73	0
20+	7	12	81	0
Õpib ikka veel	3	11	86	0
Sotsiaal-ametialane kategooria				
Füüsilisest isikust ettevõtja	10	15	75	0
Juhid	6	12	82	0
Muud valged kaelarihmad	6	17	77	0
Töölised	9	16	75	0
Koduinimesed	6	20	73	1
Töötud	8	16	76	0
Pensionil	7	18	74	1
Õpilased	3	11	86	0
Raskused arвете maksmisel				
Suurema osa ajast	8	16	75	1
Aeg-ajalt	8	18	74	0
Peaaegu mitte kunagi/mitte kunagi	7	15	78	0
Võtke arvesse kuulumist				
Töölisklass	7	18	74	1
Alumine keskklass	9	18	72	1
Keskklass	6	15	79	0
Ülemine keskklass	5	12	83	0
Ülemine klass	6	14	80	0
Kliimamuutused				
Suurim probleem	1	5	94	0
Üks probleemidest	2	9	89	0
Ei ole probleem	12	23	64	1
Kliimamuutuste tajumine				
Ei ole tõsine probleem	100	0	0	0
Üsna tõsine probleem	0	100	0	0
Väga tõsine probleem	0	0	100	0
On võtnud meetmeid kliimaga võitlemiseks				
Jah	5	11	84	0
Ei	11	24	64	1

II. MEETMETE VÕTMINE KLIIMAMUUTUSTEGA VÕITLEMISEKS

Kliimamuutused

Käesolevas peatükis keskendutakse kliimamuutuste vastu võitlemise meetmetele. Selles arutatakse, millised osalejad on eurooplaste arvates vastutavad kliimamuutuste vastu võitlemise eest, ning antakse ülevaade meetmetest, mida eurooplased isiklikult kliimamuutuste vastu võitlemiseks võtavad.

1. Vastutus kliimamuutustega võitlemise eest

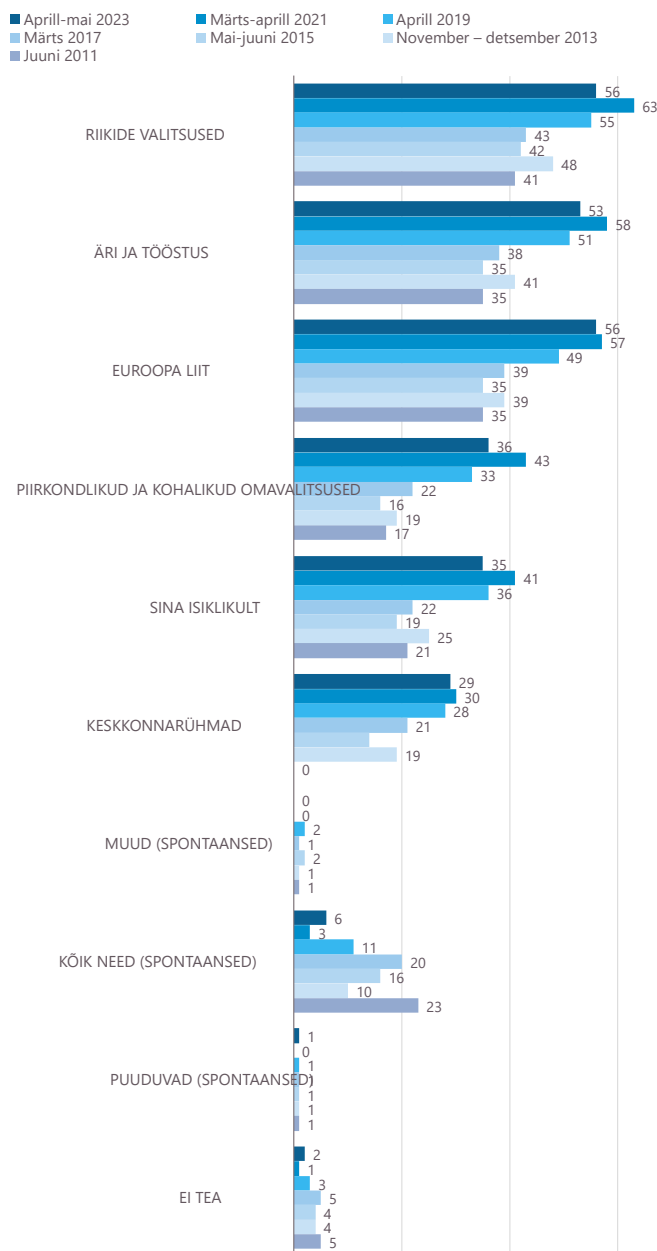
Enamik eurooplasi arvab, et ELis vastutavad kliimamuutuste vastu võitlemise eest Euroopa Liit, riikide valitsused ning ettevõtjad ja tööstus.

Vastajatelt küsiti, millised osalejad ELis (loetelust kuus) vastutavad kliimamuutuste vastu võitlemise eest. Võimalik oli mitu vastust.¹⁹ Kõige rohkem mainitakse Euroopa Liitu (56 %, -1 protsendipunkti alates 2021. aasta märtsist aprillini) ja liikmesriikide valitsusi (56 %, -6 protsendipunkti), millele järgnevad ettevõtlus ja tööstus (53 %, -5 protsendipunkti). Neid kõiki mainitakse vähem tõenäoliselt kui 2021. aasta märtsis-aprillis, kuid need on ainsad osalejad, keda vähemalt neli kümnest vastajast mainisid. Pikemalt vaadeldes omistavad vastajad kliimamuutustega võitlemise eest nüüd palju suurema tõenäosusega vastutuse kui aastatel 2013–2017.

Rohkem kui kolmandik vastanutest ütleb, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused (36 %, -7 protsendipunkti) või ise vastutavad ise (35 %, -6 protsendipunkti), samas kui 29 % (-1 protsendipunkti) arvab, et vastutavad keskkonnarühmad.

Veidi rohkem kui üks kahekümnest (6 %, +3 protsendipunkti) ütleb spontaanselt, et kõik loetletud osalejad vastutavad ELis kliimamuutuste vastu võitlemise eest.

QC3 Teie arvates, kes vastutab kliimamuutuste vastu võitlemise eest ELis? (VÕIMALIK ON MITU VASTUST)
(% – EL 27)

19 QC3. Kes vastutab Teie arvates kliimamuutuste vastu võitlemise eest ELis?

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

14 liikmesriigis väidavad vastajad kõige tõenäolisemalt, et kliimamuutuste vastu võitlemise eest vastutavad riikide valitsused, kusjuures suurim osakaal oli vastajatel Maltal (84 %), Rootsis (80 %) ja Taanis (77 %). Seevastu Sloveenias (35 %), Rumeenias (40 %) ja Lätis (43 %) arvab nii vähem inimesi. Riikide valitsused on kõigis 27 liikmesriigis esikohal.

Hispaanias on riikide valitsused ja Euroopa Liit esikohal (mõlemad 56 %), samas kui Bulgaarias (mõlemas 48 %) ja Madalmaades (mõlemas 68 %) on riikide valitsused võrdsed ettevõtluse ja tööstusega.

27 liikmesriigis on Euroopa Liit üks kolmest peamisest osalejast, keda peetakse kliimamuutuste vastu võitlemise eest vastutavaks. See on kõige olulisem osaleja kuues riigis, sealhulgas Luksemburgis (76 %), Prantsusmaal ja Belgias (mõlemas 65 %) ja Hispaanias (53 %). Euroopa Liitu mainivad laialdaselt ka Maltal (79 %) ja Taanis (75 %) vastanud. Vastajad Rumeenias (37 %), Lätis (38 %) ja Bulgaarias (39 %) peavad kõige väiksema tõenäosusega ELi vastutavaks kliimamuutuste vastu võitlemise eest.

Neljas riigis arvavad vastajad kõige sagedamini, et ettevõtted ja tööstus vastutavad kliimamuutuste vastu võitlemise eest: Saksamaa (66 %), Ungari (60 %), Austria (59 %) ja Sloveenia (58 %). Bulgaarias (mõlemas 48 %) ja Madalmaades (mõlemas 68 %) on äri- ja tööstussektor riikide valitsustega võrdsed. Ettevõtlust ja tööstust mainitakse laialdaselt ka Kreekas (73 %) ja Maltal (68 %). Rootsi on ainus riik, kus äri ja tööstus ei kuulu kolme parima hulka.

rohkem mainitakse neid Maltal (67 %), Luksemburgis (53 %) ja Rootsis (46 %). Kõige vähem mainitakse neid Tšehhis (19 %) ning Poolas, Lätis ja Itaalias (kõik 26 %).

On viis riiki, kus vähemalt pooled vastanutest peavad end isiklikult vastutavaks: Malta (63 %), Luksemburg (62 %), Rootsi (60 %), Taani (54 %) ja Madalmaad (53 %). Seevastu 16 % Tšehhis ning 17 % Bulgaarias ja Poolas mõtlevad samamoodi. See on kolmas enim nimetatud punkt Rootsis ja Madalmaades (53 %).

Keskonnarühmad on Austrias kolmandal kohal (koos piirkondlike ja kohalike omavalitsustega 43 %). Neid mainivad laialdaselt ka Malta (61 %), Luksemburgi (53 %) ja Leedu (43 %), kuid väiksema tõenäosusega mainivad neid vastajad Bulgaarias (16 %), Tšehhis (17 %) ja Itaalias (18 %).

Väärrib märkimist, et on viis riiki, kus vähemalt üks kümnest ütleb spontaanselt, et kõik need osalejad vastutavad kliimamuutuste vastu võitlemise eest: Portugal (32 %), Hispaania (13 %), Austria (11 %) ning Leedu ja Bulgaaria (10 %).

QC3 Teie arvates, kes vastutab kliimamuutuste vastu võitlemise eest ELis? (VÕIMALIK MITU VASTUST) (%)

	EL	OL EM A	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	SE E	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	KE LL	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Riikide valitsused	56	49	48	54	77	61	55	56	74	56	61	50	46	69	43	57	63	48	84	68	52	46	47	40	35	64	62	80
Euroopa Liit	56	65	39	41	75	63	45	51	73	56	65	53	51	63	38	50	76	41	79	67	52	43	52	37	43	50	55	74
Äri ja tööstus	53	52	48	46	65	66	44	42	73	54	56	47	43	67	39	56	66	60	68	68	59	34	41	33	58	63	60	55
Piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused	36	35	33	19	44	44	30	34	45	38	40	41	26	38	26	37	53	29	67	35	43	26	35	31	28	34	29	46
Sina isiklikult	35	40	17	16	54	48	22	39	32	36	46	26	20	41	24	37	62	18	63	53	40	17	28	18	22	26	42	60
Keskonnarühmad	29	29	16	17	33	31	23	30	32	29	42	42	18	39	26	43	53	24	61	19	43	22	31	21	23	28	24	28
Muud (spontaansed)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0
Kõik need (spontaansed)	6	3	10	4	4	4	5	9	5	13	4	3	9	4	4	10	2	8	2	2	11	3	32	5	8	3	1	1
Puuduvad (spontaansed)	1	1	1	2	0	2	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	0	1	3	1	0	1	1	1	0	0
Ei tea	2	1	6	4	0	1	3	1	0	2	3	0	3	0	3	2	1	1	2	0	2	2	2	4	1	1	2	0

Piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused on tähtsusetult kolmas osaleja Kreekas (45 %), Austrias (43 %), Hispaanias (38 %) ja Bulgaarias (33 %), kuid kõige

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Riiklikul tasandil on alates 2021. aasta aprillist kuni maini erinevad arvamused selle kohta, kes vastutab kliimamuutuste vastu võitlemise eest²⁰.

ELi tasandil on seitsme protsendipunkti võrra vähenenud nende osakaal, kes peavad riikide valitsusi vastutavaks, ning 18 liikmesriigis korratakse seda suundumust. 13 riigis on langus vähemalt kümme protsendipunkti, kusjuures suurim näitaja on Iirimaa (56 %, -18 protsendipunkti võrreldes 2021. aastaga, +8 protsendipunkti võrreldes 2019. aastaga), Sloveenias (35 %, -17 protsendipunkti alates, -2 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Itaalias (46 %, -17 protsendipunkti alates 2019. aastast). Riigi valitsuse mainimine on suurenenud kuues riigis, sealhulgas Maltal (84 %, +9 protsendipunkti alates 2021. aastast, +18 protsendipunkti alates 2019. aastast) ning see on püsinud muutumatuna Kreekas (74 %), Slovakkias (64 %) ja Prantsusmaal (61 %).

Euroopa Liidu mainimine on suurenenud 15 riigis, sealhulgas Leedus (50 %, +17 protsendipunkti), Taanis (75 %, +15 protsendipunkti) ja Maltal (79 %, +10 protsendipunkti alates 2021. aastast, +20 protsendipunkti alates 2019. aastast). Ülejäänud 12 riigis on praegu vähem tõenäoline, et EL on vastutav, kusjuures suurimat langust täheldati Rumeenias (37 %, -15 protsendipunkti), Iirimaa (51 %, -14 protsendipunkti alates 2021. aastast, +6 protsendipunkti alates 2019. aastast), Portugalis (52 %, -12 protsendipunkti alates 2021. aastast, -4 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Sloveenias (43 %, -10 protsendipunkti alates 2021. aastast, +4 protsendipunkti alates 2019. aastast).

13 riigis on vastanute arvates vähem tõenäoline, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vastutavad, ning viies riigis on langus vähemalt kümme protsendipunkti: Poola (26 %, -20 protsendipunkti), Itaalia (26 %, -20 protsendipunkti), Rumeenia (31 %, -15 protsendipunkti), Iirimaa (34 %, -11 protsendipunkti alates 2021. aastast +1 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Hispaania (38 %, -10 protsendipunkti). Seevastu 11 riigis mainivad vastajad nüüd tõenäolisemalt piirkondlikke ja kohalikke omavalitsusi ning see on eriti märgatav Luksemburgis (53 %, +18 protsendipunkti alates 2021. aastast, +23 protsendipunkti alates 2019. aastast), Maltal (67 %, +14 protsendipunkti alates 2021. aastast, +26 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Leedus (37 %, +10 protsendipunkti). Arvamus ei ole muutunud Prantsusmaal (40 %) ega Belgias või Portugalis (mõlemas 35 %).

ELi tasandil on ettevõtete ja tööstuse mainimine vähenenud viie protsendipunkti võrra ning see suundumus kajastub 16 liikmesriigis, sealhulgas Rumeenias (33 %, -

16 protsendipunkti), Iirimaa (42 %, -14 protsendipunkti alates 2021. aastast, +3 protsendipunkti alates 2019. aastast), Bulgaarias (48 %, -10 protsendipunkti) ja Itaalias (43 %, -10 protsendipunkti). Ülejäänud 11 riigis on suurenenud, eelkõige Kreekas (73 %, +11 protsendipunkti), Maltal (68 %, +11 protsendipunkti alates 2021. aastast, +25 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Leedus (56 %, +10 protsendipunkti).

18 riigis on praegu vähem tõenäoline, et nad ise vastutavad kliimamuutuste vastu võitlemise eest, kusjuures suurimat langust täheldati Portugalis (28 %, -15 protsendipunkti alates 2021. aastast, -3 pp alates 2019. aastast), Iirimaa (39 %, -13 protsendipunkti alates 2021. aastast, -4 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Poolas (17 %, -13 protsendipunkti alates 2019. aastast). Mainitakse, et see on suurenenud kuues riigis, sealhulgas Taanis (54 %, +13 protsendipunkti alates 2021. aastast, +2 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Maltal (63 %, +11 protsendipunkti alates 2021. aastast, +23 protsendipunkti alates 2019. aastast), kuid see on püsinud muutumatuna Prantsusmaal (46 %), Horvaatias ja Slovakkias (mõlemas 26 %).

Keskonnarühmade mainimine on suurenenud 15 riigis ja viies riigis vähemalt kümme protsendipunkti: Luksemburg (53 %, +28 protsendipunkti alates 2021. aastast, +22 protsendipunkti alates 2019. aastast), Leedu (43 %, +16 protsendipunkti alates 2021. aastast, +5 pp alates 2019. aastast), Taani (33 %, +15 protsendipunkti alates 2021. aastast, +10 protsendipunkti alates 2019. aastast), Malta (61 %, +13 protsendipunkti) ja Läti (26 %, +10 protsendipunkti alates 2021. aastast, -7 pp alates 2019. aastast). Seevastu on see vähenenud kümnes riigis, sealhulgas Itaalias (18 %, -14 protsendipunkti), Rumeenias (21 %, -13 protsendipunkti) ja Küprosel (39 %, -10 protsendipunkti).

20 Võrreldes 2021. aastaga oli uuringu läbiviimise meetoodika täiesti erinev Belgias, Tšehhi Vabariigis, Taanis, Eestis, Iirimaa, Lätis, Leedus, Luksemburgis, Portugalis, Soomes, Rootsis ning osaliselt Kreekas, Maltal, Madalmaades, Sloveenias, Slovakkias. Kui erinevused on märkimisväärsed, lisati võrdlus 2019. aasta tulemustega.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

QC3 Teie arvates, kes vastutab kliimamuutuste vastu võitlemise eest ELis? (VÕIMALIK MITU VASTUST) (%)

		EL 27	MT	DK	LT	SE	LU	FI	EL	FR	SK	DE	CY	HR	NL	KE LL	PT	OLE MA	ES	RO	EE	HU	BG	LV	CZ	PL	SEE	SI	IE
Riikide valitsused	Mai/ juuni 2023	56	84	77	57	80	63	62	74	61	64	61	69	50	68	52	47	49	56	40	55	48	48	43	54	46	46	35	56
	Δ Mar/ Apr 2021	▼7	9	5	5	4	3	1	=	=	=	▼1	▼1	▼2	▼5	▼8	▼10	▼11	▼11	▼11	▼12	▼12	▼13	▼13	▼16	▼16	▼17	▼17	▼18
Euroopa Liit	Mai/ juuni 2023	56	79	75	50	74	76	55	73	65	50	63	63	53	67	52	52	65	56	37	45	41	39	38	41	43	51	43	51
	Δ Mar/ Apr 2021	▼1	10	15	17	5	10	2	8	3	3	1	▼6	2	▼3	▼5	▼12	▼4	▼2	▼15	6	▼2	▼7	3	4	2	▼5	▼10	▼14
Piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused	Mai/ juuni 2023	36	67	44	37	46	53	29	45	40	34	44	38	41	35	43	35	35	38	31	30	29	33	26	19	26	26	28	34
	Δ Mar/ Apr 2021	▼7	14	7	10	2	18	2	2	=	2	▼2	▼8	5	▼5	▼3	=	=	▼10	▼15	▼2	▼8	▼7	1	2	▼20	▼20	▼7	▼11
Äri ja tööstus	Mai/ juuni 2023	53	68	65	56	55	66	60	73	56	63	66	67	47	68	59	41	52	54	33	44	60	48	39	46	34	43	58	42
	Δ Mar/ Apr 2021	▼5	11	9	10	4	8	▼2	11	4	3	▼8	6	▼3	▼4	▼7	▼7	▼5	▼6	▼16	▼5	▼5	▼10	1	5	▼9	▼10	▼4	▼14
Ei tea	Mai/ juuni 2023	35	63	54	37	60	62	42	32	46	26	48	41	26	53	40	28	40	36	18	22	18	17	24	16	17	20	22	39
	Δ Mar/ Apr 2021	▼6	11	13	9	4	8	▼4	▼1	=	=	▼7	▼5	=	▼4	▼8	▼15	▼1	▼6	▼8	▼4	▼5	▼4	4	▼6	▼13	▼8	▼2	▼13
Sina isiklikult	Mai/ juuni 2023	29	61	33	43	28	53	24	32	42	28	31	39	42	19	43	31	29	29	21	23	24	16	26	17	22	18	23	30
	Δ Mar/ Apr 2021	▼1	13	15	16	6	28	5	7	5	2	=	▼10	2	▼4	=	8	5	▼3	▼13	3	▼3	▼7	10	7	▼9	▼14	▼2	▼6
Keskkonnarühmad	Mai/ juuni 2023	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Δ Mar/ Apr 2021	=	=	=	1	=	=	=	=	1	1	=	=	=	1	=	=	=	=	1	=	=	=	=	=	=	=	=	=
Muud (spontaansed)	Mai/ juuni 2023	6	2	4	10	1	2	1	5	4	3	4	4	3	2	11	32	3	13	5	5	8	10	4	4	3	9	8	9
	Δ Mar/ Apr 2021	3	▼3	4	10	1	2	1	3	3	=	1	1	2	2	6	32	3	6	3	5	5	3	4	4	2	5	5	9
Kõik need (spontaansed)	Mai/ juuni 2023	1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	2	0	0	1	3	0	1	1	1	1	0	1	1	2	1	1	1	0
	Δ Mar/ Apr 2021	1	=	=	1	=	1	▼1	=	=	1	1	▼1	=	1	3	=	1	1	=	1	=	=	1	2	1	1	1	=
Puuduvad (spontaansed)	Mai/ juuni 2023	2	2	0	2	0	1	2	0	3	1	1	0	0	0	2	2	1	2	4	3	1	6	3	4	2	3	1	1
	Δ Mar/ Apr 2021	1	1	▼1	2	=	=	2	▼1	=	=	1	=	=	=	1	2	1	=	1	3	▼1	4	3	4	1	1	1	1

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafiliste tulemuste analüüs rõhutab järgmist:

- Mida kauem vastaja hariduses püsis, seda tõenäolisem on see, et nad omistavad igale osalejale vastutuse. Näiteks peab 60 % 20-aastastest või vanematest hariduse omandanud inimestest vastutavaks ELi ja 52 % 15-aastastest või noorematest.
- Välja arvatud keskkonnagrupid, on juhid kõige tõenäolisemalt öelnud, et iga osaleja on vastutav. Õpilased ja juhid määravad kõige tõenäolisemalt vastutuse ELile (kumbki 62 %).
- Vastajad, kellel ei ole kunagi või peaaegu kunagi raskusi arvete maksimisega, arvavad kõige tõenäolisemalt, et iga osaleja on vastutav. Näiteks 59 % ütleb seda riikide valitsuste kohta, võrreldes 52 %ga neist, kellel on enamasti raskusi arvete maksimisega.
- Need, kes peavad ennast kõrgemasse keskklassi kuuluvaks, ütlevad kõige tõenäolisemalt, et iga osaleja on vastutav, kuigi keskkonnarühmade puhul arvab sama suur osa neist, kes peavad end keskklassi kuuluvaks, sedasi (mõlemad 30 %).

Analüüs näitab ka, et vastajad, kes arvavad, et kliimamuutused on kõige tõsisemad probleemid või üks tõsisemaid probleeme, peavad iga osalejat suurema tõenäosusega vastutavaks kui need, kes ei arva, et kliimamuutused on tõsine probleem. Näiteks 70 % neist, kes peavad kliimamuutusi kõige tõsisemaks probleemiks, ja 64 % neist, kes peavad seda üheks tõsisemaks probleemiks, peavad ELi vastutavaks, samas kui 48 % neist, kes ei arva, et kliimamuutused on maailma jaoks tõsine probleem.

Mida tõsisemalt tajub andmeesitaja kliimamuutusi, seda tõenäolisemalt peavad nad iga osalejat selle eest vastutavaks. Näiteks 58 % neist, kes arvavad, et kliimamuutus on väga tõsine probleem, arvavad, et äri ja tööstus on vastutavad, samas kui 35 %, kes arvavad, et see ei ole tõsine probleem. Sama muster kehtib siis, kui võrrelda neid, kes on või ei ole võtnud isiklike meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

QC3 Teie arvates, kes vastutab kliimamuutuste vastu võitlemise eest ELis? (VÕIMALIK ON MITU VASTUST) (% – EL)								
	Riikide valitsused	Euroopa Liit	Piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused	Äri ja tööstus	Sina isiklikult	Keskkonnarühmad	Muud (spontaansed)	Kõik need (spontaansed)
EL 27	56	56	36	53	35	29	0	6
Sugu								
Man	56	57	35	53	35	27	0	6
Naine	56	56	37	53	36	30	0	7
Age								
15–24	56	59	34	53	34	30	0	6
25–39	56	58	38	56	37	31	0	6
40–54	57	57	36	54	37	28	0	7
55+	55	54	35	52	33	27	0	7
Haridus (Lõpp)								
–15	51	52	32	49	28	24	0	10
16–19	53	54	35	53	33	29	0	6
20+	61	60	39	56	41	31	0	5
Õpib ikka veel	59	62	37	58	37	29	0	6
Sotsiaal-ametialane kategooria								
Füüsilisest isikust ettevõtja	53	56	35	52	32	28	0	8
Juhid	63	62	42	59	44	31	0	5
Muud valged kaelarihmad	56	58	34	53	34	28	0	6
Töölised	52	54	35	52	35	29	0	7
Koduinimesed	52	52	30	45	27	23	0	11
Töötud	55	58	37	55	37	37	0	6
Pensionil	55	53	35	52	33	28	0	6
Õpilased	59	62	37	58	37	29	0	6
Raskused arvete maksmisel								
Suurema osa ajast	52	55	35	50	27	27	0	9
Aeg-ajalt	49	51	34	48	28	27	0	7
Peaaegu mitte kunagi/mitte kunagi	59	59	37	56	39	30	0	6
Võtte arvesse kuulumist								
Töölisklass	55	54	37	53	32	28	0	9
Alumine keskklass	52	53	31	50	31	26	1	8
Keskclass	56	57	37	54	36	30	0	5
Ülemine keskklass	63	65	40	60	46	30	1	4
Ülemine klass	57	62	35	46	35	24	0	6
Kliimamuutused								
Suurim probleem	66	70	45	61	47	35	0	5
Üks probleemidest	62	64	42	60	44	34	0	6
Ei ole probleem	49	48	30	47	27	24	0	7
Kliimamuutuste tajumine								
Ei ole tõsine probleem	34	30	20	35	16	15	1	5
Üsna tõsine probleem	44	44	27	41	23	23	0	6
Väga tõsine probleem	60	62	39	58	40	31	0	7
On võtnud meetmeid kliimaga võitlemiseks								
Jah	62	62	42	60	43	32	0	7
Ei	46	46	26	42	21	22	0	6

Eurobaromeetri eriuuring 538
Kliimamuutused

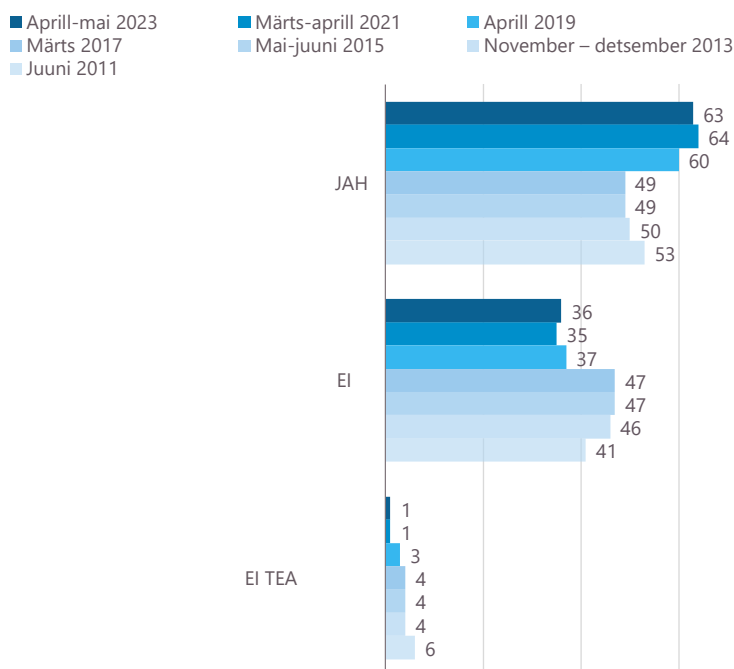
2. Isiklikud meetmed kliimamuutustega võitlemiseks

Rohkem kui kuus eurooplast kümnest on viimase kuue kuu jooksul võtnud isiklikult meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks

Alates 2021. aasta märtsist aprillini on nende vastajate osakaal, kes väidavad, et nad on viimase kuue kuu jooksul võtnud kliimamuutuste vastu võitlemiseks isiklikke meetmeid, vähe muutunud (63 %, -1 protsendipunkti)²¹. Rohkem kui kolmandik (36 %, + 1 protsendipunkti) ütleb, et nad ei ole midagi teinud, samas kui 1 % (muutust ei ole) ütlevad, et nad ei tea.

Pikemas perspektiivis on meetmete osakaal püsinud alates 2019. aasta aprillist suhteliselt stabiilne, kuid oluliselt suurem kui ajavahemikul 2011–2017.

QC5 Kas olete võtnud viimase kuue kuu jooksul isiklikult meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks? (% – EL 27)

21 QC5. Kas olete võtnud viimase kuue kuu jooksul isiklikult meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks?

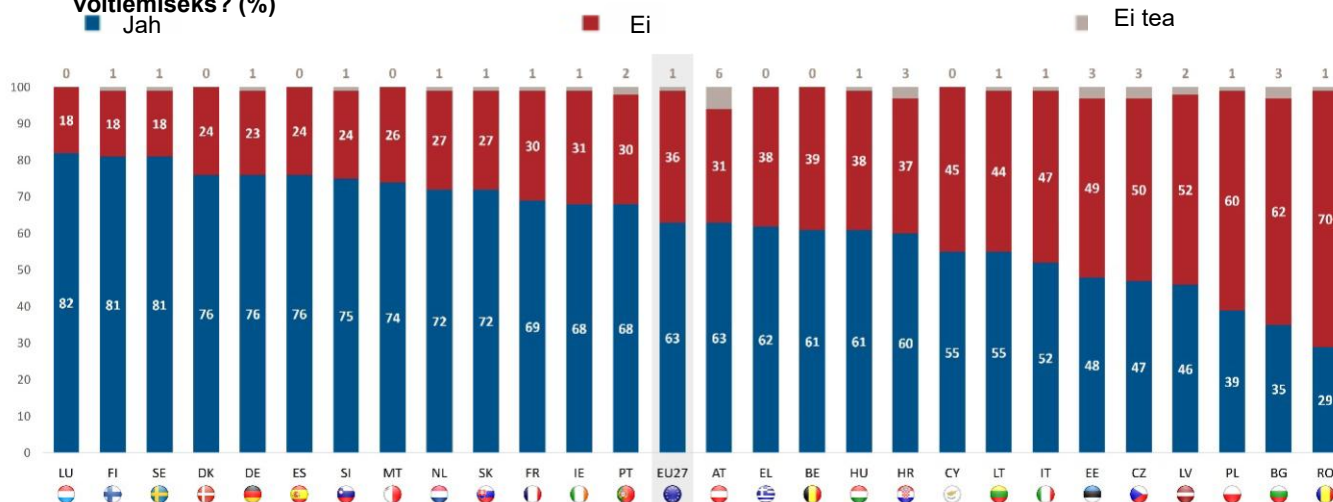
Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Riiklikul tasandil väidab enamik vastanutest 21 liikmesriigis, et nad on võtnud kliimamuutuste vastu võitlemiseks viimase kuue kuu jooksul isiklikult meetmeid ja seitsmes riigis on seda teinud vähemalt kolm neljandikku: Luksemburg (82%), Soome ja Rootsi (mõlemas 81%), Taani, Saksamaa ja Hispaania (mõlemas 76%) ning Sloveenia (75%).

jooksul isiklikult kliimamuutuste vastu võitlenud, kusjuures suurimat kasvu täheldati Taanis (76%, +14 protsendipunkti võrreldes 2021. aastaga), Madalmaades (72%, +11 protsendipunkti) ja Luksemburgis (82%, +9 protsendipunkti alates 2021. aastast +1 protsendipunkti võrreldes 2019. aastaga), Madalmaades (72%, +11 protsendipunkti) ja Luksemburgis (82%, +9

QC5 Kas olete võtnud viimase kuue kuu jooksul isiklikult meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks? (%)

Skaala teises otsas väidab ainult 29% Rumeenias, 35% Bulgaarias ja 39% Poolas, et nad on võtnud selle aja jooksul isiklikke meetmeid.

Suundumused alates 2021. aasta aprillist kuni maini²² on erinevad. Kümnes liikmesriigis väidavad vastajad nüüd suurema tõenäosusega, et nad on viimase kuue kuu

protsendipunkti alates 2021. aastast +1 protsendipunkti alates 2019. aastast).

Seevastu üheteistkümnes riigis, sealhulgas Portugalis (68%, -15 protsendipunkti alates 2021. aastast, -6 protsendipunkti alates 2019. aastast), Poolas (39%, -13 protsendipunkti) ja Küprosel (55%, -10 protsendipunkti) vastanute arvates on nüüd vähem tõenäoline, et nad on meetmeid võtnud.

QC5 Kas olete võtnud viimase kuue kuu jooksul isiklikult meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks? (%)

		EL	27	DK	NL	LU	FI	LT	SE	EL	S	E	LV	EE	ES	FR	HR	MT	SI	SK	OL	EM	DE	RO	BG	CZ	IE	HU	KE	LL	CY	PL	PT
Jah	Mai/juuni 2023	63	76	72	82	81	55	81	62	52	46	48	76	69	60	74	75	72	61	76	29	35	47	68	61	63	55	39	68				
	Δ Mar/Apr 2021	▼1	14	11	9	8	7	7	4	4	4	1	=	=	=	=	=	=	▼1	▼2	▼2	▼3	▼3	▼4	▼6	▼8	▼10	▼13	▼15				
Ei	Mai/juuni 2023	36	24	27	18	18	44	18	38	47	52	49	24	30	37	26	24	27	39	23	70	62	50	31	38	31	45	60	30				
	Δ Mar/Apr 2021	1	▼14	▼12	▼9	▼9	▼8	▼8	▼4	▼4	▼6	▼4	1	=	▼2	2	▼1	▼1	1	2	1	3	=	3	6	4	10	13	13				
Ei tea	Mai/juuni 2023	1	0	1	0	1	1	1	0	1	2	3	0	1	3	0	1	1	0	1	1	3	3	1	1	6	0	1	2				
	Δ Mar/Apr 2021	=	=	1	=	1	1	1	=	=	2	3	▼1	=	2	▼2	1	1	=	=	1	=	3	1	=	4	=	=	2				

Portugalis, Soomes, Rootsis ning osaliselt Kreekas, Maltal, Madalmaades, Sloveenias, Slovakkias. Kui erinevused on märkimisväärsed, lisati võrdlus 2019. aasta tulemustega.

Ülejäänud kuues riigis ei ole toimunud muutusi.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Rohkem kui pooled vastanutest igas sotsiaaldemograafilises rühmas väidavad, et nad on võtnud isiklikult meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks, kuid on mõned märkimisväärsed erinevused:

- 25–54-aastaste vanuserühma vastajad (66 %) väidavad tõenäolisemalt, et nad on võtnud meetmeid, võrreldes nooremate (61 %) ja vanemate (60 %) vastajatega.
- Mida kauem vastaja hariduses püsis, seda tõenäolisem on see, et nad on võtnud meetmeid: Seda on teinud 71 % 20-aastastest või vanematest inimestest, võrreldes 55 %ga, kes lahkusid haridusest 15-aastaselt või nooremalt.
- Juhtidel (74 %) on suurem tõenäosus öelda, et nad on võtnud meetmeid, eriti võrreldes töötutega (57 %).
- Vastajad, kellel ei ole kunagi või peaaegu kunagi raskusi arвете maksimisega (67 %), ütlevad tõenäolisemalt, et nad on võtnud meetmeid kui need, kellel on rohkem raskusi.
- Need, kes peavad ennast kõrgemasse keskklassi kuuluvaks (75 %), ütlevad tõenäolisemalt, et nad on võtnud meetmeid kui need, kes leiavad, et nad kuuluvad sotsiaalse redeli muudesse kategooriatesse, eriti töölisklassi (59 %).

Analüüs näitab ka, et vastajad, kes arvavad, et kliimamuutused on kõige tõsisemad (76 %) või üks maailma kõige tõsisemaid (71 %) probleeme, on tõenäolisemalt meetmeid võtnud kui need, kes ei loe kliimamuutusi kõige tõsisemate probleemide hulka (55 %).

QC5 Kas olete võtnud viimase kuue kuu jooksul isiklikult meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks? (% – EL)

	Jah	Ei	Ei tea
EL 27	63	36	1
Sugu			
Man	61	38	1
Naine	65	34	1
Age			
15–24	61	38	1
25–39	66	33	1
40–54	66	33	1
55+	60	38	2
Haridus (Lõpp)			
–15	55	44	1
16–19	60	39	1
20+	71	28	1
Õpib ikka veel	67	32	1
Sotsiaal-ametialane kategooria			
Füüsilisest isikust ettevõtja	65	34	1
Juhid	74	25	1
Muud valged kaelarihmad	63	35	2
Töölised	63	36	1
Koduinimesed	58	41	1
Töötud	57	42	1
Pensionil	59	40	1
Õpilased	67	32	1
Raskused arвете maksimisel			
Suurema osa ajast	58	41	1
Aeg-ajalt	55	44	1
Peaaegu mitte kunagi/ mitte kunagi	67	32	1
Võtke arvesse kuulumist			
Töölisklass	59	40	1
Alumine keskklass	60	39	1
Keskklass	64	35	1
Ülemine keskklass	75	25	0
Ülemine klass	65	35	0
Kliimamuutused			
Suurim probleem	76	23	1
Üks probleemidest	71	28	1
Ei ole probleem	55	44	1
Kliimamuutuste tajumine			
Ei ole tõsine probleem	41	57	2
Üsna tõsine probleem	44	54	2
Väga tõsine probleem	69	30	1

3. Üksikmeetmete liigid

Rohkem kui üheksa eurooplast kümnest on võtnud vähemalt ühe meetme, et aidata võidelda kliimamuutuste vastu

Vastajatele anti nimekiri 15 meetmest ja nad küsisid, milliseid meetmeid nad on kliimamuutuste vastu võitlemiseks isiklikult võtnud²³. Rohkem kui üheksa kümnest (93 %, -3 protsendipunkti alates 2021. aasta märtsist kuni aprillini) olid võtnud vähemalt ühe meetme.

Kõige tavalisem tegevus, mida mainiti, on jäätmete vähendamine ja nende korrapärane eraldamine ringlussevõtuks (70 %, -5 protsendipunkti). See ja püüd vähendada ühekordselt kasutatavate toodete tarbimist (53 %, -6 protsendipunkti) on ainsad meetmed, mida vähemalt pooled vastajatest mainisid. Mõlemal juhul on vastajad nüüd vähem tõenäolised, et nad võtavad kõik meetmed kui 2021. aastal.

Peaaegu neli kümnest (37 %) ütlevad, et uue kodumasina ostmisel on nende valikul oluline tegur väiksem energiatarbimine, mis on alates 2021. aastast vähenenud viie protsendipunkti võrra ja teine järjestikune langus alates 2019. aastast.

Veidi rohkem kui kolm kümnest (31 %, ei muutu) ostavad ja söövad vähem liha.

Rohkem kui veerand vastanutest väidab, et nad kasutavad oma eraautole regulaarselt keskkonnasõbralikke alternatiive, nagu kõndimine, jalgrattasõit, ühistransport või auto jagamine (28 %, -2 protsendipunkti) või et nad ostavad ja söövad rohkem orgaanilist toitu (28 %, -4 protsendipunkti).

Muid meetmeid on võtnud vähem kui üks viiest vastajast ja alates 2021. aastast on toimunud vähe muutusi.

Rohkem kui üks kümnest ütleb, et nad on oma kodu paremini isoleerinud, et vähendada oma energiatarbimist (17 %, -1 protsendipunkti), nad võtavad arvesse oma toiduostude CO₂-jalajälge ja mõnikord kohandavad oma ostmist vastavalt (15 %, -1 protsendipunkti),

Umbes üks kümnest on paigaldanud oma kodusesse seadmed energiatarbimise kontrollimiseks ja vähendamiseks (11 %, +1 protsendipunkti), võtab puhkuse ja muude pikemate vahemaade planeerimisel arvesse transpordi CO₂-jalajälge ning kohandab mõnikord oma plaane vastavalt (11 %, ei muutu) või on läinud üle energiatarbijale, kes pakub taastuvatest energiaallikatest toodetud energiast suuremat osa kui eelmine (10 %, ei muutu).

Vähem kui üks kümnest on paigaldanud oma koju päikesepaneeli (9 %, +1 protsendipunkti), on ostnud uue auto ja selle väike kütusekulu oli nende valikul oluline tegur (7 %, -1 protsendipunkti), on ostnud madala

energiatarbega kodu (4 %, ei muutu) või on ostnud elektriauto (3 %, +1 pp).

Kui vaadata pikemaajalisi suundumusi, siis on nende inimeste arv, kes püüavad vähendada oma jäätmeid või vähendada ühekordselt kasutatavate toodete tarbimist, alates 2013. aastast madalaimal tasemel.

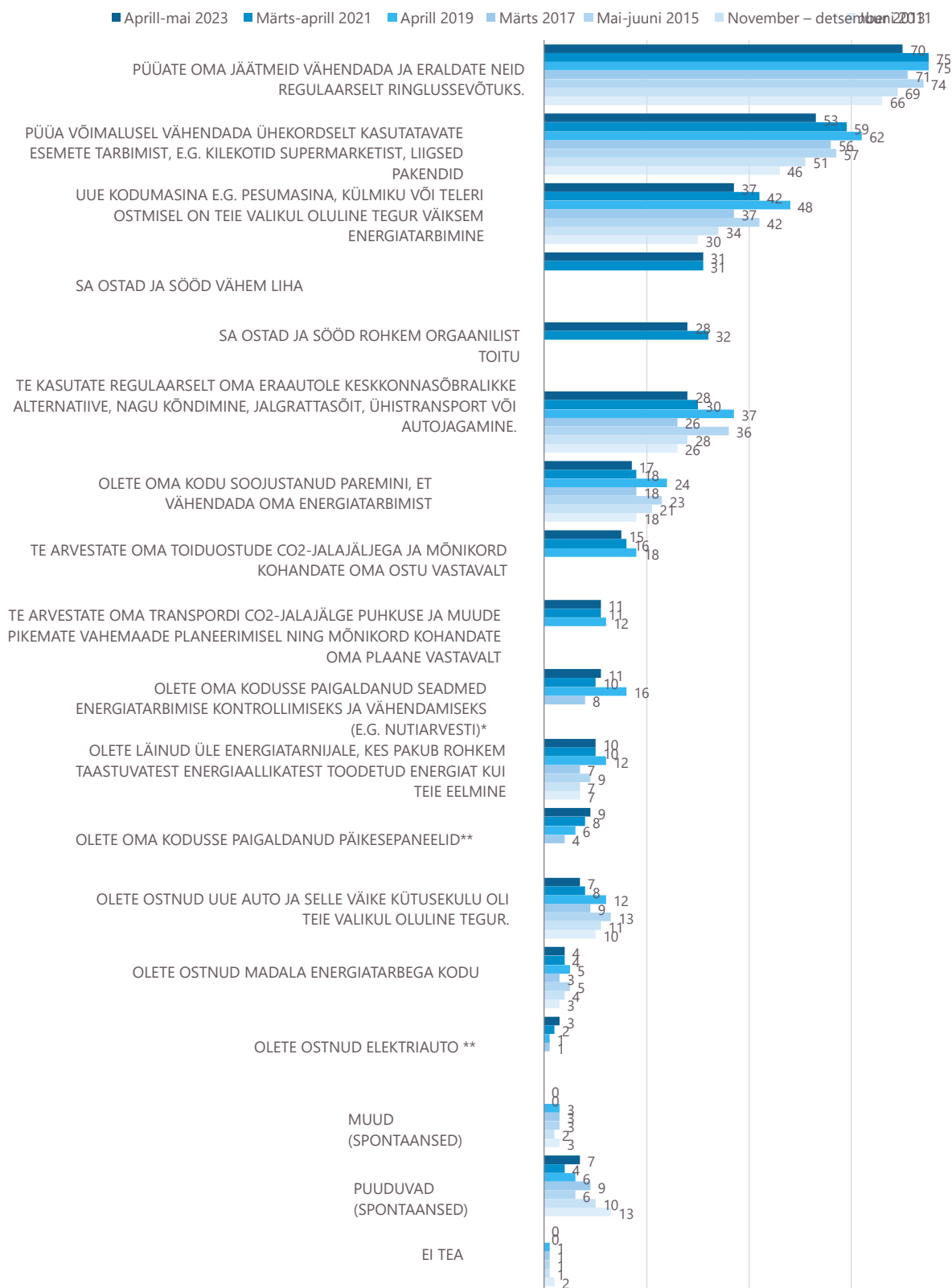
Nende vastajate osakaal, kes ütlevad, et väiksem energiatarbimine on oluline tegur uue kodumasina ostmisel, on langenud 2017. aastaga samale tasemele, samas kui nende vastajate osakaal, kes on oma kodu paremini isoleerinud või ostnud väikese kütusekuluga uusi autosid, on praegu kõigi aegade madalaimal tasemel.

23 QC6. Milline järgmistest toimingutest (kui üldse) kehtib teie suhtes? (VÕIMALIK ON MITU VASTUST)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

QC6 Milline järgmistest toimingutest (kui üldse) kehtib teie suhtes? (VÕIMALIK ON MITU VASTUST) (% – EL 27)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Iga liikmesriigi kümnest vastajast vähemalt kaheksa ütles, et nad on viimase kuue kuu jooksul võtnud kliimamuutuste vastu võitlemiseks vähemalt ühe meetme. Seda ütlevad kõik Malta vastajad (100 %), nagu 99 % Rootsis ning 98 % Luksemburgis, Sloveenias ja Madalmaades. See on 80 % Bulgaarias, 83 % Küprosel ja 85 % Rumeenias.

Võrreldes 2021. aasta märtsi-aprilliga on 21 riigis²⁴ vastajate arvates nüüd vähem tõenäoline, et nad on võtnud vähemalt ühe meetme, kusjuures suurim langus oli Portugalis (87 %, -13 protsendipunkti võrreldes 2021. aastaga, -2 protsendipunkti võrreldes 2019. aastaga), Poolas (87 %, -10 protsendipunkti), Tšehhis (91 %, -8 protsendipunkti alates 2021. aastast, -3 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Lätis (89 %, -8 protsendipunkti võrreldes 2019. aastaga). Malta (100 %, +3 protsendipunkti) ja Rumeenia (85 %, +2 protsendipunkti) on ainsad riigid, kus vastajad on nüüd suurema tõenäosusega võtnud vähemalt ühe meetme, samas kui Rootsis (99 %), Luksemburgis (98 %), Prantsusmaal (96 %) ja Soomes (95 %) ei ole toimunud muutusi.

Kõigis peale ühe riigi vastajad ütlevad kõige sagedamini, et nad püüavad oma jäätmeid vähendada ja neid ringlussevõtuks regulaarselt eraldada, kuigi osakaal ulatub 91 %-st Maltal ja Rootsis ning 82 %-st Prantsusmaal ja Luksemburgis 36 %-ni Rumeenias ja 49 %-ni Poolas. See meede on siiski kõigi liikmesriikide kolmes esikohal, kuna see on Bulgaarias (26 %) enim mainitud kolmas meede.

„Uue kodumasina ostmisel on teie valikul oluline tegur väiksem energiatarbimine“ on ainus teine võimalus, mis on riigi tasandil esikohal, mis on Bulgaarias enim nimetatud meede (39 %). Seda meedet mainivad ka vähemalt pooled vastanutest Maltal (67 %), Madalmaades (54 %), Rootsis (52 %) ja Sloveenias (51 %). Tegemist on kolmanda enim nimetatud meetmega 16 riigis.

26 liikmesriigis, kes püüavad võimaluse korral vähendada ühekordselt kasutatavate toodete tarbimist, on tähtsusetult teine meede, mille osakaal on 81 % Rootsis, 78 % Maltal ja 71 % Madalmaades, 31 % Rumeenias, 32 % Bulgaarias ja 36 % Poolas. See meede on igas liikmesriigis esikolmikus ja Bulgaarias on see teine koht, kus kodu isoleeritakse paremini energiatarbimise vähendamiseks.

Liha ostmine ja söömine on Madalmaades (58 %), Saksamaal (47 %) ja Prantsusmaal (41 %) tähtsusetult kolmas tegevus ning seda mainivad ka vähemalt pooled vastanutest Rootsis ja Luksemburgis (mõlemas 53 %). Seevastu ainult 11 % Poolas ning 13 % Portugalis ja Leedus ütlevad, et nad võtavad seda meedet.

Keskkonnasõbralike alternatiivide korrapärane kasutamine eraautole on Rootsis (63 %), Soomes (45 %) ja Iirimaa (29 %) nimetatud meede kolmas ning seda mainitakse laialdaselt ka Madalmaades (56 %) ja Luksemburgis

(47 %). Kõige vähem mainisid seda vastajad Poolas (12 %), Itaalias ja Horvaatias (mõlemas 14 %).

Neljas riigis on mahepõllumajandusliku toidu ostmine ja söömine tähtsusetult kolmas tegevus: Luksemburg (60 %), Sloveenia (56 %), Taani (47 %) ja Austria (41 %). Seda mainib ka vähemalt pool Rootsis (52 %). Seevastu 11 % Ungaris, 12 % Poolas ja 14 % Bulgaarias väidavad, et nad võtavad seda meedet.

Bulgaarias on parem isoleerida kodu energiatarbimise vähendamiseks ja püüda vähendada ühekordselt kasutatavate toodete tarbimist (mõlemad 32 %). Kodu paremat isoleerimist mainib ka 43 % vastanutest Madalmaades ja 32 % Sloveenias.

Ühtegi teist tegevust ei ole üheski riigis kolmes esikohal. Ülejäänud meetmete märkimisväärsed tulemused on järgmised:

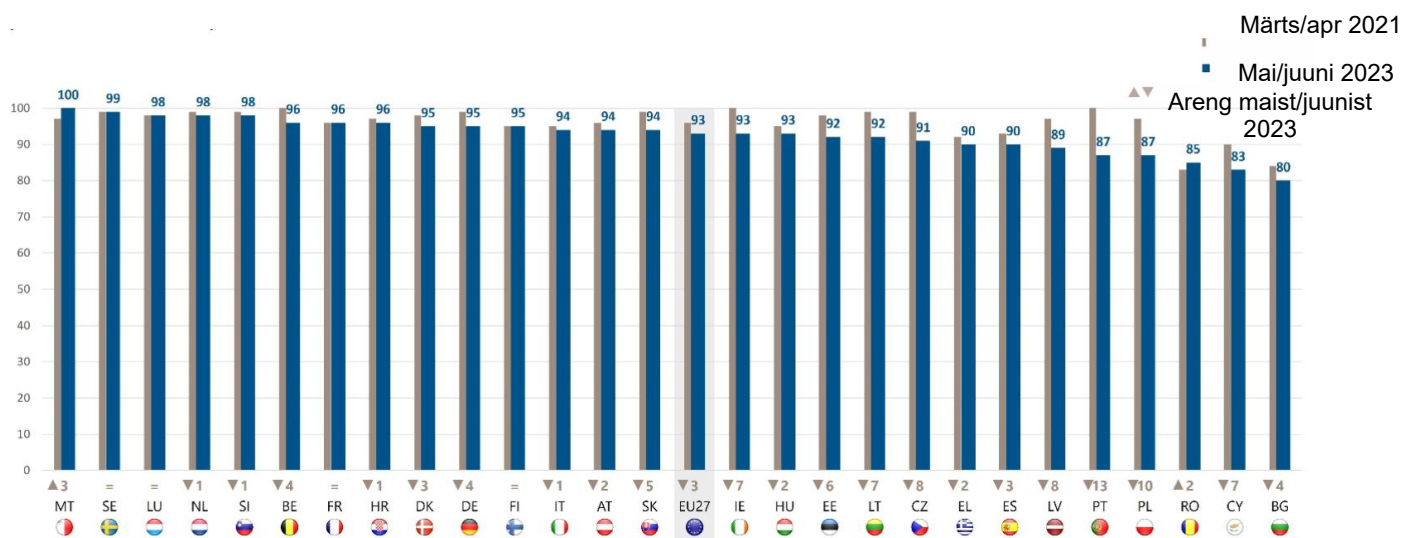
- Rootsi (46 %) ja Madalmaade (41 %) vastajad väidavad, et nad võtavad oma toiduostude CO₂-jalajälge arvesse ja kohandavad mõnikord ostude tegemist.
- Madalmaade vastajad (44 %) väidavad suurema tõenäosusega kui teistes riikides, et nad on oma kodudesse paigaldanud seadmed energiatarbimise kontrollimiseks ja vähendamiseks. Malta (33 %) ja Luksemburg (20 %) on ainsad riigid, kus vähemalt üks viiest ütleb, et nad on seda teinud.
- Rootsi vastajad (43 %) väidavad teiste riikide omadest suurema tõenäosusega, et nad võtavad puhkuse või pikemate reiside kavandamisel arvesse oma transpordi CO₂-jalajälge.
- Rootsi (25 %) on ka ainus riik, kus vähemalt üks viiest ütleb, et on läinud üle energiatarnijale, kes pakub suuremat osa taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat.
- Madalmaad (43 %), Küpros (25 %) ja Malta (21 %) on ainsad riigid, kus vähemalt üks viiest on oma kodudesse paigaldanud päikesepaneele.
- Peaaegu iga viies vastanust Luksemburgis (19 %) ütles, et nad ostsid madala energiatarbega kodu, kusjuures vähemalt iga kümnes Madalmaades (12 %) ja Küprosel (10 %) ütles, et nad on seda teinud.

24 Võrreldes 2021. aastaga oli uuringu läbiviimise meetoodika täiesti erinev Belgias, Tšehhi Vabariigis, Taanis, Eestis, Iirimaa, Lätis, Leedus, Luksemburgis, Portugalis, Soomes, Rootsis ning osaliselt Kreekas, Maltal, Madalmaades, Sloveenias, Slovakkias. Kui erinevused on märkimisväärsed, lisati võrdlus 2019. aasta tulemustega.

Eurobaromeetri eriuuring 538

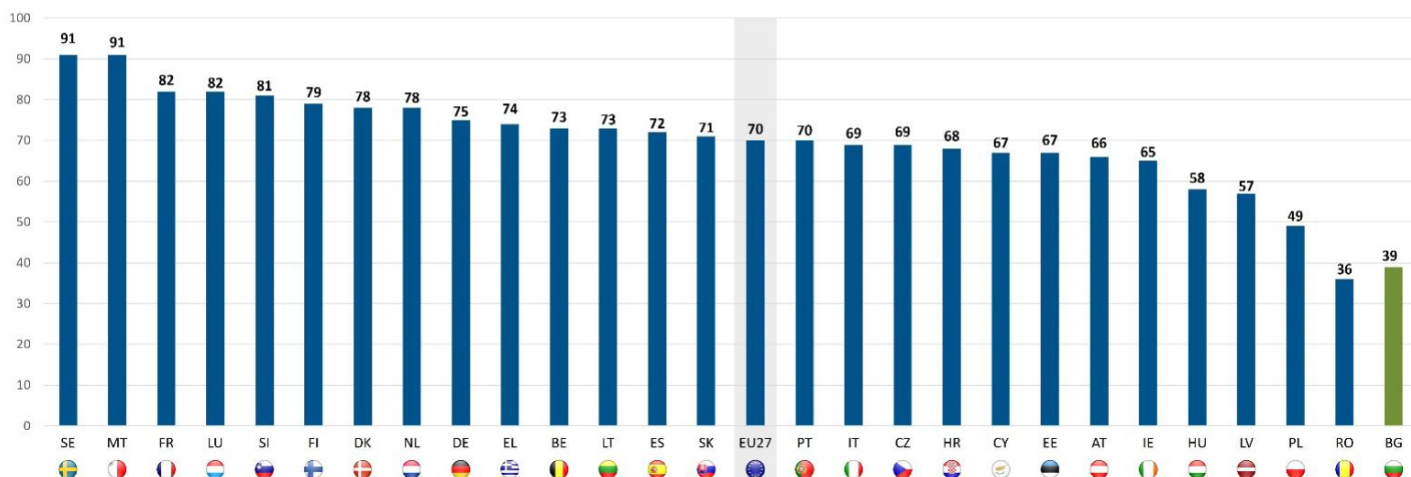
Kliimamuutused

QC6 Milline järgmistest toimingutest (kui üldse) kehtib teie suhtes? (Mitu ANSWERS POSSIBLE) (% „Vähemalt ühe meetme kogusumma“)

QC6. Milline järgmistest meetmetest (kui üldse) kehtib teie suhtes? (Võimalik mitu vastust) (% – enim mainitud vastus riikide kaupa)

- Püüate oma jäätmeid vähendada ja eraldate neid regulaarselt ringlussevõtuks.
- Uue kodumasina (nt pesumasin, külmik või televiisor) ostmisel on teie valikul oluline tegur väiksem energitarbimine.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

QC6 Milline järgmistest toimingutest (kui üldse) kehtib teie suhtes? (VÕIMALIK MITU VASTUST) (%)

	EL 27	OL EM A	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	SE E	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	KE LL	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Püüate oma jäätmeid vähendada ja eraldada neid regulaarselt ringlussevõtuks.	70	73	26	69	78	75	67	65	74	72	82	68	69	67	57	73	82	58	91	78	66	49	70	36	81	71	79	91
Püüate võimaluse korral vähendada ühekordselt kasutatavate esemete tarbimist (nt supermarketist pärit kilekotid, liigne pakend)	53	59	32	49	63	65	61	52	64	49	57	49	40	54	48	48	66	55	78	71	57	36	49	31	65	57	69	81
Uue kodumasina (nt pesumasin, külmik või televiisor) ostmisel on teie valikul oluline tegur väiksem energiatarbimine.	37	43	39	46	46	41	40	28	40	34	38	34	31	46	41	37	48	37	67	54	38	24	31	27	51	40	42	52
Sa ostad ja sööd vähem liha	31	39	19	18	46	47	24	26	14	15	41	22	26	21	17	13	53	18	22	58	39	11	13	14	27	19	41	53
Te kasutate regulaarselt oma eraautole keskkonnasõbralikke alternatiive, nagu kõndimine, jalgrattasõit, ühistransport või autojagamine.	28	42	17	24	43	43	32	29	28	23	27	14	14	17	26	22	47	19	42	56	33	12	16	16	37	31	45	63
Sa ostad ja sööd rohkem orgaanilist toitu	28	28	14	15	47	39	21	21	16	21	28	32	29	16	24	24	60	11	26	38	41	12	17	17	56	25	22	52
Olete oma kodu soojustanud paremini, et vähendada oma energiatarbimist	17	28	32	20	22	10	26	22	19	11	21	20	13	27	16	17	28	19	13	43	11	12	11	20	32	24	19	17
Te arvestate oma toiduostude CO2-jalajäljega ja mõnikord kohandate oma ostu vastavalt	15	22	3	10	27	21	9	22	3	9	24	7	3	8	10	7	30	13	10	41	20	6	8	4	22	12	32	46
Olete oma kodusse paigaldanud seadmed energiatarbimise kontrollimiseks ja vähendamiseks (nt nutiarvesti)	11	17	2	7	18	9	12	15	2	8	18	6	4	7	12	13	20	9	33	44	19	8	7	8	18	7	17	17
Te arvestate oma transpordi CO2-jalajälge puhkuse ja muude pikemate vahemaade planeerimisel ning mõnikord kohandate oma plaane vastavalt	11	15	3	6	21	16	4	12	2	4	16	3	4	7	5	3	25	8	10	32	19	3	5	6	10	6	30	43
Olete läinud üle energiatarbijale, kes pakub rohkem taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat kui teie eelmine	10	14	1	4	15	15	8	13	6	5	9	5	9	3	6	8	16	4	1	19	11	4	7	6	16	4	17	25
Olete paigaldanud päikesepaneelid oma kodus	9	19	3	8	7	9	4	6	17	6	5	5	6	25	3	3	13	4	21	43	14	5	5	4	12	6	6	9
Olete ostnud uue auto ja selle väike kütusekulu oli teie valikul oluline tegur.	7	10	7	11	15	6	11	9	2	5	11	4	6	12	8	8	16	4	14	12	9	4	4	4	16	6	13	17
Olete ostnud madala energiatarbega kodu	4	6	3	2	8	2	5	6	1	3	6	1	3	10	2	2	19	6	9	12	4	3	2	4	6	2	4	4
Oled ostnud elektrauto	3	3	1	2	9	3	2	5	1	2	2	3	5	1	2	1	8	2	6	9	7	1	2	2	3	1	7	9
Muud (spontaansed)	0	0	0	0	2	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
Puuduvad (spontaansed)	7	4	18	9	5	5	8	5	9	10	4	3	6	16	9	8	2	7	0	2	6	12	12	15	2	6	4	1
Ei tea	0	0	2	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0
Kokku „Vähemalt üks meede“	93	96	80	91	95	95	92	93	90	90	96	96	94	83	89	92	98	93	100	98	94	87	87	85	98	94	95	99

Üldiselt on ELi tasandil alates 2021. aasta aprillist kuni maini toimunud vaid väikesed muutused²⁵. Need

25 Võrreldes 2021. aastaga oli uuringu läbiviimise meetodika täiesti erinev Belgias, Tšehhi Vabariigis,

Kliimamuutused

varjutavad aga 15st meetmest 13 puhul suuremaid, vähemalt kümne protsendipunktiliisi muutusi riiklikul tasandil.

20 riigis on nüüd vähem tõenäoline, et nad püüavad vähendada oma jäätmeid ja eraldavad need ringlussevõtuks, ning viies riigis on langus vähemalt kümme protsendipunkti: Iirimaa (65 %, -24 protsendipunkti võrreldes 2021. aastaga, -5 protsendipunkti võrreldes 2019. aastaga), Tšehhi (69 %, -19 pp alates 2021. aastast, -7 pp alates 2019. aastast), Belgia (73 %, -13 protsendipunkti alates 2021. aastast, -5 protsendipunkti alates 2019. aastast), Portugal (70 %, -12 protsendipunkti alates 2021. aastast, -6 pp alates 2019. aastast) ja Poola (49 %, -11 protsendipunkti). Kuues riigis, sealhulgas Maltal (91 %, +9 protsendipunkti), võtavad need meetmed nüüd suurema tõenäosusega, kuid Sloveenias ei ole toimunud muutusi (81 %).

21 riigis on nende vastajate osakaal, kes väidavad, et nad püüavad võimaluse korral vähendada oma ühekordselt kasutatavate kaupade tarbimist, vähenenud ning kolmes riigis üle 20 protsendipunkti: Portugal (49 %, -26 protsendipunkti alates 2021. aastast, -4 pp alates 2019. aastast), Iirimaa (52 %, -25 protsendipunkti alates 2021. aastast, -8 pp alates 2019. aastast) ja Tšehhi (49 %, -22 protsendipunkti alates 2021. aastast, -5 pp alates 2019. aastast). Eestis (61 %, -15 protsendipunkti alates 2021. aastast, -7 protsendipunkti alates 2019. aastast), Itaalias (40 %, -11 protsendipunkti), Lätis (48 %, -10 protsendipunkti) ja Poolas (36 %, -10 protsendipunkti) on tähelestatud märkimisväärset langust. Seevastu mainitakse seda meedet rohkem viies riigis, sealhulgas Maltal (78 %, +7 protsendipunkti alates 2021. aastast, +17 protsendipunkti alates 2019. aastast), samas kui Ungaris ei ole toimunud muutusi (55 %).

Nende vastajate osakaal, kes ütlevad, et uute kodumasinade ostmisel on nende valikul oluline tegur väiksem energiatarbimine, on muutunud veelgi rohkem, kusjuures Portugalis (31 %, -42 protsendipunkti alates 2021. aastast, 11 protsendipunkti alates 2019. aastast), Iirimaa (28 %, -28 protsendipunkti alates 2021. aastast, -10 protsendipunkti alates 2019. aastast), Tšehhis (46 %, -22 protsendipunkti alates 2021. aastast, -5 pp alates 2019. aastast) ja Eestis (40 %, -22 protsendipunkti alates 2021. aastast, -18 protsendipunkti alates 2019. aastast). Märkimiste arv vähenes 19 riigis kokku. Viis riiki, sealhulgas Rootsi (52 %, +11 protsendipunkti alates 2021. aastast, -9 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Soome (42 %, +12 protsendipunkti alates 2021. aastast, -9 protsendipunkti alates 2019. aastast), kus vastajad ütlevad nüüd tõenäolisemalt, et nad on seda meedet võtnud. Luksemburgis (48 %) ja Austrias (38 %) muutusi ei tähelestatud.

Vähem liha ostmise ja söömise evolutsioonid on segatud. Vastajad 15 riigis väidavad nüüd suurema tõenäosusega, et nad seda teevad, kusjuures suurimat kasvu tähelestatati

Luksemburgis (53 %, +7 protsendipunkti) ja Rootsis (53 %, +7 protsendipunkti). Seevastu mainimine on vähenenud üheksas riigis, eelkõige Portugalis (13 %, -26 protsendipunkti) ja Iirimaa (26 %, -12 protsendipunkti). Muutusi ei ole toimunud Prantsusmaal (41 %), Lätis (17 %) ega Hispaanias (15 %).

Võrreldes 2021. aastaga on 19 riigis vastajate arvates vähem tõenäoline, et nad ostavad ja söövad rohkem mahetoitu, eriti Portugalis (17 %, -18 protsendipunkti), Prantsusmaal (28 %, -13 protsendipunkti) ja Iirimaa (21 %, -12 protsendipunkti). Ülejäänud kaheksas liikmesriigis võtavad need meetmed suurema tõenäosusega vastajad, kusjuures suurimat kasvu tähelestatati Luksemburgis (60 %, +12 protsendipunkti). Itaalias ei ole toimunud muutusi (29 %).

Mainitakse eraauto keskkonnasõbralike alternatiivide regulaarset kasutamist 15 riigis, sealhulgas Portugalis (16 %, -22 protsendipunkti alates 2021. aastast, +2 protsendipunkti alates 2019. aastast), Iirimaa (29 %, -11 pp alates 2021. aastast, -7 pp alates 2019. aastast) ja Tšehhis (24 %, -11 protsendipunkti alates 2021. aastast, -5 pp alates 2021. aastast) ning kasvanud kümnes riigis, sealhulgas Rootsis (63 %, +21 protsendipunkti alates 2021. aastast, -2 pp alates 2019. aastast), Maltal (42 %, +16 pp alates 2021. aastast +11 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Soomes (45 %, +14 pp alates 2021. aastast, -3 pp alates 2019. aastast). Lätis ei ole toimunud muutusi (26 %).

Vastajate osakaal, kes isoleerivad oma kodu energiatarbimise vähendamiseks paremini, on vähenenud 13 riigis, sealhulgas Iirimaa (22 %, -15 protsendipunkti alates 2021. aastast, -10 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Portugalis (11 %, -18 protsendipunkti alates 2021. aastast, -7 protsendipunkti alates 2019. aastast). Seevastu mainimine on suurenenud 12 riigis, eelkõige Luksemburgis (28 %, +13 protsendipunkti alates 2021. aastast, -2 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Soomes (19 %, +11 protsendipunkti alates 2021. aastast, -3 protsendipunkti alates 2019. aastast). Muutusi ei ole toimunud Sloveenias (32 %) ega Lätis (16 %).

16 riigis on vähenenud nende vastajate osakaal, kes väidavad, et nad peavad oma toiduostude CO₂-jalajälge ja kohandavad mõnikord oma ostlemist vastavalt, kusjuures suurim näitaja on Portugalis (8 %, -21 protsendipunkti alates 2021. aastast +3 protsendipunkti alates 2019. aastast), Iirimaa (22 %, -18 protsendipunkti alates 2021. aastast, -3 protsendipunkti alates 2019. aastast), Tšehhis (10 %, -14 protsendipunkti alates 2021. aastast, +1 pp alates 2019. aastast) ja Belgias (22 %, -11 protsendipunkti alates 2021. aastast, -7 protsendipunkti alates 2019. aastast). See käitumine on suurenenud üheksas riigis, sealhulgas Rootsis (46 %, +12 protsendipunkti alates 2021. aastast, -1 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja püsib muutumatuks neljas riigis.

Nende vastajate osakaal, kes on paigaldanud oma kodusse seadmed energiatarbimise kontrollimiseks ja vähendamiseks, on suurenenud 18 riigis, sealhulgas Soomes (17 %, +10 protsendipunkti alates 2021. aastast,

Taanis, Eestis, Iirimaa, Lätis, Leedus, Luksemburgis, Portugalis, Soomes, Rootsis ning osaliselt Kreekas, Maltal, Madalmaades, Sloveenias, Slovakkias. Kui erinevused on märkimisväärsed, lisati võrdlus 2019. aasta tulemustega.

Kliimamuutused

-4 protsendipunkti alates 2019. aastast). See on vähenenud kuues riigis, sealhulgas Portugalis (7 %, -9 protsendipunkti alates 2021. aastast + 1 protsendipunkti alates 2019. aastast) ning see on püsinud muutumatuna Austrias (20 %), Horvaatias (7 %) ja Bulgaarias (3 %).

Rootsis (43 %, + 16 protsendipunkti alates 2021. aastast + 1 pp alates 2019. aastast) on nüüd palju tõenäolisem, et nad võtavad puhkuse ja muude pikemate vahemaadega reiside kavandamisel arvesse oma transpordi CO₂-jalajälge ning kohandavad mõnikord oma kavasid vastavalt. Üldiselt on neid meetmeid võtnud vastajate osakaal kasvanud 14 riigis, vähenenud 12 riigis ja püsinud muutumatuna Sloveenias (10 %).

Võrreldes 2021. aastaga on kümnes riigis, sealhulgas Belgias (14 %, -11 protsendipunkti) ja Lirimaa (13 %, -10 protsendipunkti alates 2021. aastast, -1 protsendipunkti alates 2019. aastast), vastanutel nüüd väiksem tõenäosus minna üle energiatarnijale, kes pakub suuremat osa taastuvatest energiaallikatest toodetud energiast. 13 riigis võtavad vastajad nüüd suurema tõenäosusega seda meedet, samas kui ülejäänud neljas riigis ei ole toimunud muutusi.

Päikesepaneelide paigaldamine kodudesse on vähenenud seitsmes riigis, sealhulgas Portugalis (5 %, -12 protsendipunkti alates 2021. aastast, + 1 pp alates 2019. aastast), suurenenud 16 riigis, sealhulgas Madalmaades (43 %, + 7 protsendipunkti alates 2021. aastast, + 20 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja on püsinud muutumatuna neljas riigis.

Luksemburgi vastajad (19 %, + 10 protsendipunkti) väidavad nüüd suurema tõenäosusega, et nad on ostnud väikese energiatarbega kodu. Küpros (10 %, + 6 protsendipunkti) on ainus riik, kus areng on kummaski suunas üle nelja protsendipunkti.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

QC6 Milline järgmistest toimingutest (kui üldse) kehtib teie suhtes? (VÕIMALIK MITU VASTUST) (%)

		EL 27	OLE MA	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	SEE	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	KEL L	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	
Püüate oma jäätmeid vähendada ja eraldate neid regulaarselt ringlussevõtuks.	Mai/juuni 2023	70	73	26	69	78	75	67	65	74	72	82	68	69	67	57	73	82	58	91	78	66	49	70	36	81	71	79	91	
	Δ Mar/Apr 2021	▼5	▼13	▼5	▼19	▼2	▼6	▼6	▼24	5	▼6	▼1	1	▼5	▼8	▼2	4	▼1	▼5	9	▼9	▼1	▼11	▼12	▼2	=	▼5	4	5	
Püüate võimaluse korral vähendada ühekordselt kasutatavate esemete tarbimist (nt supermarketist pärit kilekotid, liigne pakend)	Mai/juuni 2023	53	59	32	49	63	65	61	52	64	49	57	49	40	54	48	48	66	55	78	71	57	36	49	31	65	57	69	81	
	Δ Mar/Apr 2021	▼6	▼5	▼7	▼22	▼6	▼9	▼15	▼25	▼2	▼4	3	▼1	▼11	1	▼10	▼9	▼4	=	7	▼2	▼3	▼10	▼26	▼3	▼1	▼9	1	1	
Uue kodumasinana (nt pesumasin, külmik või televiisor) ostmisel on teie valikul oluline tegur väiksem energiatarbimine.	Mai/juuni 2023	37	43	39	46	46	41	40	28	40	34	38	34	31	46	41	37	48	37	67	54	38	24	31	27	51	40	42	52	
	Δ Mar/Apr 2021	▼5	▼14	▼2	▼22	▼3	▼8	▼22	▼28	▼11	5	▼3	1	▼5	1	▼13	▼14	=	▼4	9	▼11	=	▼4	▼42	▼3	▼6	▼4	12	11	
Sa ostad ja sööd vähem liha	Mai/juuni 2023	31	39	19	18	46	47	24	26	14	15	41	22	26	21	17	13	53	18	22	58	39	11	13	14	27	19	41	53	
	Δ Mar/Apr 2021	=	▼5	4	▼8	2	▼2	2	▼12	▼7	=	=	4	3	3	=	▼6	7	4	5	3	6	▼3	▼26	2	1	▼5	5	7	
Sa ostad ja sööd rohkem orgaanilist toitu	Mai/juuni 2023	28	28	14	15	47	39	21	21	16	21	28	32	29	16	24	24	60	11	26	38	41	12	17	17	56	25	22	52	
	Δ Mar/Apr 2021	▼4	▼6	2	▼5	▼4	▼6	▼5	▼12	▼6	3	▼13	4	=	▼6	▼1	▼5	12	▼1	9	▼2	▼7	▼7	▼18	▼7	7	▼1	2	8	
Te kasutate regulaarselt oma eraautole keskkonnasõbralikke alternatiive, nagu kõndimine, jalgrattasõit, ühistransport või autojagamine.	Mai/juuni 2023	28	42	17	24	43	43	32	29	28	23	27	14	14	17	26	22	47	19	42	56	33	12	16	16	37	31	45	63	
	Δ Mar/Apr 2021	▼2	3	▼3	▼11	7	▼7	▼3	▼11	▼9	▼3	4	▼3	▼3	1	=	▼6	8	3	16	=	▼1	▼2	▼22	▼1	2	▼5	14	21	
Olete oma kodu soojustanud paremini, et vähendada oma energiatarbimist	Mai/juuni 2023	17	28	32	20	22	10	26	22	19	11	21	20	13	27	16	17	28	19	13	43	11	12	11	20	32	24	19	17	
	Δ Mar/Apr 2021	▼1	▼3	1	▼9	5	▼6	▼9	▼15	▼5	2	▼1	▼2	3	4	=	▼5	13	4	2	6	▼1	▼1	▼18	▼3	=	5	11	7	
Te arvestate oma toiduostude CO2-jalajäljega ja mõnikord kohandate oma ostu vastavalt	Mai/juuni 2023	15	22	3	10	27	21	9	22	3	9	24	7	3	8	10	7	30	13	10	41	20	6	8	4	22	12	32	46	
	Δ Mar/Apr 2021	▼1	▼11	=	▼14	2	▼1	▼4	▼18	▼3	2	2	=	▼1	3	3	▼3	▼2	▼3	=	6	=	▼2	▼21	▼1	▼3	▼1	▼1	12	
Olete oma kodusse paigaldanud seadmed energiatarbimise kontrollimiseks ja vähendamiseks (nt nutiarvesti)	Mai/juuni 2023	11	17	2	7	18	9	12	15	2	8	18	6	4	7	12	13	20	9	33	44	19	8	7	8	18	7	17	17	
	Δ Mar/Apr 2021	1	5	=	▼2	8	=	4	▼6	▼2	2	4	1	▼2	3	=	3	8	1	4	1	5	1	▼9	3	4	▼3	10	8	
Te arvestate oma transpordi CO2-jalajälje puhkuse ja muude pikemate vahemaade planeerimisel ning mõnikord kohandate oma plaane vastavalt	Mai/juuni 2023	11	15	3	6	21	16	4	12	2	4	16	3	4	7	5	3	25	8	10	32	19	3	5	6	10	6	30	43	
	Δ Mar/Apr 2021	=	▼2	1	▼6	4	▼4	▼2	▼3	▼2	1	4	▼1	2	4	3	▼3	9	▼1	6	6	3	▼1	▼3	1	=	▼3	8	16	
Olete läinud üle energiatarnijale, kes pakub rohkem taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat kui teie eelmise	Mai/juuni 2023	10	14	1	4	15	15	8	13	6	5	9	5	9	3	6	8	16	4	1	19	11	4	7	6	16	4	17	25	
	Δ Mar/Apr 2021	=	▼11	=	▼1	2	▼2	4	▼10	▼3	3	▼1	2	1	1	2	=	9	1	=	▼2	▼2	▼1	▼4	2	=	1	6	8	
Olete paigaldanud päikesepaneelid oma kodus	Mai/juuni 2023	9	19	3	8	7	9	4	6	17	6	5	5	6	25	3	3	13	4	21	43	14	5	5	4	12	6	6	9	
	Δ Mar/Apr 2021	1	▼7	=	2	▼1	1	=	▼5	▼3	3	2	2	1	6	2	▼1	=	=	2	7	5	▼2	▼12	2	4	3	3	4	
Olete ostnud uue auto ja selle väike kütusekulu oli teie valikul oluline tegur.	Mai/juuni 2023	7	10	7	11	15	6	11	9	2	5	11	4	6	12	8	8	16	4	14	12	9	4	4	4	4	16	6	13	17
	Δ Mar/Apr 2021	▼1	=	2	▼1	4	▼6	▼6	▼4	▼5	3	2	▼2	▼1	▼1	▼1	▼1	6	▼1	3	1	▼1	▼2	▼6	=	2	▼1	3	4	
Olete ostnud madala energiatarbega kodu	Mai/juuni 2023	4	6	3	2	8	2	5	6	1	3	6	1	3	10	2	2	19	6	9	12	4	3	2	4	6	2	4	4	
	Δ Mar/Apr 2021	=	▼2	▼1	▼2	4	▼1	▼2	1	▼3	2	2	▼1	=	6	=	=	10	1	2	2	1	▼3	▼4	2	1	1	3	2	
Oled ostnud elektriauto	Mai/juuni 2023	3	3	1	2	9	3	2	5	1	2	2	3	5	1	2	1	8	2	6	9	7	1	2	2	3	1	7	9	
	Δ Mar/Apr 2021	1	=	1	1	6	=	1	1	=	1	1	2	1	1	2	=	2	1	5	4	4	▼1	▼2	=	1	▼1	4	5	
Muud (spontaansed)	Mai/juuni 2023	0	0	0	0	2	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	
	Δ Mar/Apr 2021	=	=	=	=	2	1	1	=	=	1	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	▼1	=	
Puuduvad (spontaansed)	Mai/juuni 2023	7	4	18	9	5	5	8	5	9	10	4	3	6	16	9	8	2	7	0	2	6	12	12	15	2	6	4	1	
	Δ Mar/Apr 2021	3	4	2	8	3	4	6	5	1	3	1	=	2	6	6	7	=	2	▼1	1	3	9	12	▼1	1	5	▼1	=	
Ei tea	Mai/juuni 2023	0	0	2	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0	
	Δ Mar/Apr 2021	=	=	1	1	=	=	=	1	=	=	▼1	=	▼1	=	1	1	▼1	▼1	▼1	=	▼1	=	1	▼1	=	1	1	=	
Kokku „Vähemalt üks meede“	Mai/juuni 2023	93	96	80	91	95	95	92	93	90	90	96	96	94	83	89	92	98	93	100	98	94	87	87	85	98	94	95	99	
	Δ Mar/Apr 2021	▼3	▼4	▼4	▼8	▼3	▼4	▼6	▼7	▼2	▼3	=	▼1	▼1	▼7	▼8	▼7	=	▼2	3	▼1	▼2	▼10	▼13	2	▼1	▼5	=	=	

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafilise analüüsi esiletõstmised hõlmavad järgmist:

- Naised ütlevad meestest suurema tõenäosusega, et nad püüavad vähendada ühekordselt kasutatavate toodete tarbimist (56 % vs 50 %), et nad ostavad ja söövad vähem liha (35 % vs 26 %) või et nad ostavad ja söövad rohkem mahetoitu (31 % vs 24 %).
- Mida noorem vastaja, seda tõenäolisem on, et nad kasutavad oma isiklikule autole regulaarselt keskkonnasõbralikke alternatiive: Seda väidab 33 % 15–24-aastastest, võrreldes 26 %ga 55-aastastest ja vanematest.
- Vastajad, kes on omandanud üle 20-aastase hariduse, on suurema tõenäosusega võtnud kõik meetmed kui need, kes lõpetasid hariduse nooremas eas. Näiteks 34 % ostab ja sööb rohkem mahetoitu, võrreldes 20 %ga, kes omandas hariduse 15-aastastest või noorematest.
- Juhid on järjekindlalt sotsiaal-professionaalsete rühmade seas, kes on kõige tõenäolisemalt võtnud iga meetme. Näiteks 61 % ütleb, et nad püüavad vähendada ühekordselt kasutatavate toodete kasutamist, võrreldes 50 % tööga hõivatud töötajatega.
- Vastajad, kellel ei ole kunagi või peaaegu kunagi raskusi arvete maksimisega, võtavad kõik meetmed suurema tõenäosusega kui need, kes kogevad suuremaid raskusi. Näiteks 73 % püüab oma jäätmeid vähendada ja ringlusse võtta, võrreldes 65 %ga, kellel on enamasti raskusi arvete tasumisega.
- Iga 15 toimingu puhul on vastajad, kes peavad end kõrgemasse kesk- või kõrgemasse klassi kuuluvaks, suurema tõenäosusega võtnud neid kui vastajaid, kes peavad end sotsiaalse redeli muude kategooriate osaks.

Analüüs näitab ka, et vastajad, kes usuvad, et kliimamuutus on maailma kõige tõsisem või üks tõsisemaid probleeme, on tõenäoliselt võtnud kõik meetmed kui need, kes arvavad, et kliimamuutused ei ole tõsine probleem. Lisaks on vastajad, kes arvavad, et kliimamuutus on väga tõsine probleem, suurema tõenäosusega võtnud kõik meetmed kui need, kes arvavad, et need on vähem tõsised.

Lõpetuseks on huvitav märkida, et osa vastanutest, kes väidavad, et nad ei ole kliimamuutuste vastu võitlemiseks meetmeid võtnud, teatavad tegelikult, et nad on võtnud kõik need meetmed. Näiteks 50 %, kes ütlevad, et nad ei ole tegutsenud, ütlevad ka, et nad püüavad vähendada oma jäätmeid ja eraldada need ringlussevõtuks.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

QC6 Milline järgmistest toimingutest (kui üldse) kehtib teie suhtes? (VÕIMALIK ON MITU VASTUST) (% – EL)

	Olete ostnud uue auto ja selle väike kütusekuulu oli teie valikul oluline tegur.	Oled ostnud elektriauto	Te kasutate regulaarselt oma eraautole keskkonnasõbralikke alternatiive, nagu kindimine, jalgrattasõit, ühistransport või autojagamine.	Olete oma kodu soojustanud paremini, et vähendada oma energiatarbimist	Olete ostnud madala energiatarbega kodu	Uue kodumasin (nt pesumasin, külmik või televiisor) ostmisel on teie valikul oluline tegur väiksem energiatarbimine.	Olete läinud üle energiatarbijale, kes pakub rohkem taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat kui teie eelmine	Olete oma kodusse paigaldanud seadmed energiatarbimise kontrollimiseks ja vähendamiseks (nt nutiarvesti)	Olete paigaldanud päikese paneeli oma kodu	Te arvestate oma toiduostude CO2-jalajäljega ja mõnikord kohandate oma ostu vastavalt	Te arvestate oma transpordi CO2-jalajäljega puhkuse ja pikemate vahemaade planeerimisel ning mõnikord kohandate oma plaane vastavalt	Sa ostad ja sööd vähem liha	Sa ostad ja sööd rohkem orgaanilist toitu	Püüate oma jäätmeid vähendada ja eraldada neid regulaarselt ringlusesse evõtuks.	Püüate võimaluse korral vähendada ühekordselt kasutatavate esemete tarbimist (nt supermarketist pärit kilekotid, liigne pakend)	Muud (spontaanseid)	Puuduvad (spontaanseid)	Ei tea	Kokku „Vähemalt üks meede“
EL 27	7	3	28	17	4	37	10	11	9	15	11	31	28	70	53	0	7	0	93
Sugu																			
Mees	8	4	28	18	4	37	10	12	9	14	11	26	24	68	50	0	8	0	92
Naine	6	3	29	16	3	37	10	10	8	17	12	35	31	72	56	0	6	0	94
Age																			
15–24	4	3	33	9	2	24	8	8	6	17	14	32	28	68	50	0	7	0	92
25–39	7	4	31	17	5	41	12	11	7	17	12	32	31	68	55	0	5	0	94
40–54	9	5	27	20	5	41	11	13	10	16	13	29	28	70	53	0	6	0	94
55+	7	2	26	17	3	36	8	11	9	13	10	31	25	71	53	0	8	1	91
Haridus (Lõpp)																			
–15	3	1	20	10	2	30	6	5	4	6	3	24	20	70	47	0	11	0	88
16–19	6	3	23	16	4	37	8	10	7	12	8	26	24	67	50	0	7	0	93
20+	11	5	35	23	5	44	14	17	13	22	18	38	34	74	60	0	4	0	96
Õpib ikka veel	4	3	41	9	1	24	8	7	6	19	17	38	37	73	55	0	6	1	93
Sotsiaal-ametialane kategooria																			
Füüsilisest isikust ettevõtja	9	7	27	24	5	46	16	15	16	14	12	30	32	71	55	1	4	0	95
Juhid	12	7	35	22	6	46	15	17	13	23	19	39	37	72	61	0	3	0	97
Muud valged kaelarühmad	7	4	28	19	6	40	12	13	8	16	12	30	28	68	51	0	7	0	93
Töölised	8	3	26	16	4	36	8	10	7	13	10	25	24	67	50	0	7	0	93
Koduinimesed	4	3	20	13	4	33	7	9	7	9	5	24	23	64	51	1	9	0	91
Töötud	3	1	22	9	1	31	8	6	5	13	9	27	18	69	51	0	11	1	89
Pensionil	7	2	26	17	3	35	7	11	8	13	9	31	24	72	53	0	9	1	91
Õpilased	4	3	41	9	1	24	8	7	6	19	17	38	37	73	55	0	6	1	93
Raskused arvete maksimise																			
Suurema osa ajast	4	3	23	10	2	30	6	8	5	11	8	27	20	65	48	0	11	1	89
Aeg-ajalt	5	2	23	14	3	33	9	8	6	12	8	25	23	62	46	1	9	0	90
Peaaegu mitte kunagi/mitte kunagi	8	4	31	19	4	39	10	13	10	17	13	34	31	73	57	0	5	0	94
Võtte arvesse kuulumist																			
Tööklass	5	1	23	12	2	30	5	8	4	11	6	22	18	69	50	0	9	1	90
Alumine keskklass	6	1	24	14	3	36	9	9	6	13	9	29	22	68	53	1	9	0	91
Keskklass	8	4	30	18	4	39	11	12	9	16	12	33	31	70	54	0	6	0	94
Ülemine keskklass	12	9	42	27	7	42	16	22	19	27	24	45	44	74	60	0	3	0	97
Ülemine klass	11	11	35	25	13	49	15	23	21	25	19	35	34	72	63	0	2	2	96
Kliimamuutused																			
Suurim probleem	9	5	43	19	4	43	13	14	11	26	23	46	39	77	63	0	4	0	96
Üks probleemidest	8	4	32	19	4	41	11	13	9	19	13	36	32	78	61	0	3	0	96
Ei ole probleem	6	3	22	15	4	33	8	10	7	10	7	23	22	63	46	1	10	1	90
Kliimamuutuste tajumine																			
Ei ole tõsine probleem	7	3	18	14	4	29	5	10	7	7	5	15	16	55	38	1	14	0	85
Üsna tõsine probleem	7	3	21	13	4	29	7	10	8	10	6	22	19	54	41	1	12	1	87
Väga tõsine probleem	7	4	31	18	4	39	11	12	9	17	13	34	31	74	57	0	5	0	95
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks																			
Jah	9	4	36	20	4	44	12	15	11	21	15	39	35	81	64	0	0	0	99
Ei	5	2	14	11	3	24	6	6	5	6	5	17	15	50	33	0	18	1	81

III. SUHTUMINE KLIIMAMUUTUSTEGA VÕITLEMISSE JA ÜLEMINEK PUHTALE ENERGIALE

Kliimamuutused

Selles peatükis uuritakse eurooplaste suhtumist kliimamuutuste vastasesse võitlusesse ja üleminekusse puhtale energiale. See hõlmab fossiilkütuste impordi vähendamise, kliimamuutustega kohanemise, puhtale energiale üleminekuks antava avaliku sektori rahalise toetuse suurendamise ja kliimamuutuste tervisemõju võimalikku positiivset mõju.

kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemine võib tuua kasu ELi kodanikele, sealhulgas 23 %, kes on „täielikult nõus“.

ELi kodanikud, sealhulgas 23 %, kes on „täielikult nõus“. (*märkus*: viga koopias/pastas?)

Rohkem kui kaheksa eurooplast kümnest arvab, et kliimamuutuste ja keskkonnaküsimustega tegelemine peaks olema rahvatervise parandamise prioriteet.

Vastajatelt küsiti, mil määral nad nõustusid või ei nõustunud kuue väitega, mis käsitlevad võitlust kliimamuutuste vastu ja üleminekut puhtale energiale²⁶. Rohkem kui kuus kümnest nõustub iga avaldusega.

Rohkem kui kaheksa vastanut kümnest (84 %, -3 protsendipunkti alates 2021. aasta märtsist aprillini) on nõus, et kliimamuutuste ja keskkonnaküsimustega tegelemine peaks olema rahvatervise parandamise prioriteet, kusjuures 41 % ütles, et nad on täiesti nõus.

Peaaegu kaheksa kümnest (78 %, -3 protsendipunkti) on nõus, et puhtale energiale üleminekuks tuleks anda rohkem avaliku sektori rahalist toetust, isegi kui see tähendab fossiilkütuste toetuste vähendamist, kusjuures 36 % nõustub täielikult selle väitega.

Kolm neljandikku (75 %, -3 protsendipunkti) nõustub, et kliimamuutustega seotud meetmete võtmine viib innovatsioonini, mis muudab ELi ettevõtted konkurentsivõimelisemaks, sealhulgas 29 %, kes on „täielikult nõus“. Peaaegu sama paljud (73 %, -1 protsendipunkti) nõustuvad, et kliimamuutustest tuleneva kahju kulud on palju suuremad kui rohepöördeks vajalike investeeringute kulud, sealhulgas 33 %, kes „täielikult nõustuvad“.

Seitse kümnest vastajast (70 %, muutusteta) on nõus, et fossiilkütuste impordi vähendamine väljastpoolt ELi võib suurendada energiapuudust ja tuua ELile majanduslikku kasu, kusjuures 27 % nõustub täielikult. 63 % vastanutest (-1 protsendipunkti) nõustub, et

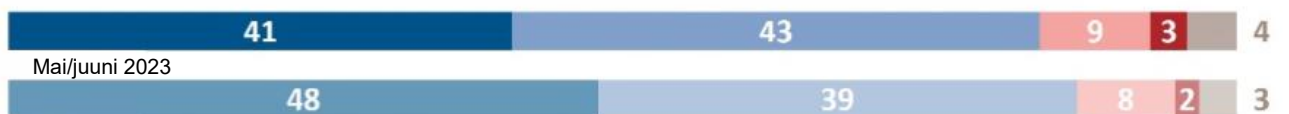
26 QC4. Mil määral nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega? QC4.1 Kliimamuutuste ja keskkonnaküsimustega võitlemine peaks olema rahvatervise parandamise prioriteet; QC4.2 Kliimamuutustest põhjustatud kahju kulud on palju suuremad kui rohepöördeks vajalike investeeringute kulud; QC4.3 Fossiilsete kütuste impordi vähendamine väljastpoolt ELi võib suurendada energiapuudust ja tuua ELile majanduslikku kasu; QC 4.4.Kliimamuutustega seotud meetmete võtmine toob kaasa innovatsiooni, mis muudab ELi ettevõtted konkurentsivõimelisemaks; QC4.5 Puhtale energiale üleminekuks tuleks anda rohkem avaliku sektori rahalist toetust, isegi kui see tähendab fossiilkütuste toetuste vähendamist; QC4.6 Kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemine võib tuua kasu ELi kodanikele.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

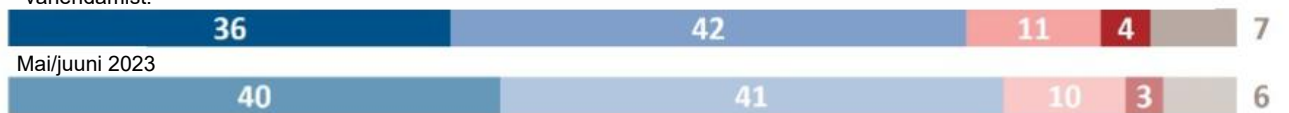
QC4. Mil määral nõustute järgmiste väidetega? (% – EL 27)

Kliimamuutuste ja keskkonnaküsimustega tegelemine peaks olema rahvatervise parandamise prioriteet

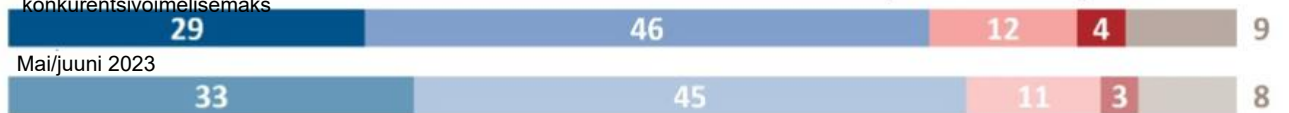
Märts/apr 2021

Puhtale energiale üleminekuks tuleks anda rohkem avaliku sektori rahalist toetust, isegi kui see tähendab fossiilkütuste toetuste vähendamist.

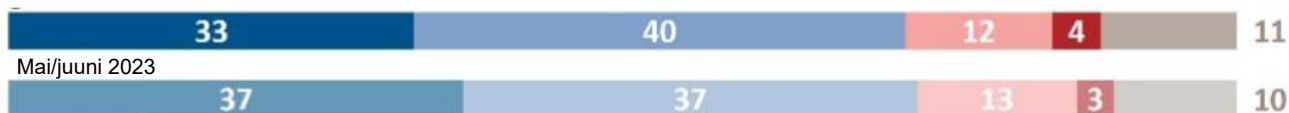
Märts/apr 2021

Kliimamuutustega seotud meetmete võtmine viib innovatsioonini, mis muudab ELi konkurentsivõimelisemaks

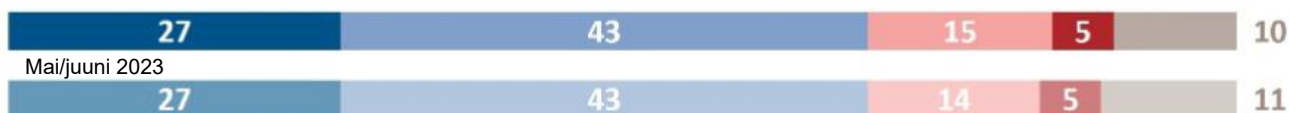
Märts/apr 2021

Kliimamuutustest tuleneva kahju kulud on palju suuremad kui rohepöördeks vajalike investeeringute kulud.

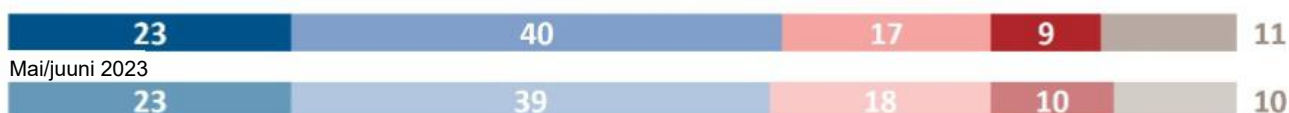
Märts/apr 2021

Fossiilkütuste impordi vähendamine väljastpoolt ELi võib suurendada energiajulgeolekut ja tuua ELile majanduslikku kasu

Märts/apr 2021

Kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemine võib tuua kasu ELi kodanikele

Märts/apr 2021

Täiesti nõus

Kalduvad nõustuma

Kalduvad eriarvamusele

Täiesti ei nõustu

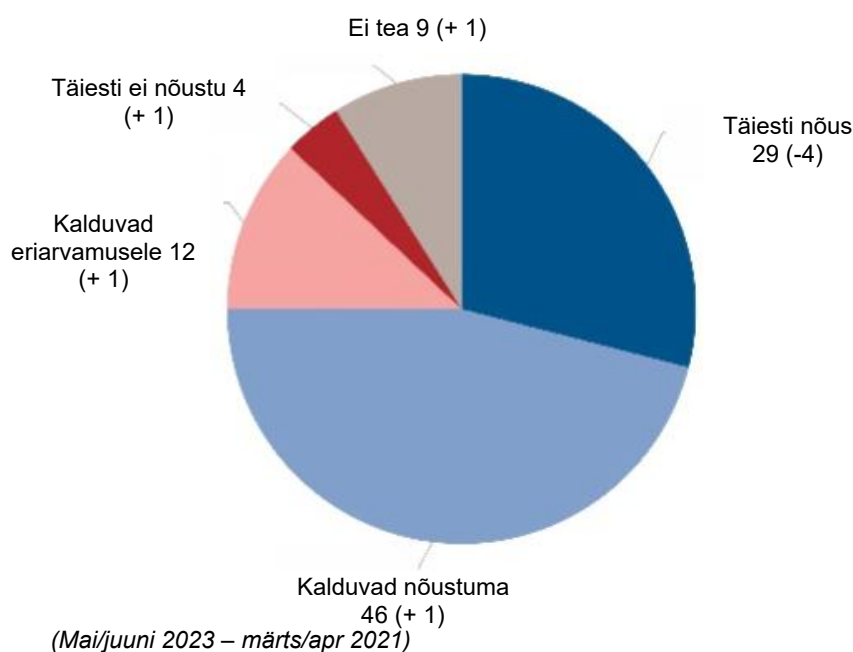
Ei tea

1. Suhtumine kliimamuutustega seotud meetmetesse

Kolm neljandikku eurooplastest on nõus, et kliimamuutustega seotud meetmete võtmine viib

innovatsioonini, mis muudab ELi ettevõtteid konkurentsivõimelisemaks.

Kolm neljandikku vastanutest (75 %, -3 protsendipunkti) nõustub, et kliimamuutustega seotud meetmete võtmine viib innovatsioonini, mis muudab ELi ettevõtteid konkurentsivõimelisemaks, sealhulgas 29 % (-4 protsendipunkti), kes on „täielikult nõus“. Veidi rohkem kui üks kümnest (16 %, -2 protsendipunkti) ei nõustu, samas

QC4.4 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega? Kliimamuutustega seotud meetmete võtmine toob kaasa innovatsiooni, mis muudab ELi konkurentsivõimelisemaks (% – EL 27)

kui 9 % (+ 1 pp) ütlevad, et nad ei tea.

Igas liikmesriigis on üle poole vastanutest nõus, et kliimamuutustega seotud meetmete võtmine toob kaasa innovatsiooni, mis muudab ELi ettevõtteid konkurentsivõimelisemaks, ulatudes 89 %-st Maltal, 88 %-st Küprosel ning 87 %-st Kreekas ja Itaalias kuni 51 %-ni Eestis, 53 %-ni Tšehhis ja 56 %-ni Lätis.

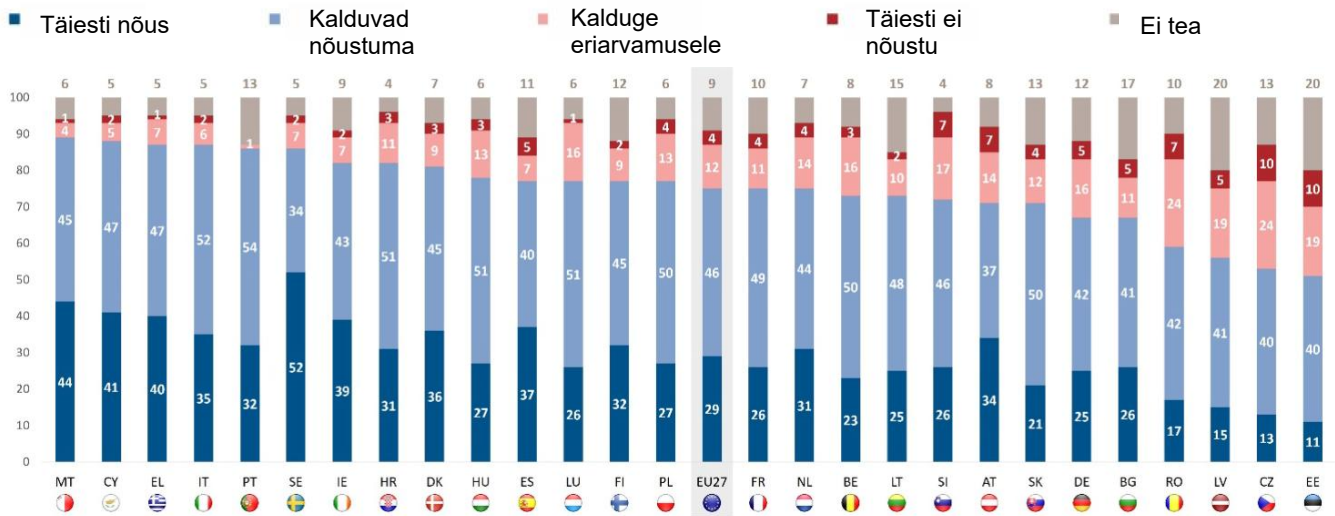
23 riigis on vähemalt iga viies riik täielikult nõus selle väitega, kusjuures suurim osakaal oli Rootsis (52 %), Maltal (44 %) ja Küprosel (41 %). Seevastu 11 % Eestis, 13 % Tšehhis ja 15 % Lätis on samuti täiesti nõus.

Nende vastajate osakaal, kes ütlevad, et nad ei tea, on eriti suur Lätis ja Eestis (mõlemas 20 %).

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

QC4.4 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega? (% – kliimamuutustega seotud meetmete võtmine toob kaasa innovatsiooni, mis muudab ELi konkurentsivõimelisemaks)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Võrreldes 2021. aasta märtsi-²⁷aprilliga on 21 riigi vastajad nüüd vähem tõenäolised, et kliimamuutustega seotud meetmete võtmine viib innovatsioonini, mis muudab ELi ettevõtted konkurentsivõimelisemaks. Langus Eestis (51 %, -26 protsendipunkti) on oluliselt suurem kui üheski teises riigis (2019. aasta tulemustega võrreldes on langus siiski -5 protsendipunkti), kuigi on veel viis riiki, kus langus on vähemalt kümme protsendipunkti: Läti (56 %, -13 protsendipunkti), Tšehhi (53 %, -13 protsendipunkti), Belgia (73 %, -13 protsendipunkti alates 2021. aastast, -9 pp alates 2019. aastast), Slovakkia (71 %, -12 protsendipunkti) ja Luksemburg (77 %, -10 protsendipunkti alates 2021. aastast, +4 protsendipunkti alates 2019. aastast). Seevastu kokkulepe on suurenenud viies riigis, sealhulgas Itaalias (87 %, +5 protsendipunkti), ning Ungaris ei ole toimunud muutusi (78 %).

Väärib märkimist, et „ei tea“ tase on kuues riigis suurenenud rohkem kui kümme protsendipunkti, kusjuures suurim kasv on Eestis (20 %, +20 protsendipunkti alates 2021. aastast, -9 protsendipunkti alates 2019. aastast), Lätis (20 %, +20 protsendipunkti alates 2021. aastast, +2 protsendipunkti alates 2019. aastast).

QC4.4 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?

Kliimamuutustega seotud meetmete võtmine toob kaasa innovatsiooni, mis muudab ELi ettevõtted konkurentsivõimelisemaks (%)

		EL	27	SEE	MT	CY	EL	PL	HU	FR	BG	HR	SE	DE	KEL L	IE	FI	DK	ES	NL	LT	PT	RO	SI	LU	SK	OLE MA	CZ	LV	EE
Kokku „nõusolek“	Mai/juuni 2023	75	87	89	88	87	77	78	75	67	82	86	67	71	82	77	81	77	75	73	86	59	72	77	71	73	53	56	51	
	Δ Mar/Apr 2021	▼3	5	3	2	1	1	=	▼1	▼2	▼2	▼2	▼4	▼4	▼5	▼5	▼6	▼6	▼6	▼8	▼8	▼8	▼8	▼10	▼12	▼13	▼13	▼13	▼26	
Kokku „ei nõustu“	Mai/juuni 2023	16	8	5	7	8	17	16	15	16	14	9	21	21	9	11	12	12	18	12	1	31	24	17	16	19	34	24	29	
	Δ Mar/Apr 2021	2	▼4	=	1	=	4	4	1	7	2	▼3	2	4	▼4	▼7	=	6	4	▼7	▼4	10	6	4	7	6	1	▼7	6	
Ei tea	Mai/juuni 2023	9	5	6	5	5	6	6	10	17	4	5	12	8	9	12	7	11	7	15	13	10	4	6	13	8	13	20	20	
	Δ Mar/Apr 2021	1	▼1	▼3	▼3	▼1	▼5	▼4	=	▼5	=	5	2	=	9	12	6	=	2	15	12	▼2	2	6	5	7	12	20	20	

27 Võrreldes 2021. aastaga oli uuringu läbiviimise meetoodika täiesti erinev Belgias, Tšehhi Vabariigis, Taanis, Eestis, Iirimaa, Lätis, Leedus, Luksemburgis, Portugalis, Soomes, Rootsis ning osaliselt Kreekas, Maltal, Madalmaades, Sloveenias, Slovakkias. Kui erinevused on märkimisväärsed, lisati võrdlus 2019. aasta tulemustega.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafiline analüüs näitab, et enam kui kaks kolmandikku vastanutest igas rühmas on nõus, et kliimamuutustega seotud meetmete võtmine viib innovatsioonini, mis muudab ELi ettevõtted konkurentsivõimelisemaks. See illustreerib ka järgmist:

- Mida noorem vastaja, seda tõenäolisem on, et nad nõustuvad: Seda teeb 83 % 15–24aastastest, võrreldes 71 %-ga 55-aastastest ja vanematest.
- 20-aastased või vanemad (79 %) hariduse omandanud vastajad on suurema tõenäosusega nõus kui need, kes lõpetasid nooremas eas.
- Õpilased (84 %) on suurema tõenäosusega nõus kui teised sotsiaal-kutselised rühmad, eriti pensionärid (69 %).
- Vastajad, kes peavad end osa ülemisest keskmisest (82 %) või ülemisest klassist (81 %), on suurema tõenäosusega nõus kui need, kes peavad end sotsiaalse redeli madalamate kategooriate osaks.

Analüüs näitab ka, et vastajad, kes usuvad, et kliimamuutused on kõige tõsisemad (86 %) või maailma kõige tõsisemad probleemid (81 %), on suurema tõenäosusega nõus kui need, kes arvavad, et kliimamuutused ei ole üks tõsisemaid probleeme (69 %). Lisaks nõustuvad vastajad, kes arvavad, et kliimamuutused on väga tõsine probleem (81 %), suurema tõenäosusega kui need, kes arvavad, et kliimamuutused on vähem tõsised. Lõpuks nõustuvad kliimamuutustega võitlemiseks meetmeid võtnud vastajad suurema tõenäosusega kui need, kes seda ei ole teinud (80 % vs 68 %).

QC4_4 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?

Kliimamuutustega seotud meetmete võtmine viib innovatsioonini, mis muudab ELi ettevõtted konkurentsivõimelisemaks

(% – EL)

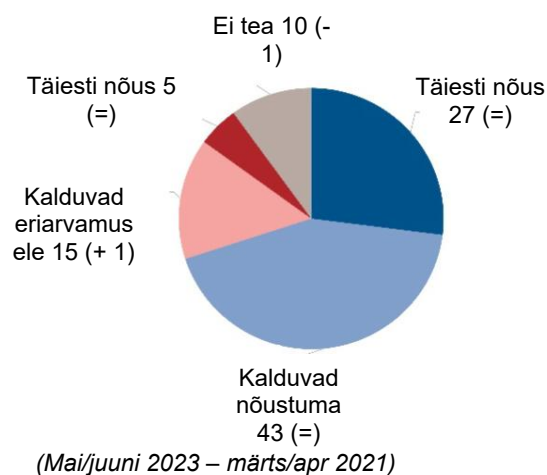
	Kokku „nõusolek“	Kokku „ei nõustu“	Ei tea
EL 27	75	16	9
Sugu			
Mees	76	17	7
Naine	73	16	11
Age			
15–24	83	11	6
25–39	77	16	7
40–54	75	18	7
55+	71	16	13
Haridus (Lõpp)			
–15	70	12	18
16–19	72	19	9
20+	79	15	6
Õpib ikka veel	84	10	6
Sotsiaal-ametialane kategooria			
Füüsilisest isikust ettevõtja	76	18	6
Juhid	79	16	5
Muud valged kaelarühmad	78	16	6
Töölised	74	18	8
Koduinimesed	72	15	13
Töötud	72	17	11
Pensionil	69	16	15
Õpilased	84	10	6
Raskused arvete maksmisel			
Suurema osa ajast	72	17	11
Aeg-ajalt	71	19	10
Peaaegu mitte kunagi/ mitte kunagi	76	15	9
Võtke arvesse kuulumist			
Tööliik	70	15	15
Alumine keskklass	72	18	10
Keskklass	77	16	7
Ülemine keskklass	82	15	3
Ülemine klass	81	17	2
Kliimamuutused			
Suurim probleem	86	10	4
Üks probleemidest	81	11	8
Ei ole probleem	69	20	11
Kliimamuutuste tajumine			
Ei ole tõsine probleem	42	47	11
Üsna tõsine probleem	63	26	11
Väga tõsine probleem	81	11	8
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks			
Jah	80	13	7
Ei	68	21	11

2. Suhtumine fossiilkütuste impordi vähendamisse

Valdav enamik eurooplasi nõustub, et fossiilkütuste impordi vähendamine väljastpoolt ELi võib suurendada energiajulgeolekut ja tuua ELile majanduslikku kasu.

Seitse kümnest vastajast (70 %, muutusteta alates 2021. aasta märtsist aprillini) on nõus, et fossiilkütuste impordi vähendamine väljastpoolt ELi võib suurendada energiajulgeolekut ja tuua ELile majanduslikku kasu, kusjuures 27 % (muudatusteta) on täielikult nõus. 20 %

QC4.3 Millisel määral nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega? Fossiilkütuste impordi vähendamine väljastpoolt ELi võib suurendada energiajulgeolekut ja tuua ELile majanduslikku kasu (% – EL 27)

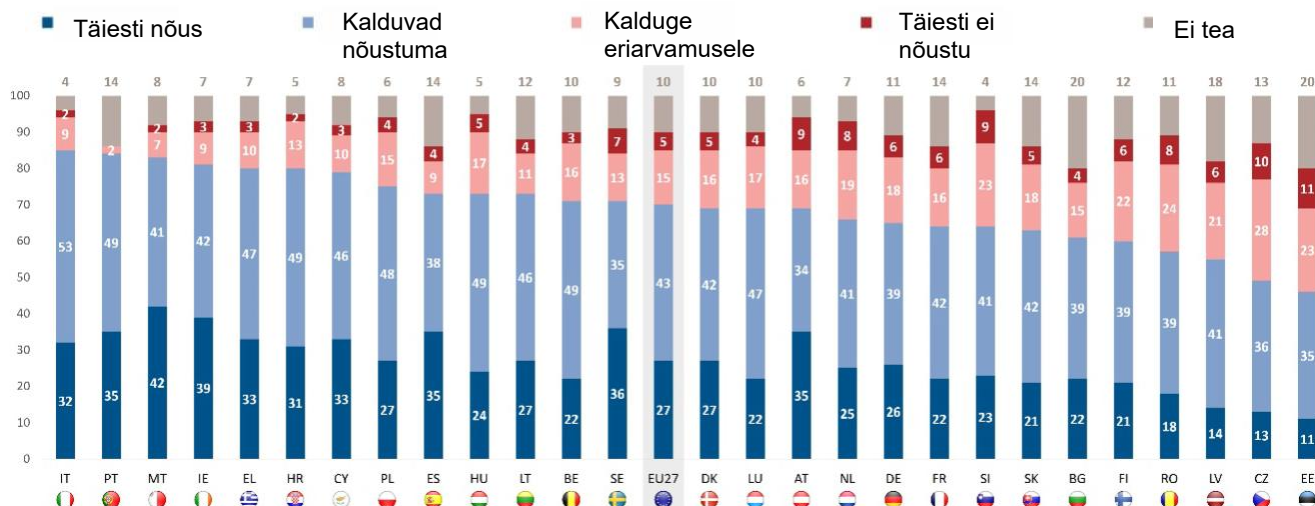

(+ 1 protsendipunkti) ütleb, et nad ei ole nõus ja 10 % (-1 protsendipunkti) ei tea.

Igas liikmesriigis nõustuvad vastajad kõige tõenäolisemalt sellega, et fossiilkütuste impordi vähendamine väljastpoolt ELi võib suurendada energiajulgeolekut ja tuua ELile majanduslikku kasu. Kõige kõrgem kokkuleppe tase on Itaalias (85 %), Portugalis (84 %) ja Maltal (83 %) ning madalaim Eestis (46 %) ja 34 % ei nõustu), Tšehhis (49 % vs 38 %) ja Lätis (55 %).

Kümnes riigis on vähemalt kolm riiki kümnest „täielikult nõus“ selle väitega, kusjuures kõrgeim tase oli Maltal (42 %), Iirimaa (39 %) ja Rootsis (36 %). Seevastu 11 % vastanutest Eestis, 13 % Tšehhis ja 14 % Lätis ütlesid, et nad on „täielikult nõus“. Vastanute osakaal, kes väidavad, et ei tea, on eriti suur Bulgaarias, Eestis (mõlemas 20 %) ja Lätis (18 %).

QC4.3 Millisel määral nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega? (% – fossiilkütuste impordi vähendamine väljastpoolt ELi võib suurendada energiajulgeolekut ja tuua ELile majanduslikku kasu)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

17 liikmesriigis on vastajad nüüd vähem tõenäoline kui 2021. aasta märtsist aprillini,²⁸ et fossiilkütuste impordi vähendamine väljastpoolt ELi võib suurendada energiajulgeolekut ja tuua ELile majanduslikku kasu, kusjuures suurim langus on täheldatud Eestis (46 %, -28 protsendipunkti võrreldes 2021. aastaga, -2 protsendipunkti võrreldes 2019. aastaga), Slovakkias (63 %, -15 protsendipunkti alates 2021. aastast, -11 protsendipunkti alates 2019. aastast), Tšehhis (49 %, -15 protsendipunkti alates 2021. aastast, -8 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Taanis (69 %, -10 protsendipunkti alates 2021. aastast, -2 protsendipunkti alates 2019. aastast).

Ülejäänud kümnes riigis on kokkuleppe tase suurenenud, kusjuures suurim oli Küprosel (79 %, +9 protsendipunkti), Itaalias (85 %, +7 protsendipunkti) ja Maltal (83 %, +6 protsendipunkti alates 2021. aastast, +1 pp alates 2019. aastast) ja Kreekas (80 %, +6 protsendipunkti alates 2021. aastast, muutusi ei ole võrreldes 2019. aastaga).

„Ei tea“ tase on suurenenud või vähenenud vähemalt kümne protsendipunkti võrra üheksas riigis, eelkõige Eestis (20 %, +20 protsendipunkti alates 2021. aastast, -13 protsendipunkti alates 2019. aastast), Lätis (18 %, +18 protsendipunkti alates 2021. aastast, -3 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Portugalis (14 %, +13 protsendipunkti alates 2021. aastast, +2 protsendipunkti alates 2019. aastast).

Sotsiaaldemograafiline analüüs näitab, et enam kui kuus kümnest vastajast igas rühmas on nõus, et fossiilkütuste impordi vähendamine väljastpoolt ELi võib suurendada energiajulgeolekut ja tuua ELile majanduslikku kasu. Selles tuuakse esile ka järgmised erinevused:

- Mida noorem vastaja, seda tõenäolisem on, et nad nõustuvad: Seda teeb 76 % 15–24-aastastest, võrreldes 67 %-ga 55-aastastest ja vanematest.
- Mida kauem vastaja hariduse omandas, seda tõenäolisem on see, et nad nõustuvad: Nõustuvad 72 %-ga, kes on omandanud 20-aastase või vanema hariduse, võrreldes 64 %-ga, kes omandasid 15-aastased või nooremad.
- Kõige tõenäolisemalt nõustuvad üliõpilased (76 %), juhid (75 %) ja teised valgekraed (74 %), eriti võrreldes pensionäridega (65 %).
- Mida kõrgem on vastaja enda arvates sotsiaalne redel, seda tõenäolisem on see, et nad nõustuvad.

Analüüs näitab ka, et vastajad, kes usuvad, et kliimamuutused on kõige tõsisemad (78 %) või maailma kõige tõsisemad probleemid (76 %), on suurema tõenäosusega nõus kui need, kes ei arva, et kliimamuutused on üks tõsisemaid probleeme (64 %). Samamoodi nõustuvad vastajad, kes arvavad, et kliimamuutused on väga tõsine probleem (76 %), suurema tõenäosusega kui need, kes arvavad, et see on vähem tõsine. Lõpuks nõustuvad kliimamuutustega võitlemiseks

QC4.3 Millisel määral nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?

Fossiilkütuste impordi vähendamine väljastpoolt ELi võib suurendada energiajulgeolekut ja tuua ELile majanduslikku kasu (%)

	EL	27	CY	SE	EL	MT	FR	PL	BG	HR	HU	NL	OLE	DE	LT	KE	PT	RO	IE	ES	SI	FI	LV	LU	SE	DK	CZ	SK	EE
Mai/ juuni 2023	70	79	85	80	83	64	75	61	80	73	66	71	65	73	69	84	57	81	73	64	60	55	69	71	69	49	63	46	
Ei tea																													
Δ	=	9	7	6	6	5	4	3	3	1	1	▼1	▼1	▼1	▼3	▼3	▼4	▼6	▼6	▼7	▼7	▼8	▼9	▼9	▼10	▼15	▼15	▼28	
Mar/ Apr 2021																													
Mai/ juuni 2023	20	13	11	13	9	22	19	19	15	22	27	19	24	15	25	2	32	12	13	32	28	27	21	20	21	38	23	34	
Kokku „nõusolek“																													
Δ	1	▼2	▼3	▼3	=	2	3	7	=	5	=	▼9	2	▼11	5	▼10	9	▼1	6	6	▼5	▼10	▼1	=	1	3	10	8	
Mar/ Apr 2021																													
Mai/ juuni 2023	10	8	4	7	8	14	6	20	5	5	7	10	11	12	6	14	11	7	14	4	12	18	10	9	10	13	14	20	
Kokku „ei nõustu“																													
Δ	▼1	▼7	▼4	▼3	▼6	▼7	▼7	▼10	▼3	▼6	▼1	10	▼1	12	▼2	13	▼5	7	=	1	12	18	10	9	9	12	5	20	
Mar/ Apr 2021																													

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

meetmeid võtnud vastajad suurema tõenäosusega kui need, kes seda ei ole teinud (74 % vs 65 %).

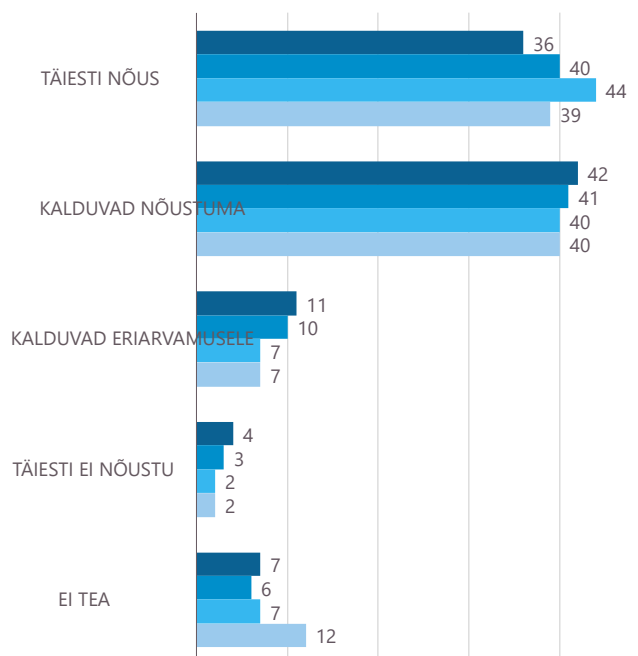
QC4_3 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?**Fossiilkütuste impordi vähendamine väljastpoolt ELi võib suurendada energiajulgeolekut ja tuua ELile majanduslikku kasu (% – EL)**

	Kokku „nõusolek“	Kokku „ei nõustu“	Ei tea
EL 27	70	20	10
Sugu			
Mees	71	22	7
Naine	69	18	13
Age			
15–24	76	15	9
25–39	71	21	8
40–54	72	20	8
55+	67	20	13
Haridus (Lõpp)			
–15	64	17	19
16–19	69	21	10
20+	72	21	7
Õpib ikka veel	76	15	9
Sotsiaal-ametialane kategooria			
Füüsilisest isikust ettevõtja	72	21	7
Juhid	75	19	6
Muud valged kaelarihmad	74	19	7
Töölised	69	22	9
Koduinimesed	67	18	15
Töötud	72	16	12
Pensionil	65	20	15
Õpilased	76	15	9
Raskused arvete maksmisel			
Suurema osa ajast	67	20	13
Aeg-ajalt	69	20	11
Peaaegu mitte kunagi/ mitte kunagi	71	19	10
Võtke arvesse kuulumist			
Töölisklass	65	19	16
Alumine keskklass	69	21	10
Keskklass	72	20	8
Ülemine keskklass	76	20	4
Ülemine klass	79	16	5
Kliimamuutused			
Suurim probleem	78	15	7
Üks probleemidest	76	15	9
Ei ole probleem	64	24	12
Kliimamuutuste tajumine			
Ei ole tõsine probleem	40	49	11
Üsna tõsine probleem	60	28	12
Väga tõsine probleem	76	15	9
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks			
Jah	74	17	9
Ei	65	23	12

QC4.5 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?

Puhtale energiale üleminekuks tuleks anda rohkem avaliku sektori rahalist toetust, isegi kui see tähendab fossiilkütuste toetuste vähendamist (% – EL 27)

■ Aprill – mai 2023 ■ Märts-aprill 2021 ■ Aprill 2019 ■ Märts 2017

3. Suhtumine puhtale energiale antavasse avaliku sektori rahalisesse toetusesse, mitte fossiilkütuste toetustesse

Rohkem kui kolm neljandikku eurooplastest on nõus, et puhtale energiale üleminekuks tuleks anda rohkem riiklikku rahalist toetust, isegi kui see tähendab fossiilkütuste toetuste vähendamist.

Peaaegu kaheksa vastanut kümnest (78 %, -3 protsendipunkti) nõustusid, et puhtale energiale üleminekuks tuleks anda rohkem avaliku sektori rahalist toetust, isegi kui see tähendab fossiilkütuste toetuste vähendamist, kusjuures 36 % (-4 protsendipunkti) ütles, et nad on selle väitega „täielikult nõus“. Rohkem kui üks kümnest (15 %, + 2 protsendipunkti) ei nõustu, samas kui 7 % (+ 1 protsendipunkti) väidab, et nad ei tea.

Pikaajaline suundumus näitab, et see on üldise kokkuleppe madalaim tase alates sellest, kui seda küsimust esimest korda küsiti 2017. aastal, ning täielikult nõus olevate vastajate osakaal on samuti kõigi aegade madalaimal tasemel.

Eurobaromeetri eriuuring 538

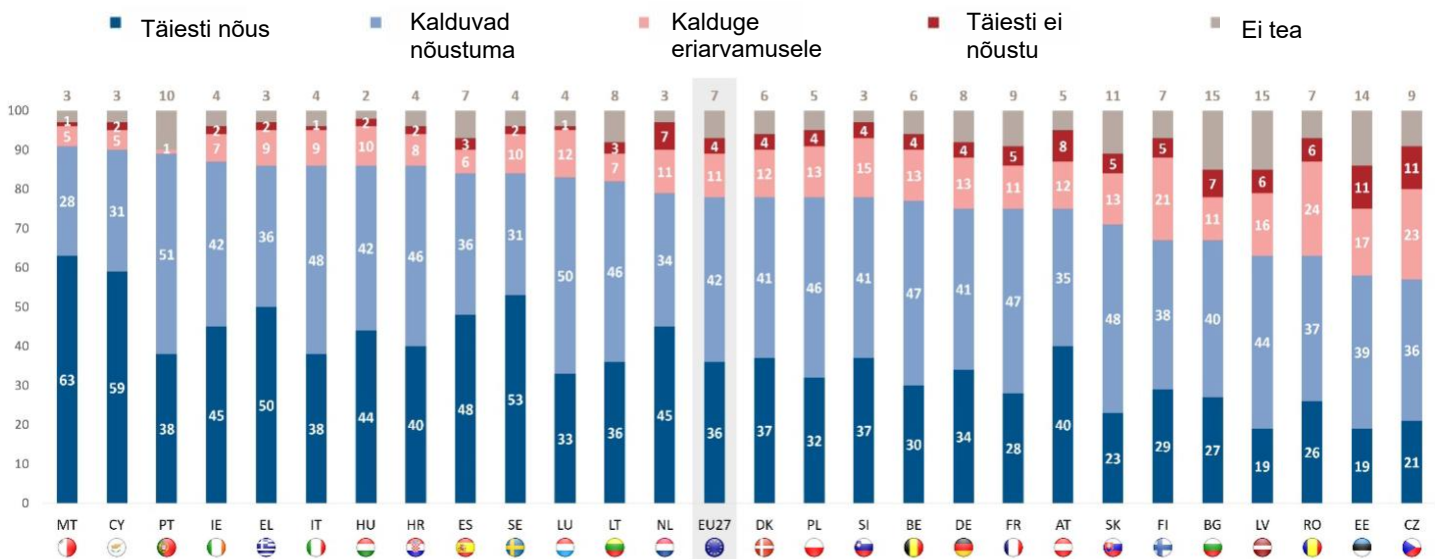
Kliimamuutused

Riiklikul tasandil nõustuvad rohkem kui pooled vastanutest igas riigis, et puhtale energiale üleminekuks tuleks anda rohkem avaliku sektori rahalist toetust, isegi kui see tähendab fossiilkütuste toetuste vähendamist. Suurim toetus on Maltal (91 %), Küprosel (90 %) ja Portugalis (89 %), kuid sellega nõustub ka 57 % Tšehhis, 58 % Eestis ning 63 % Lätis ja Rumeenias.

On neli riiki, kus enamus nõustub täielikult selle väitega: Malta (63 %), Küpros (59 %), Rootsi (53 %) ja Kreeka (50 %). Skaala teises otsas on Lätis ja Eestis täiesti nõus vaid 19 %.

QC4.5 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?

(% – puhtale energiale üleminekuks tuleks anda rohkem avaliku sektori rahalist toetust, isegi kui see tähendab fossiilkütuste toetuste vähendamist)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Nõustumine avaldusega on alates 2021. aasta märtsist aprillini vähenenud 21 riigis,²⁹ kusjuures kõige märkimisväärsem langus oli Eestis (58 %, -23 protsendipunkti võrreldes 2021. aastaga, -16 protsendipunkti võrreldes 2019. aastaga), Tšehhis (57 %, -18 protsendipunkti), Slovakkias (71 %, -13 protsendipunkti) ja Belgias (77 %, -13 protsendipunkti alates 2021. aastast, -8 protsendipunkti alates 2019. aastast). Kolmes riigis on kasv olnud väike (1–2 protsendipunkti) ja arvamus jääb kolmes riigis muutumatuks.

„Ei tea“ tase on suurenenud vähemalt kümne protsendipunkti võrra kolmes riigis: Läti (15 %, +15 protsendipunkti alates 2021. aastast), Eesti (14 %, +14 protsendipunkti alates 2021. aastast) ja Portugal (10 %, +10 protsendipunkti alates 2021. aastast), Eesti (14 %, +14 protsendipunkti alates 2021. aastast) ja Portugal (10 %, +10 protsendipunkti alates 2021. aastast ei ole muutunud võrreldes 2019. aastaga).

QC4.5 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?

Puhtale energiale üleminekuks tuleks anda rohkem avaliku sektori rahalist toetust, isegi kui see tähendab fossiilkütuste toetuste vähendamist (%)

		EL 27	SEE	CY	MT	BG	PL	SE	DE	HU	ES	EL	HR	LU	KEL L	IE	LT	RO	FR	FI	DK	PT	SI	NL	LV	OLEM A	SK	CZ	EE
Kokku „nõusolek“	Mai/juuni 2023	78	86	90	91	67	78	84	75	86	84	86	86	83	75	87	82	63	75	67	78	89	78	79	63	77	71	57	58
	Δ Mar/Apr 2021	▼3	2	1	1	=	=	=	▼1	▼1	▼2	▼3	▼3	▼3	▼3	▼4	▼4	▼4	▼5	▼5	▼6	▼6	▼7	▼8	▼9	▼13	▼13	▼18	▼23
Kokku „ei nõustu“	Mai/juuni 2023	15	10	7	6	18	17	12	17	12	9	11	10	13	20	9	10	30	16	26	16	1	19	18	22	17	18	34	28
	Δ Mar/Apr 2021	2	=	3	2	8	3	▼4	1	3	2	4	2	▼1	4	=	▼4	8	5	▼2	1	▼4	5	6	▼6	7	9	9	9
Ei tea	Mai/juuni 2023	7	4	3	3	15	5	4	8	2	7	3	4	4	5	4	8	7	9	7	6	10	3	3	15	6	11	9	14
	Δ Mar/Apr 2021	1	▼2	▼4	▼3	▼8	▼3	4	=	▼2	=	▼1	1	4	▼1	4	8	▼4	=	7	5	10	2	2	15	6	4	9	14

erinevused on märkimisväärsed, lisati võrdlus 2019. aasta tulemustega.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafiline analüüs näitab, et rohkem kui seitse kümnest vastajast igas rühmas on nõus, et puhtale energiale üleminekuks tuleks anda rohkem avaliku sektori rahalist toetust, isegi kui see tähendab fossiilkütuste toetuste vähendamist. Selles rõhutatakse ka järgmist:

- Mida noorem vastaja, seda tõenäolisem on, et nad nõustuvad: Seda teeb 84 % 15–24aastastest, võrreldes 75 %ga 55-aastastest ja vanematest.
- Mida kauem vastaja hariduse omandas, seda tõenäolisem on see, et nad nõustuvad: Nõustuvad 81 %ga, kes on omandanud 20-aastase või vanema hariduse, võrreldes 73 %-ga, kes omandasid 15-aastased või nooremad.
- Õpilased (87 %) on suurema tõenäosusega nõus kui teised sotsiaal-kutselised rühmad, eriti koduabilised ja pensionärid (mõlemad 74 %).
- Mida vähem on vastajal raskusi arvete maksimisega, seda tõenäolisem on see, et nad nõustuvad: 80 %, kes ei ole kunagi või peaaegu kunagi raskustes, on nõus, võrreldes 72 %ga neist, kes kogevad raskusi.

Analüüs näitab ka seda, et vastajad, kes usuvad, et kliimamuutus on maailma kõige tõsisem probleem (90 %), on suurema tõenäosusega nõus kui need, kes arvavad, et kliimamuutused on üks tõsisemaid probleeme (84 %) või mitte tõsine probleem (71 %). Lisaks nõustuvad vastajad, kes arvavad, et kliimamuutused on väga tõsine probleem (84 %), suurema tõenäosusega kui need, kes arvavad, et kliimamuutused on vähem tõsised. Lõpuks nõustuvad kliimamuutustega võitlemiseks meetmeid võtnud vastajad suurema tõenäosusega kui need, kes seda ei ole teinud (83 % vs 70 %).

QC4_5 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?

Puhtale energiale üleminekuks tuleks anda rohkem avaliku sektori rahalist toetust, isegi kui see tähendab fossiilkütuste toetuste vähendamist (% – EL)

	Kokku „nõusolek“	Kokku „ei nõustu“	Ei tea
EL 27	78	15	7
Sugu			
Mees	79	16	5
Naine	78	14	8
Age			
15–24	84	12	4
25–39	80	16	4
40–54	79	16	5
55+	75	16	9
Haridus (Lõpp)			
–15	73	13	14
16–19	76	17	7
20+	81	15	4
Õpib ikka veel	87	9	4
Sotsiaal-ametialane kategooria			
Füüsilisest isikust ettevõtja	80	16	4
Juhid	83	14	3
Muud valged kaelarühmad	79	16	5
Töölised	76	18	6
Koduinimesed	74	17	9
Töötud	75	16	9
Pensionil	74	15	11
Õpilased	87	9	4
Raskused arvete maksimisel			
Suurema osa ajast	72	18	10
Aeg-ajalt	76	17	7
Peaaegu mitte kunagi/ mitte kunagi	80	14	6
Võtke arvesse kuulumist			
Töölisklass	75	14	11
Alumine keskklass	76	17	7
Keskklass	79	16	5
Ülemine keskklass	84	14	2
Ülemine klass	83	17	0
Kliimamuutused			
Suurim probleem	90	7	3
Üks probleemidest	84	10	6
Ei ole probleem	71	21	8
Kliimamuutuste tajumine			
Ei ole tõsine probleem	44	49	7
Üsna tõsine probleem	62	28	10
Väga tõsine probleem	84	10	6
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks			
Jah	83	12	5
Ei	70	21	9

4. Suhtumine kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemisse

Rohkem kui kuus eurooplast kümnest nõustub, et kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemine võib anda ELi kodanikele positiivseid tulemusi.

Peaaegu kaks kolmandikku vastanutest (63 %, + 1 protsendipunkti) nõustub, et kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemine võib tuua kasu ELi kodanikele, sealhulgas 23 % (muutusteta), kes „täielikult nõustuvad“. Seevastu rohkem kui veerand (26 %, -2 protsendipunkti) ei nõustu, samas kui 11 % (+ 1 pp) ei tea.

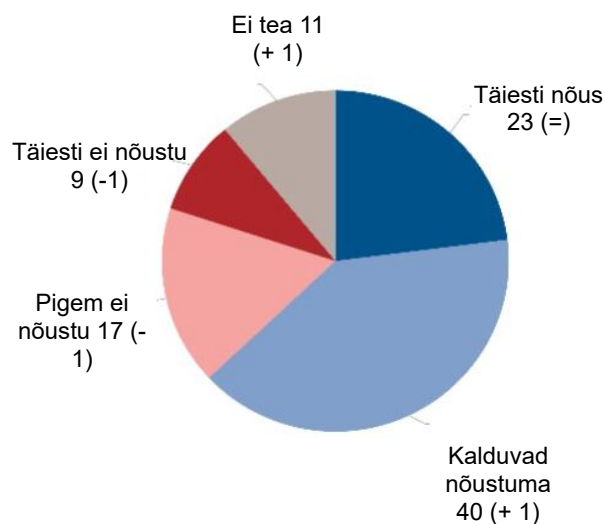
Kõigis liikmesriikides peale ühe nõustuvad vastajad kõige tõenäolisemalt sellega, et kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemine võib tuua kasu ELi kodanikele, kuigi proportsioonid on väga erinevad: 87 %-lt Iirimaa, 86 %-lt Maltal ja 85 %-lt Portugalis 48 %-le Tšehhis (42 % ei nõustu) ja 53 %-le Soomes.

Seevastu vastajad Eestis on suurema tõenäosusega eriarvamusel kui nõus (45 % vs 36 %).

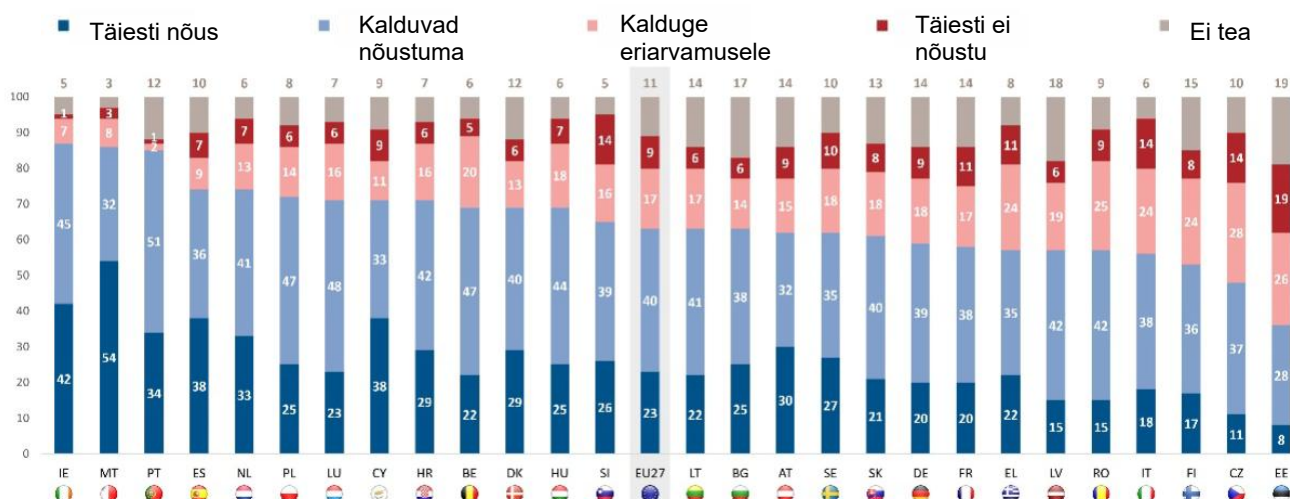
On seitse riiki, kus vähemalt kolm vastanut kümnest on täielikult nõus, kusjuures suurim osakaal oli Maltal (54 %) ja Iirimaa (43 %). Seevastu 8 % Eestis on sellega täiesti nõus.

Samuti väärib märkimist, et 14 riiki, kus vähemalt iga kümnes vastaja ütleb, et nad ei tea, on Eesti kõrgeim tase (19 %).

QC4.6 Millisel määral nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega? Kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemine võib tuua kasu ELi kodanikele (% – EL 27)

QC4.6 Millisel määral nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega? (% – kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemine võib tuua kasu ELi kodanikele)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Nõustudes avaldusega „Kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemine võib tuua kasu ELi kodanikele“, on suundumused alates 2021. aasta märtsist aprillini³⁰ erinevad.

Kokkulepe on suurenenud 13 riigis, sealhulgas Portugalis (85 %, + 15 protsendipunkti võrreldes 2021. aastaga, –2 protsendipunkti võrreldes 2019. aastaga), Bulgaarias (63 %, + 9 protsendipunkti) ja Poolas (72 %, + 6 protsendipunkti). Seevastu on kokkulepe vähenenud 13 riigis, eelkõige Taanis (69 %, -13 protsendipunkti), Eestis (36 %, -12 protsendipunkti alates 2021. aastast, -3 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Slovakkias (61 %, -9 protsendipunkti alates 2021. aastast, -14 protsendipunkti alates 2019. aastast). Prantsusmaa arvamus ei ole muutunud (58 %).

„Ei tea“ tase on suurenenud vähemalt kümme protsendipunkti kaheksas riigis, kõige dramaatilisemalt Eestis (19 %, + 19 protsendipunkti alates 2021. aastast, -4 pp alates 2019. aastast), Lätis (18 %, + 18 protsendipunkti alates 2021. aastast, + 1 pp alates 2019. aastast) ja Soomes (15 %, + 14 protsendipunkti alates 2021. aastast, + 4 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Leedus (14 %, + 14 protsendipunkti alates 2021. aastast, –5 pp alates 2021. aastast).

QC4.6 Millisel määral nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?

Kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemine võib tuua kasu ELi kodanikele (%)

		EL 27	PT	BG	PL	SE E	LU	MT	DE	IE	OL EM A	HU	KE LL	RO	SI	FR	CY	HR	FI	EL	LV	LT	CZ	ES	NL	SE	SK	EE	DK
Kokku „nõusolek“	Mai/juuni 2023	63	85	63	72	56	71	86	59	87	69	69	62	57	65	58	71	71	53	57	57	63	48	74	74	62	61	36	69
	Δ Mar/Apr 2021	1	15	9	6	5	5	5	2	2	1	1	1	1	1	=	▼1	▼2	▼2	▼3	▼3	▼3	▼5	▼5	▼5	▼8	▼9	▼12	▼13
Kokku „ei nõustu“	Mai/juuni 2023	26	3	20	20	38	22	11	27	8	25	25	24	34	30	28	20	22	32	35	25	23	42	16	20	28	26	45	19
	Δ Mar/Apr 2021	▼2	▼26	=	=	▼5	▼12	=	▼1	▼7	▼6	3	▼3	5	▼4	3	4	1	▼12	4	▼15	▼11	▼5	5	3	▼2	5	▼7	2
Ei tea	Mai/juuni 2023	11	12	17	8	6	7	3	14	5	6	6	14	9	5	14	9	7	15	8	18	14	10	10	6	10	13	19	12
	Δ Mar/Apr 2021	1	11	▼9	▼6	=	7	▼5	▼1	5	5	▼4	2	▼6	3	▼3	▼3	1	14	▼1	18	14	10	=	2	10	4	19	11

30 Võrreldes 2021. aastaga oli uuringu läbiviimise meetoodika täiesti erinev Belgias, Tšehhi Vabariigis, Taanis, Eestis, Iirimaa, Lätis, Leedus, Luksemburgis, Portugalis, Soomes, Rootsis ning osaliselt Kreekas, Maltal, Madalmaades, Sloveenias, Slovakkias. Kui erinevused on märkimisväärsed, lisati võrdlus 2019. aasta tulemustega.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafiline analüüs näitab, et enam kui kaks kolmandikku vastanutest igas rühmas nõustub, et kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemine võib tuua kasu ELi kodanikele. See näitab ka järgmist:

- 55-aastased ja vanemad vastajad (58 %) on vähemal määral nõus kui nooremad vastajad, eriti 25–39-aastased (69 %).
- Mida kauem vastaja hariduse omandas, seda tõenäolisem on see, et nad nõustuvad: Seda teeb 66 % 20-aastastest või vanematest, võrreldes 57 %ga, kes omandasid 15-aastased või nooremad.
- Pensionärid (56 %) on vähem tõenäoline, et nad nõustuvad teiste sotsiaal-ametialaste rühmadega.
- Vastajad, kellel ei ole kunagi või peaaegu kunagi raskusi arvete maksimisega (65 %), on suurema tõenäosusega nõus kui need, kellel on rohkem raskusi.
- Vastajad, kes peavad end kõrgemaks klassiks (77 %), on suurema tõenäosusega nõus kui need, kes peavad end sotsiaalse redeli madalamate kategooriate hulka kuuluvaks, eriti töölisklassis (61 %).

Analüüs näitab ka seda, et vastajad, kes usuvad, et kliimamuutused on kõige tõsisemad (70 %) või maailma kõige tõsisemad probleemid (66 %), nõustuvad tõenäolisemalt nendega, kes arvavad, et kliimamuutused ei ole üks tõsisemaid probleeme (59 %).

Lisaks, mida tõsisemalt vastajad peavad kliimamuutusi probleemiks, seda tõenäolisem on, et nad nõustuvad: 67 % neist, kes arvavad, et kliimamuutused on väga tõsine probleem, on nõus, samas kui 42 % neist, kes arvavad, et see ei ole tõsine probleem. Lõpuks nõustuvad kliimamuutustega võitlemiseks meetmeid võtnud vastajad suurema tõenäosusega kui need, kes seda ei ole teinud (66 % vs 58 %).

QC4_6 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?

Kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemine võib tuua kasu ELi kodanikele (% – EL)

	Kokku „nõusolek“	Kokku „ei nõustu“	Ei tea
EL 27	63	26	11
Sugu			
Man	64	27	9
Naine	62	26	12
Age			
15–24	66	27	7
25–39	69	23	8
40–54	65	27	8
55+	58	28	14
Haridus (Lõpp)			
–15	57	25	18
16–19	62	28	10
20+	66	26	8
Õpib ikka veel	67	26	7
Sotsiaal-ametialane kategooria			
Füüsilisest isikust ettevõtja	66	28	6
Juhid	68	25	7
Muud valged kaelarühmad	66	27	7
Töölised	64	27	9
Koduinimesed	61	23	16
Töötud	64	23	13
Pensionil	56	28	16
Õpilased	67	26	7
Raskused arvete maksimisel			
Suurema osa ajast	57	31	12
Aeg-ajalt	59	30	11
Peaaegu mitte kunagi/mitte kunagi	65	25	10
Võtke arvesse kuulumist			
Töölisklass	61	24	15
Alumine keskklass	60	28	12
Keskklass	65	27	8
Ülemine keskklass	68	26	6
Ülemine klass	77	18	5
Kliimamuutused			
Suurim probleem	70	23	7
Üks probleemidest	66	25	9
Ei ole probleem	59	29	12
Kliimamuutuste tajumine			
Ei ole tõsine probleem	42	43	15
Üsna tõsine probleem	54	33	13
Väga tõsine probleem	67	24	9
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks			
Jah	66	25	9
Ei	58	30	12

5. Suhtumine kliimamuutuste ja keskkonnaküsimuste lahendamisse rahvatervise parandamise prioriteedina

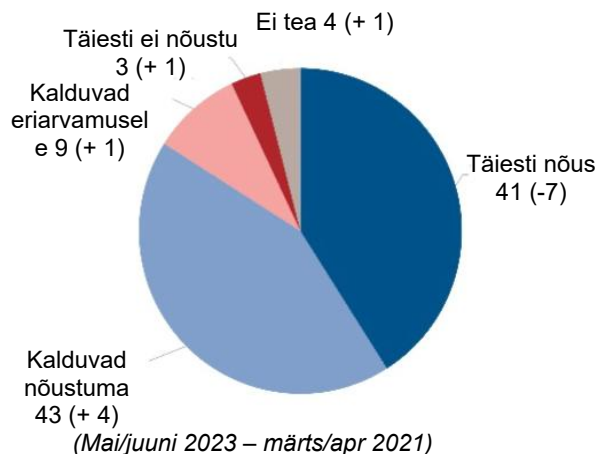
Igas liikmesriigis on vähemalt kuus kümnest nõus, et kliimamuutuste ja keskkonnaküsimustega tegelemine peaks olema rahvatervise parandamise prioriteet.

Veidi üle kaheksa vastanu kümnest ELis nõustub, et kliimamuutuste ja keskkonnaküsimustega tegelemine peaks olema rahvatervise parandamise prioriteet (84 %, -3 protsendipunkti alates 2021. aasta märtsist kuni aprillini), kusjuures 41 % (-7 protsendipunkti) ütles, et nad on „täielikult nõus“. Veidi rohkem kui üks kümnest vastajast (12 %, +2 protsendipunkti) ei nõustu, samas kui 4 % (+1 protsendipunkti) ei tea.

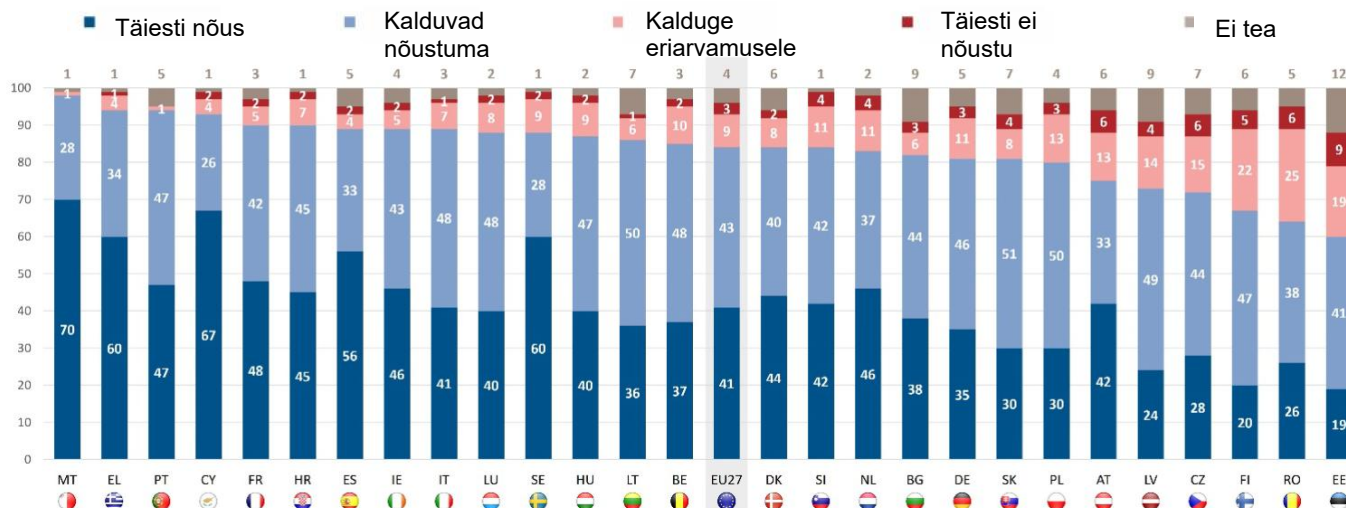
Igas liikmesriigis on vähemalt kuus vastanut kümnest nõus, et kliimamuutuste ja keskkonnaküsimustega tegelemine peaks olema rahvatervise parandamise prioriteet, kusjuures osakaal peaks ulatuma 98 %-st Maltal ning 94 %-st Kreekas ja Portugalis kuni 60 %-ni Eestis, 64 %-ni Rumeenias ja 67 %-ni Soomes.

On viis riiki, kus vähemalt pooled „täielikult nõustuvad“: Malta (70 %), Küpros (67 %), Kreeka ja Rootsi (mõlemad 60 %) ning Hispaania (56 %). Seevastu 19 % Eestis ja 20 % Soomes ütlevad, et nad on „täielikult nõus“.

QC4.1 Millisel määral nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega? Kliimamuutuste ja keskkonnaküsimustega tegelemine peaks olema rahvatervise parandamise prioriteet (% – EL 27)

QC4.1 Millisel määral nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega? (Kliimamuutuste ja keskkonnaküsimustega tegelemine peaks olema rahvatervise parandamise prioriteet)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Nende vastajate osakaal, kes on nõus, et kliimamuutuste ja keskkonnaküsimustega tegelemine peaks olema rahvatervise parandamise prioriteet, on alates 2021. aasta märtsist aprillini vähenenud 20 riigis,³¹ kusjuures suurim vähenemine on toimunud Eestis (60 %, -16 protsendipunkti), Tšehhis (72 %, -14 protsendipunkti) ja Slovakkias (81 %, -8 protsendipunkti). Kokkuleppe tase on suurenenud viies riigis, sealhulgas Maltal (98 %, +5 protsendipunkti), kuid jääb samaks Kreekas (94 %) ja Prantsusmaal (90 %).

QC4.1 Millisel määral nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?

Kliimamuutuste ja keskkonnaküsimustega tegelemine peaks olema rahvatervise parandamise prioriteet (%)

		EL	27	MT	SE	EU	HU	CY	SE	EL	FR	HR	FI	DK	IE	ES	LT	LU	SI	PL	PT	OL	BG	NL	LV	KE	DE	RO	SK	CZ	EE
		EM	A																					LL							
Kokku „nõusolek“	Mai/ juuni 2023	84	98	89	87	93	88	94	90	90	67	84	89	89	86	88	84	80	94	85	82	83	73	75	81	64	81	72	60		
	Δ Mar/ Apr 2021	▼3	5	4	2	1	=	=	▼1	▼1	▼2	▼2	▼2	▼2	▼2	▼2	▼2	▼3	▼3	▼4	▼4	▼4	▼5	▼5	▼6	▼7	▼8	▼14	▼16		
Kokku „ei nõustuta“	Mai/ juuni 2023	12	1	8	11	6	11	5	7	9	27	10	7	6	7	10	15	16	1	12	9	15	18	19	14	31	12	21	28		
	Δ Mar/ Apr 2021	2	▼2	▼3	=	2	▼2	=	1	1	▼5	▼3	▼2	1	▼5	1	2	5	▼1	1	5	3	▼4	2	5	11	6	7	4		
Ei tea	Mai/ juuni 2023	4	1	3	2	1	1	1	3	1	6	6	4	5	7	2	1	4	5	3	9	2	9	6	5	5	7	7	12		
	Δ Mar/ Apr 2021	1	▼3	▼1	▼2	▼3	1	=	▼1	=	6	5	4	1	7	1	=	▼2	4	3	▼1	1	9	3	1	▼4	2	7	12		

31 Võrreldes 2021. aastaga oli uuringu läbiviimise meetoodika täiesti erinev Belgias, Tšehhi Vabariigis, Taanis, Eestis, Iirimaa, Lätis, Leedus, Luksemburgis, Portugalis, Soomes, Rootsis ning osaliselt Kreekas, Maltal, Madalmaades, Sloveenias, Slovakkias. See oli 2021. aastal uus punkt, mistõttu 2019. aasta võrdlust ei ole.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafiline analüüs näitab, et vähemalt kaheksa kümnest vastajast igas rühmas on seisukohal, et kliimamuutuste ja keskkonnaküsimustega tegelemine peaks olema rahvatervise parandamise prioriteet. Arvestades kokkuleppe kõrget taset, on märkimisväärseid erinevusi suhteliselt vähe:

- Mida noorem vastaja, seda tõenäolisem on, et nad nõustuvad: Seda teeb 88 % 15–24aastastest, võrreldes 82 %-ga 55-aastastest ja vanematest.
- Mida kauem vastajad haridusse jäid, seda tõenäolisem on, et nad nõustuvad: Seda teeb 86 % 20-aastastest või vanematest, võrreldes 80 %ga, kes omandasid 15-aastased või nooremad.

Arvamused kliimamuutuste kohta on siiski mõjukad. Vastajad, kes usuvad, et kliimamuutus on maailma kõige tõsisem (93 %) või üks kõige tõsisemaid probleeme (90 %), nõustuvad suurema tõenäosusega nendega, kes arvavad, et kliimamuutused ei ole üks tõsisemaid probleeme (78 %).

Lisaks on vastajad, kes arvavad, et kliimamuutused on väga tõsine probleem (91 %), suurema tõenäosusega nõus kui need, kes arvavad, et kliimamuutused on üsna tõsised (70 %) või mitte (45 %). Lõpuks nõustuvad kliimamuutustega võitlemiseks meetmeid võtnud vastajad suurema tõenäosusega kui need, kes seda ei ole teinud (89 % vs 75 %).

QC4_1 Millisel määral nõustute või ei nõustu järgmiste väidetestega?**Kliimamuutuste ja keskkonnaküsimustega tegelemine peaks olema rahvatervise parandamise prioriteet (% – EL)**

	Kokku „nõusolek“	Kokku „ei nõustu“	Ei tea
EL 27	84	12	4
Sugu			
Mees	84	13	3
Naine	84	11	5
Age			
15–24	88	10	2
25–39	85	12	3
40–54	84	13	3
55+	82	12	6
Haridus (Lõpp)			
–15	80	10	10
16–19	84	13	3
20+	86	12	2
Õpib ikka veel	90	8	2
Sotsiaal-ametialane kategooria			
Füüsilisest isikust ettevõtja	85	13	2
Juhid	87	12	1
Muud valged kaelarihmad	85	12	3
Töölised	83	14	3
Koduinimesed	82	12	6
Töötud	82	13	5
Pensionil	82	11	7
Õpilased	90	8	2
Raskused arвете maksmisel			
Suurema osa ajast	82	13	5
Aeg-ajalt	81	14	5
Peaaegu mitte kunagi/mitte kunagi	86	10	4
Võtke arvesse kuulumist			
Töölisklass	82	11	7
Alumine keskklass	82	14	4
Keskclass	86	11	3
Ülemine keskklass	86	13	1
Ülemine klass	86	13	1
Kliimamuutused			
Suurim probleem	93	5	2
Üks probleemidest	90	7	3
Ei ole probleem	78	16	6
Kliimamuutuste tajumine			
Ei ole tõsine probleem	45	49	6
Üsna tõsine probleem	70	23	7
Väga tõsine probleem	91	6	3
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks			
Jah	89	8	3
Ei	75	19	6

6. Suhtumine kliimamuutustest tulenevate kulude ja rohepöörde kulude vahelisele kompromissile

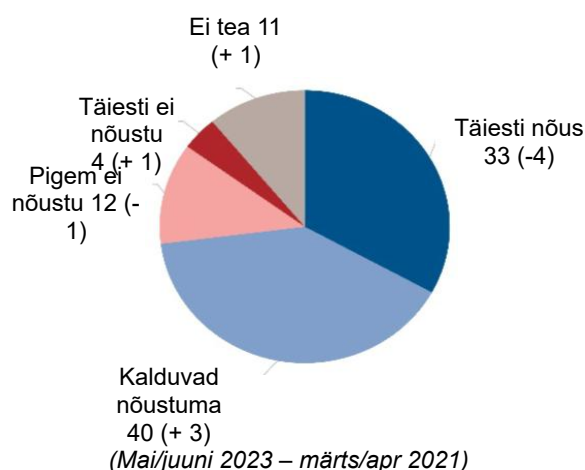
Peaaegu kolm neljandikku eurooplastest nõustub, et kliimamuutuste põhjustatud kahju kulud on palju suuremad kui rohepöördeks vajalike investeeringute kulud.

Rohkem kui seitse vastanut kümnest (73 %, -1 protsendipunkti alates märtsist aprillini 2021) on nõus, et kliimamuutustest tuleneva kahju maksumus on palju suurem kui rohepöördeks vajalike investeeringute maksumus, sealhulgas 33 % (-4 protsendipunkti), kes „nõustuvad täielikult“. Seevastu 16 % (muudatusteta) ei nõustu selle väitega, samas kui 11 % (+ 1 protsendipunkti) ütleb, et nad „ei tea“.

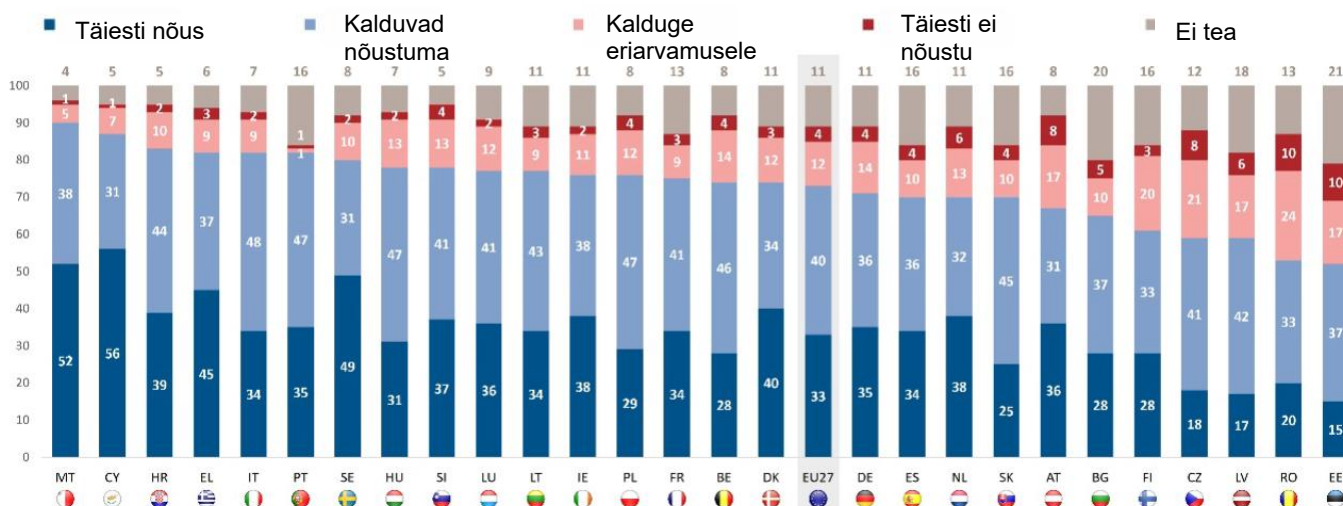
Enamik vastanutest igas liikmesriigis nõustub, et kliimamuutustest tuleneva kahju maksumus on palju suurem kui rohepöördeks vajalike investeeringute maksumus. Kõige rohkem nõustusid vastajad Maltal (90 %), Küprosel (87 %) ja Horvaatias (83 %), samas kui üle poolega Eestis (52 %), Rumeenias (53 %), Lätis ja Tšehhis (kumbki 59 %) nõustuvad.

Küpros (56 %) ja Malta (52 %) on ainsad riigid, kus vähemalt pooled ütlevad, et nad on selle väitega „täielikult nõus“, kuigi 49 % Rootsis vastab ka nii. Skaala teises otsas on Eestis 15 %, Lätis 17 % ja Tšehhis 18 % nõus.

QC4.2 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega? Kliimamuutustest tuleneva kahju kulud on palju suuremad kui rohepöördeks vajalike investeeringute kulud (% – EL 27)

QC4.2 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega? (Kliimamuutustest tuleneva kahju kulud on palju suuremad kui rohepöördeks vajalike investeeringute kulud)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Alates 2021. aasta märtsist aprillini on aruande³²tase vähenenud 18 liikmesriigis, sealhulgas Eestis (52 %, -23 protsendipunkti), Slovakkias (70 %, -12 protsendipunkti), Tšehhis (59 %, -12 protsendipunkti), Lätis (59 %, -10 protsendipunkti) ja Iirimaa (76 %, -10 protsendipunkti). Teisest küljest on kokkulepe suurenenud kaheksas riigis, sealhulgas Maltas (90 %, +9 protsendipunkti), Prantsusmaal (75 %, +6 protsendipunkti) ja Ungaris (78 %, +6 protsendipunkti). Madalmaade arvamus ei ole muutunud (70 %).

„Ei tea“ tase on suurenenud vähemalt kümme protsendipunkti kaheksas riigis, eelkõige Eestis (21 %, +21 protsendipunkti), Lätis (18 %, +18 protsendipunkti) ja Soomes (16 %, +16 protsendipunkti).

QC4.2 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?

Kliimamuutustest tuleneva kahju kulud on palju suuremad kui rohepöördeks vajalike investeeringute kulud (%)

		EL	27	MT	FR	HU	SE	BG	PL	ES	CY	NL	DE	SE	DK	EL	HR	LT	KE	LU	SI	RO	OL	EM	PT	FI	IE	LV	CZ	SK	EE
Kokku „nõusolek“	Mai/juuni 2023	73	90	75	78	82	65	76	70	87	70	71	80	74	82	83	77	67	77	78	53	74	82	61	76	59	59	70	52		
	Δ Mar/Apr 2021	▼1	9	6	6	4	3	3	1	1	=	▼2	▼2	▼3	▼3	▼3	▼4	▼4	▼6	▼6	▼8	▼9	▼9	▼9	▼9	▼10	▼10	▼12	▼12	▼23	
Kokku „ei nõustu“	Mai/juuni 2023	16	6	12	15	11	15	16	14	8	19	18	12	15	12	12	12	25	14	17	34	18	2	23	13	23	29	14	27		
	Δ Mar/Apr 2021	=	▼1	▼1	▼1	▼4	6	=	=	1	▼1	2	▼6	▼7	1	2	▼7	5	▼3	2	11	1	▼6	▼7	▼1	▼8	1	6	2		
Ei tea	Mai/juuni 2023	11	4	13	7	7	20	8	16	5	11	11	8	11	6	5	11	8	9	5	13	8	16	16	11	18	12	16	21		
	Δ Mar/Apr 2021	1	▼8	▼5	▼5	=	▼9	▼3	▼1	▼2	1	=	8	10	2	1	11	▼1	9	4	▼3	8	15	16	11	18	11	6	21		

32 Võrreldes 2021. aastaga oli uuringu läbiviimise meetoodika täiesti erinev Belgias, Tšehhi Vabariigis, Taanis, Eestis, Iirimaa, Lätis, Leedus, Luksemburgis, Portugalis, Soomes, Rootsis ning osaliselt Kreekas, Maltal, Madalmaades, Sloveenias, Slovakkias. See oli 2021. aastal uus punkt, mistõttu 2019. aasta võrdlust ei ole.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafiline analüüs näitab, et vähemalt kaks kolmandikku vastanutest igas rühmas nõustub, et kliimamuutustest tuleneva kahju kulud on palju suuremad kui rohepöördeks vajalike investeeringute kulud. Selles rõhutatakse ka järgmist:

- Mida noorem vastaja, seda tõenäolisem on, et nad nõustuvad: Seda teeb 80 % 15–24aastastest, võrreldes 68 %-ga 55-aastastest ja vanematest.
- Mida kauem vastaja hariduse omandas, seda tõenäolisem on see, et nad nõustuvad: Nõus on 77 % 20-aastastest või vanematest, võrreldes 66 %ga, kes omandasid 15-aastased või nooremad.
- Õpilased (80 %) on suurema tõenäosusega nõus kui teised sotsiaal-kutselised rühmad, eriti pensionärid ja koduabilised (mõlemad 67 %).
- Kõige tõenäolisemalt nõustuvad vastajad, kes peavad end kõrgemaks keskklassiks (80 %), eriti võrreldes nendega, kes peavad end tööliklassi kuuluvaks (67 %).

Analüüs näitab ka, et vastajad, kes usuvad, et kliimamuutus on maailma kõige tõsisem (85 %) või üks kõige tõsisemaid probleeme (79 %), nõustuvad tõenäolisemalt nendega, kes ei arva, et kliimamuutused on üks tõsisemaid probleeme (67 %). Samuti näitab see, et vastajad, kes arvavad, et kliimamuutused on väga tõsine probleem (80 %), on suurema tõenäosusega nõus kui need, kes arvavad, et kliimamuutused on üsna tõsised (60 %) või mitte (36 %). Lõpuks nõustuvad kliimamuutustega võitlemiseks meetmeid võtnud vastajad suurema tõenäosusega kui need, kes seda ei ole teinud (78 % vs 66 %).

QC4_2 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega?

Kliimamuutustest tuleneva kahju kulud on palju suuremad kui rohepöördeks vajalike investeeringute kulud (% – EL)

	Kokku „nõusolek“	Kokku „ei nõustu“	Ei tea
EL 27	73	16	11
Sugu			
Mees	74	17	9
Naine	72	15	13
Age			
15–24	80	12	8
25–39	76	16	8
40–54	76	16	8
55+	68	16	16
Haridus (Lõpp)			
–15	66	12	22
16–19	72	18	10
20+	77	15	8
Õpib ikka veel	80	12	8
Sotsiaal-ametialane kategooria			
Füüsilisest isikust ettevõtja	75	17	8
Juhid	79	15	6
Muud valged kaelarhmad	78	15	7
Töölised	72	18	10
Koduinimesed	67	17	16
Töötud	70	17	13
Pensionil	67	15	18
Õpilased	80	12	8
Raskused arвете maksmisel			
Suurema osa ajast	71	16	13
Aeg-ajalt	72	17	11
Peaaegu mitte kunagi/mitte kunagi	75	14	11
Võtke arvesse kuulumist			
Tööliklass	67	15	18
Alumine keskklass	73	16	11
Keskklass	76	16	8
Ülemine keskklass	80	15	5
Ülemine klass	75	17	8
Kliimamuutused			
Suurim probleem	85	9	6
Üks probleemidest	79	11	10
Ei ole probleem	67	20	13
Kliimamuutuste tajumine			
Ei ole tõsine probleem	36	52	12
Üsna tõsine probleem	60	26	14
Väga tõsine probleem	80	10	10
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks			
Jah	78	13	9
Ei	66	20	14

IV. VAADATES TULEVIKKU

1. Riikide valitsuste praegused meetmed kliimamuutuste vastu võitlemiseks

Peaaegu seitse eurooplast kümnest arvab, et nende riigi valitsus ei tee kliimamuutuste vastu võitlemiseks piisavalt

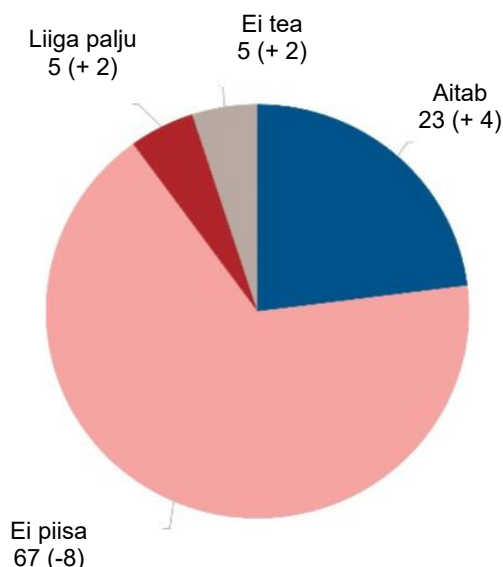
67 % vastanutest arvab, et nende riigi valitsus ei tee kliimamuutustega võitlemiseks piisavalt tööd. See tähendab kaheksa protsendipunkti suurust langust alates 2021. aasta märtsist aprillini.³³ Peaaegu veerand (23 %, + 4 protsendipunkti) arvab, et nende riigi valitsus teeb piisavalt, samas kui 5 % (+ 2 protsendipunkti) ütleb, et liiga palju on tehtud. Iga kahekümnes (5 %, + 2 protsendipunkti) ütleb, et nad ei tea.

Kõigis liikmesriikides peale ühe on vastajad kõige tõenäolisemalt öelnud, et nende riigi valitsus ei tee kliimamuutustega võitlemiseks piisavalt tööd. Nii arvab vähemalt kaheksa inimest kümnest Horvaatias (85 %), Küprosel (83 %) ning Hispaanias ja Rootsis (mõlemas 80 %), samuti 37 % Eestis (v.a 34 %, kes ütlevad „piisavalt“), 50 % Taanis ja 51 % Austrias.

Erandiks on Soome, kus 40 % ütleb, et nende riigi valitsus teeb piisavalt ja 38 % ütleb, et see ei tee piisavalt. Vähemalt kolm vastanut kümnest Taanis (39 %), Luksemburgis (38 %), Saksamaal, Eestis (mõlemas 34 %) ja Poolas (31 %) arvavad, et nende valitsus teeb piisavalt.

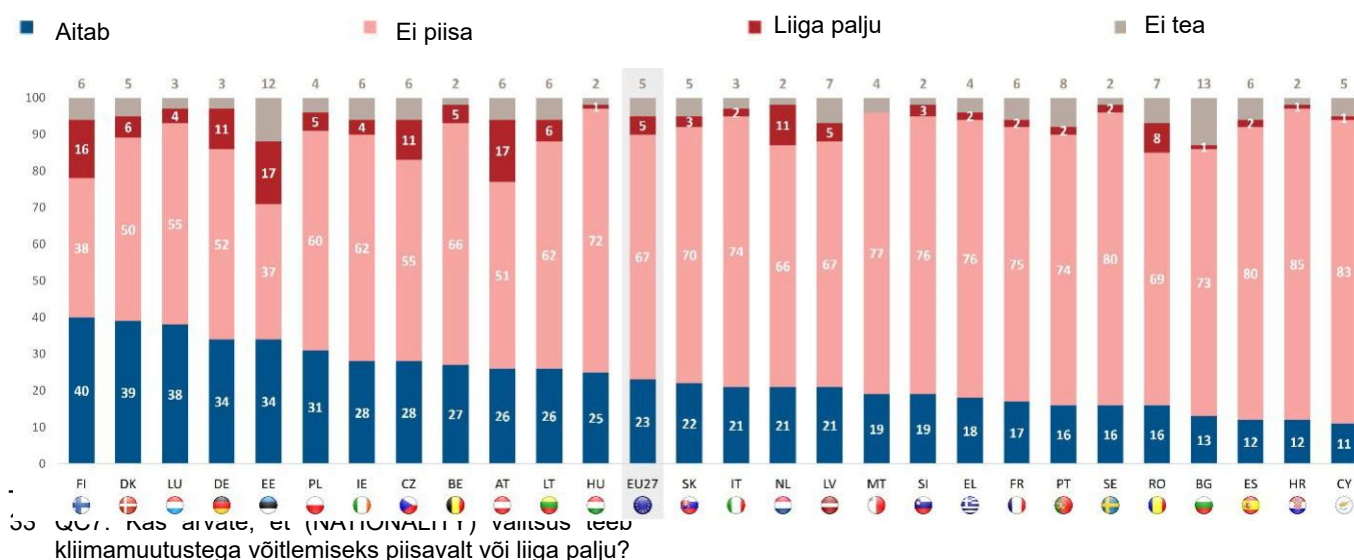
Kuues riigis arvab vähemalt üks kümnest vastajast, et nende valitsus teeb kliimamuutustega võitlemiseks liiga palju: Austria ja Eesti (17 % kumbki), Soome (16 %) ning Madalmaad, Tšehhi ja Saksamaa (mõlemas 11 %).

QC7. Kas arvate, et (NATIONALITY) valitsus teeb kliimamuutustega võitlemiseks piisavalt või liiga palju? (EI27 %)

(Mai/juuni 2023 – märts/apr 2021)

QC7. Kas arvate, et (NATIONALITY) valitsus teeb kliimamuutustega võitlemiseks piisavalt või liiga palju? (%)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Riikide muutused alates 2021. aasta märtsist aprillini vastavad³⁴ üldiselt ELi üldisele suundumusele: vastajad arvavad nüüd suurema tõenäosusega, et riigi valitsus teeb piisavalt ja vähem tõenäoliselt arvab, et ta ei tee piisavalt.

19 riigis, sealhulgas Belgias (27 %, + 13 protsendipunkti) ja Iirimaa (28 %, + 10 protsendipunkti) on suurenenud nende vastajate osakaal, kes arvavad, et nende riigi valitsus teeb kliimamuutustega võitlemiseks piisavalt tööd. See on vähenenud neljas riigis, sealhulgas Austrias (26 %, -7 protsendipunkti) ja püsinud stabiilsena neljas riigis.

23 liikmesriigis ütlevad vastajad nüüd vähem tõenäoliselt, et nende riigi valitsus ei tee piisavalt. Kümnes riigis on langus vähemalt kümme protsendipunkti, suurim on see Eestis (37 %, -29 protsendipunkti), Tšehhis (55 %, -22 protsendipunkti) ja Leedus (62 %, -18 protsendipunkti). Ülejäänud neljas riigis on see suundumus vastupidises suunas, kusjuures suurim kasv toimus Rootsis (80 %, + 11 protsendipunkti).

Eesti (17 %, + 11 protsendipunkti) on ainus riik, kus on toimunud vähemalt kümme protsendipunktiline muutus nende vastajate osakaalus, kes arvavad, et nende riigi valitsus teeb liiga palju.

QC7 Kas arvate, et (NATIONALITY) valitsus teeb kliimamuutustega võitlemiseks piisavalt või liiga palju?

(%)

		EL 27	OLE MA	IE	SEE	LT	SK	CZ	DE	LU	RO	EE	FR	BG	EL	PL	SI	DK	HR	MT	PT	ES	LV	HU	FI	NL	SE	CY	KE LL
Aitab	Mai/juuni 2023	23	27	28	21	26	22	28	34	38	16	34	17	13	18	31	19	39	12	19	16	12	21	25	40	21	16	11	26
	Δ Mar/Apr 2021	4	13	10	9	9	9	8	8	8	7	6	5	3	3	3	3	2	2	2	2	=	=	=	=	=	▼2	▼5	▼6
Ei piisa	Mai/juuni 2023	67	66	62	74	62	70	55	52	55	69	37	75	73	76	60	76	50	85	77	74	80	67	72	38	66	80	83	51
	Δ Mar/Apr 2021	▼8	▼16	▼15	▼10	▼18	▼12	▼22	▼15	▼8	▼10	▼29	▼6	▼5	▼2	▼7	▼6	▼6	▼4	▼2	▼11	▼2	▼4	1	4	▼5	11	7	▼3
Liiga palju	Mai/juuni 2023	5	5	4	2	6	3	11	11	4	8	17	2	1	2	5	3	6	1	0	2	2	5	1	16	11	2	1	17
	Δ Mar/Apr 2021	2	2	▼1	1	3	2	8	7	▼2	1	11	=	=	=	2	2	▼1	1	▼1	1	1	▼3	=	▼9	6	▼8	▼2	9
Ei tea	Mai/juuni 2023	5	2	6	3	6	5	6	3	3	7	12	6	13	4	4	2	5	2	4	8	6	7	2	6	2	2	5	6
	Δ Mar/Apr 2021	2	1	6	=	6	1	6	=	2	2	12	1	2	▼1	2	1	5	1	1	8	1	7	▼1	5	1	2	1	1

34 Võrreldes 2021. aastaga oli uuringu läbiviimise meetoodika täiesti erinev Belgias, Tšehhi Vabariigis, Taanis, Eestis, Iirimaa, Lätis, Leedus, Luksemburgis, Portugalis, Soomes, Rootsis ning osaliselt Kreekas, Maltal, Madalmaades, Sloveenias, Slovakkias. See oli 2021. aastal uus küsimus, mistõttu 2019. aasta võrdlust ei ole.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafiline analüüs keskendub vastajatele, kes arvavad, et nende riigi valitsus ei tee kliimamuutustega võitlemiseks piisavalt. Komitee rõhutab, et vähemalt kuus kümnest rühmast peab seda arvamust, ning näitab ka järgmist:

- Mida noorem vastaja, seda tõenäolisem on, et nad ütlevad, et nende riigi valitsus ei tee piisavalt: Seda väidab 75 % 15–24-aastastest, võrreldes 63 % 55-aastastest ja vanematest.
- Mida kauem vastaja hariduses püsis, seda tõenäolisemalt arvavad nad, et nende valitsus ei tee piisavalt: 69 % 20-aastastest ja vanematest, 61 % 15-aastastest või noorematest.
- Õpilased (76 %) on palju tõenäolisemad kui teised sotsiaal-kutselised rühmad ütlevad, et valitsus ei tee piisavalt.
- Mida kõrgem on vastaja enda arvates sotsiaalne redel, seda tõenäolisemalt nad ütlevad, et riigi valitsus ei tee piisavalt.

Analüüsis rõhutatakse ka seda, et vastajad, kes usuvad, et kliimamuutus on maailma jaoks kõige tõsisem probleem (80 %), arvavad seda tõenäolisemalt kui need, kes arvavad, et kliimamuutused on üks tõsisemaid (72 %) või mitte üks tõsisemaid probleeme (60 %). Samuti näitab see, et vastajad, kes arvavad, et kliimamuutused on väga tõsine probleem (74 %), arvavad palju tõenäolisemalt, et nende riigi valitsus ei tee piisavalt, võrreldes nendega, kes arvavad, et see on vähem tõsine. Lõpuks arvavad vastanud, kes on võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks, suurema tõenäosusega, et riigi valitsus ei tee piisavalt kui need, kes ei ole meetmeid võtnud (70 % vs 61 %).

QC7 Kas arvate, et (NATIONALITY) valitsus teeb kliimamuutustega võitlemiseks piisavalt või liiga palju?

(% – EL)

	Aitab	Ei piisa	Liiga palju	Ei tea
EL 27	23	67	5	5
Sugu				
Man	23	66	7	4
Naine	23	68	4	5
Age				
15–24	18	75	2	5
25–39	21	70	6	3
40–54	25	66	6	3
55+	25	63	6	6
Haridus (Lõpp)				
–15	26	61	4	9
16–19	25	65	6	4
20+	22	69	5	4
Õpib ikka veel	18	76	2	4
Sotsiaal-ametialane kategooria				
Füüsilisest isikust ettevõtja	22	69	7	2
Juhid	23	69	6	2
Muud valged kaelarihmad	24	67	6	3
Töölised	24	65	7	4
Koduinimesed	24	65	4	7
Töötud	21	68	6	5
Pensionil	24	63	5	8
Õpilased	18	76	2	4
Raskused arвете maksmisel				
Suurema osa ajast	19	70	6	5
Aeg-ajalt	23	67	5	5
Peaaegu mitte kunagi/mitte kunagi	24	66	6	4
Võtke arvesse kuulumist				
Töölisklass	23	65	4	8
Alumine keskklass	23	67	6	4
Keskklass	24	68	5	3
Ülemine keskklass	22	71	5	2
Ülemine klass	20	75	5	0
Kliimamuutused				
Suurim probleem	16	80	1	3
Üks probleemidest	22	72	2	4
Ei ole probleem	26	60	8	6
Kliimamuutuste tajumine				
Ei ole tõsine probleem	32	31	32	5
Üsna tõsine probleem	35	49	9	7
Väga tõsine probleem	20	74	2	4
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks				
Jah	23	70	4	3
Ei	25	61	8	6

2. Taastuenergia eesmärgid

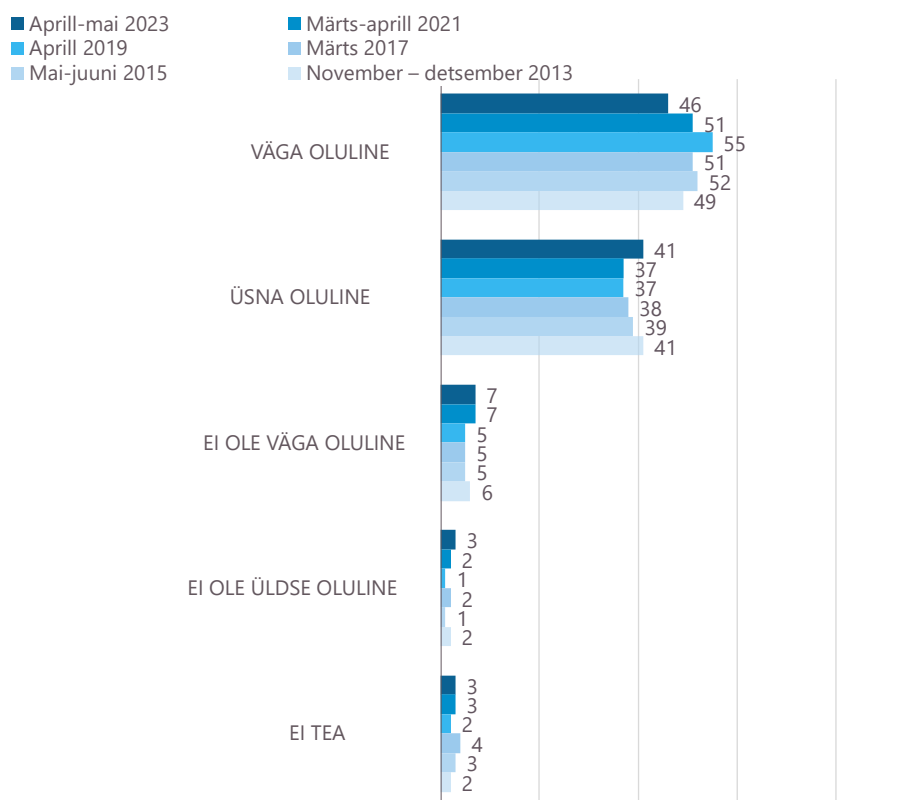
Peaaegu üheksa eurooplast kümnest peab oluliseks, et nende riiklik valitsus ja Euroopa Liit seaksid ambitsioonikad eesmärgid taastuenergia kasutamise suurendamiseks 2030. aastaks.

Vastajatelt küsiti, kui oluline on nende arvates nende riigi valitsus ja Euroopa Liit seaksid ambitsioonikad eesmärgid, et suurendada 2030. aastaks kasutatava taastuenergia (nt tuule- või päikeseenergia) kogust.³⁵

Peaaegu üheksa kümnest (87 %, -1 protsendipunkti alates 2021. aasta märtsist kuni aprillini) peavad oluliseks, et nende riigi valitsus seaks selles valdkonnas ambitsioonikad eesmärgid, kusjuures 46 % (-5 protsendipunkti) arvab, et see on „väga oluline“. Seevastu 10 % (+ 1 protsendipunkti) arvab, et see ei ole oluline,

nende vastajate osakaal, kes arvavad, et ambitsioonikad eesmärgid on „väga olulised“, kõigi aegade madalaimal tasemel, mis on kolm punkti madalam kui eelmine 2013. aasta madaltase.

QC8.1 Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused seaksid 2030. aastaks ambitsioonikad eesmärgid taastuenergia (nt tuule- või päikeseenergia) koguse suurendamiseks? (NATIONALITY) valitsus (% – EL 27)

samas kui 3 % (muutust ei ole) ütlevad, et nad ei tea.

Pikaajaline suundumus näitab, et üldine kokkulepe on praegu kõigi aegade madalaimal tasemel. Lisaks on

³⁵ QC8. Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid meetmeid ja suurendaksid 2030. aastaks kasutatava taastuenergia (nt tuule- või päikeseenergia) hulka? QC8.1 Valitsus (NATIONALITY); QC8.2 Euroopa Liit.

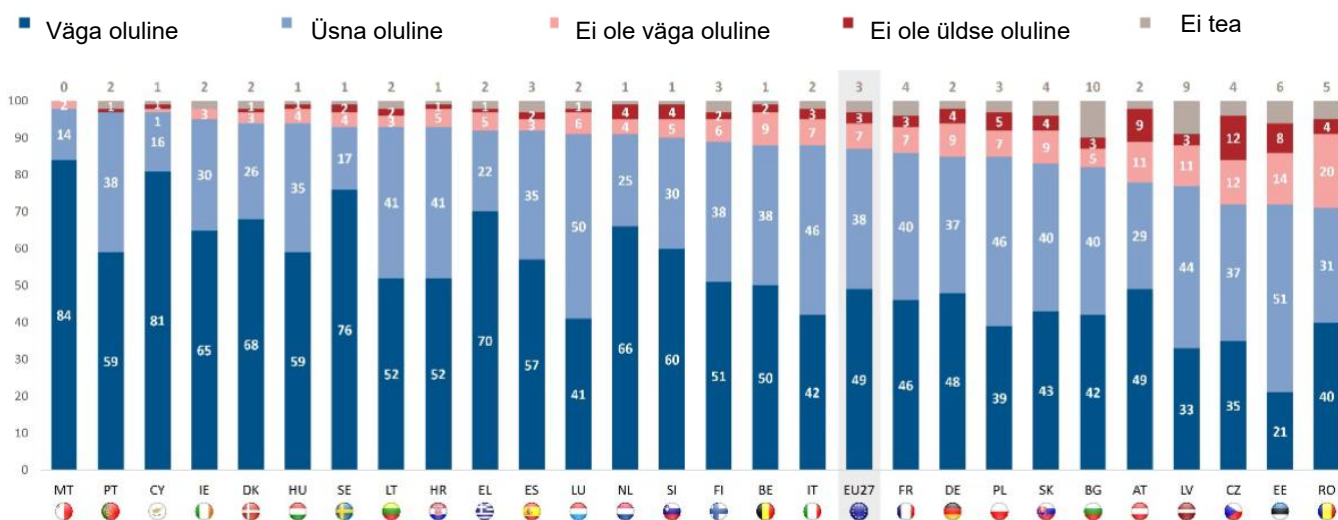
Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Riiklikul tasandil peab üle kahe kolmandiku vastanutest igas riigis oluliseks seada ambitsioonikad eesmärgid taastuvenergia kasutamise suurendamiseks 2030. aastaks. See seisukoht on peaaegu universaalne Maltal ja Portugalis (mõlemas 98 %) ning Küprosel (97 %), 69 % Eestis, 71 % Tšehhis ja 75 % Lätis.

12 liikmesriigis peavad vähemalt pooled vastanutest neid eesmärgi „väga oluliseks“, Maltal (83 %), Küprosel (79 %) ja Rootsis (70 %) vähemalt seitse kümnest. Seevastu 19 % Eestis, 30 % Lätis ja 31 % Poolas peavad seda „väga oluliseks“.

QC8.2 Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid 2030. aastaks meetmeid ja suurendaksid kasutatava taastuvenergia (nt tuule- või päikeseenergia) hulka? (% – Euroopa Liit)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Riigi tasandi suundumused alates 2021. aasta märtsist aprillini³⁶ on erinevad. Nende vastajate osakaal, kes peavad oluliseks, et riigi valitsus suurendaks 2030. aastaks kasutatavat taastuenergiat, on suurenenud 12 riigis, sealhulgas Soomes (86 %, + 11 protsendipunkti võrreldes 2021. aastaga, -3 protsendipunkti võrreldes 2019. aastaga), kuid on vähenenud 14 riigis, sealhulgas Eestis (69 %, -14 protsendipunkti alates 2021. aastast, -19 protsendipunkti alates 2019. aastast) ja Tšehhis (71 %, -10 protsendipunkti). Luksemburgis ei ole arvamusi muutunud (92 %).

QC8.1 Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid 2030. aastaks meetmeid ja suurendaksid kasutatava taastuenergiat (nt tuule- või päikeseenergia) hulka?
(NATIONALITY) valitsus (%)

		EL	27	FI	MT	LT	PL	SE	SE	DK	IE	FR	EL	CY	PT	LU	HU	NL	HR	OL EM A	DE	ES	SI	KE LL	LV	RO	BG	SK	CZ	EE
„Oluline“ kokku	Mai/juuni 2023	87	86	98	92	85	89	92	93	96	87	92	97	98	92	94	91	91	89	85	91	89	81	75	76	82	82	71	69	
	Δ Mar/Apr 2021	▼1	11	5	4	4	3	3	2	2	2	1	1	1	=	▼1	▼1	▼2	▼3	▼3	▼3	▼3	▼4	▼6	▼7	▼8	▼8	▼10	▼14	
Kokku „Ei ole oluline“	Mai/juuni 2023	10	12	1	6	12	9	7	5	3	9	6	3	1	6	5	7	8	10	13	6	10	16	16	21	9	14	25	25	
	Δ Mar/Apr 2021	1	▼13	▼1	▼6	▼2	▼2	▼4	▼4	▼3	▼1	▼1	1	▼2	▼2	1	▼1	1	2	3	2	3	3	▼3	9	5	8	6	8	
Ei tea	Mai/juuni 2023	3	2	1	2	3	2	1	2	1	4	2	0	1	2	1	2	1	1	2	3	1	3	9	3	9	4	4	6	
	Δ Mar/Apr 2021	=	2	▼4	2	▼2	▼1	1	2	1	▼1	=	▼2	1	2	=	2	1	1	=	1	=	1	9	▼2	3	=	4	6	

36 Võrreldes 2021. aastaga oli uuringu läbiviimise meetodika täiesti erinev Belgias, Tšehhi Vabariigis, Taanis, Eestis, Iirimaa, Lätis, Leedus, Luksemburgis, Portugalis, Soomes, Rootsis ning osaliselt Kreekas, Maltal, Madalmaades, Sloveenias, Slovakkias. Kui erinevused on märkimisväärsed, lisati võrdlus 2019. aasta tulemustega.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafiline analüüs näitab, et rohkem kui kaheksa kümnest rühmast arvab, et on oluline, et riigi valitsus suurendaks 2030. aastaks kasutatava taastuvenergia hulka. Arvestades üldise kokkuleppe kõrget taset, on märkimisväärseid erinevusi vähe:

- Kõige tõenäolisemalt ütlevad 15–24-aastased, et see on oluline, eriti võrreldes 55-aastaste ja vanematega (91 % vs 85 %).
- Need, kellel on harva või mitte kunagi raskusi arvete maksmisega (89 %), arvavad suurema tõenäosusega, et see on oluline kui need, kes kogevad suuremaid raskusi.

Siiski näitab analüüs, et vastajad, kes usuvad, et kliimamuutus on kõige tõsisem (95 %) või üks maailma kõige tõsisemaid (93 %) probleeme, arvavad tõenäolisemalt, et selline riigi valitsuse tegevus on oluline kui need, kes ei pea kliimamuutusi tõsiseks probleemiks (81 %). Samuti näitab see, et mida tõsisemalt suhtuvad vastajad kliimamuutustesse, seda tõenäolisemalt arvavad nad, et on oluline, et riikide valitsused võtaksid meetmeid taastuvenergia kasutamise suurendamiseks: 93 %, kes peavad seda väga tõsiseks probleemiks, peavad seda oluliseks, võrreldes 50 %ga, kes ütlevad, et kliimamuutused ei ole tõsine probleem.

QC8_1

Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid meetmeid ja suurendaksid 2030. aastaks kasutatava taastuvenergia (nt tuule- või päikeseenergia) hulka?

(NATIONALITY) valitsus (% – EL)

	„Oluline“ kokku	Kokku „Ei ole oluline“	Ei tea
EL 27	87	10	3
Sugu			
Man	86	12	2
Naine	88	9	3
Age			
15–24	91	7	2
25–39	87	11	2
40–54	87	11	2
55+	85	11	4
Haridus (Lõpp)			
–15	85	9	6
16–19	86	12	2
20+	89	9	2
Õpib ikka veel	93	5	2
Sotsiaal-ametialane kategooria			
Füüsilisest isikust ettevõtja	89	9	2
Juhid	90	9	1
Muud valged kaelarihmad	88	10	2
Töölised	84	14	2
Koduinimesed	87	10	3
Töötud	87	9	4
Pensionil	85	11	4
Õpilased	93	5	2
Raskused arvete maksmisel			
Suurema osa ajast	84	12	4
Aeg-ajalt	83	14	3
Peaaegu mitte kunagi/mitte kunagi	89	9	2
Võtke arvesse kuulumist			
Töölisklass	86	10	4
Alumine keskklass	86	12	2
Keskklass	88	10	2
Ülemine keskklass	91	8	1
Ülemine klass	93	7	0
Kliimamuutused			
Suurim probleem	95	4	1
Üks probleemidest	93	5	2
Ei ole probleem	81	15	4
Kliimamuutuste tajumine			
Ei ole tõsine probleem	50	46	4
Üsna tõsine probleem	74	21	5
Väga tõsine probleem	93	5	2
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks			
Jah	92	6	2
Ei	79	17	4

Eurobaromeetri eriuuring 538

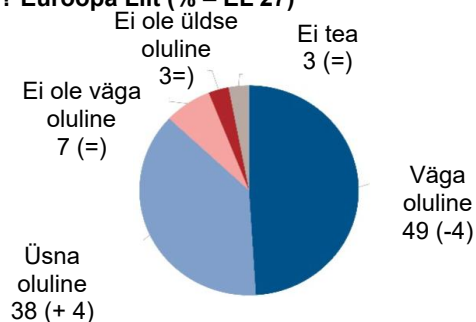
Kliimamuutused

Peaaegu üheksa vastanut kümnest (87 %, muutusi ei ole alates 2021. aasta märtsist aprillini muutunud) nõustuvad, et Euroopa Liidul on oluline seada ambitsioonikad eesmärgid 2030. aastaks kasutatava taastuvenergia koguse suurendamiseks, kusjuures 49 % (–4 protsendipunkti) arvab, et see on „väga oluline“. Seevastu 10 % (muutusteta) ütleb, et see ei ole oluline, samas kui 3 % (muutust ei ole) ütlevad, et nad „ei tea“.

Rohkem kui seitse kümnest vastanust igas riigis ütlevad, et on oluline, et Euroopa Liit seaks selles valdkonnas ambitsioonikad eesmärgid: 98 % Maltal ning 97 % Küprosel ja Portugalis kuni 71 % Rumeenias ning 72 % Tšehhis ja Eestis.

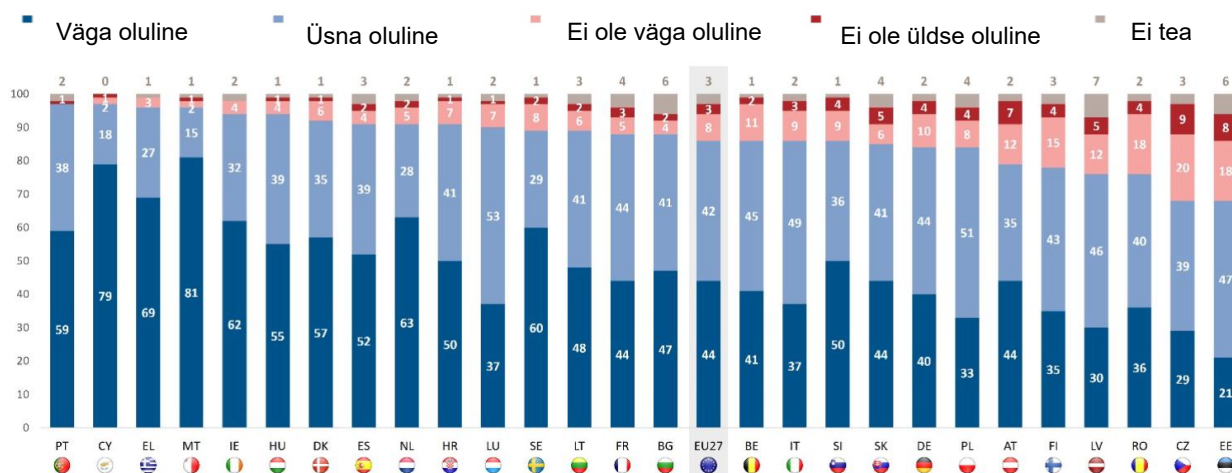
Vähemalt kolm neljandikku vastanutest Maltal (84 %), Küprosel (81 %) ja Rootsis (76 %) leiab, et EL seab selles valdkonnas ambitsioonikad eesmärgid, samas kui Eestis on see 21 %, Lätis 33 % ja Tšehhis 35 %.

QC8.2 Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid 2030. aastaks meetmeid ja suurendaksid kasutatava taastuvenergia (nt tuule- või päikeseenergia) hulka? Euroopa Liit (% – EL 27)

(Mai/juuni 2023 – märts/apr 2021)

QC9.1 Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks (nt julgustades inimesi oma kodu isoleerima, paigaldama päikesepaneele või ostma elektriautotsid)? (% (NATIONALITY) valitsus)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Riigi tasandi suundumused alates 2021. aasta märtsist kuni aprillini³⁷ on taas erinevad. Nende vastajate osakaal, kes peavad oluliseks, et EL suurendaks 2030. aastaks taastuenergia kasutamist, on kasvanud 12 riigis, sealhulgas Soomes (89 %, + 7 protsendipunkti), kuid on vähenenud 14 riigis, sealhulgas Eestis (72 %, -13 protsendipunkti) ja Lätis (77 %, -10 protsendipunkti). Ungaris ei ole arvamus muutunud (94 %).

QC8.2 Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid 2030. aastaks meetmeid ja suurendaksid kasutatava taastuenergia (nt tuule- või päikeseenergia) hulka?
Euroopa Liit (%)

		EL 27	FI	MT	SE E	DK	FR	SE	HR	PL	EL	CY	LT	NL	HU	IE	DE	ES	PT	LU	SI	OL EM A	KE LL	BG	RO	SK	CZ	LV	EE
„Oluline“ kokku	Mai/juuni 2023	87	89	98	88	94	86	93	93	85	92	97	93	91	94	95	85	92	97	91	90	88	78	82	71	83	72	77	72
	Δ Mar/Apr 2021	=	7	5	4	3	3	3	2	2	1	1	1	1	=	▼1	▼2	▼2	▼2	▼3	▼3	▼4	▼4	▼7	▼8	▼8	▼9	▼10	▼13
Kokku „Ei ole oluline“	Mai/juuni 2023	10	8	2	10	4	10	6	6	12	6	2	5	8	5	3	13	5	1	7	9	11	20	8	24	13	24	14	22
	Δ Mar/Apr 2021	=	▼10	=	▼3	▼5	▼1	▼4	▼2	1	=	=	▼3	▼1	=	▼1	3	2	=	1	3	3	6	4	9	7	5	1	7
Ei tea	Mai/juuni 2023	3	3	0	2	2	4	1	1	3	2	1	2	1	1	2	2	3	2	2	1	1	2	10	5	4	4	9	6
	Δ Mar/Apr 2021	=	3	▼5	▼1	2	▼2	1	=	▼3	▼1	▼1	2	=	=	2	▼1	=	2	2	=	1	▼2	3	▼1	1	4	9	6

37 Võrreldes 2021. aastaga oli uuringu läbiviimise meetodika täiesti erinev Belgias, Tšehhi Vabariigis, Taanis, Eestis, Iirimaa, Lätis, Leedus, Luksemburgis, Portugalis, Soomes, Rootsis ning osaliselt Kreekas, Maltal, Madalmaades, Sloveenias, Slovakkias. See oli 2021. aastal uus punkt, mistõttu 2019. aasta võrdlust ei ole.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafiline analüüs näitab, et rohkem kui kaheksa kümnest rühmast arvab, et on oluline, et EL suurendaks 2030. aastaks kasutatava taastuvenergia hulka. Kokkuleppe kõrge tase tähendab, et on ainult üks märkimisväärne erinevus: need, kellel on harva või mitte kunagi raskusi arвете maksimisega (89%), arvavad suurema tõenäosusega, et see on oluline kui need, kes kogevad suuremaid raskusi (83%).

Siiski näitab analüüs, et vastajad, kes usuvad, et kliimamuutus on kõige tõsisem (95%) või üks kõige tõsisemaid (93%) probleeme, arvavad tõenäolisemalt, et see on oluline kui need, kes seda ei tee (81%). Samuti näitab see, et mida tõsisemalt suhtuvad vastajad kliimamuutustesse, seda tõenäolisemalt arvavad nad, et on oluline, et EL võtaks meetmeid taastuvenergia kasutamise suurendamiseks: 93%, kes peavad seda väga tõsiseks probleemiks, peavad seda oluliseks, samas kui 51%, kes ütlevad, et kliimamuutused ei ole tõsine probleem.

QC8_2 Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid 2030. aastaks meetmeid ja suurendaksid kasutatava taastuvenergia (nt tuule- või päikeseenergia) hulka?

Euroopa Liit (% – EL)

	„Oluline“ kokku	Kokku „Ei ole oluline“	Ei tea
EL 27	87	10	3
Sugu			
Man	85	12	3
Naine	88	9	3
Age			
15–24	91	7	2
25–39	88	10	2
40–54	86	12	2
55+	86	10	4
Haridus (Lõpp)			
–15	84	9	7
16–19	86	12	2
20+	89	9	2
Õpib ikka veel	92	6	2
Sotsiaal-ametialane kategooria			
Füüsilisest isikust ettevõtja	88	10	2
Juhid	90	9	1
Muud valged kaelarhmad	88	10	2
Töölised	84	13	3
Koduinimesed	84	12	4
Töötud	88	9	3
Pensionil	85	10	5
Õpilased	92	6	2
Raskused arвете maksimisel			
Suurema osa ajast	83	13	4
Aeg-ajalt	83	14	3
Peaaegu mitte kunagi/mitte kunagi	89	9	2
Võtke arvesse kuulumist			
Töölisklass	86	9	5
Alumine keskklass	85	13	2
Keskklass	87	11	2
Ülemine keskklass	91	8	1
Ülemine klass	91	9	0
Kliimamuutused			
Suurim probleem	95	4	1
Üks probleemidest	93	5	2
Ei ole probleem	81	15	4
Kliimamuutuste tajumine			
Ei ole tõsine probleem	51	44	5
Üsna tõsine probleem	74	21	5
Väga tõsine probleem	93	5	2
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks			
Jah	92	6	2
Ei	78	17	5

3. Energiatõhususe eesmärgid

Rohkem kui kaheksa eurooplast kümnest peab oluliseks, et nende riigi valitsus ja Euroopa Liit võtaksid meetmeid energiatohususe parandamiseks 2030. aastaks.

Vastajatelt küsiti, kui oluline on, et nende riigi valitsus ja Euroopa Liit võtaksid meetmeid energiatohususe parandamiseks 2030. aastaks (nt julgustades inimesi oma kodu isoleerima, paigaldama päikesepaneele või ostma elektriautosid).³⁸³⁹

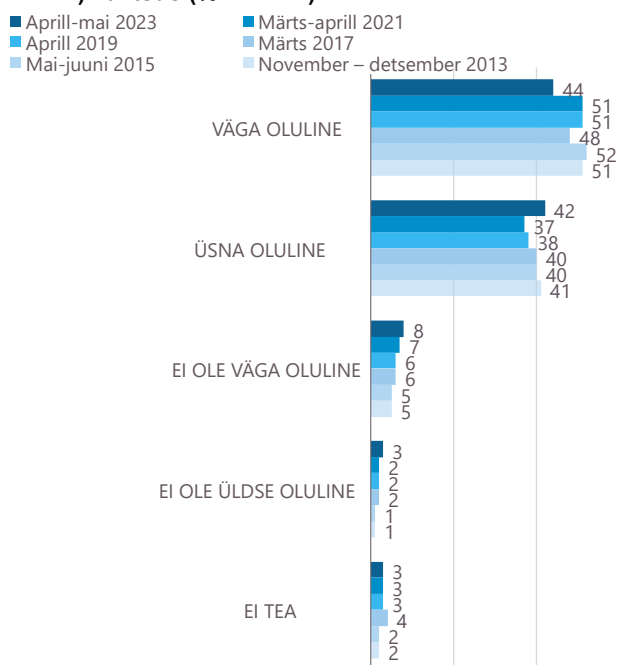
Valdav enamus (86 %, -2 protsendipunkti alates 2021. aasta märtsist kuni aprillini) peab oluliseks, et nende riigi valitsus võtaks meetmeid energiatohususe parandamiseks 2030. aastaks, kusjuures 44 % (-7 protsendipunkti) ütles, et see on „väga oluline“. Teisest küljest leiab 11 % (+2

protsendipunkti), et see ei ole oluline, samas kui 3 % (=) ütlevad, et nad ei tea.

Pikaajaline suundumus näitab, et osakaal, kes peab seda oluliseks, on praegu kõigi aegade madalaimal tasemel, kaks punkti allpool 2021. aasta märtsi-aprilli eelmist madalaimat taset ja kuus punkti madalam kui 2013.–2015. aasta tiiptase. See osa, kes arvab, et meetmete võtmine on riigi valitsuse jaoks „väga oluline“, on samuti kõigi aegade madalaimal tasemel.

QC9.1 Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid meetmeid energiatohususe parandamiseks 2030. aastaks (nt julgustades inimesi oma kodu isoleerima, paigaldama päikesepaneele või ostma elektriautosid)?

(NATIONALITY) valitsus (% – EL 27)

38 QC9. Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid meetmeid energiatohususe parandamiseks 2030. aastaks (nt julgustades inimesi oma kodu isoleerima, paigaldama päikesepaneele või ostma elektriautosid)? QC9.1 Valitsus (NATIONALITY); QC9.2 Euroopa Liit.

39 Küsimuse sõnastus on muutunud alates 2021. aastast, mil oli Teie arvates oluline, et järgmised ametiasutused toetaksid energiatohususe parandamist 2030. aastaks (nt julgustades inimesi oma kodu isoleerima, paigaldama päikesepaneele või ostma elektriautosid). Selle tulemusena tuleks trendi tulemusi tõlgendada ettevaatlikult.

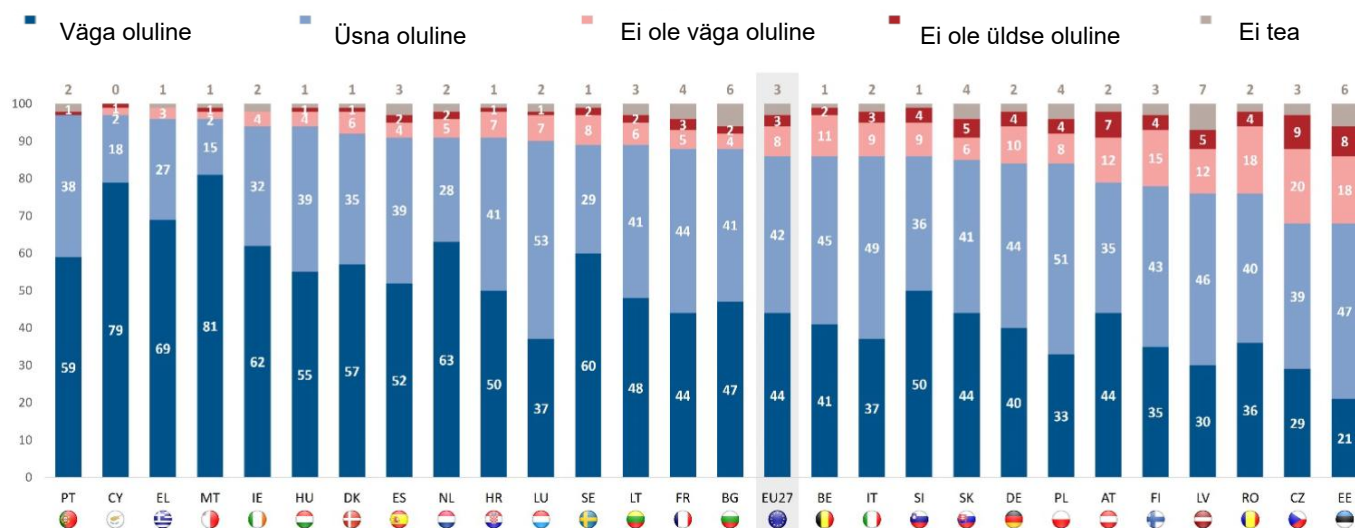
Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Rohkem kui kaks kolmandikku vastanutest igas liikmesriigis peab oluliseks, et nende riigi valitsus võtaks meetmeid energiatõhususe parandamiseks, kusjuures osakaal ulatub 97 %-st Küprosel ja Portugalis ning 96 %-st Kreekas ja Maltal kuni 68 %-ni Eestis ja Tšehhis ning 76 %-ni Lätis ja Rumeenias.

12 riigis vähemalt pooled ütlevad, et on „väga oluline“, et nende riigi valitsus võtaks seda meedet, kusjuures kõrgeim tase oli Maltal (81 %), Küprosel (79 %) ja Kreekas (69 %). Seevastu 21 % Eestis, 29 % Tšehhis ja 30 % Lätis peavad seda väga oluliseks.

QC9.1 Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks (nt julgustades inimesi oma kodu isoleerima, paigaldama päikesepaneele või ostma elektriautosid)? (% (NATIONALITY) valitsus)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Riigisisene areng alates 2021. aasta märtsist aprillini⁴⁰ näitab, et 18 riigis on vastajate arvates praegu vähem tõenäoline, et riigi valitsus võtaks meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks, kusjuures suurim langus leidis aset Eestis (68 %, -19 protsendipunkti), Tšehhis (68 %, -14 protsendipunkti) ja Rumeenias (76 %, -8 protsendipunkti). Seevastu kaheksas riigis, sealhulgas Soomes, on see osakaal suurenenud (78 %, +5 protsendipunkti võrreldes 2021. aastaga –5 protsendipunkti võrreldes 2019. aastaga). Prantsusmaa arvamus ei ole muutunud (88 %).

QC9.1 Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks (nt sundides inimesi oma kodu isoleerima, paigaldama päikesepaneele või ostma elektriautosid)?

(NATIONALITY) valitsus (%)

		EL	27	FI	MT	DK	EL	HR	SE	E	CY	SE	FR	IE	ES	LT	LU	PL	BG	HU	PT	NL	KE	LL	DE	SK	LV	SI	OL	EM	RO	CZ	EE
„Oluline“ kokku	Mai/juuni 2023	86	78	96	92	96	91	86	97	89	88	94	91	89	90	84	88	94	97	91	79	84	85	76	86	86	76	68	68				
	Δ Mar/Apr 2021	▼2	5	3	2	1	1	1	1	=	▼1	▼1	▼1	▼1	▼1	▼2	▼2	▼2	▼3	▼4	▼5	▼5	▼6	▼6	▼7	▼8	▼14	▼19					
Kokku „Ei ole oluline“	Mai/juuni 2023	11	19	3	7	3	8	12	3	10	8	4	6	8	8	12	6	5	1	7	19	14	11	17	13	13	22	29	26				
	Δ Mar/Apr 2021	2	▼8	=	▼3	▼1	▼1	=	1	▼2	=	▼1	2	▼2	▼1	2	2	1	=	1	5	5	5	▼1	5	6	10	11	13				
Ei tea	Mai/juuni 2023	3	3	1	1	1	1	2	0	1	4	2	3	3	2	4	6	1	2	2	2	2	2	4	7	1	1	2	3	6			
	Δ Mar/Apr 2021	=	3	▼3	1	=	=	▼1	▼2	1	=	2	▼1	3	2	▼1	=	1	2	2	▼1	=	=	7	1	1	▼2	3	6				

40 Võrreldes 2021. aastaga oli uuringu läbiviimise meetoodika täiesti erinev Belgias, Tšehhi Vabariigis, Taanis, Eestis, Iirimaa, Lätis, Leedus, Luksemburgis, Portugalis, Soomes, Rootsis ning osaliselt Kreekas, Maltal, Madalmaades, Sloveenias, Slovakkias. Kui erinevused on märkimisväärsed, lisati võrdlus 2019. aasta tulemustega.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafiline analüüs näitab, et rohkem kui kaheksa vastanust kümnest peab igas rühmas oluliseks, et riigi valitsus võtaks meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks. Sellise kokkuleppe kõrge taseme tõttu on märkimisväärsed erinevusi vähe:

- 15–24-aastased vastajad (91 %) arvavad suurema tõenäosusega, et riigi valitsus võtab meetmeid kui vanemad vastajad.
- Vastajad, kellel ei ole kunagi või peaaegu kunagi raskusi arvete tasumisega, peavad seda suurema tõenäosusega oluliseks kui need, kes kogevad raskusi sagedamini (88 % vs 83 %).
- Mida kõrgem vastaja peab ennast sotsiaalsel redelil, seda tõenäolisemalt nad arvavad, et see on oluline.

Analüüs näitab, et vastajad, kes usuvad, et kliimamuutus on kõige tõsisem (95 %) või üks maailma kõige tõsisemaid (92 %) probleeme, arvavad tõenäolisemalt, et tuleks võtta meetmeid kui need, kes seda ei tee (80 %). Lisaks, mida tõsisemalt suhtuvad vastajad kliimamuutustesse, seda tõenäolisemalt arvavad nad, et on oluline, et riikide valitsused võtaksid meetmeid taastuvenergia kasutamise suurendamiseks: 92 %, kes peavad seda väga tõsiseks probleemiks, peavad seda oluliseks, samas kui 52 %, kes ütlevad, et kliimamuutused ei ole tõsine probleem.

QC9_1 Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks (nt julgustades inimesi oma kodu isoleerima, paigaldama päikesepaneele või ostma elektriautosid)? (NATIONALITY) valitsus

(% – EL)

	„Oluline“ kokku	Kokku „Ei ole oluline“	Ei tea
EL 27	86	11	3
Sugu			
Man	86	12	2
Naine	87	10	3
Age			
15–24	91	7	2
25–39	87	11	2
40–54	86	12	2
55+	84	12	4
Haridus (Lõpp)			
–15	84	10	6
16–19	85	13	2
20+	88	10	2
Õpib ikka veel	93	6	1
Sotsiaal-ametialane kategooria			
Füüsilisest isikust ettevõtja	88	10	2
Juhid	88	11	1
Muud valged kaelarhmad	87	11	2
Töölised	84	13	3
Koduinimesed	86	11	3
Töötud	87	9	4
Pensionil	83	12	5
Õpilased	93	6	1
Raskused arvete maksmisel			
Suurema osa ajast	83	13	4
Aeg-ajalt	83	14	3
Peaaegu mitte kunagi/ mitte kunagi	88	10	2
Võtke arvesse kuulumist			
Töölisklass	85	10	5
Alumine keskklass	85	12	3
Keskklass	87	11	2
Ülemine keskklass	90	9	1
Ülemine klass	91	9	0
Kliimamuutused			
Suurim probleem	95	4	1
Üks probleemidest	92	6	2
Ei ole probleem	80	16	4
Kliimamuutuste tajumine			
Ei ole tõsine probleem	52	44	4
Üsna tõsine probleem	74	21	5
Väga tõsine probleem	92	6	2
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks			
Jah	91	7	2
Ei	78	18	4

Eurobaromeetri eriuuring 538

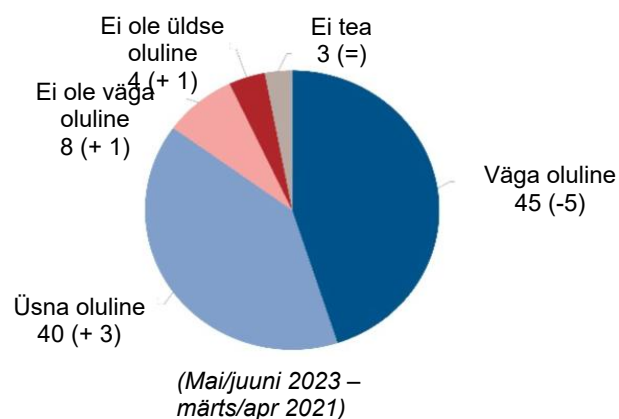
Kliimamuutused

Rohkem kui kaheksa vastanut kümnest (85 %, -2 protsendipunkti alates märtsist aprillini 2021) peavad oluliseks, et Euroopa Liit võtaks meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks, kusjuures 45 % (-5 protsendipunkti) ütles, et see on „väga oluline“. Veidi rohkem kui üks kümnest (12 %, + 2 protsendipunkti) arvab, et ELi õigusaktid ei ole olulised, ja 3 % (muutusteta) ei tea.

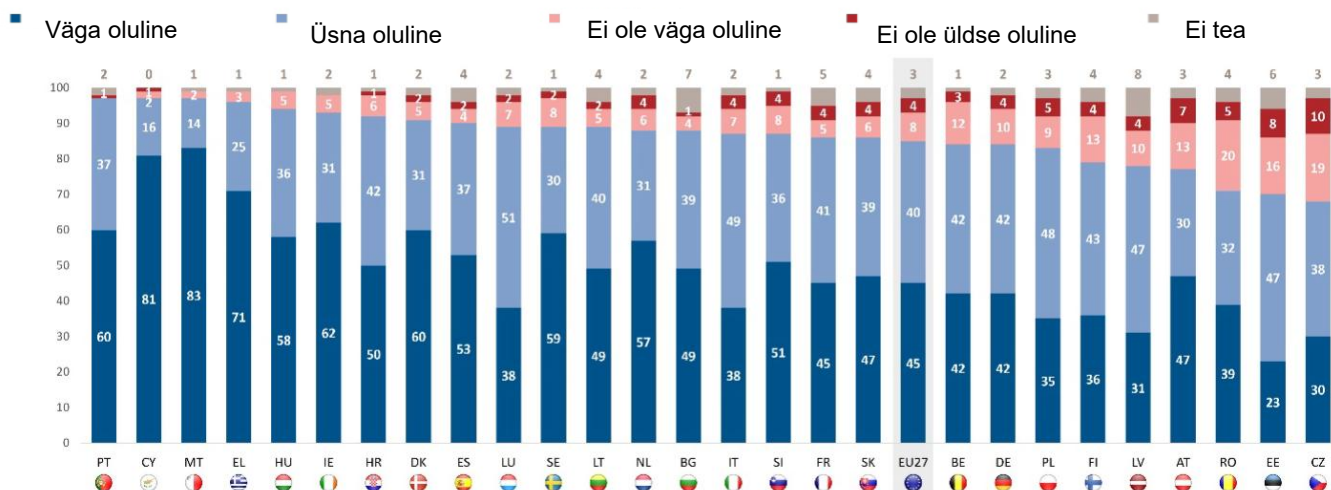
Riiklik analüüs näitab, et rohkem kui kaks kolmandikku vastanuteist igas liikmesriigis peab oluliseks, et EL võtaks selles valdkonnas meetmeid. See seisukoht on peaaegu universaalne Küprosel, Maltal ja Portugalis (mõlemas 97 %) ning Kreekas (96 %). See on laialt levinud ka Tšehhis (68 %), Eestis (70 %) ja Rumeenias (71 %).

12 riigis peab enamik ELi meetmeid väga oluliseks, eriti Maltal (83 %) ja Küprosel (81 %). Eestis seevastu 23 %, Tšehhis 30 % ja Lätis 31 %.

QC9.2 Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks (nt julgustades inimesi oma kodu isoleerima, paigaldama päikesepaneelid või ostma elektriautosid)? Euroopa Liit. (% – EL 27)

QC9.2 Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks (nt julgustades inimesi oma kodu isoleerima, paigaldama päikesepaneelid või ostma elektriautosid)? (% Euroopa Liidust)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Muutused alates 2021. aasta märtsist kuni aprillini⁴¹ on erinevad. 15 riigis ütlevad vastajad nüüd vähem, et EL peaks võtma meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks, kusjuures suurim langus on toimunud Eestis (70 %, -17 protsendipunkti), Tšehhis (68 %, -12 protsendipunkti) ja Lätis (78 %, -10 protsendipunkti). Seevastu on kokkulepe suurenenud kümnes riigis, sealhulgas Taanis (91 %, +5 protsendipunkti), Itaalias (87 %, +5 protsendipunkti) ja Soomes (79 %, +5 protsendipunkti). Ungaris (94 %) ja Prantsusmaal (86 %) ei ole arvamus muutunud.

QC9.2 Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks (nt julgustades inimesi oma kodu isoleerima, paigaldama päikesepaneele või ostma elektriautosid)?

Euroopa Liit (%)

		EL	27	DK	SE	FI	MT	HR	SE	EL	CY	LU	NL	FR	HU	ES	PT	BG	KE	DE	IE	PL	LT	SK	SI	OL	EM	RO	LV	CZ	EE																										
																													LL																												A
„Oluline“ kokku	Mai/juuni 2023	85	91	87	79	97	92	89	96	97	89	88	86	94	90	97	88	77	84	93	83	89	86	87	84	71	78	68	70																												
	Δ Mar/Apr 2021	▼2	5	5	5	4	2	2	1	1	1	1	=	=	▼1	▼1	▼2	▼2	▼3	▼3	▼3	▼4	▼4	▼5	▼6	▼9	▼10	▼12	▼17																												
Kokku "Ei ole oluline"	Mai/juuni 2023	12	7	11	17	2	7	10	3	3	9	10	9	5	6	1	5	20	14	5	14	7	10	12	15	25	14	29	24																												
	Δ Mar/Apr 2021	2	▼6	▼4	▼9	▼1	▼2	▼3	▼1	2	▼3	▼2	1	=	2	▼1	1	3	4	1	5	=	4	5	5	10	2	9	11																												
Ei tea	Mai/juuni 2023	3	2	2	4	1	1	1	1	0	2	2	5	1	4	2	7	3	2	2	3	4	4	1	1	4	8	3	6																												
	Δ Mar/Apr 2021	=	1	▼1	4	▼3	=	1	=	▼3	2	1	▼1	=	▼1	2	1	▼1	▼1	2	▼2	4	=	=	1	▼1	8	3	6																												

41 Võrreldes 2021. aastaga oli uuringu läbiviimise meetoodika täiesti erinev Belgias, Tšehhi Vabariigis, Taanis, Eestis, Iirimaa, Lätis, Leedus, Luksemburgis, Portugalis, Soomes, Rootsis ning osaliselt Kreekas, Maltal, Madalmaades, Sloveenias, Slovakkias. See oli 2021. aastal uus punkt, mistõttu 2019. aasta võrdlust ei ole.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafiline analüüs näitab taas suurt üksmeelt enam kui kaheksa vastanuga kümnest igast rühmast, kelle arvates on oluline, et EL võtaks meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks. Selle tulemusena on vähe märkimisväärseid erinevusi:

- 15–24-aastased vastajad (91 %) peavad seda meedet vanemate vastajatega võrreldes suurema tõenäosusega oluliseks.
- Vastajad, kellel ei ole kunagi või peaaegu kunagi raskusi arvete tasumisega, peavad seda suurema tõenäosusega oluliseks kui need, kes kogevad raskusi sagedamini (88 % vs 82 %).
- Mida kõrgem vastaja peab ennast sotsiaalsel redelil, seda tõenäolisem on, et nad arvavad, et see on oluline.

Analüüs näitab, et vastajad, kes usuvad, et kliimamuutused on kõige tõsisemad (94 %) või maailma kõige tõsisemad (91 %) probleemid, arvavad tõenäolisemalt, et on oluline, et EL võtaks meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks kui need, kes seda ei tee (80 %). Samuti näitab see, et mida tõsisemalt suhtuvad vastajad kliimamuutustesse, seda tõenäolisemalt arvavad nad, et on oluline, et EL võtaks meetmeid taastuvenergia kasutamise suurendamiseks: 92 %, kes peavad seda väga tõsiseks probleemiks, peavad ELi tegevust oluliseks, võrreldes 50 %ga, kes ütlevad, et kliimamuutused ei ole tõsine probleem.

QC9_2

Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks (nt julgustades inimesi oma kodu isoleerima, paigaldama päikesepaneele või ostma elektriautosid)?

Euroopa Liit (% – EL)

	„Oluline“ kokku	Kokku „Ei ole oluline“	Ei tea
EL 27	85	12	3
Sugu			
Mees	85	12	3
Naine	86	11	3
Age			
15–24	91	7	2
25–39	86	12	2
40–54	85	13	2
55+	84	12	4
Haridus (Lõpp)			
–15	84	9	7
16–19	84	13	3
20+	87	11	2
Õpib ikka veel	92	7	1
Sotsiaal-ametialane kategooria			
Füüsilisest isikust ettevõtja	88	11	1
Juhid	88	11	1
Muud valged kaelarihmad	87	11	2
Töölised	83	14	3
Koduinimesed	84	13	3
Töötud	86	10	4
Pensionil	84	11	5
Õpilased	92	7	1
Raskused arvete maksmisel			
Suurema osa ajast	82	15	3
Aeg-ajalt	82	15	3
Peaaegu mitte kunagi/mitte kunagi	88	10	2
Võtke arvesse kuulumist			
Töölisklass	84	10	6
Alumine keskklass	85	12	3
Keskklass	86	12	2
Ülemine keskklass	90	9	1
Ülemine klass	91	9	0
Kliimamuutused			
Suurim probleem	94	5	1
Üks probleemidest	91	7	2
Ei ole probleem	80	16	4
Kliimamuutuste tajumine			
Ei ole tõsine probleem	50	45	5
Üsna tõsine probleem	73	21	6
Väga tõsine probleem	92	6	2
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks			
Jah	90	8	2
Ei	77	18	5

QC10. Mil määral nõustute või ei nõustu järgmise väitega: Me peaksime vähendama kasvuhoonegaaside heidet miinimumini, kompenseerides samal ajal ülejäänud heitkogused, näiteks metsaalade suurendamise teel, et muuta ELi majandus 2050. aastaks kliimaneutraalseks. (% – EL 27)

4. Kliimaneutraalse Euroopa saavutamine 2050. aastaks

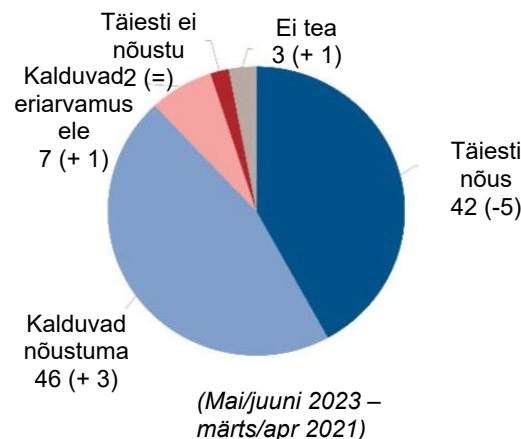
Peaaegu üheksa eurooplast kümnest arvab, et kasvuhoonegaaside heitkoguseid tuleks vähendada miinimumini, kompenseerides samal ajal ülejäänud heitkogused, et muuta ELi majandus 2050. aastaks kliimaneutraalseks.

Vastajatelt küsiti, mil määral nad nõustusid või ei nõustunud järgmise väitega: „Me peaksime vähendama kasvuhoonegaaside heidet miinimumini, kompenseerides samal ajal ülejäänud heitkogused, näiteks metsaalade suurendamise teel, et muuta ELi majandus 2050. aastaks kliimaneutraalseks“.⁴²

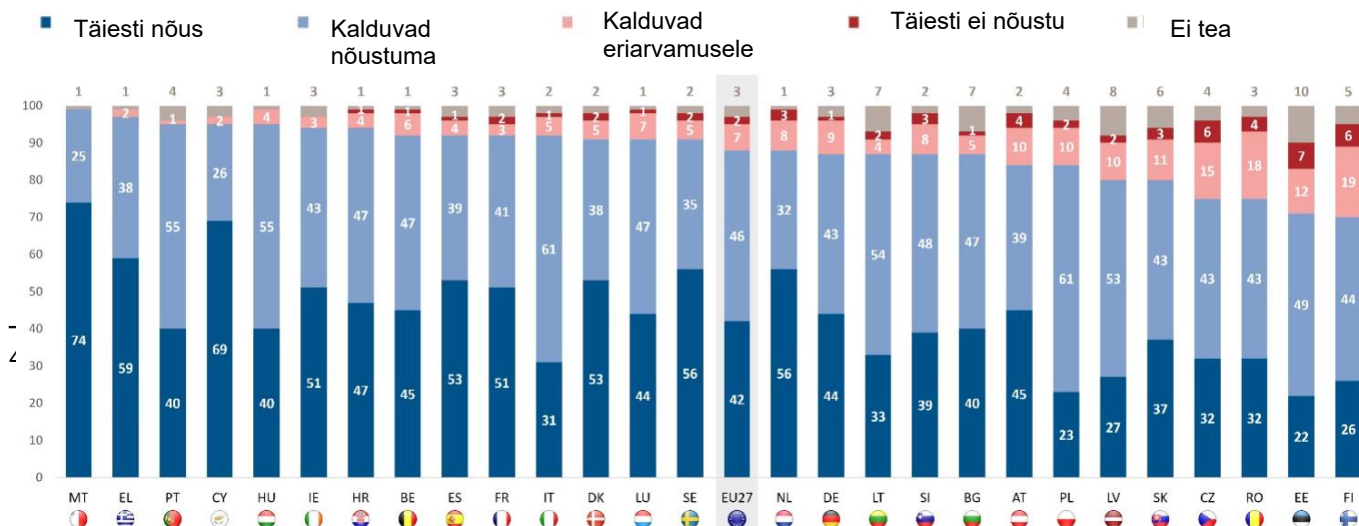
Peaaegu üheksa kümnest (88 %, -2 protsendipunkti alates 2021. aasta märtsist kuni aprillini) nõustub selle väitega, 42 % (-5 protsendipunkti) ütles, et nad on „täielikult nõus“. Peaaegu iga kümnes vastaja (9 %, + 1 protsendipunkti) ei nõustu sellega, samas kui 3 % (+ 1 protsendipunkti) ei tea.

Riiklikul tasandil on igas riigis vähemalt seitse kümnest vastajast nõus, et kasvuhoonegaaside heitkoguseid tuleks vähendada miinimumini, kompenseerides samal ajal ülejäänud heitkogused, et muuta ELi majandus 2050. aastaks kliimaneutraalseks. Kokkuleppe tase ulatub 99 %-st Maltal, 97 %-st Kreekas ja 95 %-st vastanutest Küprosel, Ungaris ja Portugalis kuni 70 %-ni Soomes, 71 %-st Eestis ning 75 %-st Tšehhis ja Rumeenias.

Üheksas riigis on vähemalt pooled vastanutest selle väitega täielikult nõus, kusjuures kõrgeim tase oli Maltal (74 %), Küprosel (69 %) ja Kreekas (59 %). Skaala teises otsas on 22 % Eestis, 23 % Poolas ja 26 % Soomes täiesti nõus.

QC10. Mil määral nõustute või ei nõustu järgmise väitega: Me peaksime vähendama kasvuhoonegaaside heidet miinimumini, kompenseerides samal ajal ülejäänud heitkogused, näiteks metsaalade suurendamise teel, et muuta ELi majandus 2050. aastaks kliimaneutraalseks.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Riiklikul tasandil on 19 liikmesriigis,⁴³eelkõige Eestis (71 %, -18 protsendipunkti võrreldes 2021. aastaga, -14 protsendipunkti võrreldes 2019. aastaga), Tšehhis (75 %, -12 protsendipunkti), Poolas (84 %, -8 protsendipunkti) ja Slovakkias (80 %, -8 protsendipunkti) vähenenud kokkulepe, mille kohaselt „me peaksime vähendama kasvuhoonegaaside heidet miinimumini, kompenseerides samal ajal ülejäänud heitkoguseid, näiteks metsaalade suurendamise teel, et muuta ELi majandus 2050. aastaks kliimaneutraalseks“ (71 %, -18 protsendipunkti võrreldes 2021. aastaga, -14 protsendipunkti võrreldes 2019. aastaga), Tšehhi Vabariigis (75 %, -12 protsendipunkti), Poolas (84 %, -8 protsendipunkti) ja Slovakkias (80 %, -8 protsendipunkti). Seevastu kokkuleppe tase on suurenenud kuues riigis, sealhulgas Kreekas (97 %, +5 protsendipunkti), ning see on püsinud muutumatuna Iirimaa (94 %) ja Prantsusmaal (92 %).

QC10 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmise väitega: Peaksime vähendama kasvuhoonegaaside heidet miinimumini, kompenseerides samal ajal ülejäänud heitkogused, näiteks metsaalade suurendamise teel, et muuta ELi majandus 2050. aastaks kliimaneutraalseks.

(%)

		EL	27	EL	MT	SE	DK	CY	SE	IE	FR	OL	EM	HR	HU	KE	BG	SI	ES	DE	PT	RO	LT	LU	NL	FI	LV	PL	SK	CZ	EE
		88	97	99	92	91	95	91	94	92	92	A	94	95	84	87	87	92	87	95	75	87	91	88	70	80	84	80	80	75	71
Kokku „nõusolek“	Mai/Juuni 2023	88	97	99	92	91	95	91	94	92	92	A	94	95	84	87	87	92	87	95	75	87	91	88	70	80	84	80	80	75	71
	Δ Mar/Apr 2021	▼2	5	4	3	1	1	1	=	=	▼1	▼1	▼1	▼1	▼2	▼2	▼3	▼4	▼4	▼4	▼4	▼5	▼5	▼5	▼5	▼7	▼8	▼8	▼8	▼12	▼18
Kokku „ei nõustu“	Mai/Juuni 2023	9	2	6	7	2	7	3	5	7	5	4	14	6	11	5	10	1	22	6	8	11	25	12	12	14	21	19			
	Δ Mar/Apr 2021	1	▼3	▼3	▼4	▼2	▼1	▼3	▼3	▼1	=	1	1	1	1	1	2	3	=	5	▼2	4	4	=	▼1	6	5	8	8		
Ei tea	Mai/Juuni 2023	3	1	1	2	2	3	2	3	3	1	1	1	2	7	2	3	3	4	3	7	1	1	5	8	4	6	4	10		
	Δ Mar/Apr 2021	1	▼2	▼1	1	1	=	2	3	1	1	=	=	=	1	1	1	1	4	▼1	7	1	1	5	8	2	3	4	10		

43 Võrreldes 2021. aastaga oli uuringu läbiviimise meetoodika täiesti erinev Belgias, Tšehhi Vabariigis, Taanis, Eestis, Iirimaa, Lätis, Leedus, Luksemburgis, Portugalis, Soomes, Rootsis ning osaliselt Kreekas, Maltal, Madalmaades, Sloveenias, Slovakkias. Kui erinevused on märkimisväärsed, lisati võrdlus 2019. aasta tulemustega.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Üldise kokkuleppe kõrget taset kajastav sotsiaal-demograafiline analüüs näitab, et enam kui kaheksa kümnest vastajast igas rühmas on nõus, et kasvuhoonegaaside heitkoguseid tuleks vähendada miinimumini, kompenseerides samal ajal ülejäänud heitkogused, näiteks suurendades metsaalasid, et muuta ELi majandus 2050. aastaks kliimaneutraalseks.

Peamistes sotsiaal-demograafilistes rühmades ei ole märkimisväärseid erinevusi. Siiski näitab analüüs, et vastajad, kes arvavad, et kliimamuutus on kõige tõsisem (96 %) või üks maailma kõige tõsisemaid (94 %) probleeme, arvavad tõenäolisemalt, et see on oluline kui need, kes seda ei tee (83 %). Samuti näitab see, et mida tõsisemalt suhtuvad vastajad kliimamuutustesse, seda tõenäolisemalt nad nõustuvad: 94 %, kes peavad seda väga tõsiseks probleemiks, samas kui 76 %, kes peavad seda üsna tõsiseks probleemiks, ja 59 %, kes arvavad, et kliimamuutused ei ole tõsine probleem.

QC10 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmise väitega: Peaksite vähendama kasvuhoonegaaside heidet miinimumini, kompenseerides samal ajal ülejäänud heitkogused, näiteks metsaalade suurendamise teel, et muuta ELi majandus 2050. aastaks kliimaneutraalseks. (% – EL)

	Kokku „nõusolek“	Kokku „ei nõustu“	Ei tea
EL 27	88	9	3
Sugu			
Man	88	10	2
Naine	89	8	3
Age			
15–24	92	6	2
25–39	89	9	2
40–54	89	9	2
55+	86	9	5
Haridus (Lõpp)			
–15	88	6	6
16–19	87	11	2
20+	90	8	2
Õpib ikka veel	94	4	2
Sotsiaal-ametialane kategooria			
Füüsilisest isikust ettevõtja	88	10	2
Juhid	91	8	1
Muud valged kaelarühmad	90	9	1
Töölised	87	11	2
Koduinimesed	87	10	3
Töötud	88	8	4
Pensionil	86	8	6
Õpilased	94	4	2
Raskused arвете maksmisel			
Suurema osa ajast	86	11	3
Aeg-ajalt	85	12	3
Peaaegu mitte kunagi/mitte kunagi	89	8	3
Võtke arvesse kuulumist			
Töölisklass	87	8	5
Alumine keskklass	88	9	3
Keskklass	89	9	2
Ülemine keskklass	90	9	1
Ülemine klass	87	11	2
Kliimamuutused			
Suurim probleem	96	3	1
Üks probleemidest	94	4	2
Ei ole probleem	83	13	4
Kliimamuutuste tajumine			
Ei ole tõsine probleem	59	36	5
Üsna tõsine probleem	76	19	5
Väga tõsine probleem	94	4	2
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks			
Jah	93	5	2
Ei	80	15	5

V. EL JA ENERGIAKRIIS

1. ELi ja liikmesriikide

reageerimine energiakriisile seoses rohelise energia poliitikaga

Kuidas peaksid EL ja selle liikmesriigid reageerima rohelise energia poliitika osas, arvestades energiahindade tõusu ja gaasivarustuse piiramist Venemaa tegevuse tõttu? Peaksime kiirendama taastuvate energiaallikate kasutamist, suurendama energiatõhusust ja kiirendama üleminekut rohelisele majandusele)

Enamik eurooplasi arvab, et rohelisele majandusele tuleb kiirendada üleminekut

Vastajatel paluti kaaluda gaasivarustuse piiranguid, tegevusest, ning öelda, kuidas liikmesriigid reageerima rohelisele majandusele tuleb kiirendada üleminekut

Peaaegu kuus kümnest (58 %) soovib kiirendada taastuvate energiaallikate kasutamist tuleks säilitada, samas kui 12 % soovib kasutada rohkem fossiilseid energiaallikaid rohelisele majandusele aeglustada üleminekut

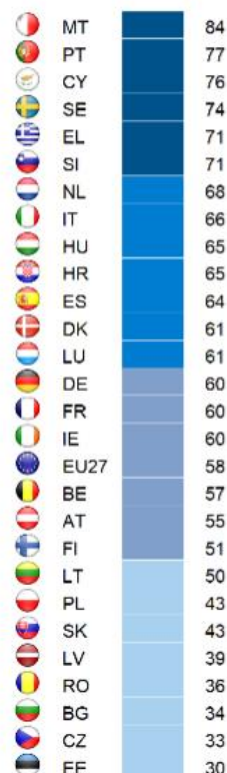
Riikide vahel on märkimisväärne erinevus vastajate arvates, kuidas peaksid liikmesriigid reageerima rohelisele majandusele. Osa riikides, näiteks Portugalis ja Eestis, 33 % soovib kiirendada üleminekut rohelisele majandusele, samas kui 12 % soovib kasutada rohkem fossiilseid energiaallikaid rohelisele majandusele aeglustada üleminekut

Kuidas peaksid EL ja selle liikmesriigid reageerima energiakriisile seoses rohelise energia poliitika osas, arvestades energiahindade tõusu ja gaasivarustuse piiramist Venemaa tegevuse tõttu?

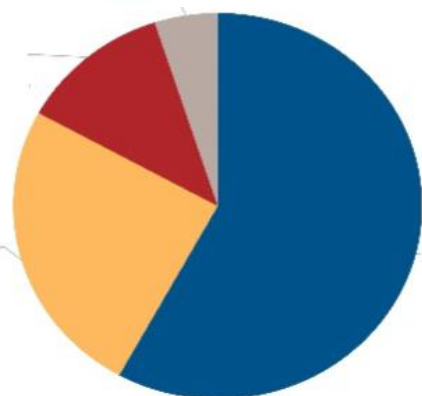
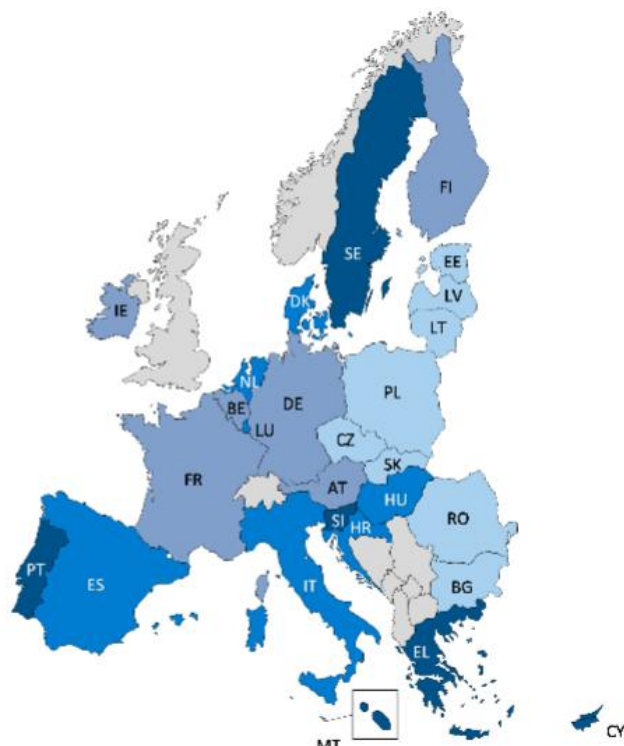
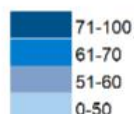
Peaksime kiirendama taastuvate energiaallikate kasutamist, suurendama energiatõhusust ja kiirendama üleminekut rohelisele majandusele. 58

Peaksime säilitama sama tempo üleminekul rohelisele majandusele. 25

12

Kaart Legend

(Mai/juuni 2023)

Peaksime kiirendama taastuvate energiaallikate kasutamist, suurendama energiatõhusust ja kiirendama üleminekut rohelisele majandusele. 58

44 QC11. Kuidas peaksid EL ja selle liikmesriigid reageerima rohelise energia poliitika osas, arvestades energiahindade tõusu ja gaasivarustuse piiramist Venemaa tegevuse tõttu?

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

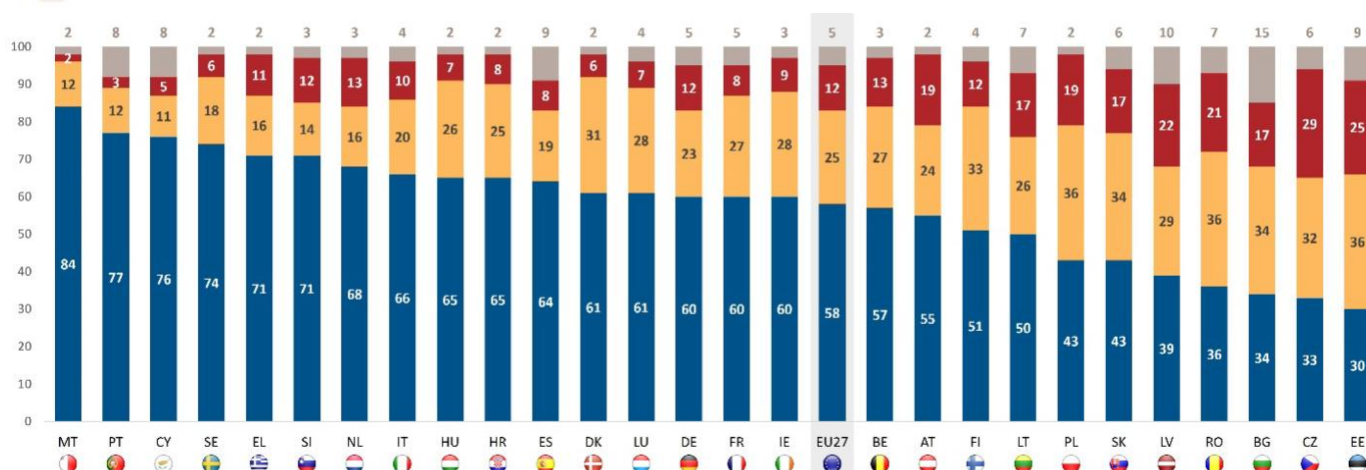
24 liikmesriigis arvavad vastajad kõige tõenäolisemalt, et üleminekut keskkonnahoidlikule majandusele tuleks kiirendada, suurendades taastuvate energiaallikate kasutamist ja suurendades energiatõhusust, ning 20 riigis vähemalt pooled arvavad nii. See seisukoht on kõige levinum Maltal (84 %), Portugalis (77 %) ja Küprosel (76 %) ning see on kõige vähem levinud Eestis (30 %), Tšehhis (33 %) ja Bulgaarias (34 %).

Eestis on kõige levinum vastus, et asjaolusid arvestades tuleks rohepöörde tempo säilitada (36 %). See seisukoht on ka vähemalt kolmel vastajal kümnest Rumeenias ja Poolas (mõlemas 36 %), Bulgaarias ja Slovakkias (mõlemas 34 %), Soomes (33 %) ja Tšehhis (32 %).

Arvamus jaguneb Rumeenias (36 % kiirenemiskiirus võrreldes 36 % tempoga) ja Bulgaarias (34 % kiirenedes ja 34 % tempos). On neli riiki, kus vähemalt üks viiest arvab, et asjaolusid arvestades tuleks kasutada rohkem fossiilkütuseid ja rohepöörde aeglustub: Tšehhi (29 %), Eesti (25 %), Läti (22 %) ja Rumeenia (21 %).

QC11. Kuidas peaksid EL ja selle liikmesriigid reageerima roheline energia poliitika osas, arvestades energiahindade tõusu ja gaasivarustuse piiramist Venemaa tegevuse tõttu? (%)

- Peaksime kiirendama taastuvate energiaallikate kasutamist, suurendama energiatõhusust ja kiirendama üleminekut rohelisele majandusele.
- Peaksime säilitama sama tempo üleminekul rohelisele majandusele.
- Peaksime energiakriisi ajal tagasi pöörduma fossiilkütuste kasutamise juurde ja aeglustama üleminekut rohelisele majandusele.
- Ei tea

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafiline analüüs näitab, et iga rühma enamus arvab, et taastuvate energiaallikate kasutamist tuleks kiirendada, suurendada energiatõhusust ja kiirendada üleminekut rohelisele majandusele. See toob esile ka järgmised erinevused:

- 15–54-aastased vastajad arvavad suurema tõenäosusega kui 55-aastased ja vanemad, et rohepöoret tuleks kiirendada. Nii arvab näiteks 64 % 15–24-aastastest, võrreldes 54 %-ga 55-aastastest ja vanematest.
- 20-aastased või vanemad (64 %) hariduse omandanud vastajad arvavad seda tõenäolisemalt kui 15-aastased või nooremad vastajad.
- Õpilased (72 %) ja juhid (67 %) mõtlevad seda kõige tõenäolisemalt, eriti võrreldes töötutega (50 %).
- Vastajad, kes peavad end kõrgemaks keskklassiks (74 %), mõtlevad seda kõige tõenäolisemalt, eriti võrreldes nendega, kes peavad ennast tööliklassi kuuluvaks (52 %).

Analüüs näitab ka, et vastajad, kes arvavad, et kliimamuutused on kõige tõsisemad (77 %) või üks maailma kõige tõsisemaid (70 %) probleeme, arvavad tõenäolisemalt, et rohepöoret tuleks kiirendada kui need, kes arvavad, et see ei ole tõsine probleem (47 %).

Lisaks arvavad vastajad, kes peavad kliimamuutust väga tõsiseks probleemiks (67 %) suurema tõenäosusega, et rohepöoret tuleks kiirendada kui neid, kes peavad kliimamuutust vähem tõsiseks. Vastajad, kes on võtnud isiklikke meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks, arvavad suurema tõenäosusega, et rohepöoret tuleks kiirendada kui neid, kes ei ole meetmeid võtnud (67 % vs 43 %).

Kuidas peaksid EL ja selle liikmesriigid reageerima rohelise energia poliitikale, kuna energiahinnad tõusevad ja gaasitarned on Venemaa tegevuse tõttu piiratud? (% – EL)

	Peaksime kiirendama taastuvate energiaallikate kasutamist, suurendama energiatõhusust ja kiirendama üleminekut rohelisele majandusele.	Peaksime säilitama sama tempo üleminekul rohelisele majandusele.	Peaksime energiakriisi ajal tagasi pöörduma fossiilkütuste kasutamise juurde ja aeglustama üleminekut rohelisele majandusele
EL 27	58	25	12
Sugu			
Man	58	26	12
Naine	59	24	11
Age			
15–24	64	24	8
25–39	62	24	10
40–54	60	25	11
55+	54	25	14
Haridus (Lõpp)			
–15	51	23	15
16–19	55	27	13
20+	64	23	10
Õpib ikka veel	72	19	6
Sotsiaal-ametialane kategooria			
Füüsilisest isikust ettevõtja	61	24	11
Juhid	67	23	8
Muud valged kaelarihmad	61	25	11
Töölisel	55	27	13
Koduinimesed	52	26	12
Töötud	50	29	14
Pensionil	54	24	15
Õpilased	72	19	6
Raskused arвете maksmisel			
Suurema osa ajast	57	21	15
Aeg-ajalt	54	27	13
Peaaegu mitte kunagi/mitte kunagi	61	24	11
Võtke arvesse kuulumist			
Tööliklass	52	26	13
Alumine keskklass	54	27	14
Keskklass	61	25	11
Ülemine keskklass	74	16	9
Ülemine klass	62	24	10
Kliimamuutused			
Suurim probleem	77	16	5
Üks probleemidest	70	21	6
Ei ole probleem	47	29	17
Kliimamuutuste tajumine			
Ei ole tõsine probleem	22	28	41
Üsna tõsine probleem	34	39	19
Väga tõsine probleem	67	22	7
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks			
Jah	67	21	8
Ei	43	32	18

2. ELi ja liikmesriikide meetmed majandusliku surve leevendamiseks

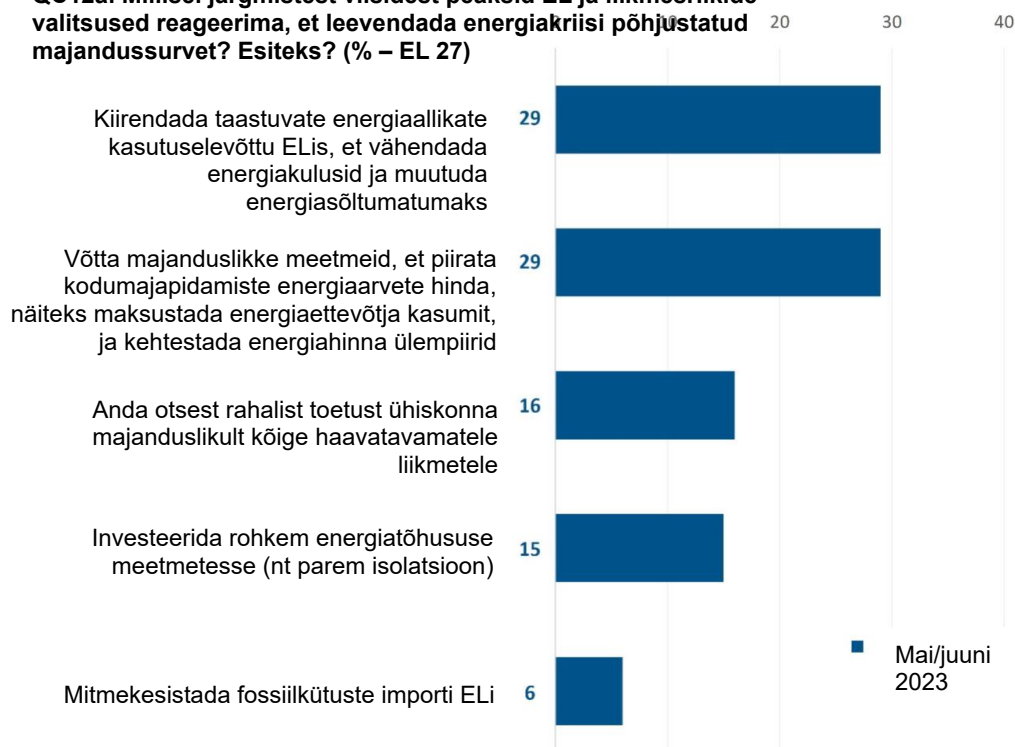
Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu kiirendamine ELis ja majanduslike meetmete võtmine kodumajapidamiste energiaarvete hinna piiramiseks on eurooplaste eelistatud meetmed energiakriisi põhjustatud majandusliku surve leevendamiseks.

Vastajatele anti nimekiri viiest võimalusest ja neilt küsiti, kuidas nad arvavad, et EL ja liikmesriikide valitsused peaksid reageerima, et leevendada energiakriisi põhjustatud majandussurvet⁴⁵. Allpool toodud tulemused näitavad nende esimest vastust.

Peaaegu kolm kümnest (29 %) ütlevad, et EL ja liikmesriigid peaksid kiirendama taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis, et vähendada energiakulusid ja muutuda energiasõltumatuks, ning sama suur osa ütleb, et need asutused peaksid võtma majanduslikke meetmeid, et piirata kodumajapidamiste energiaarvete hinda, näiteks energiaettevõtete kasumi maksustamine ja energiahindade ülempiiri kehtestamine.

meetmetesse (nt parem soojustus) (15 %). Veidi üle iga kahekümne (6 %) arvab, et EL ja liikmesriigid peaksid mitmekesistama fossiilkütuste importi ELi.

QC12a. Millisel järgmistest viisidest peaksid EL ja liikmesriikide valitsused reageerima, et leevendada energiakriisi põhjustatud majandussurvet? Esiteks? (% – EL 27)

Rohkem kui üks kümnest pooldab otsest rahalist toetust majanduslikult kõige haavatavamatele ühiskonnaliikmetele (16 %) või suuremat investeerimist energiatõhususe

⁴⁵ QC12a. Millisel järgmistest viisidest peaksid EL ja liikmesriikide valitsused reageerima, et leevendada energiakriisi põhjustatud majandussurvet? Esiteks?

Kliimamuutused

Majanduslike meetmete võtmine kodumajapidamiste energiaarvete hinna piiramiseks, näiteks energiaettevõtete kasumi maksustamine ja energiahindade ülempiiri kehtestamine, on 13 riigis kõige rohkem mainitud ja kuulub iga liikmesriigi kolme parima hulka. Kõige sagedamini mainitakse seda Austrias (39 %), Tšehhis (37 %) ja Madalmaades (35 %) ning kõige vähem Ungaris (20 %), Küprosel (21 %) ja Rootsis (22 %).

Prantsusmaal on kodumajapidamiste energiaarvete hinna piiramiseks majanduslike meetmete võtmine võrdne taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamisega, et vähendada energiakulusid ja muutada energiasõltumatuks (mõlemas 27 %).

12 liikmesriigis ütlevad vastajad kõige sagedamini, et taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis tuleks kiirendada, et vähendada energiakulusid ja muutada energiasõltumatuks, eriti Rootsis (51 %), Portugalis (42 %) ja Soomes (37 %). Seevastu kõige vähem mainivad seda Bulgaarias (15 %), Rumeenias ja Lätis (19 % kummaski). See meede kuulub 25 riigi kolme parima hulka.

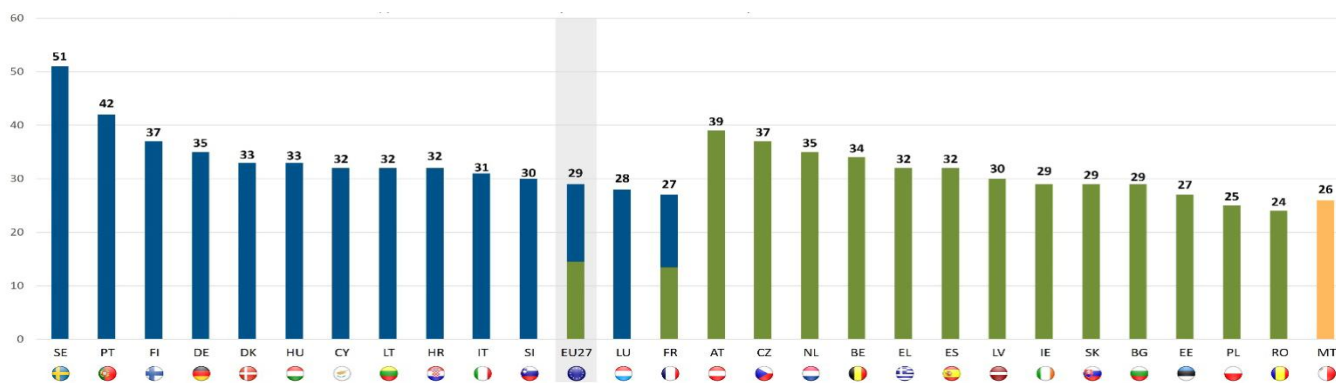
Rahalise otsetoetuse andmine majanduslikult kõige haavatavamatele ühiskonnaliikmetele on Maltal kõige rohkem nimetatud meede (26 %) ja see kuulub kokku 23 riigi kolme parima hulka. Seda mainivad laialdaselt ka vastajad Bulgaarias (25 %), Iirimaa, Küprosel ja Kreekas (mõlemas 24 %), kuid kõige vähem mainivad seda Portugalis, Itaalias ja Tšehhis (kõik 12 %).

Energiatõhususe meetmetesse rohkem investeerimine on ainus teine tegevus, mis kuulub mis tahes riigi kolme parima hulka. Suuremat investeerimist mainivad kõige sagedamini Rumeenias (22 %), Ungaris ja Prantsusmaal (mõlemas 21 %) ja Maltal (20 %) ning kõige vähem Soomes (8 %).

On neli riiki, kus vähemalt üks kümnest mainib fossiilkütuste impordi mitmekesistamist ELi: Poola (12 %),

QC12a. Millisel järgmistest viisidest peaksid EL ja liikmesriikide valitsused reageerima, et leevendada energiakriisi põhjustatud majandussurvet? Esiteks? (% – kõige rohkem mainitud vastus riikide kaupa)

- Kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis, et vähendada energiakulusid ja muutada energiasõltumatuks
- Võtta majanduslikke meetmeid, et piirata kodumajapidamiste energiaarvete hinna, näiteks maksustada energiaettevõtja kasumit, ja kehtestada energiahinna ülempiirid
- Anda otsest rahalist toetust ühiskonna majanduslikult kõige haavatavamatele liikmetele

Rumeenia (11 %), Eesti ja Tšehhi (mõlemas 10 %).

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

QC12a. Millisel järgmistest viisidest peaksid EL ja liikmesriikide valitsused reageerima, et leevendada energiakriisi põhjustatud majandussurvet? Esiteks? (%)

	EL	27	OL	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	SE	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	KE	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis, et vähendada energiakulusid ja muutuda energiasõltumatumaks	29	28	15	20	33	35	22	26	26	25	27	32	31	32	19	32	28	33	25	31	30	23	42	19	30	23	37	51	
Võtta majanduslikke meetmeid, et piirata kodumajapidamiste energiaarvete hinda, näiteks maksustada energiaettevõtete kasumit ja kehtestada energiahinna ülempiirid	29	34	29	37	24	28	27	29	32	32	27	26	30	21	30	27	26	20	23	35	39	25	26	24	24	29	34	22	
Anda otsest rahalist toetust ühiskonna majanduslikult kõige haavatavamatele liikmetele	16	17	25	12	18	15	16	24	24	18	15	18	12	24	23	20	23	20	26	14	13	22	12	21	23	18	16	13	
Investeerida rohkem energiatõhususe meetmetesse (nt parem isolatsioon)	15	14	19	16	14	10	17	13	12	14	21	18	16	12	14	14	13	21	20	14	9	14	9	22	15	19	8	9	
Mitmekesistada fossiilkütuste impordi ELi	6	5	5	10	6	6	10	7	4	5	4	5	8	5	7	2	7	5	6	3	6	12	3	11	5	7	2	2	
Muud (spontaansed)	1	0	0	0	1	2	1	0	0	1	1	0	1	0	2	0	0	0	0	0	1	2	0	0	1	1	1	0	1
Ei tea	4	2	7	5	4	4	7	1	2	5	5	1	2	6	5	5	3	1	0	2	1	4	8	2	2	3	3	2	

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafiline analüüs illustreerib järgmisi märkimisväärseid erinevusi:

- 15–24-aastastel (24 %) on vähem tõenäoline kui vanematel vastajatel, eriti 40–54-aastastel (31 %), kes arvavad, et EL ja liikmesriikide valitsused peaksid võtma majanduslikke meetmeid, et piirata kodumajapidamiste energiaarvete hinda.
- 20-aastased või vanemad vastajad arvavad kõige tõenäolisemalt, et ELi ja liikmesriikide valitsused peaksid kiirendama taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu (35 %), kuid kõige vähem arvavad nad, et valitsused peaksid võtma majanduslikke meetmeid kodumajapidamiste energiaarvete hinna piiramiseks (26 %).
- Juhid (38 %) arvavad kõige tõenäolisemalt, et EL ja liikmesriikide valitsused peaksid kiirendama taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, eelkõige võrreldes kohalike elanikega (25 %).
- Mida vähem raskusi vastajatel on arvete maksmisel, seda tõenäolisem on see, et nad mainivad taastuvate energiaallikate kiiremat kasutuselevõttu ja seda väiksema tõenäosusega mainivad nad otsese rahalise toetuse andmist majanduslikult kõige haavatavamatele ühiskonnaliikmetele. Näiteks 31 %, kellel ei ole kunagi või peaaegu kunagi raskusi arvete maksmisega, ütlevad, et taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu tuleks kiirendada, võrreldes 24 %-ga, kellel on raskusi suurema osa ajast.
- Mida kõrgem vastaja asetab end sotsiaalsele redelile, seda tõenäolisemalt arvavad nad, et EL ja liikmesriikide valitsused peaksid kiirendama taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, kuid mida vähem nad arvavad, et valitsused peaksid võtma majanduslikke meetmeid, et piirata kodumajapidamiste energiaarvete hinda.

Analüüs näitab ka seda, et vastajad, kes arvavad, et kliimamuutused on kõige tõsisemad (37 %) või üks maailma kõige tõsisemaid (35 %) probleeme, mainivad tõenäolisemalt taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu kiirendamist kui need, kes ei pea seda probleemiks (24 %). Lisaks, mida tõsisem probleem on vastajate arvates kliimamuutus, seda tõenäolisemalt arvavad nad, et EL ja liikmesriikide valitsused peaksid kiirendama taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

QC12a Millal järgmistest viisidest peaksid EL ja liikmesriikide valitsused reageerima, et leevendada energiakriisi põhjustatud majandussurvet? Esiteks? (% – EL)

	Kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis, et vähendada energiakulusid ja muutuda energiasõltumatumaks	Mitmekestitada fossiilkütuste importi ELi	Investeeri rohkem energiatõhususe meetmetesse (nt parem isolatsioon)	Võta majanduslikke meetmeid, et piirata kodumajapidamiste energiaarvete hinda, näiteks energiaaetevõtete kasumit ja kehtestada energiahinna ülempiirid	Anda otsest rahalist toetust ühiskonna majanduslikult kõige haavatavamatele liikmetele	Muud (spontaansed)	Ei tea
EL 27	29	6	15	29	16	1	4
Sugu							
Mees	29	7	15	29	16	1	3
Naine	29	6	15	28	17	1	4
Age							
15–24	31	6	17	24	19	0	3
25–39	33	6	14	28	16	1	2
40–54	30	7	14	31	16	0	2
55+	26	6	15	29	17	1	6
Haridus (Lõpp)							
–15	23	8	13	31	15	1	9
16–19	26	6	15	31	17	1	4
20+	35	6	16	26	15	0	2
Õpib ikka veel	35	5	16	24	17	0	3
Sotsiaal-ametialane kategooria							
Füüsilisest isikust ettevõtja	31	8	14	30	14	1	2
Juhid	38	6	14	27	14	0	1
Muud valged kaelarhmad	31	7	16	27	16	1	2
Töölised	26	6	14	32	18	1	3
Koduinimesed	25	6	16	29	16	1	7
Töötud	27	5	16	27	19	1	5
Pensionil	26	5	15	29	17	1	7
Õpilased	35	5	16	24	17	0	3
Raskused arvete maksmisel							
Suurema osa ajast	24	5	14	30	22	0	5
Aeg-ajalt	26	7	15	30	17	1	4
Peaaegu mitte kunagi/mitte kunagi	31	6	15	28	16	1	3
Võtke arvesse kuulumist							
Töölisklass	24	6	14	30	19	1	6
Alumine keskklass	26	7	15	29	18	1	4
Keskklass	30	6	16	29	15	1	3
Ülemine keskklass	42	5	14	24	14	0	1
Ülemine klass	41	5	17	20	15	1	1
Kliimamuutused							
Suurim probleem	37	4	15	26	16	0	2
Üks probleemidest	35	5	14	29	15	0	2
Ei ole probleem	24	8	15	29	18	1	5
Kliimamuutuste tajumine							
Ei ole tõsine probleem	13	13	12	33	19	4	6
Üsna tõsine probleem	20	9	16	29	19	1	6
Väga tõsine probleem	33	5	15	28	16	0	3
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks							
Jah	33	5	15	29	15	1	2
Ei	23	8	15	28	19	1	6

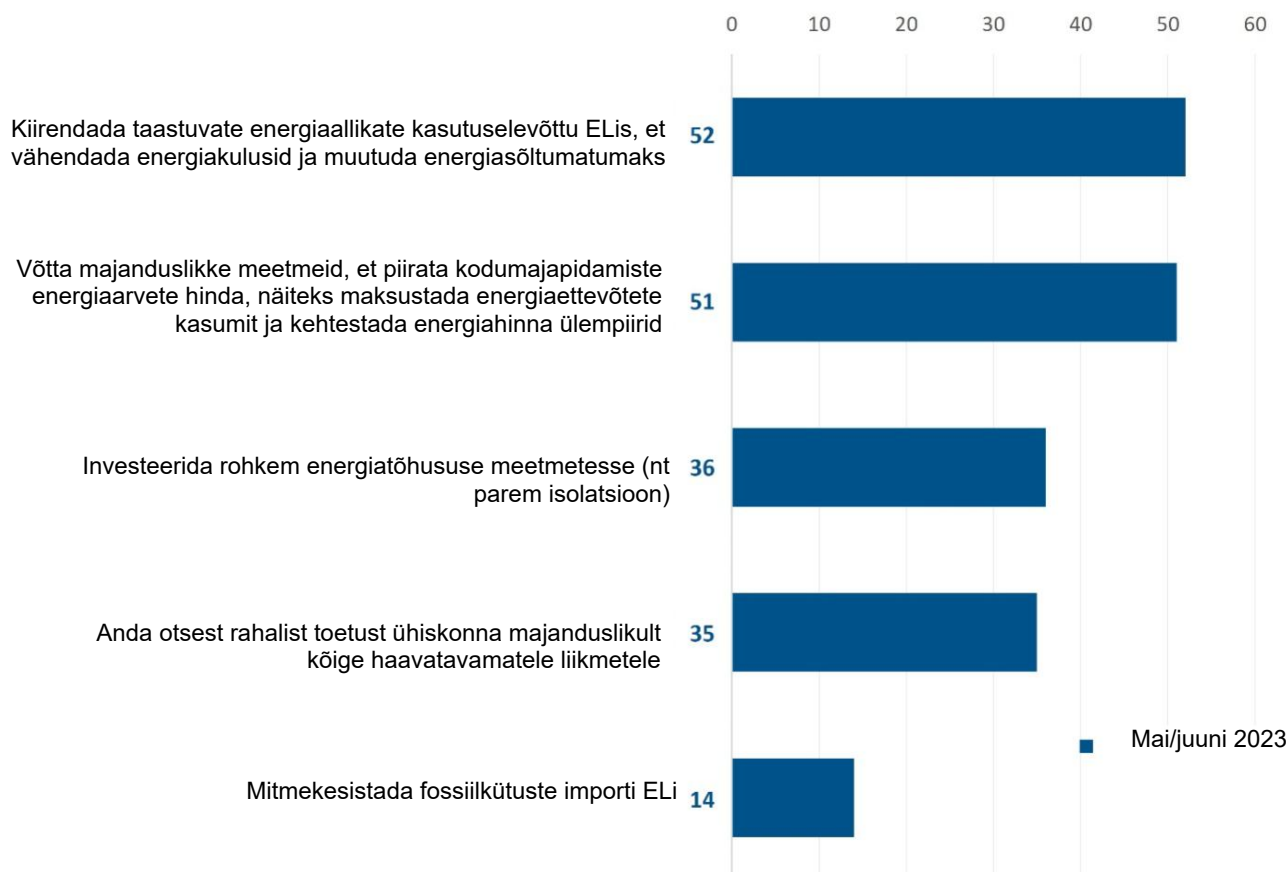
Kliimamuutused

Järelküsimuses anti vastajatele võimalus anda täiendavaid vastuseid. Allpool esitatud tulemustes kirjeldatakse üksikasjalikult üldist vastust sellele küsimusele (esimesed ja järgnevad vastused).

Veidi üle poole vastanutest arvab, et EL ja liikmesriigid peaksid kiirendama taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis, et vähendada energiakulusid ja muutuda energiasõltumatumaks (52 %) või võtta majanduslikke meetmeid, et piirata kodumajapidamiste energiaarvete hinda, näiteks maksustada energiaettevõtete kasumit ja kehtestada energiahinna ülempiirid (51 %).

Rohkem kui kolmandik pooldab suuremat investeerimist energiatõhususe meetmetesse (36 %) või otsest rahalist toetust majanduslikult kõige haavatavamatele ühiskonnaliikmetele (35 %). Rohkem kui iga kümnes (14 %) arvab, et EL ja liikmesriigid peaksid mitmekesistama fossiilkütuste importi ELi.

QC12T. Millisel järgmistest viisidest peaksid EL ja liikmesriikide valitsused reageerima, et leevendada energiakriisi põhjustatud majandussurvet? Esiteks? Ja siis? (% – EL 27)

Kliimamuutused

Vaadeldes riikide tulemusi kõigi meetmete puhul, mida vastajad peavad vajalikuks, näitab, et taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu kiirendamine ELis, et vähendada energiakulusid ja muutada energiasõltumatumaks, ning majanduslike meetmete võtmine kodumajapidamiste energiaarvete hinna piiramiseks on ainus võimalus, mis on mis tahes riigis esikohal.

13 riigis on kõige rohkem nimetatud taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu kiirendamine ja see kuulub kokku 25 riigi kolme esimese meetme hulka. Kõige sagedamini mainivad seda Rootsis (74 %), Taanis ja Portugalis (mõlemas 62 %) ning kõige vähem Bulgaarias (33 %), Eestis (36 %) ja Lätis (38 %).

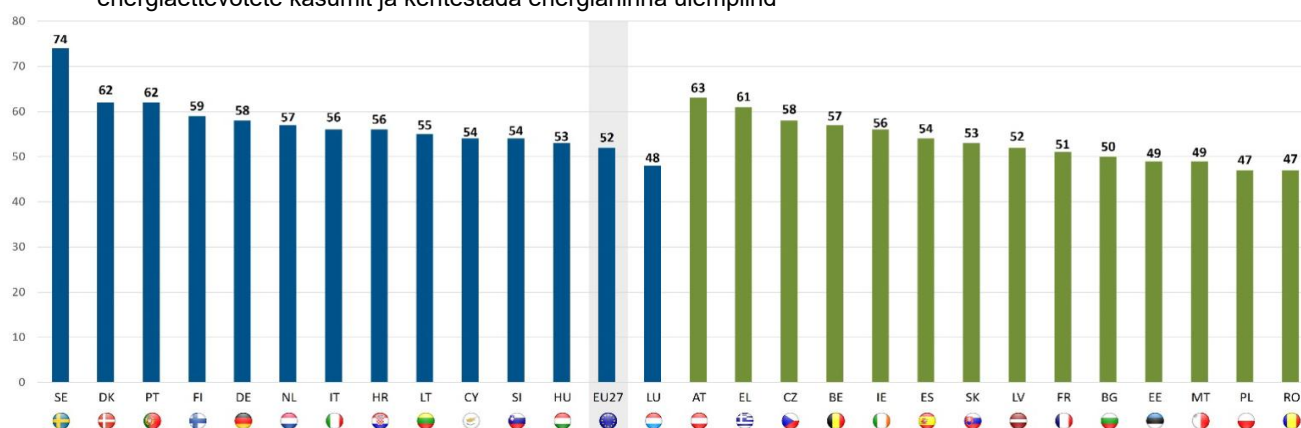
Majanduslike meetmete võtmine kodumajapidamiste energiaarvete hinna piiramiseks on kõige rohkem nimetatud meede 14 liikmesriigis ja see on 26 riigis kokku kolmes esikohal. Kõige rohkem mainisid seda vastajad Austrias (63 %), Kreekas (61 %) ja Tšehhis (58 %) ning kõige vähem Ungaris (39 %), Rootsis (42 %) ning Sloveenias ja Küprosel (mõlemas 43 %).

vähem Itaalias (28 %), Rootsis (30 %) ning Prantsusmaal ja Tšehhis (mõlemas 31 %).

Kõige enam mainisid ELi imporditavate fossiilkütuste tarnete mitmekesistamist Poolas, Rumeenias (mõlemas 23 %) ja Tšehhis (19 %) ning kõige vähem Leedus (6 %), Kreekas (8 %) ning Prantsusmaal ja Soomes (mõlemas 9 %) vastajad. Seda meedet ei ole üheski liikmesriigis kolmes esikohal.

QC12T Millal järgmistest viisidest peaksid EL ja liikmesriikide valitsused reageerima, et leevendada energiakriisi põhjustatud majandussurvet? Esiteks? Ja siis? (% – kõige rohkem mainitud vastus riikide kaupa)

- Kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis, et vähendada energiakulusid ja muutada energiasõltumatumaks
- Võtta majanduslikke meetmeid, et piirata kodumajapidamiste energiaarvete hinda, näiteks maksustada energiaettevõtete kasumit ja kehtestada energiahinna ülempiirid

Ungari (52 %) on ainus riik, kus vähemalt pooled arvavad, et EL ja riikide valitsused peaksid energiatõhususe meetmetesse rohkem investeerima, sellele järgneb 44 % vastanutest Prantsusmaal ja 42 % Maltal. Skaala teises otsas mainivad seda võimalust 22 % Austrias ning 27 % Portugalis ja Kreekas. Suurem energiatõhususse investeerimine on 13 riigis teisel või kolmandal kohal.

Otsese rahalise toetuse andmine ühiskonna majanduslikult kõige haavatavamatele liikmetele on teine või kolmas kõige enam nimetatud meede 20 liikmesriigis. Kreeka (53 %) on ainus riik, kus vähemalt pooled mainivad seda meedet, millele järgnes 49 % vastanutest Bulgaarias ja 48 % Lätis. Seda meedet mainivad kõige

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

QC12T Millal järgmistest viisidest peaksid EL ja liikmesriikide valitsused reageerima, et leevendada energiakriisi põhjustatud majandussurvet? Esiteks? Ja siis? (%)

	OL EL 27	EM	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	S E E	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	KE LL	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis, et vähendada energiakulusid ja muutada energiasõltumatumaks	52	51	33	44	62	58	36	48	49	45	50	56	56	54	38	55	48	53	48	57	55	44	62	40	54	43	59	74
Võtta majanduslikke meetmeid, et piirata kodumajapidamiste energiaarvete hinda, näiteks maksustada energiaettevõtete kasumit ja kehtestada energiahinna ülempiirid	51	57	50	58	45	48	49	56	61	54	51	52	55	43	52	45	46	39	49	53	63	47	45	47	43	53	56	42
Investeerida rohkem energiatõhususe meetmetesse (nt parem isolatsioon)	36	36	40	35	37	32	38	34	27	33	44	40	36	31	31	39	36	52	42	40	22	33	27	41	39	41	31	38
Anda otsest rahalist toetust ühiskonna majanduslikult kõige haavatavamatele liikmetele	35	37	49	31	32	33	37	45	53	39	31	40	28	47	48	42	46	43	46	35	36	42	33	41	44	38	32	30
Mitmekesistada fossiilkütuste importi ELi	14	13	12	19	13	14	18	13	8	14	9	10	17	10	15	6	17	10	13	9	16	23	15	23	12	15	9	10
Muud (spontaansed)	1	0	0	0	2	3	3	0	0	1	1	1	1	0	2	1	1	0	0	1	4	0	1	1	1	2	0	1
Ei tea	4	2	7	5	4	4	7	2	1	5	5	1	3	6	5	5	3	1	0	2	1	4	8	3	2	3	3	2

Kõigi vastuste sotsiaaldemograafiline analüüs illustreerib järgmist:

- Üle 55-aastased vastajad arvavad vähem kui nooremad vastajad, et EL ja liikmesriikide valitsused peaksid kiirendama taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis, et vähendada energiakulusid ja muutuda energiasõltumatumaks, ning seda eriti võrreldes 25–39aastastega (47 % vs 58 %).
- Mida kauem vastaja haridusse jäi, seda tõenäolisemalt arvavad nad, et ELi ja liikmesriikide valitsused peaksid kiirendama taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis või et energiatõhususe meetmetesse tuleks rohkem investeerida. Näiteks arvab 58 % 20-aastastest või vanematest inimestest, et taastuenergia kasutuselevõttu tuleks kiirendada, võrreldes 42 %-ga 15-aastastest või noorematest.
- Juhid (62 %) on kõige tõenäolisem rühm, kes arvab, et EL ja liikmesriikide valitsused peaksid kiirendama taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis, et vähendada energiakulusid ja muutuda energiasõltumatumaks, eelkõige võrreldes kodukasutajatega (43 %).
- Mida vähem raskusi vastajatel on arvete maksmisel, seda tõenäolisemalt mainivad nad taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu kiirendamist või suuremat investeerimist energiatõhususse ning seda väiksema tõenäosusega mainivad nad otsese rahalise toetuse andmist majanduslikult kõige haavatavamatele ühiskonnaliikmetele. Näiteks 38 %, kellel ei ole kunagi või peaaegu kunagi raskusi arvete maksmisega, mainivad suuremat investeerimist energiatõhususse, võrreldes 31 %ga, kes kogevad enamasti raskusi.
- Mida suurem on vastaja arvates sotsiaalredelil, seda tõenäolisemalt arvavad nad, et EL ja liikmesriikide valitsused peaksid kiirendama taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis või investeerima rohkem energiatõhususe meetmetesse, kuid mida vähem nad arvavad, et valitsused peaksid võtma majanduslikke meetmeid, et piirata kodumajapidamiste energiaarvete hinda, või andma otsest rahalist toetust majanduslikult kõige haavatavamatele ühiskonnaliikmetele.

Analüüs näitab ka seda, et vastajad, kes arvavad, et kliimamuutused on kõige tõsisemad (62 %) või maailma kõige tõsisemad (59 %) probleemid, mainivad tõenäolisemalt taastuvate energiaallikate kiiremat kasutuselevõttu ELis, et vähendada energiakulusid ja muutuda energiasõltumatuks kui need, kes ei pea seda probleemiks (45 %). Lisaks, mida tõsisem probleem on vastajate arvates kliimamuutus, seda tõenäolisemalt arvavad nad, et EL ja liikmesriikide valitsused peaksid kiirendama taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis või investeerima rohkem energiatõhususe meetmetesse.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

QC12T Millal järgmistest viisidest peaksid EL ja liikmesriikide valitsused reageerima, et leevendada energiakriisi põhjustatud majandussurvet? Esiteks? Ja siis? (% – EL)

	Kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis, et vähendada energiakulusid ja muutada energiasõltumatu maks	Mitmekesistada fossiilkütuste importi ELi	Investeeri rohkem energiatõhususe meetmetesse (nt parem isolatsioon)	Võtta majanduslikke meetmeid, et piirata kodumajapidamiste energiaarvete hinda, näiteks maksustada energiatööstajate kasumit, ja kehtestada energiahinna ülempiirid	Anda otsest rahalist toetust ühiskonna majanduslikult kõige haavatavamatele liikmetele
EL 27	52	14	36	51	35
Sugu					
Mees	52	15	37	50	35
Naine	52	14	35	52	36
Age					
15–24	56	14	37	49	37
25–39	58	15	36	50	34
40–54	53	16	36	52	35
55+	47	13	35	51	36
Haridus (Lõpp)					
–15	42	14	32	53	36
16–19	49	15	35	53	37
20+	58	14	40	49	32
Õpib ikka veel	60	13	35	51	35
Sotsiaal-ametialane kategooria					
Füüsilisest isikust ettevõtja	57	16	36	52	31
Juhid	62	15	38	49	30
Muud valged kaelarühmad	53	17	40	50	34
Töölised	50	15	34	52	38
Koduinimesed	43	17	35	53	34
Töötud	47	13	36	49	40
Pensionil	46	12	35	51	37
Õpilased	60	13	35	51	35
Raskused arvete maksimisel					
Suurema osa ajast	46	13	31	52	42
Aeg-ajalt	48	17	33	53	37
Peaaegu mitte kunagi/mitte kunagi	54	14	38	50	34
Võtke arvesse kuulumist					
Töölisklass	44	13	33	52	40
Alumine keskklass	49	16	35	51	38
Keskklass	55	15	37	51	34
Ülemine keskklass	64	13	41	47	31
Ülemine klass	63	14	48	40	29
Kliimamuutused					
Suurim probleem	62	11	39	49	32
Üks probleemidest	59	12	38	52	34
Ei ole probleem	45	17	34	51	37
Kliimamuutuste tajumine					
Ei ole tõsine probleem	28	26	30	51	37
Üsna tõsine probleem	40	19	34	51	38
Väga tõsine probleem	57	12	37	51	35
On võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks					
Jah	57	13	37	52	34
Ei	44	17	34	50	38

VI. EUROOPLASED JA NENDE LOODUSKESKKOND

1. Eurooplaste kokkupuude keskkonna- ja kliimariskidega

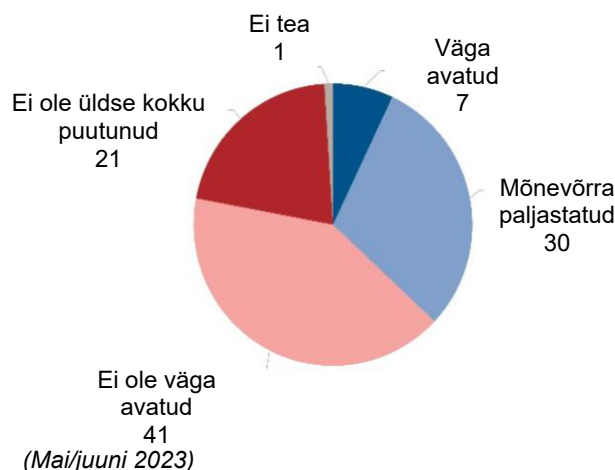
Peaaegu neli eurooplast kümnest tunneb end isiklikult keskkonna- ja kliimariskide ja -ohtude all

Vastajatelt küsiti: „kuidas puutuvad nad isiklikult kokku keskkonna- ja kliimariskide ja -ohtudega (nt tulekahjud, üleujutused, saaste, äärmuslikud ilmastikutingimused jne)?“⁴⁶ Peaaegu neli kümnest (37 %) ütlevad, et nad puutuvad kokku, 7 % ütleb, et nad on „väga ohustatud“. Teisest küljest väidab enamik (62 %), et nad ei ole nende riskide ja ohtudega kokku puutunud, kusjuures veidi üle viiendiku (21 %) ütles, et nad „ei ole üldse kokku puutunud“.

Riiklik analüüs näitab märkimisväärsed erinevusi liikmesriikide vahel. Seitsmes riigis väidab enamik vastanutest, et nad puutuvad kokku keskkonna- ja kliimariskide ja -ohtudega: Portugal (64 %), Malta (63 %), Ungari (62 %), Kreeka (59 %), Küpros (57 %), Poola (56 %) ja Horvaatia (52 %). Seevastu 9 % Soomes, 12 % Taanis ning 18 % Saksamaal ja Eestis tunnevad end isiklikult paljastatuna.

Nende vastajate osakaal, kes tunnevad end väga haavatavana, on suurim Küprosel (21 %), Kreekas (19 %) ja Maltal (16 %). Seevastu vähemalt neli kümnest Taanis (52 %), Iirimaa (42 %) ja Leedus (41 %) väidavad, et nad ei tunne end üldse nende riskide ja ohtudega kokku puututuna.

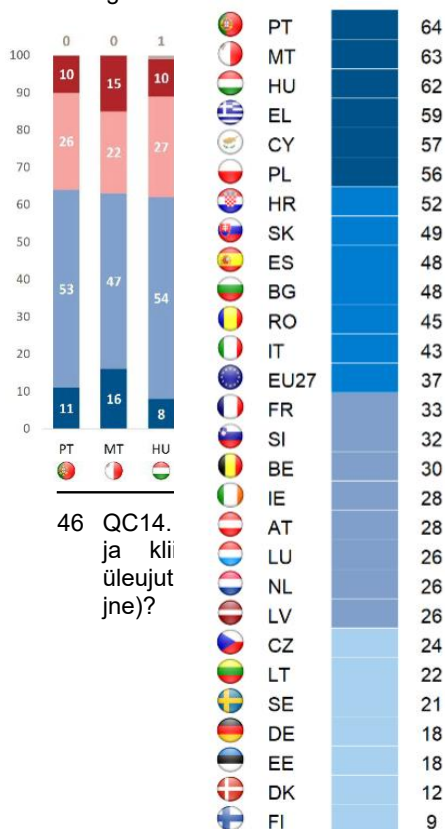
QC14. Kui suur on Teie isiklik kokkupuude keskkonna- ja kliimariskide ning ohtudega (nt tulekahjud, üleujutused, saaste, äärmuslikud ilmastikutingimused jne)? (% – EL 27)

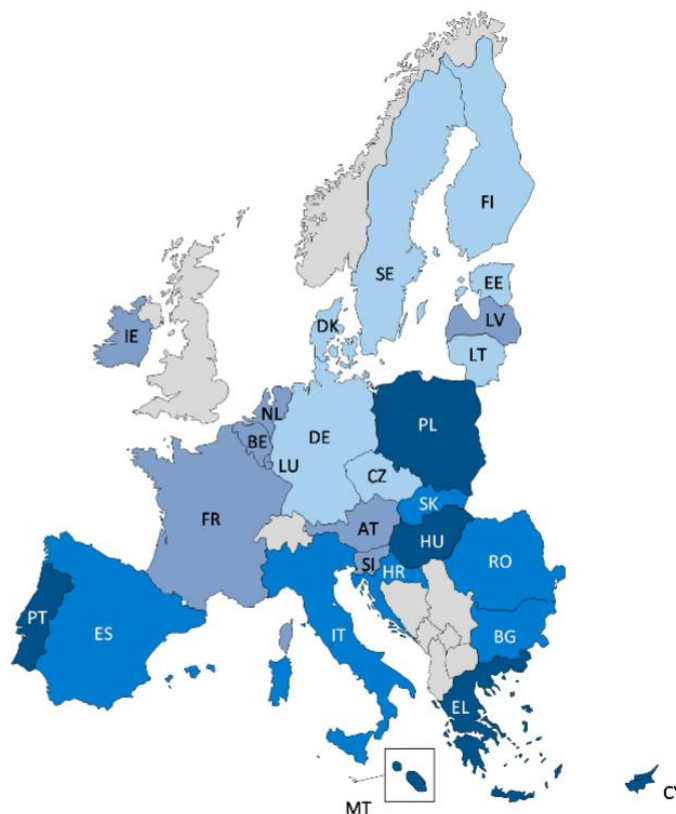
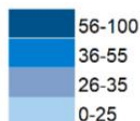
Kaardil on näha, et vastajad ELi lõuna- ja idapoolsetes piirkondades tunnevad neid riske ja ohte suurema tõenäosusega kui põhja- ja mõnes keskosas elavad vastajad.

QC14. Kui suur on Teie isiklik kokkupuude keskkonna- ja kliimariskide ning ohtudega (nt tulekahjud, üleujutused, saaste, äärmuslikud ilmastikutingimused jne)? (% – „Exposed“ kokku)

■ Väga avatud

Kaart Legend

46 QC14. ja klii üleujut jne)?

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafiline analüüs illustreerib järgmist:

- Üle 55-aastased vastajad (33 %) väidavad vähem kui nooremad vastajad, et nad tunnevad end keskkonna- ja kliimarisikide ja -ohtudega kokku puutudes.
- Teised valgekraed (43 %), koduabilised (42 %) ja füüsilisest isikust ettevõtjad väidavad kõige tõenäolisemalt, et nad tunnevad end haavatavana, eriti võrreldes pensionäridega (31 %).
- Vastajad, kellel ei ole kunagi või peaaegu kunagi raskusi arvete maksmisega (34 %), tunnevad end vähem tõenäoliselt haavatavana kui need, kellel on rohkem raskusi.
- Vastajad, kes peavad end sotsiaalredelil keskklassiks või madalamaks, tunnevad end suurema tõenäosusega kui need, kes asetavad end kõrgemale. Näiteks 39 %, kes peavad end tööliklassi kuuluvaks, tunnevad end eksponeerituna, võrreldes 30 %ga, kes leiavad, et nad kuuluvad kõrgemasse keskklassi.

Analüüs näitab ka, et mida tõsisem probleem on vastajate arvates kliimamuutus, seda tõenäolisem on nende kokkupuude nendega: 38 %, kes peavad seda väga tõsiseks probleemiks, tunnevad seda nii, võrreldes vastanutega, kes peavad kliimamuutusi tõsiseks probleemiks (23 %).

QC14 Kuidas puutute isiklikult kokku keskkonna- ja kliimarisikide ning ohtudega (nt tulekahjud, üleujutused, saaste, äärmuslikud ilmastikutingimused jne)? (% – EL)

	„Avatud“ kokku	Kokku „ei ole avatud“	Ei tea
EL 27	37	62	1
Sugu			
Man	36	63	1
Naine	38	61	1
Age			
15–24	39	60	1
25–39	38	61	1
40–54	38	61	1
55+	33	66	1
Haridus (Lõpp)			
–15	37	62	1
16–19	37	62	1
20+	36	63	1
Õpib ikka veel	35	64	1
Sotsiaal-ametialane kategooria			
Füüsilisest isikust ettevõtja	40	58	2
Juhid	35	65	0
Muud valged kaelarihmad	43	56	1
Töölised	37	62	1
Koduinimesed	42	56	2
Töötud	37	62	1
Pensionil	31	68	1
Õpilased	35	64	1
Raskused arvete maksmisel			
Suurema osa ajast	44	56	0
Aeg-ajalt	42	57	1
Peaaegu mitte kunagi/ mitte kunagi	34	65	1
Võtke arvesse kuulumist			
Tööliklass	39	60	1
Alumine keskklass	37	62	1
Keskklass	37	62	1
Ülemine keskklass	30	70	0
Ülemine klass	32	67	1
Kliimamuutused			
Suurim probleem	23	77	0
Üks probleemidest	32	67	1
Ei ole probleem	38	61	1

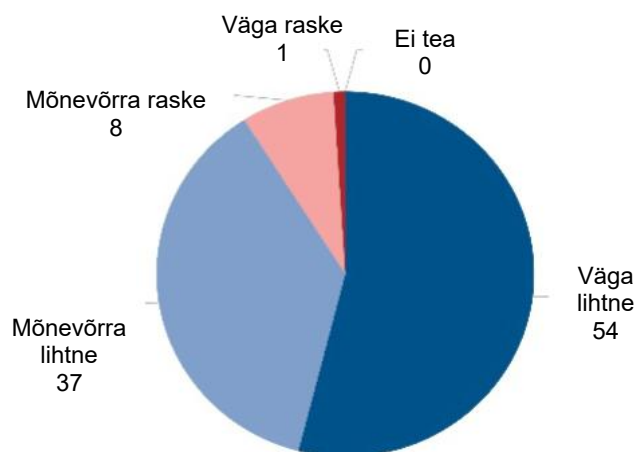
2. Eurooplaste juurdepääs loodusele ja haljasaladele

Rohkem kui kaheksa eurooplast kümnest ütleb, et neil on lihtne pääseda ligi loodusele ja haljasaladele.

Vastajatelt küsiti, kui lihtne või raske on juurdepääs loodusele ja haljasaladele.⁴⁷ Valdav enamus (91 %) ütleb, et seda on lihtne teha, 54 % ütleb, et see on „väga lihtne“. Peaaegu iga kümnes (9 %) ütleb, et neil on raske pääseda ligi loodusele ja haljasaladele.

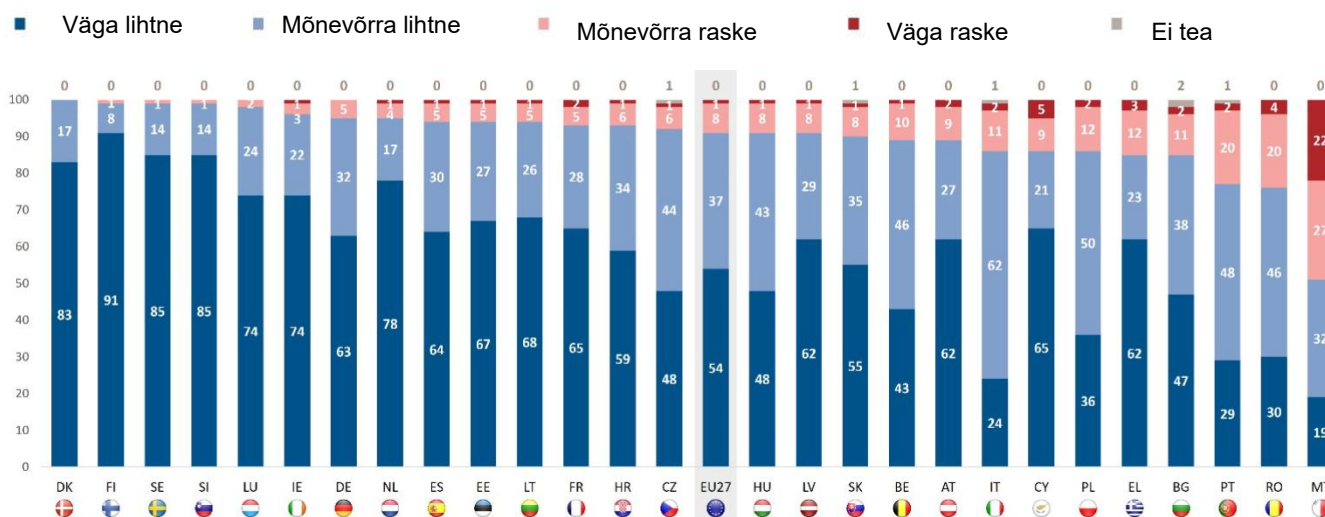
Kõigis riikides peale ühe ütleb üle kolme neljandiku vastanute, et neil on lihtne pääseda ligi loodusele ja haljasaladele, ning 17 liikmesriigis vähemalt üheksa kümnest ütleb seda. Kõik Taani vastajad ütlevad, et juurdepääs on lihtne (100 %), nagu ka 99 % Sloveenias, Soomes ja Rootsis. Skaala teises otsas ütles sama 51 % vastanuteist Maltal, 76 % Rumeenias ja 77 % Portugalis.

QC13. Kui lihtne või raske on loodust ja haljasalaid juurde pääseda? (% – EL 27)

(Mai/juuni 2023)

QC13. Kui lihtne või raske on loodust ja haljasalaid juurde pääseda? (%)

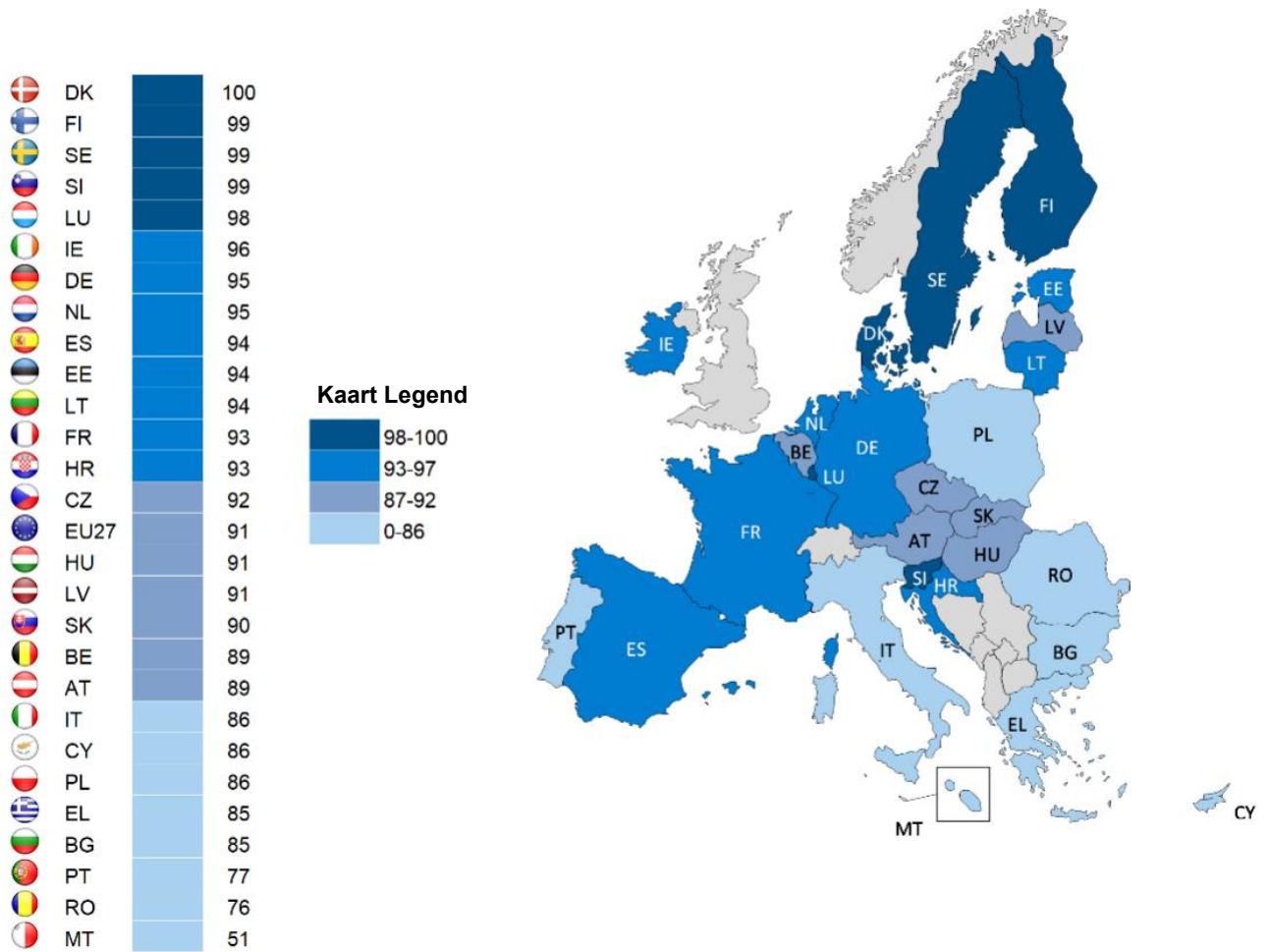
47 QC13. Kui lihtne või raske on loodust ja haljasalaid kasutada?

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Kaardil on kujutatud vastajaid, kes leiavad, et loodusele ja haljasaladele on kõige lihtsam juurde pääseda ELi põhja- ja läänepoolsetes piirkondades.

QC13. Kui lihtne või raske on loodust ja haljasaladid juurde pääseda? (% – „Easy“ kokku)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Sotsiaaldemograafiline analüüs näitab, et iga rühma kümnest vastajast enam kui kaheksa ütleb, et neil on lihtne juurdepääs loodusele ja haljasaladele. Selle tulemusena on vähe märkimisväärsed erinevusi:

- Juhid ja üliõpilased (mõlemad 93 %) ütlevad kõige tõenäolisemalt, et juurdepääs on lihtne, eriti võrreldes koduperemeestega (84 %).
- Vastajad, kellel ei ole kunagi või peaaegu kunagi raskusi arvete tasumisega, ütlevad tõenäolisemalt, et juurdepääs on lihtne kui need, kellel on suuremaid raskusi (94 % vs 85 %).

QC13 Kui lihtne või raske on juurdepääs loodusele ja haljasaladele? (% – EL)

	„Lihtne“ kokku	„Raske“ kokku	Ei tea
EL 27	91	9	0
Sugu			
Man	92	8	0
Naine	90	10	0
Age			
15–24	92	8	0
25–39	91	9	0
40–54	92	8	0
55+	90	10	0
Haridus (Lõpp)			
–15	88	12	0
16–19	89	11	0
20+	93	7	0
Õpib ikka veel	93	7	0
Sotsiaal-ametialane kategooria			
Füüsilisest isikust ettevõtja	91	8	1
Juhid	93	7	0
Muud valged kaelarihmad	91	9	0
Töölised	90	10	0
Koduinimesed	84	16	0
Töötud	88	11	1
Pensionil	91	9	0
Õpilased	93	7	0
Raskused arvete maksmisel			
Suurema osa ajast	85	15	0
Aeg-ajalt	85	14	1
Peaaegu mitte kunagi/ mitte kunagi	94	6	0
Võtke arvesse kuulumist			
Töölisklass	91	9	0
Alumine keskklass	89	10	1
Keskklass	91	9	0
Ülemine keskklass	95	5	0
Ülemine klass	93	7	0
Kliimamuutused			
Suurim probleem	92	8	0
Üks probleemidest	93	7	0
Ei ole probleem	88	11	1

JÄRELDUS

Kliimamuutused

Kuigi kliimamuutusi peetakse endiselt väga tõsiseks ülemaailmseks probleemiks, näitavad käesoleva Eurobaromeetri tulemused, et eurooplaste arvamused kliimamuutuste kohta on viimase kahe aasta jooksul mõnevõrra muutunud. Kliimamuutus ei ole enam maailma kõige tõsisem probleem. Praegu on see vaesusest, näljast, joogivee puudumisest ja relvakonfliktidest kolmandal kohal. Kuigi vaesus, nälg ja joogivee puudus on ajalooliselt liigitatud maailma kõige tõsisemaks probleemiks, võib relvakonfliktide mainimise märkimisväärne suurenemine olla tingitud Venemaa jätkuvalt sissetungist Ukrainasse, mis algas 2022. aasta veebruaris, ajavahemikul eelmise, 2021. aasta uuringu ja praeguse uuringu vahelisel ajal.

Siiski peavad eurooplased kliimamuutusi omaette tõsiseks probleemiks. Peaaegu kaheksa vastanut kümnest arvab, et kliimamuutused on tõsine probleem ja see tulemus on püsitud suhteliselt stabiilsena alates 2019. aastast. See kehtib enamiku kohta kõigis ELi liikmesriikides.

Enam kui pooled arvavad, et kliimamuutustega tegelemise eest vastutavad Euroopa Liit, riikide valitsused ning ettevõtjad ja tööstus. Vastajad mainivad riikide valitsusi ning ettevõtjaid ja tööstust vähem kui 2021. aastal, kuid tõenäolisemalt mainivad neid kui 2019. aastal.

Üksikisiku tasandil arvab veidi üle kolmandiku, et nad vastutavad isiklikult kliimamuutuste vastu võitlemise eest. Sellele vaatamata väidab peaaegu kaks kolmandikku, et nad on viimase kuue kuu jooksul võtnud kliimamuutuste vastu võitlemiseks meetmeid, mis on püsitud suhteliselt stabiilsena alates 2019. aastast. See tulemus varjab siiski märkimisväärset riigisisest erinevust – rohkem kui kaheksa vastanut kümnest Luksemburgis ja veidi alla kolme kümnest Rumeenias.

Kuigi enamik eurooplasi võtab kliimamuutuste vastu võitlemiseks isiklikke meetmeid, on mõned ühised meetmed muutunud vähem levinud. Seitse kümnest eurooplasest püüab jäätmeid vähendada ja neid ringlussevõtuks korrapäraselt eraldada, mis on võrreldes 2021. ja 2019. aastaga 5 protsendipunkti vähem, samas kui veidi üle poole püüab vähendada ühekordselt kasutatavate toodete tarbimist (53 %, -6 protsendipunkti võrreldes 2021. aastaga ja -9 protsendipunkti võrreldes 2019. aastaga). Tegelikult on nende kahe meetme praegused tulemused madalaimad alates 2013. aastast. Peaaegu neli kümnest ütlevad, et uue kodumärgi ostmisel on nende valikul oluline tegur väiksem energiatarbimine, kuid see kujutab endast teist järjestikust langust alates 2019. aastast.

Eurooplaste suhtumine kliimamuutustega võitlemisse ja puhtale energiale üleminekusse on püsitud alates 2021. aastast suhteliselt stabiilsena. Rohkem kui kaheksa vastajat kümnest on nõus, et kliimamuutuste ja keskkonnaküsimustega tegelemine peaks olema rahvatervise parandamise prioriteet. Kolm neljandikku on nõus, et kliimamuutustega seotud meetmete võtmine toob kaasa innovatsiooni, mis muudab ELi ettevõtteid konkurentsivõimelisemaks, samas kui veidi üle kuue neljandiku kümnest nõustub, et kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemine võib tuua kasu ELi kodanikele.

Energia valdkonnas on peaaegu kaheksa kümnest nõus, et puhtale energiale üleminekuks tuleks anda rohkem avaliku sektori rahalist toetust, isegi kui see tähendab fossiilkütuste toetuste vähendamist, samas kui seitse kümnest on nõus, et fossiilkütuste impordi vähendamine väljastpoolt ELi võib suurendada energiapuudust ja tuua ELile majanduslikku kasu. Majanduses on peaaegu kolm neljandikku nõus, et kliimamuutuste põhjustatud kahju maksumus on palju suurem kui rohepöördeks vajalike investeeringute maksumus.

Rääkides valitsuse tegevusest kliimamuutuste vastu võitlemisel, arvab üle kahe kolmandiku eurooplastest, et nende riigi valitsus ei tee kliimamuutuste vastu võitlemiseks piisavalt, kuigi see tähendab alates 2021. aastast kaheksa protsendipunkti suurt langust. Iga riigi enamus, välja arvatud Soome, arvab, et nende riigi valitsus ei tee piisavalt.

Taastuenergia eesmärgi ja energiatõhususe parandamist toetatakse tugevalt. Peaaegu üheksa kümnest arvab, et on oluline, et EL kehtestaks ambitsioonikad eesmärgid taastuenergia kasutamise suurendamiseks 2030. aastaks, ning see tulemus on püsitud alates 2021. aastast stabiilsena. Rohkem kui seitse kümnest liikmesriigist peab oluliseks, et EL seaks selles valdkonnas ambitsioonikad eesmärgid. Peaaegu üheksa kümnest arvab, et on oluline, et nende riigi valitsus seaks 2030. aastaks ambitsioonikad eesmärgid taastuenergia kasutamise suurendamiseks. Kuigi see on alates 2021. aastast vaid ühe punkti võrra vähenenud, on praegune tulemus kõigi aegade madalaim toetustase.

Lisaks sellele, et suur enamus pooldab ambitsioonikaid taastuenergia eesmärgi, peab rohkem kui kaheksa vastajat kümnest oluliseks, et Euroopa Liit võtaks meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks. Rohkem kui kaheksa kümnest peab samuti oluliseks, et nende riigi valitsus võtaks meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks. Kuigi see on märkimisväärne enamus, on see kõigi aegade madalaim toetustase, kaks punkti allpool 2021. aasta märtsi-aprilli eelmist madalaimat taset ja kuus punkti madalam kui 2013.–2015. aasta kõrgeimad tasemed.

Kliimaneutraalsel Euroopal on tugev toetus kõigis liikmesriikides. Peaaegu üheksa kümnest vastajast nõustus, et kasvuhoonegaaside heidet tuleks vähendada miinimumini, kompenseerides samal ajal ülejäänud heitkogused, et muuta ELi majandus 2050. aastaks kliimaneutraalseks, kahepunktiseks vähenemiseks alates 2021. aastast ja nelja protsendipunkti võrra alates 2019. aastast, kusjuures vähemalt seitse kümnest igas liikmesriigis on samuti nõus.

Vastajatel paluti kaaluda energiahindade tõusu ja gaasivarustuse piiranguid, mis tulenevad Venemaa tegevusest, ning öelda, kuidas nende arvates peaks EL ja liikmesriigid reageerima roheline energia poliitikale. Peaaegu kuus kümnest arvab, et taastuvate energiaallikate kasutamist tuleks kiirendada, suurendada energiatõhusust ja kiirendada üleminekut rohelinele majandusele. Veerand arvab, et ülemineku tempo tuleks säilitada, samas kui veidi rohkem kui üks kümnest arvab,

et energiakriisi ajal tuleks kasutada rohkem fossiilkütuseid ja üleminek rohelisele majandusele aeglustus.

Eurooplaste eelistatud meetmed energiakriisi põhjustatud majandusliku surve leevendamiseks on kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis ja võtta majanduslikke meetmeid, et piirata kodumajapidamiste energiaarvete hinda, näiteks energiaettevõtete kasumi maksustamine ja energiahindade ülempiiri kehtestamine.

Arvestades laiemaid keskkonnaküsimusi, ütlevad veidi üle üheksa eurooplase kümnest, et neil on lihtne pääseda ligi loodusele ja haljasaladele, ning kui Malta välja arvata, nõustub sellega rohkem kui kolm neljandikku igast riigist. Peaaegu neli eurooplast kümnest tunneb end isiklikult keskkonna- ja kliimarisikide ja -ohtude all, kuid see varjab märkimisväärseid erinevusi riikide vahel. Portugalis tunneb seda peaaegu kaks kolmandikku, võrreldes veidi alla ühega kümnest Soomes.

Sotsiaaldemograafiliste tulemuste ülevaade näitab mõningaid mustreid. Vastajad vanuses 15–24 aastat, need, kes on omandanud hariduse 20-aastased või vanemad, need, kellel on harva või mitte kunagi raskusi arvete maksimisega, ning need, kes leiavad, et nad kuuluvad sotsiaalse redeli kõrgemasse kategooriasse, arvavad järjekindlalt, et kliimamuutused on tõsine probleem. Need rühmad toetavad suurema tõenäosusega ka seda küsimust käsitlevaid meetmeid ja poliitikat ning arvavad suurema tõenäosusega, et on vaja rohkem ära teha. Kliimamuutuste tajumine on samuti mõjukas. Need, kes arvavad, et kliimamuutused on maailma kõige tõsisemad või kõige tõsisemad probleemid, ning need, kes arvavad, et kliimamuutused on iseenesest väga tõsine probleem, toetavad tõenäolisemalt meetmeid ja poliitikat, mis käsitlevad kliimamuutusi ja nende mõju.

Tehnilised spetsifikatsioonid

Ajavahemikus 10. maist kuni 5. juunini 2023 viis Kantar Public Kantar Belgiumi nimel läbi Eurobaromeetri uuringu 99.3 laine Euroopa Komisjoni teabevahetuse peadirektoraadi meediaseire ja Eurobaromeetri üksuse taotlusel.

Laine 99.3 hõlmab Euroopa Liidu liikmesriikide elanike arvu, kes elavad kõigis 27 liikmesriigis ning on vähemalt 15-aastased.

Kõigis riikides rakendatav põhivalimi ülesehitus on mitmeastmeline, juhuslik (tõenäosus) stratifitseeritud. Igas riigis stratifitseeritakse valimit esmalt NUTSi piirkondade kaupa ja igas piirkonnas linnalisuse näitaja (DEGURBA) järgi. Igas kihis valitud valimipunktide arv kajastab kihtide üldkogumit 15+. Teises etapis moodustati proovivõtukohtad tõenäosusega, mis on võrdeline nende 0+ populatsiooni suurusega igas kihis. Seega esindavad valimid kogu nende riikide territooriumi, mida uuriti vastavalt EUROSTATi NUTS II (või samaväärsele) andmetele ning vastavalt vastavate riikide elanike arvu jaotusele suurlinnade, linna- ja maapiirkondade lõikes⁴⁸.

Igas valitud proovivõtupunktis võeti juhuslikult lähtekoordinaat ja kasutati tagasipööratud geokodeerimisvahendit, et teha kindlaks koordinaadile lähim aadress. See aadress oli suvalise jalutuskäigu lähteaadress. Täiendavad aadressid (iga N-aadress) valiti algsest aadressist standardse „juhusliku marsruudi“ protseduuri alusel. Igas leibkonnas kaasati vastaja juhuslikult. Juhusliku valiku lähenemisviis sõltus leibkonna suurusest. Näiteks kahe 15-liikmelise leibkonna puhul kasutati skripti selleks, et valida kas informaatore (sõeluuringu küsimustikule vastav isik) või leibkonna muu tingimustele vastav liige. Kolme 15-liikmelise leibkonna puhul kasutati skripti selleks, et valida kas informaatore (1/3 ajast) või veel kaks toetuskõlblikku liiget leibkonnas (2/3 ajast). Kui kaks ülejäänud liiget valiti, paluti intervjueril küsida kas noorimat või vanimat. Skript määraks valiku juhuslikult kõige nooremale või vanemale võrdse tõenäosusega. See protsess jätkub neljale 15-le leibkonnaliikmele, kes küsivad juhuslikult noorimat, teist ja vanimat. Viie 15-liikmelise leibkonna puhul pöördu tagasi viimase sünnipäeva reegli juurde.

Kui leibkonnaga ühendust ei võetud või kui valitud vastaja ei olnud kättesaadav (hõivatud), vaatas küsitaja sama leibkonna uuesti läbi kuni kolm lisakorda (kokku neli kontaktikatset). Küsitajad ei osuta kunagi sellele, et uuring viiakse eelnevalt läbi Euroopa Komisjoni nimel; taotluse korral võivad nad seda teavet anda, kui küsitlus on lõpule viidud.

Värbamisetaap oli Madalmaades, Soomes ja Rootsis veidi erinev. Kahes viimati nimetatud riigis valiti aadresside valim igas proovivõtupunktis aadresside või rahvastikuregistri põhjal (Soomes ei valita mitte kõiki valimipunkte, vaid mõnes riigis, kus vastamise määr eeldatavasti paraneb). Aadressid valiti juhuslikult. Seejärel võeti kodumajapidamistega ühendust telefoni teel ja värvati küsitluses osalema. Madalmaades kasutatakse kahetasandilist RDD valimit (mobiil- ja lauatelefoninumbrid), kuna puudub terviklik rahvastikuregister, mille telefoninumbrid on kättesaadavad. Mõlema kaadri numbrite valimine toimub juhuslikul viisil, kusjuures iga number saab võrdse valiku tõenäosuse. Erinevalt Rootsist ja Soomest on valim klasterdamata.

48 Linnapiirkondade klassifikatsioon DEGURBA alusel (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/degree-of-urbanisation/background>)

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

	RIIGID	INSTITUUTIDE	INTERVJUUD DE ARV	VÄLITÖÖDE KUUPÄEVAD	ELANIKKOND 15+	ELI OSAKAAL
OLEMA	Belgia	MCM Belgia	1038	10/05/2023 29/05/2023	9619330	2,53 %
BG	Bulgaaria	Kantar TNS BBSS	1017	11/05/2023 30/05/2023	5917534	1,56 %
CZ	Tšehhi	VARRE/MÄRGISTUS	1011	11/05/2023 02/06/2023	8982036	2,36 %
DK	Taani	Mantle Taani (Kantar Public)	1001	11/05/2023 30/05/2023	4891261	1,29 %
DE	Saksamaa	Mantle Saksamaa (Kantar Public)	1507	11/05/2023 31/05/2023	71677231	18,87 %
EE	Eesti	Norstat Eesti	1005	11/05/2023 31/05/2023	1111597	0,29 %
IE	Iirimaa	B ja A Uuringud	1006	11/05/2023 30/05/2023	4005909	1,05 %
EL	Kreeka	Kantar Kreeka	1007	11/05/2023 29/05/2023	9167896	2,41 %
ES	Hispaania	Mantle Hispaania (Kantar Public)	1015	11/05/2023 28/05/2023	40639381	10,70 %
FR	Prantsusmaa	MCM Prantsusmaa	1003	11/05/2023 25/05/2023	55700114	14,66 %
HR	Horvaatia	Hendal	1014	11/05/2023 30/05/2023	3461468	0,91 %
SEE	Itaalia	Itaalia testpunkt	1024	10/05/2023 23/05/2023	51599668	13,58 %
CY	Küprose esindaja	Cymari turu-uuringud	504	11/05/2023 25/05/2023	752304	0,20 %
LV	Läti	Kantar TNS Läti	1022	10/05/2023 23/05/2023	1590245	0,42 %
LT	Leedu	Norstat LT	1009	11/05/2023 28/05/2023	2373312	0,62 %
LU	Luksemburg	TNS Ilres	507	11/05/2023 24/05/2023	533335	0,14 %
HU	Ungari	Kantar Hoffmann	1029	11/05/2023 26/05/2023	8313539	2,19 %
MT	Malta	Misco International	504	11/05/2023 29/05/2023	446788	0,12 %
NL	Madalmaad	Kantar Holland	1020	10/05/2023 29/05/2023	14763684	3,89 %
KELL	Austria	Das Österreichische Gallup Ins.	1002	11/05/2023 29/05/2023	7647176	2,01 %
PL	Poola	Teaduskollektiiv	1026	11/05/2023 28/05/2023	31982941	8,42 %
PT	Portugal	Intercampus SA	1000	15/05/2023 31/05/2023	8915624	2,35 %
RO	Rumeenia	CSOP SRL	1065	11/05/2023 29/05/2023	16174719	4,26 %
SI	Sloveenia	Mediana DOO	1001	11/05/2023 05/06/2023	1791246	0,47 %
SK	Slovakkia	MNFORCE	1003	11/05/2023 26/05/2023	4591487	1,21 %
FI	Soome	Taloustutkimus Oy	1001	11/05/2023 02/06/2023	4672932	1,23 %
SE	Rootsi	Mantle Rootsi (Kantar Public)	1017	11/05/2023 30/05/2023	8541497	2,25 %
		EL 27 KOKKU	26358	10/05/2023 05/06/2023	379864254	100 %

* Tuleb märkida, et käesolevas tabelis esitatud koguprotsent võib ümardamise tõttu ületada 100 %.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Intervjueerimise režiim riigiti

Intervjuud viidi läbi näost näkku intervjuude kaudu, kas füüsiliselt inimeste kodus või kaugvideo teel asjakohases riigikeeles. Kaugvideointervjuud („internetipõhine näost näkku“ või CAVI, Computer Assisted Video Interviewing) viidi läbi ainult Tšehhis, Taanis, Maltal ja Soomes.

	RIIGID	CAPI INTERVJUUDE ARV	CAWI INTERVJUUDE ARV	INTERVJUUDE ARV KOKKU
OL				
EM	Belgia		1,03	1,03
A				
BG	Bulgaaria	1,03		1,03
CZ	Tšehhi		1,04	1,04
DK	Taani		1,05	1,05
DE	Saksamaa	1,51		1,51
EE	Eesti		1,02	1,02
IE	Iirimaa		1,03	1,03
EL	Kreeka	532	480	1,01
ES	Hispaania	1,02		1,02
FR	Prantsusmaa	1,02		1,02
HR	Horvaatia	1,03		1,03
SE	Itaalia	1,03		1,03
E				
CY	Küprose esindaja	504		504
LV	Läti		1,01	1,01
LT	Leedu		1,02	1,02
LU	Luksemburg		513	513
HU	Ungari	1,05		1,05
MT	Malta	329	191	520
NL	Madalmaad	725	279	1
KEL	Austria	1,03		1,03
L				
PL	Poola	1,04		1,04
PT	Portugal		1,04	1,04
RO	Rumeenia	1,05		1,05
SI	Sloveenia	508	518	1,03
SK	Slovakkia	710	293	1
FI	Soome		1,02	1,02
SE	Rootsi		1045	1,05
	EL 27 KOKKU	14,09	12,58	26,67

CAPI: Arvutipõhine isiklik intervjueerimine
CAWI: Arvutipõhine veebiintervjuu

	RIIGID	CAPI INTERVJUUDE ARV	CAWI INTERVJUUDE ARV	INTERVJUUDE ARV KOKKU
OL				
EM	Belgia	1038		1038
A				
BG	Bulgaaria	1017		1017
CZ	Tšehhi	794	217	1011
DK	Taani	810	191	1001
DE	Saksamaa	1507		1507
EE	Eesti	1005		1005
IE	Iirimaa	1006		1006
EL	Kreeka	1007		1007
ES	Hispaania	1015		1015
FR	Prantsusmaa	1003		1003
HR	Horvaatia	1014		1014
SE	Itaalia	1024		1024
E				
CY	Küprose esindaja	504		504
LV	Läti	1022		1022
LT	Leedu	1009		1009
LU	Luksemburg	507		507
HU	Ungari	1029		1029
MT	Malta	348	156	504
NL	Madalmaad	1020		1020
KEL	Austria	1002		1002
L				
PL	Poola	1026		1026
PT	Portugal	1000		1000
RO	Rumeenia	1065		1065
SI	Sloveenia	1001		1001
SK	Slovakkia	1003		1003
FI	Soome	992	9	1001
SE	Rootsi	1017		1017
	EL 27 KOKKU	25785	573	26358

CAPI: Arvutipõhine isiklik intervjueerimine
CAWI: Arvutipõhine videointervjuu

Võrdluseks on lisatud 2021. aastal kasutatud meetodika. COVID-19 pandeemia tõttu viidi mitmes riigis läbi intervjuud arvutipõhise veebiintervjuu (CAWI) kaudu. Riigid, kus meetodika erineb täielikult võrreldes 2023. aastaga, on Belgia, Tšehhi, Taani, Eesti, Iirimaa, Läti, Leedu, Luksemburg, Portugal, Soome, Rootsi. Riigid, kus meetodika erineb 2023. aastaga võrreldes osaliselt, on Kreeka, Malta, Madalmaad, Sloveenia ja Slovakkia.

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Vastamise määr

Iga riigi puhul võrreldakse vastatud valimit universumiga (st riigi üldpopulatsiooniga). Kaalu kasutatakse selleks, et sobitada vastav valim universumi soo järgi vanuse, piirkonna ja linnastumise astme järgi. Euroopa hinnangute puhul (s.o ELi keskmine) korrigeeritakse iga riigi kaalu, kaaludes neid ülespoole või allapoole, et kajastada nende 15+ elanikkonna osakaalu EL 15+ elanikkonna osakaalus.

Vastamise määra arvutamiseks jagatakse täielike küsitluste koguarv kõigi külastatud aadresside arvuga, välja arvatud aadressid, mis ei ole rahastamiskõlblikud, kuid kaasa arvatud aadressid, mille puhul abikõlblikkus ei ole teada. EUROBAROMETERi uuringu laine 99.2 puhul on Kantar Public arvatud EL 27 riikide vastamismäärad järgmised:

	RIIGID	VASTAMISE MÄÄR
OL		
EM	Belgia	55,5 %
A		
BG	Bulgaaria	43,4 %
CZ	Tšehhi	52,5 %
DK	Taani	39,3 %
DE	Saksamaa	23,7 %
EE	Eesti	51,6 %
IE	Irish	46,8 %
EL	Kreeka	30,1 %
ES	Hispaania	36,9 %
FR	Prantsusmaa	37,2 %
HR	Horvaatia	42,6 %
SE	Itaalia	25,7 %
E		
CY	Küprose esindaja	52,4 %
LV	Läti	42,6 %
LT	Leedu	44,7 %
LU	Luksemburg	32,2 %
HU	Ungari	62,1 %
MT	Malta	79,8 %
NL	Madalmaad	66,1 %
KEL		
L	Austria	41,6 %
PL	Poola	53,4 %
PT	Portugal	46,1 %
RO	Rumeenia	56,3 %
SI	Sloveenia	43,9 %
SK	Slovakkia	54,7 %
FI	Soome	27,9 %
SE	Rootsi	64,7 %

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Veamäärad

Lugejatele tuletatakse meelde, et uuringu tulemused on hinnangud, mille täpsus, kui kõik on võrdsed, põhineb valimi suurusel ja täheldatud protsendil. Umbes 1000

intervjuust koosneva valimi puhul varieeruvad tegelikud protsendid järgmiste usalduspiiride piires:

Valimi koostamise protsessist tulenevad statistilised varud

(95 % usaldusnivoo juures)

*erinevad valimi suurused on ridades**erinevad täheldatud tulemused on esitatud veergudes*

	5 %	10 %	15 %	20 %	25 %	30 %	35 %	40 %	45 %	50 %	
	95 %	90 %	85 %	80 %	75 %	70 %	65 %	60 %	55 %	50 %	
N = 50	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,2	13,6	13,8	13,9	N = 50
N = 500	1,9	2,6	3,1	3,5	3,8	4,0	4,2	4,3	4,4	4,4	N = 500
N = 1000	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,0	3,1	3,1	N = 1000
N = 1500	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5	N = 1500
N = 2000	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2	N = 2000
N=3000	0,8	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8	N=3000
N = 4000	0,7	0,9	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5	N = 4000
N = 5000	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	N = 5000
N = 6000	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	N = 6000
N = 7000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	N = 7000
N = 7500	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	N = 7500
N = 8000	0,5	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	N = 8000
N = 9000	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	N = 9000
N=10000	0,4	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	N=10000
N=11000	0,4	0,6	0,7	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	N=11000
N=12000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	N=12000
N=13000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	N=13000
N=14000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	N=14000
N=15000	0,3	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	N=15000
	5 %	10 %	15 %	20 %	25 %	30 %	35 %	40 %	45 %	50 %	
	95 %	90 %	85 %	80 %	75 %	70 %	65 %	60 %	55 %	50 %	

Küsimustik

Q1a Milline järgmistest on teie arvates kõige tõsisem probleem, millega maailm tervikuna silmitsi seisab?

(NÄITA EKRAANI – LOE LÄBI – PÖÖRAKE – AINULT ÜKS VASTUS)

Q1b Millised teised teie arvates on tõsised probleemid?

(NÄITA EKRAANI – LOE LÄBI – PÖÖRAKE – MAKSIMAALSELT 3 VASTUST)

	Q1a	1b kvartal
	Kõige tõsisem probleem	Muud tõsised probleemid
Kliimamuutused	1	1,
Rahvusvaheline terrorism	2	2,
Vaesus, nälg ja joogivee puudus	3	3,
Nakkushaiguste levik	4	4,
Majanduslik olukord	5	5,
Reostusest tingitud terviseprobleemid (N)	6	6,
Tuumarelvade levik	7	7,
Relvastatud konfliktid	8	8,
Maailma rahvastiku kasv	9	9
Looduse halvenemine (N)	10	10
Demokraatia ja õigusriigi olukorra halvenemine (N)	11	11
Muud (spontaansed)	12	12
Puuduvad (spontaansed)	13	13
Dei tea	14	14
EB95.1 QB1a &b		

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Mil määral nõustute või ei nõustu kõigi järgmiste väidetega?

(NÄITA EKRAANI SKAALAGA – LOE LÄBI – PÖÖRAKE – ÜKS VASTUS REA KOHTA)

	Täiesti nõus	Kalduvad nõustuma	Kalduvad eriarvamusele	Täiesti ei nõustu	Dei tea
Kliimamuutuste ja keskkonnaküsimustega tegelemine peaks olema rahvatervise parandamise prioriteet(N)	1	2	3	4	5
Kliimamuutustest tuleneva kahju kulud on palju suuremad kui rohepöördeks vajalike investeeringute kulud (N)	1	2	3	4	5
Fossiilkütuste impordi vähendamine väljastpoolt ELi võib suurendada energiapuudust ja tuua ELile majanduslikku kasu	1	2	3	4	5
Kliimamuutustega seotud meetmete võtmine viib innovatsioonini, mis muudab ELi ettevõtted konkurentsivõimelisemaks	1	2	3	4	5
Puhtale energiale üleminekuks tuleks anda rohkem avaliku sektori rahalist toetust, isegi kui see tähendab fossiilkütuste toetuste vähendamist.	1	2	3	4	5
Kliimamuutuste kahjuliku mõjuga kohanemine võib tuua kasu ELi kodanikele (M)	1	2	3	4	5

3 QU EB95.1 QB4 (punkti 6 muudetakse)

Q5 Kas olete isiklikult võtnud meetmeid kliimamuutuste vastu võitlemiseks viimase kuue kuu jooksul?

(AINULT ÜKS VASTUS)

Jah	1
Ei	2
Dei tea	3

1 QU EB95.1 QB5

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Q6 Milline järgmistest toimingutest, kui üldse, kehtib teie kohta?

(NÄITA EKRAANI – LOE LÄBI – PÖÖRAKE – VÕIMALIK ON MITU VASTUST)

Olete ostnud uue auto ja selle väike kütusekulu oli teie valikul oluline tegur.	1,
Oled ostnud elektriauto	2,
Te kasutate regulaarselt oma eraautole keskkonnasõbralikke alternatiive, nagu kõndimine, jalgrattasõit, ühistransport või autojagamine.	3,
Olete oma kodu soojustanud paremini, et vähendada oma energiatarbimist	4,
Olete ostnud madala energiatarbega kodu	5,
Uue kodumasina, nt pesumasina, külmiku või teleri ostmisel on teie valikul oluline tegur väiksem energiatarbimine.	6,
Olete läinud üle energiatarnijale, kes pakub rohkem taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat kui teie eelmine	7,
Olete oma kodusse paigaldanud seadmed energiatarbimise kontrollimiseks ja vähendamiseks (nt nutiarvesti)	8,
Olete paigaldanud päikesepaneelid oma kodus	9,
Te arvestate oma toiduostude CO ₂ -jalajäljega ja mõnikord kohandate oma ostu vastavalt	10,
Te arvestate oma transpordi CO ₂ -jalajälge puhkuse ja muude pikemate vahemaade planeerimisel ning mõnikord kohandate oma plaane vastavalt	11,
Sa ostad ja sööd vähem liha	12,
Sa ostad ja sööd rohkem orgaanilist toitu	13,
Püüate oma jäätmeid vähendada ja eraldate neid regulaarselt ringlussevõtuks.	14,
Püüdke võimaluse korral vähendada ühekordselt kasutatavate esemete, nt supermarketi kilekottide, liigsete pakendite tarbimist.	15,
Muud (spontaansed)	16,
Puuduvad (spontaansed)	17
Dei tea	18

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Q7 Kas arvate, et (NATIONALITY) valitsus teeb piisavalt, mitte piisavalt või liiga palju, et võidelda kliimamuutustega?

(AINULT ÜKS VASTUS)

Aitab	1
Ei piisa	2
Liiga palju	3
Ei tea	4

1 QU EB95.1 QB7

READ VÄLJA: Vaatame nüüd tulevikku ette.

Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid 2030. aastaks meetmeid ja suurendaksid kasutatava taastuvenergia (nt tuule- või päikeseenergia) hulka? (M)

(LOE VÄLJA – ÜKS VASTUS REA KOHTA)

	Väga oluline	Üsna oluline	Ei ole väga oluline	Ei ole üldse oluline	Dei tea
1 (NATIONALITY) valitsus	1	2	3	4	5
2 Euroopa Liit	1	2	3	4	5

1QU EB95.1 QB8 MODIFITSEERITUD

Kui oluline on Teie arvates see, et järgmised ametiasutused võtaksid meetmeid energiatõhususe parandamiseks 2030. aastaks (nt julgustades inimesi oma kodu isoleerima, paigaldama päikesepaneele või ostma elektriautosid)? (M)

(LOE VÄLJA – ÜKS VASTUS REA KOHTA)

	Väga oluline	Üsna oluline	Ei ole väga oluline	Ei ole üldse oluline	Dei tea
1 (NATIONALITY) valitsus	1	2	3	4	5
2 Euroopa Liit	1	2	3	4	5

1QU EB95.1 QB9

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Q10 Millises ulatuses nõustute või ei nõustu järgmise väitega: Peaksime vähendama kasvuhoonegaaside heidet miinimumini, kompenseerides samal ajal ülejäänud heitkogused, näiteks metsaalade suurendamise teel, et muuta ELi majandus 2050. aastaks kliimanetraalseks.

(LOE VÄLJA – AINULT ÜKS VASTUS)

Täiesti nõus	1
Kalduvad nõustuma	2
Kalduvad eriarvamusele	3
Täiesti ei nõustu	4
Dei tea	5

1 QU EB91.3 9. KVARTAL

Järgmine tekst: Venemaa sissetung Ukrainasse on avaldanud ülemaailmset mõju gaasi- ja toiduvarudele, energiaturgudele, inflatsioonile ja elukallidusele. Mõned riigid on pidanud tagasi minema söe ja nafta kasutamisele energia tootmiseks.

Kuidas peaksid EL ja selle liikmesriigid reageerima rohelise energia poliitika osas, kuna energiahinnad tõusevad ja gaasitarbed on Venemaa tegevuse tõttu piiratud?

(LOE VÄLJA – AINULT ÜKS VASTUS)

Peaksime kiirendama taastuvate energiaallikate kasutamist, suurendama energiatõhusust ja kiirendama üleminekut rohelisele majandusele.	1
Peaksime säilitama sama tempo üleminekul rohelisele majandusele.	2
Peaksime energiakriisi ajal tagasi pöörduma fossiilkütuste kasutamise juurde ja aeglustama üleminekut rohelisele majandusele	3
Dei tea	4

Eurobaromeetri eriuuring 538

Kliimamuutused

Millisel järgmistest viisidest peaksid EL ja liikmesriikide valitsused reageerima, et leevendada energiakriisi põhjustatud majandussurvet? Esiteks?

(NÄITA EKRAANI – LOE LÄBI – PÖÖRAKE – AINULT ÜKS VASTUS)

Q12b Ja siis?

(NÄITA EKRAANI – LOE LÄBI – PÖÖRAKE – AINULT ÜKS VASTUS)

	Küsimus 12a	Küsimus 12b
	Esiteks?	Ja siis?
Kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ELis, et vähendada energiakulusid ja muutuda energiasõltumatumaks	1	1,
Mitmekesistada fossiilkütuste importi ELi	2	2,
Investeerida rohkem energiatõhususe meetmetesse (nt parem isolatsioon)	3	3,
Võtta majanduslikke meetmeid, et piirata kodumajapidamiste energiaarvete hinda, näiteks maksustada energiaettevõtete kasumit ja kehtestada energiahindade ülempiirid)	4	4,
Anda otsest rahalist toetust ühiskonna majanduslikult kõige haavatavamatele liikmetele	5	5,
Muud (spontaansed)	6	6,
Dei tea	7	7,
1 QU UUS		

K13 Kui lihtne või raske on loodust ja haljasalasad juurde pääseda?

(LOE VÄLJA – AINULT ÜKS VASTUS)

Väga lihtne	1
Mõnevõrra lihtne	2
Mõnevõrra raske	3
Väga raske	4
Dei tea	5
1 QU UUS	

Kuidas puutute isiklikult kokku keskkonna- ja kliimarisikide ning ohtudega (nt tulekahjud, üleujutused, saaste, äärmuslikud ilmastikutingimused jne)?

(LOE VÄLJA – AINULT ÜKS VASTUS)

Väga avatud	1
Mõnevõrra paljastatud	2
Ei ole väga avatud	3
Ei ole üldse kokku puutunud	4
Dei tea	5

Märkused

(Pierre Dieumegard)

Pressiteate pealkiri ([Eurobaromeeter: ökoloogiline üleminek peaks kiirendama \(europa.eu\)](#))“Eurobaromeeter: Enamik eurooplasi leiab, et rohepööre peaks toimuma kiiremini.“

Selle pressiteate sisu on väga positiivne ja näib osutavat sellele, et eurooplased toetavad komisjoni ökoloogilise ülemineku ja kliimamuutuste vastase võitluse kavasid.

Kuid kui vaadata arvusid, graafikuid ja kaarte, tuleb optimism asetada perspektiivi:

- 1) [neljas küsimus](#) näitab, et kliimamuutuste vastaste meetmete toetamine väheneb
- 2) täpsemalt näitab [küsimus Q4.5](#), et vastuseis puhta energia rahalisele toetamisele fossiilkütustele suureneb.

ELi riikide vahel on suured erinevused. Idapoolsed riigid, st need, mis piirnevad Venemaa, Valgevene ja Ukrainaga, ei poolda taastuvenergia kasutamise kiirendamist: vaata [küsimuse Q11 kaarti](#).